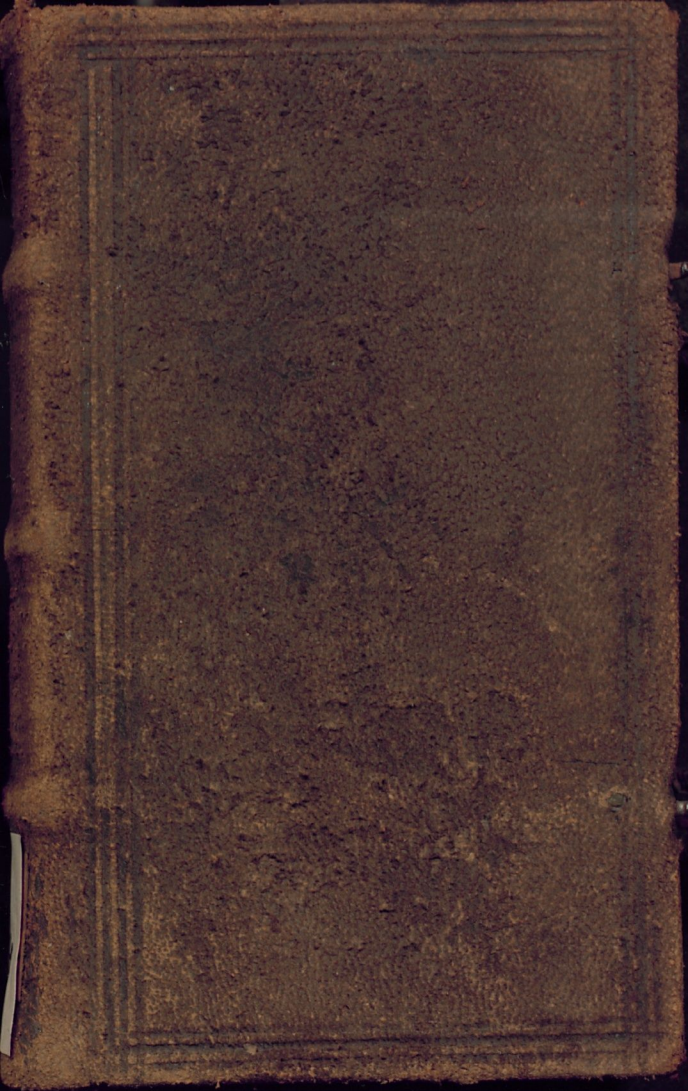

□ ~~Compt. R. 8.~~
00

A. 28
C. 4.
C. 2.

0. 2.

L13 XVIII 307959

307959
18
18

THOMÆ à KEMPIS,
CANONICI REGULARIS
S. AUGUSTINI
SOLILOQUIUM
ANIMÆ,
Ignitis in Deum affectibus ex-
citandis aptissimum.

VIATORIS
CHRISTIANI
PARS ALTERA,

In quâ
THOMÆ de KEMPIS

Soliloquium Animæ.

Vallis Liliorum,

De Tribus Tabernaculis.

Gemitus & suspiria animæ po-
nitentis, seu de Verâ Com-
punctione Cordis.

Cohortatio ad Spiritualem
profectum.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Sumptibus

GEORGII LEHMANNI.

M DCC IX.

PROLOGUS.

Consolationis gratiâ, aliquas
sententias devotas in u-
num coacervavi libellum,
quem meo pectori charius commit-
tere volui, & quasi quoddam dele-
ctabile pratum, variis arboribus
consitum, pulchrisque venustum flo-
ribus habere disposui. Ubi ad legen-
dum speculandumque optabiles ma-
terias tempore necessitatis, pro so-
vendis animis tædio vel mœrore ob-
tectis, quandoque introirem.

Scopus &
meus au-
ctoris in
hoc Solilo-
quio con-
scribendo.

Ut autem lucidè & promptè in-
venirem, sub quâ arbore requies-
cerem; vel quis ad legendum flos
gratior esse, singula capitulorum
loca * rubricatis titulis præfulgere
feci.

Vario etiam sermonum genere, Observa
nunc loquens, nunc disputans, nunc varias per-
orans, nunc colloquens; nunc in
propria persona, nunc in peregrina; Soliloquiis
loquentes;

U pla- quas nos

* Pro rubricatis titulis numeros po- fere passim
suimus.

indicavi-
mus.

placido stylo rextum presentem circumflexi.

Rogo ergò, nemo legentium indignans moveatur super scribentis manum, quia sibi taliter consabulari placuit. Ignoscat quoque incompositioni, & facilitati dictaminis, pensans quod Deo non artificiosa, sed simplicia & pura magis redolent.

Quod si sortè uspiam sensus aut minus integer, aut minus clarus apparuerit, super his pium flagito correctorem; denunciens ei, si quid ineptum inveniret, ex inadvertentiâ potius, quàm ex proposito id mihi proruisse.

Adhuc, quia humana judicia (quamvis probabilia) falli possunt; ad te omnipotens DEUS & Pater luminum, supplex discipulus recurro, & istud Soliloquium tibi represento; ut tu digna approbes, vitiosa improbes; mihi que vel alteri fidei servo rectius serenanda, quae displicent, insinues.

Pre-

Precor itemque Pater sancte, ORATIO
 largire mihi exiguo mancipio tuo, ^{Pro impe-}
 tempus & horam commorandi in u- ^{tranda ani-}
 berrimis pascuis Scripturarum, quæ ^{mi tran-}
 meæ charissimæ deliciae sunt, & e- ^{quillitate}
 runt ; donec dies æternitatis illu- ^{das scriptu-}
 cescat, & umbra mortalitatis incli- ^{ras.}
 netur.

Subtrahe proinde curas inutiles,
 amores temporales, passiones noxi-
 as, aliasque causas ab otio concupito
 me retardantes. Oportet enim li- Liber &
 berum esse animum & tranquil- tranquillus
 lum, de intimis & divinis meditari ^{animus ad}
 cupientem. Ideo, ut talem conse- ^{medican-}
 qui merear, benedictione cælestis ^{dum de di-}
 dulcedinis tuæ me imbuiere digneris ^{vinis Ide-}
 & infundere ; ut tibi ad gloriam, ^{neus.}
 mihi quoque ad qualemcunque
 loquar consolationis
 gratiam.

SOLILOQUIUM ANIMÆ.

CAPUT I.

De desiderio animæ quæ- rentis Deum.

Observe hîc colloquentes Theophi-
lum, Philotheam, & Dilectum:
seu Hominem, Animam, & Do-
minium.

Psal. 72.

Mibi autem adharere Deo
bonum est. O breve
& dulce verbum, De-
um amplectens, & mundum ex-
cludens universum! Quid am-
plius dicendum, & quid ultra cu-
piendum? Nonne satis est,
si fiat, quod jam dictum est? Et
si dicantur alia & alia multa, non-
ne ad hoc unum reducenda sunt
omnia? Dic ergo anima mea
cum Prophetâ: *Mibi autem ad-
harere Deo bonum est.*

O Deus

O DEUS meus, tu unicum bonum meum, solus bonus & dulcis. De te loqui, dulce est amanti; de te cogitare, suave est devoto; cujus cor non est in mundo, sed tecum absconditum in coelo. Ut tu sis ei sola vera requies, & intima suavitas: nec his crucietur quotidie, ubi tentat falsa cupiditas. DEUS meus, quomodo est illi in corde, qui tuo fervet amore? Quale gaudium ejus, quem nulla delectat creaturarum vanitas? An non vox ejus canit in Psalmo, de quo & sermonis suscepi exordium, & talis est: *Quid mihi est in coelo, Psal. 72. & à te quid volui super terram?*

T. O anima sancta, anima devota, & ad Deum suspensa, quid hoc audio de te? Quid est, quod loqueris? Parva tibi videntur, quæ in coelo sunt & in terra?

2. P. Parva mihi sunt omnia.

V 3 T. Quid

Psal. 25. T, Quid ergò quæris? Quem vis sine istis? Et ubi invenies eum sine his? Habetne nomen, aut locum, aut habitationem ad quærendum? Ubi est locus habitationis gloriæ ejus, de quo cecinisti dicens: *Domine dilexi decorem domus tue, & locum habitationis gloriæ tue?*

Responde obsecro mihi. Nam si poteris eum mihi indicare, ibo tecum & quæremus simul, eritque Deus tuus Deus meus; & benè nobis, cum fuerit inventus à nobis & detentus.

3. P. Quid hoc quæris à me; aut cur tale aliquid scrutaris apud me? Putas, quod tibi talia dicam, aut dicere valeam? Quod si charitas favet, nonne rei hujus raritas, aut etiam secreti profunditas, magis dicere prohibet? Quid me interrogas? Interroga eos, qui audierunt & viderunt. Ecce hi sciunt, quis sit ille, quem quæris.

Sed

Sed potius eum interroga, qui novit omnia. Ipse enim est, de quo fit sermo; qui melius se tibi indicabit: & ubi nam habitat, longè clarius demonstrabit. Is utique est, qui docet hominem scientiam; dat quoque humilibus gratiam suam. *Psalm. 93. Jac. 3.*

Accede ad eum, qui revelat se ipsum, cum voluerit, & cui placuerit? nec est qui sine eo aperiat. Potens est solus revelare tibi gaudium amantium se, & ultra quàm potes à me discere.

4. T. Et nunc, quid sic loqueris anima sancta & humilis? Ne aestimes me velle à te inquirere; quod fortè sciri non oportet aut nequeat dici. Maneat secretum tuum tibi; clausum sit super te officium tuum; stet firmum signaculum fidei: non moveatur velum à sanctuario. Manduca panem sanctum in sacrario. Intra tabernaculum domus tuæ; ascende superius cœnaculum: ingrede-

re cellarius Regis æterni ; aut
quod præstantius est, & amabi-
lius sonat, thalamum scilicet cœ-
Matth. 15. lestis Sponsi tui.

Scio scriptum : *Non est bonum
sumere panem filiorum, & mittere
canibus ad manducandum.* Novi
hoc, & legi. Tu autem vide, quid
sequitur, & miserere mei secun-
dum eloquium ejus, quæ dixit ;
*Catelli edunt de micis cadentibus de
mensa dominorum suorum.*

Noli proindè celare verbum,
quod sciscitor ; sed de ubertate
internæ suavitatis effunde vel u-
nam scintillam amoris igniti. Da
guttam parvulam vini pretiosi ;
emitte de optimo unguento vel
modicum odoris : ut & ipse gu-
stare valeam, cujus tibi nota est
pars optima, & amabile tam cre-
bro solamen.

Deus quid
in se sit, ne-
mo valet
dicere ;
quid in no-

5. Quid cunctaris ? Satis fac
desideranti, & aperi ostium ami-
co jam tertio pulsanti. Dic dile-
cta de Dilecto, me tamen non
ne-

neglecto. Si non vales, sicut bis, fortasse est, dicere, dic utcumque potueris. Nam dicere sicuti est, quis valebit? Et quis dicentem caperet?

Ergò si non ut in se est, dic saltem qualis sit in te. Si non quid sibi, eructa tamen, quid boni fecerit tibi. Quis enim, quid sit in se, investigabit? Tu non poteris, eò quòd confessa sis, & non negasti dicens: *Mirabilis facta est scientia tua ex me, confortata est, & non potero ad eam, Quò ibo à spiritu tuo?* *Psal. 138.*

Si ergò non sufficis penetrare spiritum tuum, quem creavit Creator & Vivificator omnium spirituum, quomodò penetrabis increatum? Nonne ideò stupens dixisti: *Domine quis similis tibi?* *Psal. 34.*

Dic tamen obsecro, per aliquam similitudinem, cujus essentiam nec dum attigisti. Neque enim ex parte negare debes, cui non totum revelandum non æstimas.

U 5

6.P.Fa-

6. *P.* Fateor (inquit) quia nimium curiosus es tu, & importunus mihi. Perscrutaris omnia mea, & ad secreta cubilis mei mit-
tis manum tuam. Misi te ad il-
lum, & iterum venis ad me? Me
quæris, an ipsum? Sed quæro à
te, cujus es spiritus? Quiesce ob-
secro, & noli mihi molestus esse;
quia supra me est, quem quæris.

7. *T.* Et dixi: Nunquid qui
Deum quærit, tam facile conqui-
escet? Noli protrahere sermo-
nem, quæ potes citò adhibere
consolationem. Quo usque ani-
mam meam suspendis? Quid di-
cis, & non dicis? Vivit anima
tua, quia non dimittam te, nisi
benedixeris mihi. Etenim pro
benedictione mea erit, si osten-
deris eum mihi. Jam ergò, si
vidisti illum, dicitò mihi palàm,
& ego eum tollam.

8. *P.* Rursus illa: Video te in
desiderio esse, & in amore Crea-
toris laborare. Rem difficilem
à me

Gen. 31.

à me postulas ; & nescio , an fieri possit , quod optas. Scit benè , quem quæris , quia non est meum hoc dicere tibi. Videtur tale esse scrutinium tuum , quale & sponsæ in Canticis : *Indica Cant. i. mihi (inquit) quem diligit anima mea.*

Vis ergò à me discere , quis sit iste ? aut quid boni mecum egerit ipse : Utrumque autem secreta meum mihi. Sed non es contentus : nec illius magnitudine deterreris , qui cœlos excedit : nec mea parvitate averteris , quæ nullius momenti sum in conspectu ejus. Cur imposuisti mihi onus istud ? Hoc enim dicere labor est ante me : donec intrem in sanctuarium DEI & intelligam. Cur vis scire , quod loqui non licet ?

2. T. Et dixi : Nunquid non libet ? Et permaximè. Placet enim ea sæpè magis scire , quæ difficilius panduntur. Mihi

U 6

ramen

tamen quæso ne ita difficilis sis, ut omninò taceas. Ne timeas, quod hæc inimicis mox prodam. Servabo verbum tuum amicis, & valdè amicis. Securè dicas mihi, in secreto silentii tui. Ecce duo hîc soli sumus. Nec ego levitate, nec tu arrogantia delectabimur; sed in eo, qui nos confidere sibi fecit, de quo & loquimur.

Si autem supervenerit ipse, demus locum, & sit in medio nostrum. Et si dignetur loqui, libenter audiamus, nosque interim sileamus. Tu autem non teneberis illa hora respondere votis meis. Illo enim loquente, filere debet omnis caro.

10. P. At illa: Bonum pactum est. Sit ille tantum nobiscum, & feramur ad secretum nostrum. Sit ipse dux verbi: & ducat, quo nos ire delectat.

Dilectus iste, de quo diligentissime sciscitaris, talis ac tan-

tus

tus est, ut sermone non possit explicari, cum sit ineffabilis. Tam altus, & superexaltatus est omnibus creaturis, ut sit semper incomprehensibilis. Virtus ejus, & magnificentia ejus interminabilis. Quidquid de eò dicitur, aut scribitur, indignum eo totum creditur, quia omnibus superfertur.

Deus ineffabilis, incomprehensibilis, interminabilis.

Coeli dixerunt: Pertransiuit nos & ascendit, invaluitque supra nos. Terra respondit: Si coeli coelorum non capiunt, nolite me interrogare. Stellæ cecinerunt: Tenebræ sumus, & non lux, si illuxerit. Mare contremuit & ait: Non est in me, & abyssus ignoravit.

Audis, quid isti dicunt? Audiui, & conturbatus sum, à voce eorum contremuerunt labia mea. Quid ergò fiet, si interrogaverimus eum. Interrogemus: Domine, si tu es ipse, de quo cecinere viri, & cui omnia deserviunt per tempora? U 7 II. D,

470 SOLILOQUIUM

Exod. 3. 11. D. Utique: *Ego sum qui sum*; & præter me, non est alter. Ego primus & novissimus omnia creans & gubernans. *Vrvo ego, dicit Dominus, quia regnabo in æternum & ultra.*

Psal. 72. 12. P. Quid dicis nunc vermicule, circumfusus tantò lumine? Ecce dilectus tuus loquitur tecum, quem putabas esse mecum. Mecum erat, quando illi dicebam: *Mibi autem adherere Deo, bonum est.* Tecum erit, si dixeris & tu: *Renait consolari anima mea; & diem hominis non concupi-vi; sed in te Domine sperabo, tu es enim rex meus & Deus meus.* Non eris similis vagis amatoribus, sed unicus unici, unicum requirens, qui nullum de externis admittit sodalem.

Psal. 83. Dilectus vicissitudine recessus & accessus probat amantes. Sermo ergò tuus, solus cum solo: etiam si abierit, sede vidua, patienter ferens omnia. Nam hic est modus ejus, ire, & redire, & probare sibi dilectam, atque

que in amore facere perfectam.

Non te conturbet recessus, si optas ejus accessum. Expecta, reexpecta; modicum ibit, & post modicum redibit. Hoc tamen totum amor facit, qui nunc fert ad summa, nuncque demittit ad ima.

13. Amor ejus gratiosissimus, cunctis flosculis suavior, liliis candidior, & micantibus gemmis pulchrior. Ejus siquidem amor nil in creaturis est præferendum: & ideò pro ejus amore totum despiciendum.

Ego tacta amore ejus intrinsecus, in tantum cœpi ardere corde tenus: ut omnibus licentiatis creaturis, ejus solummodò precarer castissimos amplexus: & insuetam multis edidi vocem, tamquam carbones ignitos de fornace ardenti proferens. *Quid mihi Psalm. 72. est in cœlo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.*

In-

Intellige nunc de Dilecto tuo, qualis ac quantus sit; qui omnia etiam entia incomprehensibiliter transcendit. Et licet sit ineffabilis, & omninò inexcogitabilis, est quia interminabilis; tamen multum amabilis, attrahibilis, socialis, exorabilis: ita ut cum capi nequeat, miro tamen modo amari possit.

Etenim amando capitur, amando stringitur; sed desiderando quæritur, orando pulsatur, expectando promeretur. Si necdum tibi satisfeci, satisfaciat ille, quem quæstisti, & doceat te, super omnes docentes, se invenire.

CAP. II.

*De districto Dei iudicio.**Psalm. 85.*

Lætetur cor meum, ut timeat
nomen tuum.

Deus meus, multum amabilis es, sed & terribilis multum. Qui amat, gaudeat: timeat verò qui non amat. Qui nec timet nec amat, stolidus est & insanus.

Est

Est enim *horrendum*, incidere
in manus tuas. a Et quis præ ti- a *Heb. 10.*
more, iram tuam dinumerare pote-
rit? b Aut quis *stabit ad videndum* b *Psal. 83.*
te in iudicio ventura? c Quia sicut c, *Matt. 3.*
rugitus leonis, sic rugitus tuus, & si-
cut ignis vibrans gladius tuus. d Ad *Isaia 5.*
clamore vocis tuæ commovebun-
tur omnes inhabitantes orbem:
& concutientur omnia funda-
menta terræ, cum veneris.

Quis ergò non timebit? Aut Deum ira-
 quomodò poterit quis effugere tum nemo
 manus tuas? Si absconderit se ho- potest effu-
 mo subter petram firmissimam, gere.
 tonabis super eam, & scindetur
 fortitudo ejus. Et si latuerit in
 speluncis aut in montibus, indè
 eruetur, & sustinebit iratum,
 quem non studuit habere placa-
 tum.

2. Certè non est locùs, ubi *Hebr. 4.*
 homo à facie tuâ abscondatur.
 Omnia enim tibi nuda sunt &
 aperta: penetras quoque omnia
 interiora hominis, & subtilissi-
 mos

mos cogitationum motus perspicis. Nullum ergò secretum clausum oculis tuis.

O quàm terribilis eris peccatoribus & induratis mentibus: *Proß. 2.* qui modò *gloriantur cum malè fecerint, & exultant in rebus pessimis, & dicunt: Non videt Dominus, nec intelligit Deus.* *Psal. 52.* Tanquam non sis venturus, sic incarnalium; *Securitas* flantur verbis inanibus: & *Psal. 9.* *averunt oculos suos, ne videant in finem.*

Quem exitum habitura, Tu autem venies hora, quâ non æstimant; capienturque peccatorum suorum laqueis. Et sicut fures & latrones comprehensi confunduntur, sic confundentur in tempore suo. Deridebis eos, qui nunc derident tuos, & reddes eis malitiam suam, qui odio habuerunt justitiam tuam.

Modò surdesunt ad vocem tuam; sed veniet tempus, quando clamabunt, & nemo exaudiet. Vertunt nunc verbum tuum
in

in fabulam, sed convertentur
tunc ipsi in flammam. Egre-
dietur enim sermo tuus horribili
flatu, percutietque impios & in-
credulos sine misericordia.

3. Quid tunc dicet superbis
inflatu scientiâ, ac tumens po-
tentiâ? Quid respondebit, cum
tuba novissima insonuerit? Quan-
do tu Domine Deus noster, cum
Angelis & Archangelis, in maje-
state apparueris?

Tunc certè obmutescant om-
nes iniqui illusores verbi tui: &
conturbabuntur undique, qui
non timuerunt devotos tuos in-
sectari.

Tunc confundentur confusio- Impiorum
ne maximâ, qui relictâ conscien- horrenda
tiâ & honestate vitæ, vanitatibus confusio in
se subdidere & illecebris. Tunc iudicio.
solvent pœnas, qui carni laxa-
runt habenas. Tunc dabunt mu-
gitum ad cœlum, qui nunc tym-
panum tenent & chorum.

Tunc totum vertetur in lu-
ctum,

Matth. 13.

ctum, quicquid per immoderatum gaudium est contractum. Tunc ligabuntur in fasciculos ad comburendum, qui socii fuerunt ad inebriandum. Et quos amor ligavit in culpâ, ultrix flamma simul rotabit in poena.

Cœcitas
amatorum
hujus se-
culi,

4. O stulti & miseri! O vefani & cœci amatores seculi, quid agitis & prætenditis? Quomodo effugietis iram Domini? Cur ad æternos cruciatus festinatis pro modica voluptate, quam amatis? Cur gehennam non horretis, qui parvam poenitentiam sic timetis? Et qui mortem carnis fugitis, quare æternam animæ mortem non præcavetis?

Nisi ergo conversi fueritis, & poenitentiam egeritis, hæc horrenda mala igneque tormenta (Deo vindicante) non evadetis.

Deus in
judicio in-
exorabilis.

Tremens factus sum ego, dum extremum penso diem & horam: quoniam tunc Deus non flectetur

tur

tur precibus, sed erit justus iudex omnibus.

Sancte Deus, sancte fortis, sancte & misericors Salvator, amarae morti ne tradas me; sed da locum poenitentiae, ut dignè queam peccata mea deslere, priusquam defungar hac luce.

CAP. III.

De dolore & fletu peccatorum.

ORATIO

Pœnitentis pulcherrima.

Dolor meus in conspectu meo *Psalm. 47.*
semper.

Deus meus, vitam meam maculavi peccatis multis; sed vide lacrymas meas, quas fundo in conspectu tuo pro eis. Scio enim, quia non habitat in me bonum, & quamdiu mortale gero corpus, non sum liber à peccatis.

Rom. 7.

Facio igitur malum, & pecco quotidie; & quod gravius est, multa patior abire sine gemitu & dignâ contritione. Nam exterioribus rebus & vanis curiositatibus

Occupatio exteriorum remora compunctionis.

tibus sapius intentus & implexus, non possum tam celeriter reverti ad salutares fletus.

Ideo tam fortiter multiplicantur in me peccatorum tenebrae, fontes obstruentes gratiae, & venas divinae consolationis non admittentes. An istud parvum & malum? Grande est hoc malum Deus meus; & fit tantò grandius, quantò citius transit à corde, nec ullo me pungit dolore.

2. Domine, nunquid non respicies? Quamdiu illudam te, & fallam me? Usquequò taces Domine? Ubi est virga? Ubi stimulus & baculus? Quare subtrahis iudicium & infernum ab oculis meis? Si starent hæc ante me, putas, negligenter agerem?

Memoria
iudicii &
inferni stimulus
pœnitentiae,

Si taces emendationis gratiâ, patientiam exhibes; sed si neglexero. nonne acriter post corriges? Si non hîc, certè in futuro corripies. Nil quippe transi-
bit

bit inultum, nec parvum nec grande peccatum. Sed multò melius hîc, ubi fructuosus fletus, labor brevis, satisfactio acceptior, & reconciliatio facilior est.

Ne parcas igitur virgæ, sed acri collyrio unge oculos meos: nec in posterum reserves mala mea, ne fortè tradar tortoribus ad solvendum novissimum quadrantem. Melius est nunc parum & salubriter pungi, quàm postea tam acerba luere tormenta purgatorii.

Lugendum ergò mihi, & dolor ingens pro peccatis est habendus. Multa enim habeo, quæ defleam, sed unde rideam, non habeo causam. Tenebræ cordis & lubrica conscientia, casus in vitia & occasus gratiæ, flere & gemere mihi suadent, imò ex angustia me sæpè compellunt.

Cogitans quoque diversas tentatio-

Optat nunc
potius
quàm po-
stea puniri

Multa no-
bis flendi,
exigua ri-
dendi cau-
sa.

tationes & malorum incurſus, ad
quid riſus? Parce mihi Domine,
parce mihi. Si enim flevero, ta-
ctus dolore cordis intrinſecus,
non eſt mirum, quia tempus flen-
di eſt. Felix hora, quando na-
ſcitur mihi pro peccatis dolor.
Beata lacryma, quæ fluit ex con-
tritionis vehementia, circumſpe-
ctâ omni cordis maculâ.

Deus illu-
ſtrator cor-
dis.

3. Et quis ſufficit, abyſſum
hanc plenè diſcutere, & laten-
tes ſordes ſine palpatione argue-
re? Deus meus, lumen verum,
tu potes omnes cordis mei tene-
bras illuſtrare, & omnes macu-
las ejus in ſpiritu ardoris & judi-
cii concremare. Tuum eſt dare
cor novum, creare cor mundum,
& præparare ibi ſecretum habi-
taculum; ut fiat locus requietio-
nis tuæ & tabernaculum nomi-
nis tui, qui es amator munditiæ,
& hoſpes bonæ conſcientiæ.

Et hoſpes
bonæ con-
ſcientiæ.

Sed quia neglectam domum
non libenter viſitas, imò beſtia-
libus

libus moribus illudendam sæpè relinquis, ideò sollicitus sum, ne id mihi contingat; sed ad reparandas ruinas meas, misericors & clemens succurre.

Væ illi, cui iratus abscesseris. Pax ei, ad quem descenderis, & apud quem permaneris.

Ego miser positus in medio laqueorum, & gravatus compedibus peccatorum, quale mihi est consilium & quod salutis remedium; nisi ut ad te levem contritos oculos meos, si fortè audiatur clamor meus in excelsis?

Neque enim salubrius remedium inquinata conscientia inveniet, vel habebit, quàm amarissimè se in oratione mactare. Orandum & plorandum.

Et importuna tentatio quomodo melius curabitur, ne prævaleat; nisi ut continua oratio ad te fundatur, & multum se homo humiliet?

Sed hæc bona quis mihi tribuet?

X

buet? Orare & flere, sicut expedit? Unde mihi humilitas & tanta lacrymarum copia?

Utique apud te Domine, apud
Psalm. 129. quem misericordia & copiosa redemptio.

O Domine Deus dator omnis gratiæ, concede mihi dignè flere etiam quantumcumque minima, & quæ latent, omnia simul sine excusatione castigare. Hæc inter me & te masticata, gratiam mihi restituant amissam, & ad meliora præparent ac viciniora saluti.

CAP. IV.

ORATIO *De lamentatione temporis
& negligentia.*

*Perelegans
deplorantis
miseriam
suam inter
tot remoras
& pericula
conversio-
nis.*

Impersæctum meum viderunt oculi tui.

Ah Domine Deus, quid unquam fiet de me, cum deficiam quotidie? Quomodo emendabo perfectè vitam meam? Quando melius fiet? Quando convalescam

convalescam? Et quando omnia *Psalm. 138.*
vincam? Dejectus sum in limo *Gemitus &*
profundi. Putas adhuc spes ef- *suspiria re-*
se poterit resurgendi, emendan- *sipiscere*
di, proficiendi, & pervenien- *volentis.*
di?

Non est mihi spes de me, &
utinam firmior sit in te. Despe-
ratio mihi ingeritur valida, quia
infirmetas mea grandescit ex lon-
gâ vexatione: nec video finem
doloris & iniquitatis. Et si di- *Sed non va-*
xero, nunc incipiam, ecce tem- *lentis ob vi-*
pus est, conabor sicut potero; *res hosti-*
statim adest peccatum præ fori- *um.*
bus, & erigitur adversum me ini-
micus, & tenet me consuetudo
mali tenaciter & invitè.

Vide Domine dejectionem &
conculcationem meam, & om-
nem, quam patior, calamitatem.
Exaltetur dextera tua, & libera
me ab his, qui me concluderunt:
Quia cecidit timor eorum super
me. Periit consilium à me, &
fortitudo mea defecit. Brachi-

X 2

um

um meum confractum est, & gladius meus salvare me non poterit.

Nisi Deus succurrat. Non video, ad quem divertam; & qui me recipiat & curet, non comparet. Tu solus mihi ad refugium remanisti; sed quia offendi, hoc est, quod me deterret.

2. Peccavi, ignosce mihi. Pœnitet me totum, & multum valdè. Redde tu mihi, quod tibi rectum videtur: Et propitius esto. Justè me deseruisti. Justè me adversario tradidisti.

Memento, quæso, figmenti tui, & repara, quod cecidit, nam per se stare non potuit.

Attende gemitum meum & necessitatem meam. Labor meus & dolor cordis mei, non sint in oblivionem coram te. Captivitatem & incarcerationem meam, oppressionem & exactionem meam, respice misericors Pater, & erue vinctum de domo carceris ac miseræ servitutis. Si

Si vixerit homo multis annis, Longior
quid ex hoc emendabitur? Et vita raro
quis novit, si melior an pejor fiet? emendatio-
ai servit.
Incertus est hominis progressus
& exitus, & dubiosa perseveran-
tia, propter varios casus malo-
rum, & tentationum pericula.

Multi prima sunt conversio- Homines
ne boni & humiles, postea per- ad deterio-
versi & rebelles. Prius timo- ra procli-
rati & devoti, compuncti & ta- ves.
citi: Post verò liberi & dissolu- Plures defi-
ti, loquaces & incustoditi. Et ciunt quàm
qui prius cogitationes restringe- proficiunt.
bant, postea de verbis & factis
vix curam gerunt: Sicque pau-
latim vadit in deterius omne ma-
lum, non præcautum in prin-
cipio.

Quis ergò non debeat timere
& circumspectus esse, cum bo-
nis & modestis interdum soleant
multa infausta accidere? Quis Hinc causa
etiam scit, si electus fuerit, & om- timendi.
nia sustinere possit?

3, Oportet, ut omnes pro-
ben-

bentur, & quis certus est, quod non comburatur, quoniam ignis tentatio est?

Et inter
spem me-
rumque
cautè pro-
cedendi,

Timendum ergò omnibus, & æquè de meliori sperandum, sed non temere præsumendum, nec sub vana spe torpendum.

Malach. 3. Aurum probatum salvabitur, & stipula comburetur: tu autem homo vide, cujus substantiæ sis. *Cœlestis conflator conflabit & emundabit filios Levi,* omnes videlicet servientes sibi.

Non semper aurum est, qui hominibus fulget ut aurum: nec semper stipula aut reprobum argentum, qui vim patitur & sustinet flagella.

Quia Deus intentiones aspicit & corda, operans etiam tibi plerumque mirabilia, ubi à multis putantur perdita.

Ubi omnia
tam incer-
ta.

Domine Deus, quid mihi gaudii esse potest in mundo, cum pertractare cœpero incertitudinem & infirmitatem omnis rei sub cœlo?

De

De te tamen certus sum, quo- *Psal. 117.*
 niam bonus, quoniam in secula mi- *Psal. 135.*
 sericordia tua, super omnes timen-
 tes.

Nam bonitas tua & pietas, in-
 finito major est, quàm omnis ini-
 quitas mea. Et hoc meum erit so-
 latium, quamdiu emendandi con-
 cesseris spatium.

CAP. V.

*De brevitae & miseria
 presentis vite.*

ORATIO
*Vita hujus
 brevitatem,
 & miseria
 lugentis.*
Psal. 101.

Paucitatem dierum meorum
 nunicam hi.

Quamdiu in hoc mundo sum,
 mundus non sum. Et quam-
 diu hîc maneo, pauper peregri-
 nus sum & hospes super terram.
 Nihil intuli in hunc mundum, &
 nihil indè auferre possum: quia *1. Timot. 6.*
 nudus huc veni, & nudus abhinc *Job, 1.*
 egrediar.

Quasi umbra, quæ præteriit; *Sap. 5.*
 & quasi pluvia, quæ vento tolli-

X 4 tur.

tur, & tanquam hospes unius noctis, mox transibo.

Genes. 47.

Omnis vita præsens, una brevissima nox est. Dies mei pauci sunt & mali, & post modicum finientur; & erunt, quasi non fuissent.

Humanæ
vitæ fugaci-
tas & vani-
tas.

Mortuo homine, quid nisi vitalitas in homine? Quis curabit de foetido cadavere? Aut quis quæret de absente mortuo, qui nec vivens computabitur pro aliquo?

Psal. 111.

Memoria hominis brevis super terram, & apud notos & ignotos. Sed in memoria æterna erit justus; quia Deo, qui non moritur, æternaliter erit conjunctus.

Felix igitur, qui non ponit spem suam in homine nec nimium lætatur in aliqua re mundi vel specie; sed in cœlo habet cor fixum, quia hic totum caducum & vanum.

Numera omnes ab origine
mun-

mundi usque nunc, dic quæso, ubi sunt? Et quos adhuc vivere vides, vel audis, quamdiu, putas, durabunt? Pronuncia ergò de omnibus, quia *vanitas omnis homo vivens.*

2. O vitam pauperem & miserabilem, vitam fragilem & lamentabilem, quam boni magis patiuntur quàm diligunt! Mali autem etsi multum eam diligunt, tamen diu in ea subsistere non possunt.

Psal. 38.

Vita præ-
sens piis pa-
tientia
mors in de-
siderio.

O quando finieris, & quando cessabis universa vanitas mundi? Sed veniet tempus, quando liberabuntur à servitute corruptionis omnes Electi, qui jam sæpè lamentantur, quia longè sunt à regno Christi.

Rom. 8.

Utinam arescat in corde meo totus hic mundus, & fiat mihi tantùm suavis Dominus Deus meus sponsus immortalis.

Verè fallax & amarissimum Mundi poculum est, hujus vitæ decur- culum ini-
tio dulce,

X s

rens

tandem
amarum.

rens gaudium. Bibant, qui volunt, quia solutionem duram omnes postea luent. Et quantò quis eò fuerit plus inebriatus, tantò acrius sentiet ejus cruciatus: quia omnia jucunda in hoc mundo celerius vento transibunt, & suis dilectoribus dolores & ardores relinquent.

Mundi de-
statio,

Fuge ergò à me fallax mundi gloria, & omnis fatua carnalisque lætitia. Multos trahis & decipis, sed in fine eos relinquis & submergis. Væ credentibus tibi; væ submersis ibi.

Veni, & accede sancta abjectio, & omnium pomparum seculi plena despectio; & noli à me recedere peregrinationis meæ salubris recordatio.

Memoria
moris.

Quid sum nisi cinis & terra?
Et quorsum tendo, nisi ad terram?

O quàm miser factus sum, & quàm juste tristari possum, cum revolve peregrinationem meam;

am; qui etiam ignoro, qualiter adhuc finiam eam.

Si benè vixero, & sic persevera- Ubi bona
vita cum
perseveran-
tia, ibi
mors secu-
raverò, non est timendum de ma-
la morte.

Sed de bonâ vitâ & irrepre-
hensibili conscientia, quis poterit
gloriarî? Qui se talem novit, in
Domino gloriatur, & mei pecca-
toris misereatur.

Vivere mihi non libet, quia
misericordia undique urget. Mori
conscientia mala timet, quia
quid Deo respondeat, unum pro-
mille non habet. Non est simili-
le huic trepidationi verbum Pro-
phetæ dicentis; *Paratum cor meum Psalm. 107.*
Deus, paratum cor meum.

3. Domine Deus salutis meæ
da finem bonum vitæ meæ, & no-
li prolongare dies luctus mei. Lu-
gens veni in hunc carcerem, & si-
ne timore non exibo.

Longa mihi videtur hæc vi-
ta, sed hoc miseria frequens facit
& tristitia. Revera autem non *Job. p.*

X 6

lon-

longa; sed velocius cursore decurrunt tempora.

Vita præ-
sens longa
videtur af-
flictis.

Ei verò, qui in tristitiâ & dolore versatur, omne tempus longum est, & diem quasi annum computat.

Ideò tædiosa est mihi hæc vita: Et tantò gravius me affligit, quantò verius singulas ejus misérias intueor.

Solatia hu-
jus vitæ, si
ex Deo, ad-
mittenda;
si aliundè,
respuenda.

Sed etsi aliquæ intercurrunt consolationes & lætitiæ, circumspicere me oportet, an ex Deo sint vel non. Si ex Deo, libenter eas accepto; sed quamdiu durabunt, ignoro. Tamen quantumcumque exiguæ sint, mihi placent & sapiunt.

Sed utinam, Deus meus, largiter influant, & horas non breves apud me faciant.

Quæ autem ex Deo non sunt, viles sunt, & citò peribunt, quamvis in facie jucundæ & dulces videantur. Sic transit
vita

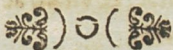
vita ista, bonis & malis semper admixta.

Quamdiù ergò huc sum, pauper peregrinus sum. Non possum dicere, satis est mihi, quia satietas nullius boni est in præsentis: sed bonum meum, quod expecto, tu es, in quem credo.

Cùm ergò apparuerit gloria tua, & me impleverit; tunc confitebor tibi, quia omninò mihi jam sufficit.

Interim tamen, quia verbum *Nulla factus*
hoc absconditum est à me, mul- *tiestas in*
tiplex luctus circumdat animam *hac vitâ,*
meam.

Propterea memor verbi sancti tui, hoc sapè dico: *Tristis est Matth. 26.*
anima mea usque ad mortem. Bonum mihi, si hæc hora transisset, nec ullus luctus aut dolor occu-
paret. Sed pietas tua Do-
mine, oro, me con-
servet.

X 7

CAP.

CAP. VI.

ORATIO.

*Anhelantis
ad vitam**presentis
exitum, ob
continua
peccandi
pericula.***Psal. 141.**De anhelatione æternæ
vitæ.***E**duc de carcere animam me-
am.*

Doloris vis filere me non pa-
titur. Quid enim hîc diutius mo-
ror? Nescio enim, quid hîc va-
leo. Tardè nimis proficio, &
utinam non magis deficerem.

*Desiderium
mortis; exi-
gui profe-
ctus causa.*

Quàm benè mihi faceres Do-
mine, si citò me abhinc tolleres,
ne deterius mecum fieret? Vita
mea in dolore suspirat, & in ope-
re se non emendat.

Job. 13.

Si expectas, non ex hoc emen-
dor, sed etiam longanimitate abu-
tor tuâ. Et si corrigis, vix pa-
tior: quia *siccâ stipulam persequeris*.

Luc. 12.

Cur ergò non tollis servum
tuum? *U* quid etiam terram occu-
pat? quod est dicere; Quare cum
bonis habitat, & vitam ac mores
non emendat?

Cur

Cūr locum alicujus melius
conversantis, quamdiū superest,
& tam negligenter ac tepidè se a-
git, indignè & damnosè occupat?
Et hoc tristè nimis cogitans, in
auribus Dei mei loquor.

2. Sed bone Domine, noli in
ira tua clamare contra me : Suc-
cidite arborem, & mittite in i-
gnem.

Et infirmitatem meam accuso
coram te, ut ignoscas confitenti
mihi. Meum est accusare, tuum
est indulgere. Meum est flere
& dolere graviter, tuum est flen-
tem consolari misericorditer.

Aut igitur, Domine DEUS,
præsta mihi majorem gratiam in
hac vita : aut tolle me citò de
hoc mundo, nec pejor fiat scissu-
ra.

Nam diū vivere & vitam non Longior
emendare, poenam est accumu- vita sine
lare. emendatio-

Nec mihi potest placere talis ne est accu-
vita, quæ profectum nescit, & mulatio
defectum non plangit. poenæ.
Qui

Qui enim sanctè & justè vivit, dolet in quibuscunque deficit : & ut magis in virtute ac gratiâ crescat, in desiderio semper habet.

Sed quid hic faciet, qui se quotidie sentit deficere, & graviter contra spiritum carnem surgere?

Qui etiam nonnunquam tædio victus, & negligentia temporis tepesactus, jam cessat repugnare, aut, projectis armis spiritualibus, sequitur impetum carnis, & quocunque cum propria trahit voluntas.

Talis, heu Domine Deus, appropinquat usque ad portas mortis : & vivens in carne, mortem incurrit animæ.

O quantum unicuique timendum est, de seductione & supplantatione inimici. Nemo securus, nemo mundus, sed est fragilitas in omnibus.

3. Tu autem Domine, qui omnia potes, & omnia cognoscis, resuscita confractum corde, &

mun-

munda immundum ab omni sordē, & da spiritum novum in visceribus ejus : ut discedat omnis tempor & languor, & revertatur spiritualis fervor, & usque in finem stet immobilis tuus amor.

Solummodò eget adjutorio tuo, qui præpeditur pondere suo. Nec valet per se abjicere sarcinam peccatorum, donec tu de cœlo præstes gratiam, valentem solve-
 re dura vincula passionem : quam peto donari mihi, quia sine gratia non potest esse bona vita : nec sine ea, percipitur æterna vita.

Quod autem nunc vivo in corpore, non est consolatio mihi, quia melior est mihi mors quàm vita. Quare ? Quia propter hanc vitam elongor ab æternâ vitâ, quæ venire non potest, nisi præsentem mors perimat, & mors ipsa simul destruat.

Ideò desiderium meum sursum respicit : & cor quærens æternam requiem, altè suspirat & clamat ;

Sus-

Sine Dei
 gratiâ non
 deponitur
 peccati sar-
 cina.

Præfens vita
 piis non est
 solatio.

3. Reg. 17. *Sufficit mihi Domine, tolle animam meam, quam redemisti sanguine tuo.*

4. *Aperi portam regni tui, & introduce pauperem peregrinum, de exilio ad te revertentem. Audi me Domine, & solve me à corporis vinculo.*

Quid hîc ultra faciam? Nec mihi nec aliis sum utilis. Ad quid ergò vivo: mihi quidē onerosus, cœteris tædiosus? Quid fiet de me? Nescio Domine. Si tu melius aliquid de me providisti, quæ retardentur desideria mea?

*Timore &
horrore
peccati piis
hæc vita fit
gravis.*

Consentio ordinationi tuæ, quoniam bona est: Sed in me tantum malum invenio, quare mihi vivere in mundo, onus sit & tædium. Nam pecco quotidie, & peccatum super peccatum adjicio: & sicut dignum est, non pœniteo.

Si igitur solutus essem ab hoc corpore peccati, & tibi sociatus in regno; nec ego amplius peccarem,

carem, nec tu in aliquo offende-
ris, sed semper te laudarem.

Sed adhuc sustines me, & om-
nem ostendis patientiam. Co-
gnosco culpam meam, quia ob
peccata mea non licet regnum in-
gredi, nam nihil immundum in
illud introibit.

Sed quando ero sine peccato?
Quando ad plenum mundabor,
ut non timeam prohiberi, sed
magis gaudeam intromitti? Si *1. Tim. 2.*
non ferventius profecero, nec so-
licitior fuero quàm hactenus fui,
timeo, quod spes mea parva satis
erit.

Sed tu Domine, qui neminem
vis perire, sed omnes salvos fieri:
præsta maiorem gratiam, ad
emendationem vitæ, & ad speran-
da bona coelestia, da spiritum
pinguedinis internæ.

Nunquam hîc sit cor meum se-
cundùm carnem lætum, sed ti-
mendo expectet * lethum. * Id est

Nulla creatura me teneat aut mortem.
cura,

cura, sed tua optata præsentia me trahat & consoletur.

Beatus, qui te expectat Domine; sed beatior, qui jam emigravit ab hoc seculo nequam; non enim ultra aliquid molestiæ sentiet, vel timebit.

CAP. VII.

ORATIO

Plena affectibus; anime beata ac celerem mortem desiderantis, & inprimis homini moribundo conveniens.
Psal. 70:

De optatione bonæ mortis.

Spes mea Domine, à juventute mea.

In hac spe ad te confugio, dum novissima hora & tempus resolutionis meæ venerit. O si benè paratus essem, ut mori sub spe gratiæ possem!

O si felici transitu diem extremum clausissem, & corpoream sarcinam deposuissem, quanta pericula & timores evasissem!

Felices quibus benè dispositis citò mori conceditur,

Felix, quem elegisti & assumpsisti, qui jam deposito corpore transiit ex hoc mundo ad Patrem; de exilio ad regnum; de carcere ad

ad palatiũm ; de tenebris ad lucem ; de morte ad vitam ; de periculis ad securitatem ; de labore ad requiem ; & de cunctis miseriis ad perpetuam beatitudinem.

Felix anima , quæ jam potitur præmio suo , gaudens in te Domino Deo suo.

Sed *heu mihi , quia incolatus Psal. 119.*
meus prolongatus est usque adhuc.

Quàm gratiose & misericorditer mihi faceres , si citius me evocares , & ad te pervenire sineres : ut ubi tu es , illuc & ego essem.

Ah ! si maturius me ex hoc mundo tulisses , quando necdum inquinamenta ejus cognoscebam : & quando peccare etiam in parvis metuebam , quanta mihi bona in hoc præstitisses ? Nunc autem diutius vivendo , vagatus sum longius à te , & offendi in multis.

2. Væ mihi quid , feci ? Secutus sum passiones carnis , vanitates

Isaia 3.

tes attraxi, virtutes deserui, innocentiam non custodivi, mala malis addidi, & proh dolor! expertus sum, quod legi: *Vae impio in malum.*

Vix serò redii, tardè incepti, in reditu non festinavi, in profectu non ferbui, in fervore non crevi, & quod deterius est, à pristino etiam calore refrixi.

Mors timenda ob labes vitæ præteritæ, sed & optanda ob pericula futura.

Hinc & mori sæpè timui, quia urgente conscientia non vixi ut debui. Sed propter pericula tentationum, ne fieret novissimus error peior priore, mortem frequenter optavi, & dixi: O si in gratia mortuus jam essem, ne tantis afficerer malis super terram! O si Deus me tempestivè auferre dignaretur, & omnium laborum meorum finem imposeret, quàm benè tunc mihi contigisset!

Verùm in voluntate tuâ Domine, omnia sunt posita. Si decreveris facere, quod postulo, erit

erit continuò : sin autem, fiat voluntas tua.

Ego possum tibi insinuare desiderium meum, & calamitatem, quam patior, non quasi nescienti, sed ut tali alloquio aliquod refrigerium animæ meæ faciam.

Scio, quia nec dum benè paratus sum, conscientia enim adhuc multum metuit.

Et quid mirum, si ego peccator timeo, quando & multi sancti Patres timuerunt, cùm aliter sint judicia tua, aliter judicia nostra?

Sed quomodò me præparabo? Præparatio
ad bonam
mortem.
Bonum utique esse, ut melius me præpararem in illum diem, quem ignoro, si hodie an cras futurus sit.

Innovabo firmitus propositum: præteiras negligentias deplorabo : totum me tibi immolabo; & tuæ misericordiæ me in perpetuum commendabo.

Domine DEUS meus, in miseri-

sericordia tua stant omnia opera mea, & nulla sunt propria merita, nisi assit tua immensa pietas & miseratio. Et hæc est spes mea, & tota fiducia mea.

3. Sed qualiter est cum bonâ & immaculata conscientia? Quid dicit casta & devota anima?

Animæ piæ
suspiria ad
Deum, ut
citius ab
hoc seculo
liberetur.

Veni (ait) Domine JESU; veni, & noli tardare, relaxa facinora mea, solve vincula, educ vinctum de domo carceris, de lacu miseriæ, & de luto fæcis. Expectans expectavi te: intende mihi, & exaudi me.

Noli me apud seculum diutiùs relinquere. Satis sit, quod hucusque certavi; quod tanto tempore exulavi; quod te frui non merui, nec facie ad faciem contemplari potui.

Nunc optato concede perfrui gaudio, quod nullo finitur termino, nec ullo obnubilatur tædio.

Osten-

Ostende mihi faciem tuam,
quam Angeli semper vident: so-
net vox tua in auribus meis,
quam illi sine intermissione au-
diunt.

Veni Domine JESU, & tolle
me de terrâ alienâ, revoca abje-
ctum ad patriam, & in pristinum
gradum lapsum restitue. Veni
redemptor bone; fac me parti-
cipem æternæ tuæ gloriæ.

Tempus est, ut revertar ad te:
tempus est, ut commendes terræ
corpus meum, de quâ sumptum
est. Non est magna cura, ubi
ponatur, vel qualiter tractetur:
dummodò spiritus salvus fiat, &
ad te perveniat.

Habeat benè spiritus meus,
quem tibi commendo: caro au-
tem mea requiescat in spe, in no-
vissimo die resuscitanda. Nam Animæ
ubicunque recondita fuerit, tibi hinc emi-
remota vel ignota esse non pote- grantis de
rit. corpore
modica cu-

Recipe me ab hominibus, & ra est.

Y

San-

Sanctorum tuorum me conjun-
ge societatibus.

Tædet me vitæ temporalis: so-
la dies me delectat æternæ clarita-
tis.

Non mihi obsistat in exitu de
Ægypto Serpens antiquus; non
latret contra me in porta inimi-
cus; non tetra ejus imago per-
terreat; non mortis horror con-
turbet.

Contra in-
fidias ini-
mici invo-
candi SS.
Angeli.

B. Virgo.

Et Christus
ipse.

Sed Sancti Angeli tui fideliter
assistant, fortiter juvent, viriliter
protegant, blandè leniterque su-
scipiant, & ad coelestem paradi-
sum cum exultatione perducant.

Assistat & gloriosa Dei Geni-
trix Virgo Maria, & tota coele-
stis frequentia.

Et tu JESU bone, dulcis, op-
time, redde mihi læticiam vultûs
tui, & noli me reprobare à dile-
ctis Sanctis tuis; sed retracta
seu recordare, ô fili Dei, quia
precioso sanguine tuo ab inimico
me redemisti.

Susci-

Suscipe me in gloriâ in misericordiâ & in bonitate tuâ ; quia desiderio desideravi apud te facere pascha.

O felix dies optati præmii mei! Eja, benedicta hora transitus beati, quam diù desideravi, & semper præ oculis servavi.

Quid mihi jam nocuerunt tribulationes & pressuræ in mundo ? Quid obfuit contemptus, & labor, & humiliatio pro nomine tuo ?

Tu mihi vivere fuisti, nunc autem mori lucrum erit ; & esse tecum in regno, multò melius manebit. *Philip. i.*

Sit tibi laus & gloria, qui es vita viventium, spes morientium, salus & requies omnium ad te pervenientium.

CAP. VIII.

*De mortuo mundo, cujus
vita est in Christo.*

Psal. 118.

Averte oculos meos; ne videant
vanitatem.

O Jesu vita vera, vita mori ne-
scia, tribue mihi ex amore con-
teri, ex amore vulnerari, ex amo-
re mori, ne caro possit mihi do-
minari.

Nondum perfectè mortuus
sum mundo, sed vivit adhuc in
me vetus homo; suscitans in me
varias rixas, & desideria multo-
rum malorum: faciens noctes
amaras, & dies tædiosos.

*Quid mo-
ri mundo,*

O quando fiet, ut cum fiducia
dicam: *Ego autem estimabam
me, tanquam mortuum super ter-
ram?* Qui enim mortuus est,
non curat laudes hominum, nec
vituperia exprobrantium, quia
mortuus est.

Qui carne mortuus est, non
loquitur, non odorat, non gu-
stat,

stat, nec exercet quicquam operis : sed nec vanitatem hujus mundi audit, non etiam videt curiosa & pulchra, & quæcunque allicere possunt ad amandum aliquid vile super terram.

Sed qui mortuus est mundo, non est in mundo, sed in Deo, cui vivit: sicut & dilectis discipulis Paulus dicit; *Mortui estis, & Coloss. 3. vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Ille sic loquitur, sic cogitat, sic videt ea, quæ foris sunt, quasi non sint : quia quod videtur, temporale est & vanum: quod non videtur, æternum est & verum. *2. Cor. 4.*

Illuc igitur spectat, illic flagrat : hoc ei in corde est ; ad hoc laborat, ad hoc pervenire desiderat.

Hoc vult, hoc amat, hoc quærit, hoc sapit, quod intus est & mundo latet; magnum videlicet bonum, summum, æternum bonum, de quo cogitare nunquam illi satis

proprietates & affectiones.

Y ; est;

est ; quia nimis charum est, & dulce, & delectabile, & plus quam ineffabile.

Qui talis est, multum elongatus est à presentibus, & totis affectibus inhiat æternis, habens sub se appetitum sensualitatis.

Sensualitas
quærit sua-
via; fugit
amara.

Nam sensualitas quærit exteriora, cupit delectabilia, aspiciit præsentia, negligit futura; fugit ubicunque potest amara & aspera, quæ tamen spiritui sæpè sunt salubria.

Undè non sinit spiritum in silentio & quiete agere; sed diversa ei adducit phantasmata, quæ vix sunt dicenda, pro nihilo tamen in veritate curanda.

Qui autem habet gratiam spiritualis fortitudinis, potest citius subjugare insolentes carnis motus, psallens in verbo divinæ virtutis ; *Dominus mihi adiutor, non timebo, quid faciat mihi caro.*

2. Quamvis igitur isti sensualitas bellum incitet, & vox carnis sub-

submurmuret ; non tamen ei
facile consentit , quia major est
vis amoris Dei, quæ interius con-
fortat.

Amor Dei
ei reinitur.

Iste quandóque tam dulciter,
tam fortiter , & ardenter ad De-
um trahitur , rapitur , & tenetur ;
ut non videat aut vix sentiat, quæ
juxta se sunt, & strepunt in mun-
do ; quia non est ibi, sed alibi :
non infra, sed supra cum Deo &
in Deo : qui ipsum introrsus mo-
vet, erigit, & quasi in curru igneo
transvehit ; ut fruatur aliquan-
dò eo, in felici & diù concupito
cordis sui desiderio sancto.

Vis & effi-
cacia divini
amoris.

Non invenitur foris , quia
transtulit illum amator suus. Ibi
solus audit verba ejus, verba Di-
lecti : & gaudio gaudet propter
vocem Sponsi, in nullo sibi su-
specti.

Nec statim effundit in solem
phialam suam , ad hauriendam
vanitatem : sed inventum the-
saurum abscondit , & claudit sub

Y 4 signa-

signaculo : ne pes superbiæ intret
& virtus omnis depereat.

Cant. 1.

Sic namque dicit ei : *Pone me
sicut signaculum super cor tuum ;
& quæ ibi sequuntur.*

Utile est signare cor , & custo-
dire illud ; ne fortè Dilectus de-
clinat & fugiat , qui cor purum
& humile specialiter quærit & vi-
sitat.

Anima à
Deo ama-
ta, quo mo-
do prove-
hatur ad
desiderium
& fruitio-
nem Dilecti,
seu summi
boni.

3. Confert ista secum, & mi-
ratur tantum bonum , quod om-
nem sensum superat & donum.

Miratur iterum , & interro-
gat diligenter ; quidnam est hoc ?
Et lætatur vehementer , quia
manna de cœlo descendit.

Jac. 1.

Qui autem ministrat panem
de cœlo verum , dat etiam gustan-
ti intellectum bonum ; ut sciat,
quod omne datum optimum , &
omne donum perfectum , desursum
est , descendens à Patre luminum.
Hoc jam , inquit , à Deo verbum
est. Nihil sine eo , omnia mihi
ex ipso sunt.

3. Rur-

3. Rursus miratur & conqueritur, quare tantum bonum tam modicè curat, cum quo tamen non modicè ei benè est; quare quoque non sæpiùs ad audiendum & videndum illud, cor suum inclinât, quo dulcius ac felicius ad fruendum nihil esse potest.

Dolet id sibi non magis esse curæ.

Et modò utinam de cœtero id fiat. Hoc enim summè me delectat, & ampliùs delectabit; si tamen operam ad vacandum dederò.

Veniat Dilectus meus in cor meum, ut comedam de fructu pomorum suorum. Declinet ad me, & ostendat seipsum mihi, & ego me illi. Ipse bonum meum, & gaudium meum.

Tunc incipit anhelare, & desiderare, ac vehementer amare hoc bonum, in quo est omne bonum: hoc gaudium, in quo est omne gaudium: hoc unum, in quo omnia, parvum & magnum,

Y s sum-

summum & imum ; non tamen aliquid ipsorum conditorum, sed sine formâ conceptuum humanorum, principium & finis omnium bonorum ab eo formatum.

Undè quandoque vult ex toto illo bono repleti, ac gaudio suavissimo perfundi, & quodammodò ab ipso cupit ad fundum absorberi & consumi, ut satisfiat insatiabili suo amori, ita ut nihil sui ipsius sit, sed ejus totus, cujus est ignis, & æstus amoris, cujus est hoc mirabile opus, ut sic in eum avidiùs rapiatur, & unus cum eo spiritus efficiatur.

Non extollit se de prærogativâ dilectionis :

4. Nec propter hoc se extollit aut aliquid esse putat, aut coeteros despicit, vel minorem judicat, quia non est hoc suum, sed munus Dei gratuitum : ut meritò non debeat se indè extollere, cum se senserit taliter ab eo consolari.

Non enim quærit laudes neque

que favores curat externos, sed Dilectum quærit, cuius laudem & favorem solummodò sitit, in quo omnia habet, & plusquam hæc omnia invenit.

Quia amorem ejus, dulcedinem ejus, & gaudiosam fruitionem ejus, omnibus transitoriis præfert, & super omnia honorem ejus concupiscit & diligit.

Ideoque de nullo bono se efferre, nec vanè gloriari potest. Ipse gloria ejus, laus, & exultatio ejus. Ipse verum & sincerum gaudium, summum & unicum bonum, totum desiderium & complementum ejus. Solum gloriatur & quiescit in Dilecto.

Magis autem vult, & alios secum ita lætari, & tali frui bono sine fine, nunc, & in cœlo.

Hoc enim desiderat & orat, ut Quem colit omnibus hominibus notum se faciat, & omnes ad se convertat, & trahat; ut ipse solus laudetur, & glorificetur, quia Dilectus ejus charitas est & amoris Quem colit & laudari ab omnibus optat.

puteus, qui non potest exhauriri.

Plus enim omnes amat, quàm ab omnibus possit amari.

Placet tamen ei, si quis eum ex fundo amare appetat, licet ad fundum pervenire non valeat, quia ipse omnes in amore devorat, vincit, & superat.

CAP. IX.

De elongatione à creaturis.

ORATIO

Hominis à terreno amore ad divinum aspirantis.

* Psal. 54.

Ecce elongavi fugiens, & mansi in solitudine.*

O quàm salubre, quàm jucundum & suave est, sedere in solitudine, & tacere, & loqui cum Deo, ac frui solo summo bono, in quo sunt omnia bona!

Deserendæ creaturæ, ut conjungamur Creatori.

Utinam sic essem conjunctis illi simplicissimo & unico bono, ut nullis moverer affectionibus & distractionibus rerum transientium; nulli creaturæ, nullique rei visibili, oculos vivendo & advertendo, curiosè præberem.

In-

Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Heu, quàm sæpè moritur anima mea propter creaturas, quas amat. Sæpè Creatoris sui propter eas obliviscitur, & seducitur. Rom. 7.

Instabilis mens mea nunc istud vult, nunc illud; nunc hîc est, nunc ibi; pacem quærens in creaturis, & non inveniens.

Quia omnis creatura etsi delectationem aliquam habet ad usum, non tamen præstat satietatem ad fruendum, Delectant enim, non satiant.

Inscrutabile cor hominis, & quis cognoscet illud? Deus tu scis cogitationes hominû, quoniam vanæ sunt. Hier. 17. Psal. 43.

2. O DEUS æternæ, summe & immense, Creator omnium & rector: ego sum creatura tua, quam fecisti in virtute tua.

Ad amandum te factus sum. Amor terrenus est
Et modò volo amare te, & non possum quantum volo. Ligatus sum vano amore, & viscoso affectu rerum labentium, à quibus
obex amoris divini.

dum me excutere conor, vix aut nullatenus sine gravi dolore possum.

O si tu mihi dulcescas & sapias quàm citò fugient & peribunt?

Ieterdum tamen video mentis intuitu invisibilia tua, per ea quæ facta sunt, & te summum bonum, verum, sempiternum Deum.

Et delectat me his immorari; sed statim nescio quo flatu actus ab hoc studio revocor, & in amore & pondere visibilium miser languens teneor.

Ecce enim firmiter mihi propono in corde meo, tanquam signum foederis inter me & faciendo, quod nullam creaturam videre & amare volo, propter amorem tuum nobilem ac pretiosum; sed omnia contemnere, & me omnia mea pariter relinquere.

Bona nostra propo-
sita impug-

3. Post hæc autem ascendunt cogitationes hujus mundi, carnis peccatricis cognatæ & vicinæ,
tam

tam suaviter ad cor meum, quasi nantur à
 in ipsis esset aliqua felicitas : & carne ;
 quasi amissurus essem quid ma-
 gni boni, si eas contemnerem :
 latam faciem prætendentes, si- Cujus læta
 nem tristem abscondentes : quid frons, sed
 in præsentiarum sit exhibentes, caude tri-
 stis.
 quid mali autem sequatur, tacen-
 tes.

Quasi ubique & in omnibus
 quærendus sis creaturis, & nihil
 abjiciendum vel contemnen-
 dum, quod à te Deo meo constat
 factum, sicque abducunt me sæ-
 pè à proposito meo, & tandem
 omnino seducunt.

4. O quàm vanæ, quàm de- Cognitio-
 ceptoriæ, & propè nihil, etiam nes carnis
 stantes & florentes probantur: fallaces.
 puæ post subitaneas suas delecta-
 tiones, me inter spinas & tribu-
 los malæ conscientiae relinquunt!

Væ mihi Domine, & væ ite-
 rum mihi ; quia vanitati citius
 credidi, & assensi ; te autem, qui
 Veritas es, tam facile è eliqui.

O quan-

O quantum in hoc deliqui,
quod non omnibus postpositis,
tibi soli adhæsi!

Amans in-
ordinate
creaturas,
amittit
creatorem.

Nam ad amandum te & fru-
endum factus sum, sed creatu-
ras, inordinate sequendo, te ami-
si, & in eis nullam cordis mei
pauſationem inveni.

Converte me Domine ad
te, & noli me in terrenis relin-
quere, qui cœlestia te ſequenti-
bus dignatus es promittere.

CAP. X.

*De contemptu omnium
consolationum terrena-
rum.*

Pſal. 76.

Renuit consolari anima mea.
Noli evagari anima mea
post vanitates & insanias fallas;
sed convertere ad Dominum De-
um tuum, quia ipse fons totius
consolationis.

Solidum
ſolatum
non est in
Creaturis;

Quicquid in hominibus qua-
ſieris aut in creaturis, perdes, &
perditum ſenties; quia poteſt ali-

aliquid solatii in eis apparere, nihil autem permanere.

Cur frustra deciperis? Stultum est mendicare à paupere, cùm dives sufficienter voluerit dare.

Omnis creatura pauper est ad consolandum, Deus autem dives est in gratiâ, *qui dat omnibus affluenter, & non improperat*; si tamen quæsieris diligenter, patienterque expectaveris.

2. Revertere anima, revertere columba ad Noë in arcam, ad Christum in cordis secretum; quia diu foris manere non est securum. *Revue consolari exteriùs si vis recreari interiùs.*

Noli cum corvo extra arcam manere, sed cadaver citò fuge. Esuriens redi, pascet te Christus panè coeli.

Si necessitas urget, vel infirmitas aliquando ad extra te tenet, moram cave, redi mox intra, ne diluvio verborum pereas, aut laqueo tentantis inimici capiaris.

Mul-

Ubi tot pe-
ricula.

Multæ sunt insidiæ libenter
extravagantis animæ, & magnæ
tutelæ citò revertentis columbæ.
*Quæ cum non invenisset, ubi requi-
esceret pes ejus, reversa est ad Noë
in arcam.* Et tu ergò vade ad cel-
lam tuam, & habita ibi; sitque ti-
bi grave esse alibi.

Anima un-
de beata,

3. Beata anima, cujus consci-
entia ante Deum munda est, nec
ulla tenetur re vana; neque amo-
re alicujus inquinata, neque odio
tabefacta.

Beata, quæ nullam consolatio-
nem ab aliquâ creaturâ quærit,
sed omnem spem suam in Deo
ponit.

Beata, quæ respuit omnem fo-
rinsicam & temporalem requi-
em, & quæcumque ad carnis per-
tinent commodum; atque liben-
ter pro Christo amplectitur labo-
rem & defectum.

Beata, quæ seipsam Deo com-
mittit, ut secum faciat, sicut illi
placuerit.

Bea-

Beata, quæ nunquam gloriam suam quærit, nunquam voluntatem suam fieri desiderat; sed Dei gloriam & voluntatem in omnibus rebus intendit, amat, & proponit.

Beata, quæ se alienam facit ab omnibus temporalibus rebus, & puram se servat apud Deum in cunctis actibus suis.

4. O quæcumque talis es anima; gaude & lætare non modicè; quia vales jam versari in intimis & coelestibus, & Deum laudare diebus ac noctibus. Felicitas animæ soli Deo inherens.

Beata & benedicta à Deo, cuius desideria sursum sunt: Cujus manus & brachia expansa sunt, sicut duæ alæ Cherubim. Cujus oculi mundi, ad contemplandum Deum. Ezech. 21.

Cujus omnis vigor & labor interior vadit & ascendit, & non revertitur, donec inveniat, quem solum præ omnibus amat. Et cum invenerit, tunc omnibus oblitis,

litis, sequitur eum, quocumque dilectus voluerit & duxerit.

Ut autem locutus fuerit, gaudebit ad vocem ejus dicentis: Ego dilectus tuus, unicus, & electus. *Genes. 15.* Ego merces tua magna nimis. Esto humilis ad prospera, & fortis inter adversa.

Ecce, qui diligunt me, quomodo consolantur per me. Quàm dulciter putas tractabuntur, cum deposita omni molestia corporis & animæ, ad æternam requiem suscipiuntur.

Animæ sanctæ dulcedo;

5. O si tali fruerer dulcedine, quemadmodum anima sancta, Deo dilecta & devota; quando sopitis sensibus, sursum in spiritu fertur, & elevatur super semetipsam in amplexus Dilecti; & Deo per intimæ dilectionis vinculum copulatur.

O Deus meus, cordis mei thesaurus verus, non ignoras, quin hoc doloris mei intus absconditi unicum foret refrigerium.

Sed

Sed hujus unctionis tu elargitor es & infusor. Tu doces, tu hortaris; tu foves, tu consolaris, tu provehis & sustentas; tu ducis & reducis; & facis cum animâ, quam elegisti, sicut vis; & totum bonum est, quicquid agis & vis.

Datur pro
mero Dei
benepla-
cito.

Egò verò quasi vas acidum, & boni spiritus tui infusione indignus, peto sacram ipsius emanationem mihi ampliari, quatenus & internæ dilectionis tuæ dulcedinem gustare, & sacras illas delicias valeam præsentire: quas animam tibi studiosè vacantem non diffido frequenter mereri.

Odoravi à longe aromata cœlestia, cum de anima sancta meditatus sum quædam interiora mentis studia.

6. Sed tu Domine scis, quàm rara mihi, quàm tenuis est æternorum cogitatio, quàm frequenter arentia verba, quàm rudis intellectus & impacata conscientia, quàm

quàm confusa interiora mea, illuminata & indevota, nec alicujus, nisi meâ solummodò culpâ.

**Bona animæ
piæ consi-
derare uti-
le.**

Interdum tamen viam quærens ad interiora, assumptis mecum cogitationibus in secreto, de bonis electæ animæ seriôsè pertracto; quantæ sint lætitiæ coelestes, ac deliciæ spirituales in ejus corde: quæ pax, quæ tranquillitas, quæ spes & exultatio in Deo salutari tuo: cujus eloquium dulce, & facies decora.

Et licet brevis sit mora, est tamen gratiosa hora.

7. Hæc autem me cogitante, & te illuminante tenebras meas, invenio super me justas querelas: Et sentio per occultas gratiæ rimulas, quia talis & talis est anima tibi intimè unita, & sic tu ei locutus es.

**En quæ &
qualia sint
illa.**

Illa tacet ab omnibus sensibilibus; & tu loqueris ei in spiritu de invisibilibus.

Vi-

Videtur quasi derelicta ab omnibus creaturis: Et tu eam consolaris modis ineffabilibus.

Dixi ego rursus hæc in corde meo: Væ animæ peccatrici conscientiæ gravi, conversationi tepidæ, non habenti lumen gratiæ, neque solatium spirituale; quærenti lacrymas, nec inveniendi aliquas.

Pax huic, quæ Christum sincerè diligit, & oculos cordis sui ab eo nunquam deflectit? sed quæ placita sunt ei, semper inquit, quia in pace & æquitate ambulabit, & in gaudio ejus non miscbitur alienus.

Videbit, quod bonum est oculum ejus, & gustabit, quia suavis est Dominus Deus suus, in quo confidit.

Elongabit se à tumultibus externis, & expectabit cum proventu magno adventum ejus in intimis.

Ecce, sic operatur Deus in vasis
sibi

sibi electis. Si quis venerit ad eum, non revertetur vacuus, qui libenter dat aquam sitienti, & panem esurienti.

Deus animam inhabitans quid operetur in eâ.

8. Deus meus, cum introieris in domum amantis te animæ, nonne pasces eam tuo lacte, & deduces aliquando etiam extra se, præ abundanti tuâ dulcedine, ad capiendum te sine aliqua corporali imagine?

O veritas, veritas; quantum valet & agit charitas! Tunc loqueris illi verbum tuum secretissimè, & ostendis ei omnia novissima & antiqua in charitate & fruitione felicissima, ubi finiuntur omnia verba humana.

Ex tunc facis maximè tibi confidentem de æternâ requie, de Sanctorum consocietate: Quia prærogando pignus spiritualis gratiæ, valentiolem utique reddis ad speranda, quæ non videt, & ad spernenda præsentia, quæ sensu tenet.

Re-

Recordare mei pauperis mendici (Pater bone) per viscera misericordiae tuae, & mitte panem de coelo verum, verbum bonum, consolatione & gratiâ plenum.

CAP. XI.

De magnâ dulcedine & consolatione in Deo.

Omnia ossa mea dicent, Domine quis similis tibi? *Psal. 34.*

Unus est, & similis illi non est, Deus meus est: Et omne comparatum ei, nihil est. Dilectus intimus, & amicus fidelissimus; *Deus amicus fidelissimus.* qui amantem se nunquam deserit, sed cum amante se libenter sociat.

Et si aliquando se abscondit, aut angustiari permittit; non hoc agit, ut reprobet; sed ut probet, purget, & erudiat.

Non ergo omnino tunc deserit, sed etiam sapientius instruit, ut appareat, qualis quisque ex se sit, & quousque pervenerit.

Pulcher es, dilecte mi, & amabilis

Z

bilis

bilis valdè, non carni, sed menti, non oculo aut sensui alicui, sed animæ credenti, mundum cor habenti, & ad invisibilia atque spiritualia se transferenti.

Cujus-
ta-
men unio
non consi-
stit simul
cum amore
carnali:

Qui ergò tibi per devotionis affectum uniri desiderat, necesse est, ut omnem carnalem affectum in se mortificet, & puritatem conscientiae maximè custodiat.

Displicet enim tibi, si quis graditur ad fragiles creaturas promedicando solatio.

Propterea introrsus me vocas, ut amem te; & jubes, ut expectem te; quoniam tunc inveniam te, quotiescunque me postpono: & sicut tu vis, ita & ego volo.

Aut etiam
mercena-
rio, quo
Deus non
colitur gra-
tis propter
seipsum.

Et hoc erit totum bonum meum, ut gratis te colam, gratis serviam: Nullam timens amissionem, nec aliquam faciens cum amore avaritiam, quia purè amantem approbas animam. O illam unam, in vitâ & in morte tibi soli unitam.

Ego

Ego autem longè à te projectus, scèpe eo per aliam viam amando res perituras; non sicut oportet, nec ad quem finem decet.

2. Sed ne cum his peream, re- Ex creaturis
eruenda
laus Crea-
toris,
vertar citius, considerando in eis
laudes tuas, & ad te affectiones
meas dirigendo.

Tu Domine Deus meus, qui omnia fecisti ex nihilo, da ex omnibus psallere nomini sancto tuo. Tua est enim potentia, tua est sapientia, tua bonitas ac pietas, æterna quoque majestas & gloria.

Regnum tuum, regnum omnium *Psalm. 144.*
*seculorum: Et dominatio tua, in
omni generatione & generatione.*
Tu omnia disponis, quæ sursum
sunt, & quæ in terris.

Omnia cognoscis, omnia in manu tuâ habes: Nihil tibi resistit, nihil te conturbat: Sed cum tranquillitate omnia judicas, & rebelles etiam tibi subjicis, & servire facis.

Scis omnia, quæ geruntur in
Z₂ uni-

Cujus po- universo : Et antequam fiant, cer-
 tentia, sapi- to fine conclusisti. Tu es Deus
 entia & bo- Cœli & terræ, visibillum & invi-
 nitas relu- sibilem creator & gubernator,
 cent in om- omniumque temporum disposi-
 nibus. tor.

Conserva, quæso, per orbem
 famulos tuos longè latèque di-
 persos, tuo tamen servitio specia-
 liter deputatos. Fac eos enarra-
 re laudes tuas, & voce consonâ
 ubique gloriam tuam prædicare.

Excita corda eorum valenter
 in amore tui : Et dona eis om-
 nia opera sua sancto fine consum-
 mare.

Præsertim 3. O quàm pius, quàm dulcis
 in sanctis & es diligentibus te ? Quàm benè
 electis, places gustantibus te ? Qui exper-
 ti sunt suavitatem tuam, nō sunt
 inde melius cogitare & loqui.

Vincit enim tua dulcedo om-
 nem dulcedinem, & dulcorat om-
 nem amaritudinem.

Domine Deus meus, de te viri
 sancti locuti sunt, & prophætæ
 non tacuerunt. Quot.

Quotquot fuerunt Sancti ab initio mundi, in te crediderunt, tibi servierunt, in hostiis & muneribus te coluerunt, nomen sanctum tuum laudaverunt & benedixerunt, quia te Creatorem suum, & omnium rerum conditorem cognoverunt, & in te super omnia speraverunt.

Cognoverunt te in visionibus suis: Tu siquidem revelasti eis nomen tuum, alium præter te nescierunt. Qui fortes in fide, spe & charitate adhæseruas Deo:

Custodierunt legem mandatorum tuorum, quam eis dedisti. Non sunt secuti falsorum deorum figmenta stultissima: Sed adoraverunt te Viventem in secula seculorum, qui creasti omnia.

Levaverunt vocem suam in confessione laudis tuæ? Quia tu de excelsis clamorem magnum auribus eorum infudisti, dicens:

Ego sum, qui sum. Ante me non est formatus Deus, & post me non Exod. 3.
Isa. 43.

erit. Feci, quæ futura sunt; & præterita non perierunt à memoriâ meâ.

Hæc audientes & intelligentes, elevaverunt etiam in longinquo fidei oculos, credentes quia salvos nos faciet Dominus: Et qui venturus est, veniet, & non mentietur.

Hæc præscientes, consolati sunt non minimum; & vehementer admirantes præsentiam affuturæ majestatis, præ stupore defecerunt.

Respirantes paulisper, & præ gaudio aspicientes Dei potentiam venientem, dixerunt: Ipse est, ipse est, Dominus Deus noster. *2. Tim. 2.* est, & alius non est. Ipse coepit, & salvabit nos. Non potest negare seipsum, quoniam verus est.

Sicut audivimus, ita & vidimus; Sicut credimus, sic & loquimur, & testamur veritati. Semel locutus est Deus; dixit, & facta

facta sunt. Dixit, *Consilium me- Isa. 46.*
um stabit, vestrum filii hominum,
peribit.

4. *Væ, qui cogitatū inutile, & Mich. 2.*
 post verba Dei ridetis. *Væ, qui*
 fingitis de cordis vestro sapien-
 tiam, & in potentiâ vestrâ erigi-
 mini.

Audite verbum Domini, qui
 quæritis Dominum; scitote quia Ose. 4.
 iudicium ejus cum habitatoribus
 terre.

Non est bonum, si averſi fue-
 ritis: State, & considerate vias
 ejus. Revertimini, & venite,
 libenter suscipiet vos; quia mi-
 sericors & clemens est Dominus.

Nec sicut homo iram servat, sed Et hinc ali-
 omnia peccata donat, insuper & os quoque
 gratiam maiorem cum posteriore ad Deum
 restituet. Tantum toto corde provocant.
 convertimini, & donate vos illi
 ad serviendum mente fideli.

Hæc vox Sanctorum in auri-
 bus meis. Quasi melos in con-
 vivio, & quasi thus redolens de

thuribulo, sic est verbum Dei in corde puro.

Sancti autem tui Domine repleti Spiritu tuo, memoriam abundantiae suavitatis suae eructaverunt, & eloquia sua nobis eructanda reliquerunt.

Meus autem sermo saepe clauditur inter angustias; ascendendi iter non habet. Sed si ignis deorsum venerit, erit ignitum eloquium meum. Et si incanduerit, mox consumet me.

Non subsistam à facie ejus: Quia sicut à vento palea, sic tollitur de corde moestitia: Et sicut rubigo ab igne, consumuntur peccata mea.

Ignis divinus omnia comburens, mundabit aream cordis. Descende, & accende; modicum tange me, & evolabo.

Præterita non erunt, & futura non computabuntur, quia omnia mala oblivioni tradentur.

Vetera transient; in abundantia

tiâ novâ venient, & affluent desideria sancta, atque ex omni latere consurgent, ubicunque flaverit Spiritus almus.

¶. Timor non erit, sed amor totum implebit, cessabitque quasi-
satio: Nam dextra Dei est hæc mutatio. Ideò quod loquor, non mea, sed ejus est laudatio. Consolatio lugenti est; panis datur petenti; haustum suscepit sitiens.

Mira mutatio hominis
Divino amore successi.

Manus agro data est; vacillanti baculus venit. Deficiens vires resumpsit; requiem lassus invenit.

Desperanti nova lux oriri visa est; clamanti venit responsum. Caliganti infulsit dulce lumen, ignorantia via patuit, & porta illuc est reſerata pulsanti: Adfuit veritas, titubanti succurrit auctoritas, affectanter quærenti obviavit mater charitas.

Cupienti Dilecto loqui, occurrit lætior ipse: Ecce, adsum, inquit;

Z s

quit;

quit; dic, quid novi nunc accidit. An tibi excidit, pro me pati & agere debere.

Volentem cum eo pergere, nec hoc prohibuit. Statimque ascendi, & oblitus sum, quicquid molestiæ habui.

Desiderium Desiderantem cum ipso habi-
ejus manen- tare, noluit me contristare: Sed
di cum Di- lenibus verbis edocuit, quia mo-
lecto, dō id fieri non convenit. Desi-
derium tuum bonum est, & pla-
cet oratio, quam præsentasti mi-
hi: Sed oportet adhuc differri.

Differtur
ad tempus
certo con-
silio.

Vade, & revertere in domum tuam; & annuncia tuis, quanta fecit tibi Dominus. Et dic eis; præparate singuli corda vestra; & deponite grave onus peccati; & sitis cauti & fortes, adversus insidias diaboli.

Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem. Tempus propè est, ut paratos vos inveniam. Ecce, prædixi vobis.

CAP.

CAP. XII.

*De unico & summo bono
quarendo.*

D*ic anima mea, Salus tua ego Psalm. 34.
sum.*

O quàm nobilis es anima, Anima non
quàm mira virtus in te latet: Quæ ^{quiescit ni-}
quiescere non vales, nisi summa ^{si obtento}
adepto bono, & ultimato inven- ^{summo bo-}
to fine! quo cognito & invento, ^{no:}
cessat motus tuus.

O bonum super omne bonum!
O finis sine fine, quando fruar te
sine modo, & sine fine! multa hîc
invenio bona, sed quæ alterant,
non quæ satiant.

Porro unum est necessarium. Luc. 10.

Hoc unum quero, hoc unum de-
sidero. Propter unum omnia, &
ex uno omnia. Hæc si habuero,
contentus ero: Et nisi potitus fue-
ro, semper fluctuo: Quia multa
me implere non possunt.

Quid hoc unum? Nescio di- ^{o Quali}
cere, desiderare me sentio, quo ni- ^{bono!}

hil melius, nec majus est, sed nec cogitari potest.

Non enim hoc unum inter omnia; sed unum super omnia est. Deus meus est, cui adhærere, & inhærere bonum mihi est. Huic dico, huic clamo: *Dic anima mea, Salus tua ego sum.*

2. Quid ultra concupiscis anima mea desiderio plena? Nonne melius est, ut uni adhæreas quàm multis? Ex uno multa, non unum ex multis.

Cessa, multa quærere, uni te junge, uni adhære, in uno totum consistit.

Multi multa & varia quærunt; Quærant alii multa & varia ab extra; tu quære unum internum bonum, & sufficit tibi.

Ecce, alius villam quærît, alius in negotiationem suam vadit. Alius argentum & aurum multum congregat; alius voluptates ambit & honores.

Lnc, 14. Alius amicos & cognatos requirit, notos & affines libenter visitat.

Alius

Alius urbes & castella intrat,
& varias mundi partes desiderio
oculorum ductus lustrat.

Alius sapientiam, alius poten-
tiam, alius magisterium, alius
regale aut principale petit obse-
quium. Et in hunc modum a-
lius hoc, alius illud, sive in secu-
lari, sive in spirituali statu requi-
rit.

Pauci unum, & propter unum, pauci u-
purè & simpliciter quærunt. L. num; in
deoque nec stabilem pacem inve- quo tamen
niunt, nec internam gratiam sa- omnia:
piunt.

Quicumque enim sunt Christi,
non temporalia, non terrena
quærunt, tanquam tunc magni
& gloriosi essent, si his omnibus
abundarent.

3. Non ergò ad te pertinent,
quæ isti quærunt, ô anima devo-
ta? Profectò nihil.

Detestor hæc omnia: quia u-
num est bonum meum, unum
diligò, unum requiro: & ipsum

Z 7 melius

melius mihi est, quàm omnia bona infra vel supra.

Quo habito, facile est carere cœteris,

Si tantum bonum invenisti, hortor te & suadeo tibi, custodi & tene, pro quo omnia contempsisti. Nam illud habendo, cœteris carere non erit onerosum, imò pro ipso lucrando, omnia dare & pati debere, judicabis rectissimè dignum.

4. Quære ergò nunc anima mea, tam singulare & supereminens bonum. Quamdiù in carne vivis, quærere ne cesses, quia nec satis inveniri potest, quod ad plenum comprehendi non potest.

Erit autem finis quærendi, cum venerit hora fruendi. Tunc enim erit omnia in omnibus, ipse solus unus, sufficiens omnibus & singulis.

Et si ibi adhuc quæritur, ubi semper invenitur; non tamen sicut hîc, cum labore, sed summo cum gaudio & amore.

Qua-

Qualis autem sit piis in hac vitâ, multis docetur nominibus, nec ignoratur ab expertis.

Adverte tamen aliquantulum, (experientiâ magistrâ juvante) quæ sint divinæ pietatis nomina. Pauca tibi expono : sed plura atque sacratiora ejus doceat gratia.

Ecce, sponsus est amantibus, ^{Varia di-}
& qui adhuc in timore ei servi- ^{vinæ pieta-}
unt, metuendus Dominus. ^{tis nomina-}

Pater est bonis filius, malevolis autem districtus iudex.

Infirmis est medicus, & sanis solidus cibus.

Doctor est ignorantibus, & obtemperantibus sibi salus æterna.

Via est incipientibus, veritas proficientibus, & vita perfectis.

Spes est pœnitentibus, & iustus consolator optimus,

Gloria est humilium, & pœna superborum.

Lux est in tenebris, & lucerna in noctibus.

Dat

Dat medelam ægris mentibus,
& vinum lætitiæ multum tristi-
bus.

Stat cum pugnantibus, ambu-
lat cum proficientibus, currit cum
ferventibus, volat cum contem-
plantibus.

Adest orantibus, loquitur cum
legentibus, quiescit cum medita-
tantibus.

Opera Dei
irreprehen-
sibilia.

5. In omnibus his operatur
unus atque idem DEUS, appa-
rens singulis prout vult; & non
est reprehensio in sermone ejus,
neque investigatio operum ejus.

Magna sunt enim & inscruta-
bilia judicia ejus, & nemo dicere
potest, Cur ita facis? & quare
hunc magis quàm illum eligis?

Stulta est hominis interroga-
tio adversus omnipotentem, &
omnis adinventio filiorum A-
dam vanitas & nihilum.

6. Quomodo placent tibi hæc,
& qualiter sapit tibi DEUS?

Benè sapit mihi, & opera ejus
non

non possunt mihi displicere. Justus est, & quis potest eum arguere de injustitiâ?

Qui enim hoc fecerit, contrarium se illi constituit, & arguetur ab irreprehensibili lumine ejus.

Sed hæc quæ, audisti, quid sunt in conspectu ejus? Vix scintilla modica est, ab eo, quod intrinsecus latet.

Quæris, quid istud? Dico: Incipientibus magis
Nescio, quid est, sed est totum convenit
supra me, & quasi inaccessible meditatio
quædam caligo, cujus principium humanita-
sicut & finis ignoratur. tis Christi

Sit proinde potior meditatio quàm divi-
tua & affectus frequentior, circa nitatis.
humilia vestigia JESU; & noli Prov. 25.
ad alta citò conscendere, ne opprimaris à gloriâ.

Verùm, quia amor intensus interdum obliviscitur reverentiæ
& timoris, tolerandum est, si aliquando de dilecto suo amans
intense inflammatur; ut quæ-
rat,

rat, non solum qualiter parvulus natus in præsepio vagiat, aut in patibulo crucifixus pendeat: sed qualiter gloriosus in cœlo regnet, & cuncta sub cœlo mirabiliter disponat.

Matth. 6.

7. Libenter sequor te amande JESU in terris, sed multò libentius sequerer ad cœlos.

Ubi est thesaurus meus, ibi erit & cor meum. Thesaurus meus tu es, charior omni creatura, qui es ad dexteram Patris. Pro me incarnatus, pro me elevatus. Exemplum mihi reliquisti in terris, præmium te servas in cœlis.

Psal. 26.

Ad te igitur oculi mei; post te omnes gressus ibunt. *Tibi dicit cor meum, exquirat te facies mea, faciem tuam Domine jugiter requiram.*

Iob. 12.

Usquequò Domine visio gloriæ tuæ? *Quare faciem tuam abscondis, arbitraris me inimicum tuum?* Scis utique, quia tamdiù fertur hinc indè animus, trahitur &

& retrahitur in diversa affectus meus, donec tibi tanquam suo amabili jungatur in coelis.

Vis etenim amoris quiescere Amor monescit : sed de suo amato incessanter quærit, nuncios emittit, preces geminat : sed nec sic dimittit, quia amor omninò possidere vult, quod concupiscit.

8. Trahe ergò me, ut curre re incipiam ferventer post te. O pus mihi est tractu, & magno tractu. Nisi enim traxeris, nemo venit, nemo sequitur ; quia ad se quisque curvatur.

Si trahis, ecce, venio ; ecce festino, curro, ferveo. Sin autem, nec curro, nec quæro ; vix est, quod sequi desidero. Sed si manum dederis, tantò celerius curro, quantò fortius traxeris.

Vox Dilecti mei trahentis : *Et ego cum exaltatus fuero à terrâ, o. Joan. 13. omnia traham ad meipsum.*

JESU bone, trahe me post te, & non solum ego, sed omnes *curremus*

Cant. 1.

venius in odore unguentorum tuorum. Primum itaque trahere me post te, deinde sequantur alii viso exemplo bonæ vitæ.

At ne superbire possemus, bonum est nobis, hoc simul sentire; quia non in viribus nostris, sed in odore unguentorum tuorum currere cœpimus.

9. Hic est tractus divinus, sine quo proficit nullus: sed nec incipit aliquis, sicut itidem dixisti: *Joan. 6.* Nemo venit ad me, nisi Pater meus traxerit eum.

Quem ergo trahit Pater, utique sequitur te, & deserit se. Bene tractus videbatur, qui dicebat: *Math. 8.* Magister, sequar te, quocunque ieris.

Sed non est omnium, sic ad te affici: nec parvæ est animæ, tam paratè ad omnia te sequi.

Propter Jesum descrenda omnia. 10. Quid tibi obest anima mea, quod propter JESUM non deseris omnia? Quare tam invitet

tē separaris à vanis & perituris?
Quid juvant hæc visa?

Ecce, cum per res mortales & visibiles creaturas pergis, volens in eis contentari, perdis meliora.

A summo bono te dividis, cum hoc agis; & à verâ ac beatâ æternâque vita te avertis. Idcirco misera & infelix manebis, plena doloribus & anxietatibus.

Quocunque enim te vertere disponis, dolores semper invenies & tædia multa, nisi fueris iterum ad Creatorem conversa; quia ipse est pax tua, & requies secura.

Extra cum
omnia ple-
na dolori-
bus & mis-
eriis.

Verum, si in terrenis minimè feceris moram, nec pedem in limo fixeris; sed potiùs consideraveris, & venerata fueris in speculo creaturarû, non imaginem, quæ transit, sed eum, cujus est hæc imago & superscriptio, beata eris & non morieris.

Cum enim cuncta visibilia non ad fruendum quæris, sed ad benedicendum Creatoris tui no-
men

Creaturæ
nobis scalæ

sint ad
Creato-
rem,

men aspicias, fabricando tibi ex
summis & imis operibus ejus sca-
lam quandam, cui innitaris ad
sursum pergendum; liberaberis
utique à seculi visco pessimo, &
tuo desiderato fini satis intimè
copulaberis; qui est super omnia
DEUS benedictus in secula. A-
men.

CAP. XIII.

*De unione animæ cum Deo,
& de subtractione gra-
tiæ.*

Psal. 62.

Adhæsit anima mea post te.
DEUS meus consolator
verus, tu scis, quia non tædet me
tui: sed quotidie libet tibi in se-
creto meo loqui.

Sed ubi te quæram, si fortè ad
horam perdidero? Quis me per-
ducet ad te?

Tu super omnia DEUS, & e-
go inter ista inferiora homo pau-
perculus. Tu in cœlo, & ego
in mundo. Tu solus altissimus,
ego

ego verò mendicus sum & pauper.

Quis mensus est distantiam *Anima etiam hinc cum Deo uniri potest.*
cœli & terræ? Hæc valde distant,
sed tu longius à me!

Quis ergò me tibi adunabit?

Aut tu facies, aut nullus poterit. Veruntamen si vis, fiet utique celeriter.

Tu autem nosti, quia cadere mihi proclivius ex me est, abs te verò stare donatur & proficere.

Ideoque pendet anima ex dignatione spiritus tui, & infusione gratiæ salutaris. Jubente te, elevabitur de terra; avertente autem te faciem tuam, ad se conturbabitur.

Propter charitatem tamen tuam & mansuetudinem, assumes me, & deducet me mirabiliter ad te dextera tua.

2. Quisque terrigenæ & filii hominum audite, quia possibile est ac facillimum apud DEUM; ut fiat, quod scriptum est: Si-
mul

Psal. 48. *mul in unum, dives & pauper.*
 Pauper ego sum, & omnibus in-
 digens: sed dives iste; **DEUS**
 meus est, nullius egens.

Uti constat Hujus rei si non magnam ex-
diversis re- perientiam, habeo tamen fidele
stimoniis. testimonium, undè id probem,
Cant: 2. quod possit anima Deo uniri per
 gratiam. *Dilectus meus* (inquit)
mibi, & ego illi, qui pascitur inter
lilia. Hoc est testimonium ami-
 ci & amicæ, sponsi & sponsæ:
 conveniens satis & validum sacræ
 legis testimonium.

Joan. 17. Secundum autem simile est
 huic: *Volo Pater, ut omnes u-*
num sint, sicut & nos unum sumus.
 Ecce duorum librorum præclara
 testimonia: quibus liquidè pa-
 tet, Deo posse animam familia-
 riter conjungi, secundum grati-
 am cœlitus ipsi datam.

Res qui- *Et si res rara est, tamen valdè*
dem diffici- *chara est, nec ignota amanti.*
lis, sed non *Quamvis quoque sit difficilis,*
impossibi- *non est tamen penitus impossibi-*
lis. *lis.* *Quam*

Quam ergò DEUS sibi sic conjunxit, nemo separare aut conturbare audeat.

Si stupes dignationem hujus unionis, obstupesce & admirare excellentiam bonitatis ejus, nec non & assumptæ humanitatis singularem unionem.

Licet ei agere, quod vult; qui *Psalm. 135.* facit mirabilia magna solus. Si meritum quæras, inuenies beneplacitum voluntatis ejus.

3. O dulcis societas cum Christo, & sub alis Christi! O gratiosa conjunctio, plena dilectione & suauitate Spiritus sancti; quæ melius sentitur, quàm dicitur! *Societas cum Jesu dulcissima.*

Hæc pertinent ad animam, quæ omnibus mundanis se fecit alienam; quam non tenet amor vitæ præsentis, sed sursum vexit secretum mentis.

Quantò istud notius est amanti, tantò obscurius est & mihi. *Paucis notata.* Vellem tamen libenter interesse, quando animæ devotæ solet benè

Aa

esse:

esse; est autem illi benè, dum fuerit cum sponso in meridiè.

Absentia e-
jus quàm
noxia.

Est & illi malè & multum ægrè, si contigerit JESUM abesse, si desinant fluere aromata gratiæ; si minus sapiant literæ sanctæ; si tædet orationi aut meditationi insistere; si sic densantur cordis nebulæ, & tantum prævalent cogitationes noxiæ, ut cohiberi vix valeant, sed penè simul omnia bona priora obruere nitantur.

4. O Domine DEUS, quid sic facis? Quis est iste ludus? O pie JESU, quid in hoc facto prætendis? Si tibi non displiceret, optarem latius inter te, & dilectam tibi habere colloquium.

Et quàm
molesta a-
nimæ a-
mantj,

Ex eo quod ipsa votis omnibus tuam gratiosam quærit præsentiam, quâ castis foveatur diligentiis; miror, cur ipsam pateris interdum sedere sic desolatam. Quasi ipsa non esset, quæ te expectisset, ita pertransis & recedis.

Ipsa autem gemens & sola. E-
jus

jus enim vox ista videtur, *Anima Isaiæ 26.*
mea desideravit te in nocte. Nox
 ei est, cum tu vera lux non ades.
 Precatur ergò tuam præsentiam,
 ne tenebræ peccatorum eam
 comprehendant.

Sentit utique incommoda mul-
 ta, subtractâ sibi visitationes tuæ
 gratiâ. Nisi etenim aliquid pas-
 sa esset, non tam desideranter
 post te clamasset.

Clamavit & altera, cujus ver-
 ba jam supra. *Adhæsit anima mea Psal. 62:*
post te: Sed nullam æstimo huic
 tam molestam fore vel videri mo-
 lestiam, quàm tuam abesse præ-
 sentiam.

5. Et non mirum, si ex hac e- *Quare sub-*
 tiam carentia, incidat anima amo- *inde rece-*
 rosa in quendam cordis sui lan- *dat, aut se*
 guorem. *subtrahat,*
Deus ani-

Tu enim difficulter quando- *ma.*
 que inveniris, & cum fueris tan-
 dem inventus, illa gaudet ad re-
 ditum, sperans lætum diem agere

tecum ; sed minus cautè de recessu tuo , nihil triste suscipitur.

Tu autem aliud tacitè tractans , sæpè fugam exhibes. Recedis quippè repentè de manibus ejus , illâ non præsumente.

Laudo te , in hoc quomodo laudabo ? Si quid laudis habes & dulcoris , cur in hoc factò videris illud amittere ?

Nisi tu esses , forsitan scandalum illi generares. Sed non potest in te scandalizari , à quo se novit tam valenter amari.

Si ergò quid justæ rationis tali documento figuras , indica mihi obsecro DEUS. Vellem enim libenter intelligere : nec inutile judico vel parum indè scire. Occulta namque judicia tua nemo per se intuetur : sed lux tua est , quæ obscura , quæque illustrat , & noxia fugat.

6. Quare igitur est , quod te subtrahis interdum tam occultè ab animâ , ipsâ ignorante ? Dili-
gis

gis eam an non ? Si diligis, cur fugis Dilecte mi ? Si non diligis, cur pridem visitasti ? Et jam si non diligis, cur denuò revertaris, & ostium pulsas, & intras ?

Nunquid levitate uteris eundo & redeundo ? Absit. Sed non est illi leve tam frequens alteratio ; quin imò nascitur turbatio non modica. Adhuc minor forsitan querela esset, si palàm illi diceres ; *Vado & venio Joan. 16. iterum, & gaudebit cor tuum, & gaudium tuum nemo tollet à te.*

Nunc autem proverbium nullum dicis : sed illius verbi recordatur, cujus veritatem experitur, quia JESUS *abscondit se, & exivit de templo. Joan. 8.*

Habeo ergò adversum te pauca : sed ex bonâ radice, orta est mea conquestio. Cupio humiliter erudiri, non impatienter litigare. Dabis proindè interroganti responsum, cum fuerit opportunum.

Anima de-
solata pias
suas queri-
monias
nullibi se-
curius
quàm in
Dilecti fi-
num effun-
dit.

7. Loquatur etiam ad majorem intelligentiam, aliquid pro se anima devota. Responde & tu liberè partem tuam.

Dilectus enim patienter te audiet, & occurret verbis pacificis, ne detrimentum ex eo patiaris.

Quis enim te consolabitur, si non ipse fuerit consolator? Et tuam infirmitatem quis clementiùs feret, nisi qui cuncta sinè onere portat?

Cui etiam tutiùs revelabis, si quid triste habueris, nisi omnia plenè scienti? Aut cui magis fidem dabis, nisi non fallenti veritati?

Ejus cum
Dilecto
colloqui
quisnam di-
gna sit, es-
se parti-
iceps.

Jam hæc si quis externorum audierit, & qui non est de amicis Sponsi, præ foribus arceatur. Sin verò Sponsum diligit, si fidelis fuerit, si devotus & internus, liber illi concedatur ingressus.

Si custos conscientiae; si amator virtutis fuerit & disciplinæ; si affectu purus, & intellectu cla-

clarus ; si in se humilis, & ad suos pius ; si bona audita non malè capere, non vanè efferre, non temerè arguere, non animosè defendere, non superbè prædicare novit ; sed è contra, non intellecta venerari, obscura & mystica sanè interpretari didicit ; talis introducatur, & huic intersit gratis colloquio.

Affectus enim cordis ex verborum sonitu magis pensari debet, quàm vocum qualitates.

Indica ergò mihi anima, qualiter te sustines absente Dilecti gratiâ ? Ego me sentio minùs leniter posse sufferre ; si se in longum voluerit differre : & puto aliquid simile de te. Si vis, sedeamus hîc pariter, & conferamus super hoc verba, pro aliquâ consolatione nostrâ.

CAP. XIV.

De tristitiâ animæ, absente dilecti gratiâ.

Colloquium inter Theophilum, & Philotheam; seu inter Hominem & Animam.

Psal. 118.

Dormitavit anima mea præ tædio.

T. Quis est iste sermo, quem loqueris? Quare dicis Sion, Reliquit me Dominus? Noli timere filia Sion, anima amans & speculans: ecce Rex tuus, dilectus dilecti, veniet tibi. Surge, sta in excelso; & vide jucunditatem, quæ veniet tibi à Deo tuo.

Cant. 5.

P. Quasi vi (inquit) & non inveni: vocavi, & non respondit mihi; propterea dormitavit anima mea præ tædio.

Anima recessum Dilecti plan-
git.

T. Et ego: Hæc vox turturis, amisso compare. Non est hodie sicut heri & pridie, quando cantabas cantica lætitiæ. Præcessit mane, vanit vespera: sponsus autem cubat in meridie, nec da-

datur accedere. Verba tua tristitiam sonant, & oculi tui lacrymis rigantur. Anima in dolore es, & consolari opus habes. Sed dic, undè est?

P. Non est mihi super auro & argento, aut qualibet re mundi quæstio; non de lucro aut damno, non de injuriâ aut penuriâ, quæ mundo jam mortua sum & crucifixa.

T. Si benè te novi, diù omnibus mundanis abrenunciâsti. Sed an etiam te in omnibus perfectè abnegâsti, & usque ad contemptum tui veneris, inquirō. Hoc paucissimorum est, & exigitur specialiter à te.

Undè est ergò dolor tuus? Quid amisisti? Si de Dilecto est, scio, quia tristitiâ non immeritò implevit cor tuum: nec est quidquam tibi jucundum, donec revertatur, & reddat tibi aspectum suum.

Sed quomodo interim te susti-

A a 5

nes,

Quomodo
interim se
gerat,

nes, ô delicata & innixa super dilectum ? Et mihi constat, quia semper pro voto non adest. Ergò dum abest, quid solatii habes, & in quo te quietas ? Narra mihi secreta tua, etiamsi sint dolore plena.

Te Christum absentem dolere nemo dubitet, nisi qui non amat. Habes modò tristitiam, sed de Sponse Christo, non de mundo isto. Et scio, quod illo revertente, iterum consolaberis, quia non in perpetuum tui obliviscetur. Dixit enim : *Non relinquam vos orphanos ; vado ; & venio ad vos.*

Joan. 14.

Non ergo sunt vacua verba tua, cum tanto dolore prolata ; sed cor amantis ostendunt, & gelidum cor feriunt, quod amore Christi non ignescit. Vox enim tua dulcis, vox turturis, non clamor murmuris. Ideò confido, quod invenies eum, quem doles amissum.

2. Interrogo tamen te ; Quid
dicis

dicis de eo, quem sic absentē ploras? Bonus est, an aliud suspicaris?

P. Et quidem bonus est, & bonus valdē; justus & fidelis, in quo non est iniquitas, sed nec esse potest.

T. Cur igitur doles de bono, in quo non est dolus?

P. Non de bono doleo, quia Abscessum bonus est: sed me miseram lugeo, quoniam bonum fidelem amicum amisi. Ego, ego sum, quæ merui: sed væ væ, quia sollicitè gratiam ejus non custodivi. Perdendo didici, quid habendo posse. Indicat Dilecti absentia, quid contulit ejus præsentia. Lætabar cū eo & jucundabar, sed minus cauta fui de recessu celeri.

Venit saliens in montibus, hilaris & jucundus in ostiis domus meæ. Et statim clausi fores carnis, & introduxi ad me Dilectum, sedique cū eo, & requievi sub ejus umbraculo, à turbine & à pluvîa. Et gavisā sum, viso Dilecto.

Dilecti suæ
ipſius cul-
pæ imputat.

Et felicitatem prioris status recolit.

Quidni gauderem? Ipse gaudium meum, & exultatio cordis mei. Eja quid habui, & quid in illâ horâ possedi? Non possum indicare tibi, quàm benè mihi cessit: nec nunc quidem dicere expedit. Plus desiderare non potui præsentē illo, quem solum dilexi.

3. O quantum dilexi, quando me & omnia neglexi! De omnī re, quæ me delectare potuisset, parum vel nihil curavi, quia ejus amor me totam rapuit; & quicquid ipse non erat, incongruum videbatur & insipidum.

Quo ablato, projectum est cor meum penè extra me. Dependebat enim anima mea ex gratiâ ejus; quia aliud non habui solatium, nisi hunc, quem plango subtractum.

Ad omne
gaudium
sufficit ei
præsentia
Dilecti.

Sufficiebat mihi, & satis erat ad omnem lætitiæ varietatem. Sicut volebam, sic ille erat; & quicquid mihi præcipiebat, libenter

benter acceptabam, meque illi totaliter & promptè donabam. Et concors animus & tranquillitas magna nobiscum.

Nec fuit ausus quisquam nostrum irrumpere silentium, illo nimirum sic jubente per os suum: *Adjuro vos filie Jerusalem, per ca-* *Cant. 2.*
preas hinnulosque camporum, ut non suscitetur, neque evigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit.

Jam nunc perpende, si vales verba mea sentire; quantum mihi de absentia Dilecti necesse sit dolere, cujus ex præsentia omnibus bonis coepi abundare.

T. Ad hæc respondi: Scio, quid loqueris; experimento facpius probavi, quod dicis. Sed in hoc consolemur; quia ejus dispensatio voluntatis, nostræ devotionis est profectus.

Et nunc quæ dixisti, gratanter suscepi: Sed adhuc perfectius ea vellem audire. Tardioribus enim sensu, opus est morosior declaratio.

Aa 7 CAP.

CAP. XV.

De scrutinio super Dilecto,
& donis gratia
ejus.

Psal. 56. **B**enedictus Deus, qui non amovit
misericordiam suam à me.

Quid agit anima interna consolatione destituta, **T.** Adsum igitur, pio rursus
scrutinio quærens; si quando te
fine internâ consolatione relinque-
rit Dilectus, quid interim agis?
Quid etiam super hoc consulis?
Quali quoque arte possit recon-
ciliari vel revocari?

Rogo te charissima & devota
Christi amica, nihil horum sileas
à me, quæ venerim interrogare.
Potes prodesse hac vice, panden-
do mihi quod piè sentis. Ex tuis
sermonibus potero mensurare
pondus mei doloris, an justè sit
vel injustè quod dolui.

Vide enim te quandoque hi-
larem, quandoque verò tristem;
rursusque conspexi gaudentem,
& ex te perpendi aliquantulum
me, Sed

Sed causam hujus mutationis hanc reor esse potissimam, de transitu & reditu unici Dilecti tui. In quo casu plura te percurrisse intelligens, informandus accessi.

2. P. At illa: Desideriis tuis annuens, conabor saltem modicè propalare, quæ intra me aguntur; sive cum ablaetata remanfero sola, expectando eum, quem diligit anima mea.

Sanè hoc primum noveris: Quantum mihi gaudii & dulcedinis ejus confert gratia, tantum doloris & amaritudinis ministrat illius absentia. Sed cur sic dispensat vices suas, deceret eum potius dicere quàm me.

Audies autem cum complerò verba carminis mei; quia postremò introducemus eum ad nos, sedensque in medio nostri, docebit nos ordinationem suam, quam solitus est exhibere amantibus.

Sed

Ecclesi. 4.

Sed jam audienter me, & imperfectum eloquium meum non sit tibi grave. Ad excitandum namque corda nostra invicem convenimus, ut vel pariter lugeamus, vel ex amore in simul gaudeamus. Væ enim soli: Quia cum ceciderit in aliquam tristitiam, vel tentationem, non habet sublevantem.

Utilitas fin-
ceri & fide-
lis amici.

Etsi fuerint duo pariter, confovebuntur mutuò; dum uno tristante alter consolationem ingerit; aut si consolari respuit, compassionem mox præbet, & super amico contristari vehementer incipit; sicque fit, ut aut pariter gaudeant; aut de ablatο gaudio, lacrymis se mutuis consolentur.

Et quamvis adhuc dolor de adversa causa, vel de re flebili insit, animæ quiores tamen fiunt: Quia tam unicordes se inveniunt, ut rebus mutatis, corda minimè mutari seu corrumpi potuerint,

Quis

Quis non diceret, consideratâ
hac animorum tam fidâ concordiâ;
*Ecce quàm bonum, & quàm Psalm. 127.
jucundum, habitare fratres in
unum?*

3. Possum igitur liberiùs tibi
dicere, quod sentio, quia nil doli
vel captionis in te formido.

Ecce iste dulcissimus Sponsus, Anima re-
& dilectissimus amicus meus, censet col-
Dominus meus JESUS Chri- lata sibi do-
stus, amator animarum san- na & bene-
ctarum, ex amore cessare non ficia.
valens, attraxit me miseram ad
se; & cum non essem, dicit mi-
hi esse, vivere, sapere, & com-
muni hâc frui luce. Contulit &
renasci per gratiam baptismi, &
suorum me vestivit gloriâ meri-
torum.

Dehinc, cum multis pecca-
tis me deformassem, & inepta
ad redamandum essem, non aspe-
xit ad meam foeditatem, sed ad
sinum miserationum suarum.

Etenim adhuc longius me va-
gan-

gantem vocavit per gratiam suam, non sinens me perire in hoc seculo.

Providit deindè locum mihi ad pausandum modicum, quando in hoc fragili corpore dego.

Non hîc sed in altera vita vera quies. Non est tamen vera pausatio, neque diuturna ista qualiscunque habitatio sub umbrâ Dilecti. Illa est vera pausatio, quæ post præsentis vitæ labores percipitur in patriâ.

Est tamen suo modo suavis quædam animæ revelatio ad Deum suspirantis, exutam se videre à gravibus seculi nexibus; & illic jam esse, quo possit Dilecto plenius servire, atque in secreto silentio sibi & illi vacare.

4. Non defuit etiam diversis necessitatibus meis, juvans & in tentationibus primitivis.

Frequenter quoque me sermonibus utilibus instruxit, confirmans me in verbis suis.

Et sicut novellæ plantationes rigari

rigari solent imbribus, sic internis
me rigavit consolationibus: Ne
tanquam testa, virtus in me in-
choata aresceret.

Et dixit mihi: Si volueris &
audieris me, videbis omne bo-
num, Si feceris, quæ dico, eris
amica mea. Si me elegeris &
super omnia amaveris, fiet tibi
à Patre meo quodcunque petie-
ris.

Si autem me dimiseris, erit tibi
hoc in offendiculum, & ponam
zelum meum contra te.

Et cum quæsieris alterum, non ^{Qui aliud}
tibi diu placebit: Sed in tædium ^{quidvis}
& amaritudinem convertetur, ^{præter De-}
quia ego salus & vita sum animæ. ^{um quærit,}
^{non nisi tæ-}

Et converti me ad eum, qui ^{dium inve-}
benefecit mihi: Et excutens me ^{nit.}

de pulvere terrenæ affectionis,
statui in corde meo, de reliquo
vivere illi soli: Quoniam nihil
melius eo, nec ullum salubrius
hoc pacto.

§. Eant & requirant, quicun-
que

que volunt, quem ament, & cui
serviant; mihi compertum est,
hunc verum esse animæ virum;
pro quo nec mori erit difficile, ut
ejus semper inhæream amori.

Dilecto ni-
hil majus
aut melius
invenit ani-
ma,

Adhæsi ergo illi, placuit enim
mihi: Nec meliorem invenire
potui. Talem enim vehementis-
simè desideravit anima mea, quo
nemo major, nec melior, nec di-
gnior esset, & qui omnibus bonis
afflueret.

Et quia multum benignus erat,
consolatoria adhuc verba dabat;
prævidens sollicitè, ne quidam
asperitate & duritiâ nimîâ me ter-
rerent & frangerent; sed quod
leve ac suave esset ad portandum,
magis imponderent & docerent;
ut sic affectus initiatus melius tra-
heretur, ac fortius in animatum
tenderet, nec resiliret.

Ejus beni-
gnitas &
pietas qua
disponit
omnia sua-

Melius (inquit) docebitur &
proficiet, si non coactè sed spon-
tè provocetur. Facilius susci-
piet jugum meum, si amor magis
per

per præmia invitaverit, quam viter circa
timor per supplicia terruerit. ^{curam ani-}
Quod si impulsu indiget, solerti ^{mæ.}
moderamine tamen fiat, ne vio-
lentiâ subruatur.

Ipse enim sciebat, quid nôvel-
læ plantationi expediret; & quid
mihi postmodum utilitatis hæc
ipsa pietas conferret, maximè in-
stante probationis tempore; cum
possem faciliter recogitare, quan-
ta in initio fecisset animæ meæ, &
ideò non deficerem in aliquo cer-
tamine.

Nec mox mihi indicare voluit,
quæ & quanta in ejus servitio
passura essem: Sed lætis quan-
doque permiscuit tristitia, consi-
derans imbecillitatem & incapa-
citatem primò nascentis fruticis,
donec ad ardua convalescerem.

6. Post hæc circumduxit me,
& docuit, atque portavit in hu-
meris suis. Circumduxit per
paginas sacras, & sancto flamine
me armavit contra diaboli nequi-
tatis.

Pro-

De propo-
sit Animæ
exemplis ac
documen-
tis.

Proposuit mihi omnium vir-
tutum specularia, sanctos vide-
licet Patriarchas & Prophetas, ac
novi testamenti gloriosa Lumi-
naria.

Circumduxit me etiam per lo-
ca Eremitæ & tabernacula Ægypti;
ubi vigere inceperat & crescere
Monachorum ac Coenobitarum
nomen magnificum; qui suis ex-
emplis imitabile & credibile fece-
rant suave esse jugum Domini,
& amaram atque fallacem latam
viam seculi.

Docuit me sicut mater parvu-
lum, frangens mihi nuces spiri-
tales, & inferens faucibus meis
nucleos, quia dulces erant ad ve-
scendum.

Obscuritas
in sacris li-
teris nucle-
us est in te-
sta.

Investiga, si potes, quid signi-
ficent, & ubinam tales invenian-
tur. Aperi codicem Apostoli-
cum, & conjectis oculis lege, si
potes, tanta capere mysteria. Re-
volve Esaïam, inspicie Evange-
lium, lumen omnium luminari-
um;

um; & vide, si non producant ex se dulcissimos nucleos.

Quicquid ex his inveneris obscurum & intellectu difficile, nucleus in testâ est. Sed si audieris exponi, & intellexeris quod ante non potuisti, testa nucis frangitur, & dulcedo nuclei saporescit in corde. Sic & in aliis sententiis subtilioribus æstimandum est. Unde & tot potes intueri nuces, quot sensus latentes.

7. Et quomodo putas, portavit me in humeris? Fecit hoc, quomodo portata in humeris Christi,

Portavit etiam me in humeris suis, quando aliis inspiravit, & virtutem dedit patiendi infirmitates meas, & quicquid in me reprehensibile erat.

Portavit adhuc multò charius me in humeris suis, quando *bajulans sibi crucem exivit in eum Joan. 19.*

(qui

(*qui dicitur, Calvaria*) locum, ubi & crucifixus est. Ego enim ibi portabar ab ipso magis, quàm crux ipsa.

Et erant onera graviora humeris ejus peccata mea, quàm hoc lignum crucis. Nam propter me portata est crux illa, non propter ipsum. Meruit tamen dedicari & honorari propter eum, qui bajulavit eam, & mortuus est in eâ.

Christus
quàm effi-
caciter ani-
mam pro-
vocet ad sui
amorem.

8. O quantum mihi super omnia amandus est & venerandus, cujus merito & gratiâ sic quæsitum & redemptum!

Erit igitur mihi Dilectus iste sicut unicus matri suæ.

Et ego veraciter novi, quia nequaquam ejus convenio dilectioni. Tamen quicquid præsumpsi, de illius processit dignatione. Et consequens non fuit, ut illo tam benignè se gerente ad me, non occurrerem ad vicarios amplexus.

Me-

Memoriter teneo, quid dixerit

David: *Quis sum ego, ut fiam ge-* 1. Reg. 18.
ner regis?

Sed est longè major ista, quàm
illa affinitas: Quia hæc est cœ-
lebs & sincera cognatio, ubi ca-
ro & sanguis locum non habent,
sed fides inviolata, & bonæ con-
scientiæ ad Deum interrogatio.
De qua & ille Discipulus, quem
amabat plurimum Jesus, dicit:
Quia major est, qui in nobis est,
quàm qui in mundo. *Deus enim* 1. Joan. 3.
charitas est, & ipsa hanc cognatio-
nem parturit.

Cum ergò David tantum se
humiliat, ut gener terreni regis
fieret; quàm humiliter me oportet
sentire, quod Rex Regum
Dominus, me pauperulam di-
gnatur agnoscere, & ad sui amo-
rem trahere.

2. Fecit itaque mecum non si-
cut merui, sed quemadmodum
benevolentissima virtus ejus di-
gnabatur; sicut per omnia chari-

Bb

tati

tati & infinitæ bonitati ejus placere videbatur.

Felix & benedicta anima, divini amoris vinculo colligata. Quàm nobilis & ingenua; quæ tam sanctæ copulæ non ignorat vota.

Et quia jam prolixior sermo de Dilecto processit, nec tamen quod quærebas, narratum est, ex ordine alius succedat, quem ipse nobis dulcem ac fructuosum facere dignetur.

CAP. XVI.

De benignâ protectione Dilecti, & sufferentiâ animæ.

Psalm. 122. **E**Cce, sicut oculi ancillæ in manibus domine suæ; ita oculi mei semper ad dilectum meum. Ex eo tempore, quô amare eum cœpi, etiam perseverare, cum ipso volui.

Quod cum instituissem, placuit ei hoc ipsum, & confirmavit dicens:

dicens: *Qui manserit in me, & Joan. 15.*
ego in eo, hic fert fructum multum.
 Sed ut probaretur virtus dilectionis, quàm vera, quàm fortis, & quàm casta esset, necesse fuit, ut tentatio illud aperiret. Tentari autem non possem, nisi ipso permittente, & paululum se abscondente.

Et quia ad purgationem interioris hominis, nec non ad fecundiorum fructificationem virtutum, atque clariorem spirituum donorum perceptionem tentatio proficere solet, ipsa me apprehendit & exercere coepit.

Virtus dilectionis tentatione probari debet.

Quàm fortiter & quàm frequenter huc illuc me jecit, quem nullum latet secretum, Deus & Dominus meus clarissimè novit; qui testis est omnium, quæ in corde meo gerebantur. Et usque nunc me conspicit, nec aliud quàm fragile figmentum esse cognoscit.

Hinc illa jactatio pro-
rum;

2. Nisi ergò adjuvisset me,

Bb 2

quan-

Psalm. 93.

quando gravabar tam anxie, ita ut vivere vix me crederem, paulominus habitasset in inferno anima mea, tamquam prolapsa in desperationis foveam.

Cui seren-
da non suf-
ficerent nisi
à Deo pro-
tecti.

Sed ipse misertus est mei, qui tribulatis corde consuevit adesse. Quis enim ad tolerandas prævaleret tam multas tentationes, nisi Deo se protegente & adjuvante?

Quod igitur stare potui ante faciem venti ejus, fuit misericordiae. Et quod adhuc stare me cognosco, ex ejusdem pietatis munere venit.

Unde mihi nequaquam confidere debeo, donec in carne vivo. Etiam si coelum serenum sit, non puto, quod securitas amodò erit. Subitò enim aër concitabitur, & fortassis quando minime aestimatur.

Tantò igitur magis mihi necessaria est Dilecti mei gratia & protectio, quantò verius experior

rior penè omnia patere periculis.

Nusquam locus tuus est, nisi ^{Undè nec} in cœlo, ubi Dilectus meus pa- ^{usquam se-} scit electos suos in lætitia & exultatione. ^{curitas;}

3. Sed quando ibi? Dicere ^{Nisi in solo} indè quid possum? Cogitare ^{cœlo,} vix modicum indè licet, nec tamen clarè; Sed introire minimè licet.

Utinam veniat ipse, & collocet me in loco pascuæ Sanctorum lucidissimo, tutissimo, & amœnissimo; ubi non est Satan, neque occursum malus!

Adhuc in mari laboro, & an portum attingam salutis, propter tentationes ex diverso afflatu tumefcentes, ignoro.

Nihil ergò in tuto mecum agitur; sed hoc mihi pro scuto & tegumento manet, quod fidei lumen semper aspiciam, quod Dilecti mei gratiam humiliter requiram: Quod bonam spem ad ^{Interim} ^{præcipuum} ^{in hac vita} ^{præsidium,} ^{fides, spes,} ^{charitas.}

Bb 3

eum

eum indefessè geram; quod ab ejus charitate separari nullatenus consentiam; quod denique ejus providentiæ & abyssali misericordiæ, plusquam propriæ industriæ me relinquam.

Quapropter, licet etiam frequentissimè titubem, ac nonnunquam in vitia cadam, nequaquam tamen desperare debeo, sed ad ipsum instanter clamabo & ejulabo: Domine Deus meus, misere re animæ meæ, & ne sinas me periclitari in tentationibus meis; sed adjuva me fideliter, ut fortiter resistam & vincam.

Operi manuum tuarum porridge dexteram, qui me probas per Satanam, & sæpè ponis ad partem sinistram.

Quod si tam gravis tentatio advenerit, quæ me ad Dominum clamare prohibuerit; mox ex intimo corde suspirabo. *Ipse enim*
Psalm. 43. novit abscondita cordis: Et scit,
Rom. 8. Et immen- *quid desiderat spiritus.* Non enim
 est

est voluntas ejus, ut pereat unus
ex his pusillis, qui credunt in
eum.

sa Dei mise-
ricordia er-
ga homi-
nem.

4. O quàm magna misericor-
dia ejus super me, etiam ignoran-
tem, vel non advertente, quod
mecum fuerit in tribulatione?

Nam multoties servavit me, ut
non traderer passionibus. Quan-
doque verò ex occulto ejus judi-
cio factum est, ut caderem, & vin-
cerer etiam in parvis, ne fortè su-
perbirem & præsumerem in ma-
gnis; sed humiliata & confusa di-
scerem, quia nihil etiam eram,
cùm benè stare videbar & flore-
rem.

Etiam in
permitten-
dis ejus lap-
sibus.

Suadeo ergò, ne temerè aut ci-
tò me laudes, licet prosperè pro-
cedam; sed fini sancto reserva po-
tius laudem: Imò non me, sed
Dominum lauda. Laudetur solus
gloriosus Deus, qui astitit mihi
frequenter in tentationibus meis.

5. Sæpè namque cùm capta
essem ab eis, piè liberavit me. In-

Et dispensandis tentationibus. terdum autem inveniētes, ut turbo ad dispergendum me, emittit sagittas suas & dissipabit eas; fulgura multiplicavit, & conturbavit eas.

Et recesserunt à me, usque ad tempus. Nam omninò carere eis me noluit, quod rarò alicui Sanctorum in hac vitâ donavit.

Anima pia
quomodo
uratur pace
& otio.

Habui ergò post hæc modicam requiem, pacem largiente Dilecto meo. Quâ tamen adeptâ, non ad corporale, neque ad seculare otium me contuli: Sed ad mentale otium verti me, ut terram de longe cernerem, & coeli jam secreta parumper inspicerem.

Intendi itaque mihi, ut viderem qualis essem, & quibus modis illi melius placere possem; qui tanta mihi dilectionis ostendit signa, merita mea valdè excellentia.

Non enim poteram in turbine tentationis videre, quàm suavis esset

esset Dilectus meus, sed in sereno
mentis & quiete solitudinis.

Et quantum in me erat, hanc
pacis serenitatem sine intermis-
sione optabam, ut illi perfectius
adhærerem, & sine aliquâ abstra-
ctione & molestiâ vacarem.

6. Sed non secundum deside-
rium animæ, effectus semper co-
mitatur gratiæ. Datur tamen
nonnunquam desiderata dulce-
do, nonnunquam verò differtur
ex iusto.

Cui etenim non optabilius
foret sub umbra pausare Dilecti:
Dummodò liceret, dummodò
tempus & locus admitteret?

Nunc autem vicissim operatur Vicissitudo
mecum Dilectus meus. Nec sem- consolatio-
per sentio, quod turbat; nec inde- nis & tenta-
sinenter fruor, quod delectat; sed tionis.
sit vespere & mane dies unus;
quia eundo & redeundo per læta
& tristia, agitur tota hæc mor-
talis vita.

Senserat nimirum hoc idem

Bb 5 San-

Job. 7.

Sanctus, qui dicebat: *Vistas eum diluculo, & subito probas illum.*

Videtur tamen aliqualis requies, si non nimis continua sit aut importuna tentatio.

Cum ergo donatum mihi fuerit, vel parum in dilecto meo suaviter requiescere, gratum omnino habeo & optabile. Gaudeo in hoc, & semper gaudebo pro tam deifico munere.

7. Præstat insuper fiduciam affandi eum, quacumque de causa fuerit, quod toties benigna visitatione sua me gratis prævenierit.

Visitatio Dilecti quid operetur in anima:

Siquidem ipso appropinquante, & diem festum mecum agere volente, subito lux cordi meo infulget; ante cujus conspectum, omnium inanum cogitationum caligo pellitur, & diu optata serenitas possidetur.

Expellit vitia.

Ad ingressum namque ejus, stare non potest aliquid turpe aut indecens, quia munditiæ amator est & infertor: Sed necesse est,

est, ut abscedat omnis illusio diaboli, cum omnibus pompis mundi.

Suppressis ergò passionibus & Passiones
sedat.
tentationibus meis, quas pertuli, clarius eum coepi agnoscere atque ferventiùs diligere. Studui quoque gratias eidem agere, quod jam serò dignatus sit vitiorum à me tumultus prohibere.

Etenim ipsa solent inquietare pacem meam, & obstruere moliuntur os meum, ne loquar ad Dilectum meum.

Sed frustra est eorum conatus adversus potentiam & sapientiam ejus, qui in quolibet tumultu potest illabi cordi meo, & secreta sua mihi silenter infundere; ita ut cunctas eorum mussitationes pro nihilo ducam, penitusque non advertam.

8. O mi cordialissime & pulcherrime Dilecte, sic quæso, assume me ad te, quotiescumque videris affectus meos, premi aliqua Aspiratio
Animæ ad
Dilectum
pulcherri-
ma.

vitiorum molè, aut teneri inutile
 occupatione; ne longius à te post
 greges malarum cogitationum
 vagari incipiam, ac concito priva-
 ri gratia tua, sine qua non pote-
 ro durare in tuâ exquisitâ ami-
 citiâ.

Psalm. 65. Tu es enim Dominus meus &
 Deus meus, qui verbo tuo omnia
 fanas & sanctificas; qui posuisti
 animam meam ad vitam, & non
 dedisti commoveri pedes meos;
 sed de tempore iniquo, & de la-
 queis mortis extraxisti me.

O quanti derelicti sunt & pe-
 rierunt, qui innocentiores me
 fuerunt!

Psalm. 102. Benedic igitur anima mea Do-
 mino, & omnia quæ intra me sunt,
 nomini sancto ejus, Benedic anima
 mea Domino, & noli oblivisci om-
 nes retributiones ejus.

Parum est utique & modi-
 cum nimis, quicquid dixeris,
 aut cogitaveris, vel promise-
 ris in laude ejus. Major est enim
 omni

omni laude, & suavior omni melodiâ.

Proptereâ adhæret tibi anima Plus dili-
mea, & super omnia data te dili- gendus
git, quamvis pulchrum sit & dul- Deus quàm
ce, quod mihi ex charitate mise- dona ejus,
ris.

Tu namque solus Sponsus es,
cœtera donaria sunt, & amoris
indicia.

Non diligam ea pro te ; nec
credam sine te omnia mihi posse
sufficere, ne fortè cum illis amit-
tam & te.

Uti propter te multis finis, sed Utamur
pro te frui nec aliquibus rebus rebus ;
vis. fruamur
Deo.

Ideò Dilecte mi Sponse JESU
Christe, omnibus te præposui, &
præ omnibus amare curavi, Da
ergò feliciter te frui, & in frui-
bili unione unâ tecum perpetuò
beatificari.

9. Sed quo perveni ? Lon-
gius forsitan te protraxi, quàm
volebas. Sed indulge amice. Su-

stulit enim me paululum amor
summi ac unici amici ; & uti-
nam de cœtero magis sustollat,
ac te pariter levet in altum. Pro-
videat nobis ipse cœlestem ascen-
sum ; nos autem teneamus hu-
mitem descensum.

Si relinquer inter dum à Dile-
cto, quæris ? Dico, etiam.

Sublata vi-
ficatione
Sponsi, quid
agat ani-
ma,

H. Quid facis inter hæc ?

A. Sustineo me, quantò æ-
quanimius possum, & expecto
donec veniat. Natura gravor,
sed spiritu me interius sustento,
ne sit inconsolabilis dolor.

Memor sum, quia sine dolo-
re non vivitur in amore. Et fi-
de vivo ; Scripturis sanctis cre-
do ; verbis consolatoriis assen-
tio.

Et licet adhuc malè habeam, me-
lius tamen posse fieri diffido, nec
non, diffidere debeo. Vera sunt
enim & firma, quæ narrantur per
Sanctorum eloquia. Ipsi namque
in

in multis exercitati sunt, & probati in similibus.

Natura alleviari semper optat, Vide, quid
& in aliquo consolari quærit: Sed ^{agendum}
spiritus tamen promptus est ad ^{tempore}
perferendum omnia, quæcunque ^{desolatio-}
DEUS pati me voluerit. nis;

Si itaque indevotior & pigrior
ad bona facienda fuero, propte-
reà non erit sine remedio plaga
mea. *Etiam si occiderit me*, ait *Iob, 13.*
justus, in ipso sperabo. Si virtu-
tes diligo, patientia magna vir-
tus est, servetur ergò & mundo.

Difficultas namque operis sæ-
pè auget claritatem virtutis. Ut
autem probetur virtus, magis-
que clarificetur, per contrarios
solet experiri successus.

Cùm igitur tale tibi probamen-
tum advenerit, ne diffidas, nec
concidas; sed conserva patien-
tiam, & Dei commenda justiti-
am.

10. Non est Deus tam seve- Et cave
rus & immisericors, ut diù incon- murmures
sola-

contra De- solatum te patiaturs manere. Tan-
um; tum caveas, ne immoderatè do-
leas, & velis adversus justum &
sanctũ remurmurare, quia relin-
queris; ne & malignus spiritus
acerbiores tibi tentationes, de fi-
de & blasphemia immittat; &
ex his nimium pavidus plus cru-
cieris, quàm oporteat.

Idcirco sustine te modicum,
& comprime dolorem, etiam
quantalibet tibi gravedo cordis
aut corporis ingeratur.

Permane firmus in bono pro-
posito, quod instituisti servare
ab initio. Juvat enim in tali ma-
ximè articulo omnem spem pro-
ficere in Dilectum.

Sed patien-
ter expe-
cta.

Psal. 39.

Et Dei be-
neplacito

Expecta patienter consolatio-
nem coelestem: senties citò u-
berem gratiam, & Dei respec-
tum. Ecce, habes fidelem te-
stem dicentem: *Expectans expe-
ctavi Dominum, & intendit mihi.*

¶ I. Ut autem in proximo il-
lam merearis consequi, interim
sapiùs

sæpiùs ora, & pro te orari sup- totum te
plica; sicque te totaliter ejus com- subijce;
mitte voluntati & ordinationi, ut
faciat tecum, sicut sibi placitum
magis fuerit.

Dicasque illi cum bona confi-
dentia : *In manibus tuis tempo- Psal. 30.*
ra mea. Tu scis, qualiter me-
cum sit, tu cognoscis, quid pati-
or; & nunc, si vis, citiùs con-
solabor.

Fiat tamen semper, quod tibi
rectum & bonum videtur in o-
culis tuis, & miserere mei paupe-
ris & desolati mendici, ad te hu-
militer gementis.

Si igitur in patientiâ & longa-
nimitate perseveraveris, nec pro-
pter modicam tribulationem à fi-
de & charitate, quæ est in CHRI-
STO JESU, declinaveris; pro-
fectò revertetur ad te splendor
gratiæ ejus, & illuminabit te co-
piosius.

Eritque multò charior Dile-
ctus revertens, quàm si nunquam
absens fuisset. Non

Non enim est irrevocabile
verbum : nec sic offensus est, ut
jam ultra nequeat reconciliari.
Sic tandem Placabitur citius & facillimè,
longanimi- dummodò tu operam dederis, &
ter exspe- cavere melius, & satisfacere ma-
Status redi- turus sponderis.
bit.

Si his salutaribus monitis ac-
quiescis, erit tecum Dilectus si-
cuti prius, & ex illius præsentia
Psal. 30. jucundaberis & dices : *Quàm*
magna multitudo dulcedinis tua,
Domine, quàm abscondisti timen-
tibus te. Perfecisti eis, qui spe-
rant in te, sub umbrâ alarum tua-
rum proteges eos.

Isaie 62. O Sion renovaberis, & vide-
bis inclytum tuum, qui regnatu-
Psal. 67. rus est in te. Ipse est *Rex virtu-*
tum, & dilectus tuus ; cujus po-
Dan. 2. *steriora in pallore auri ; sed caput*
aurum optimum.

Hæc pro tua consolatione per-
paucis sint dicta. Reliqua verò
de dilecti mutatione promissâ,
qualiter nunc videlicet apparet,
nunc-

nuncque discurrit, sequenti narratione ab ore ejus suscipies & audies.

CAP. XVII.

De responsione Dilecti, qua sit ratio recessus sui.

Colloquuntur anima & Dilectus.

Mirabilia opera tua, & anima *Psal. 138.*
mea cognoscet nimis.

A. Quid est, dilecte mi, quia sic fecisti mihi, ut quid me dereliquisti? responde mihi. Reliquisti me, & abiisti. Sed & denuò repedasti. Et in hoc benè fecisti. Si non citò venisses, pæne defecissem.

Sed misertus es mei conscius secretorum meorum. Etenim tristis eram ex recessu tuo, & nunc pro tuâ reversione consolatus sum.

Dic tamen aliquid ad doctrinam meam, quid boni in hoc ditu Dile-
præ-

Si recrea-
ta, causas
abitus in-
quiri.
Lnc. 24.

prætendisti? Quid te juvat sic dis-
currere, & me affligere? Ante
audire delectat, *Mane nobiscum*
Domine, quoniam advesperascit?

Veni, & sede in medio nostrum;
quia, ecce, ego, & alius quidam
discipulus, te audire cupimus, &
obsecramus, ut doceas nos.

Dic fidenter, quod placuerit;
ad me si vis, verba tua converte.
Nullum libentius quàm te au-
dio loquentem. Et si quis alius
loquitur, propter te, qui in eo lo-
queris, sermo ejus mihi gratus
& audibilis efficitur.

Erunt igitur eloquia tua
dulciora mihi super mel & fa-
vum, vincunt enim omnem sua-
vitatem verborum. Sonet jam
vox tua in auribus meis.

Isaia 63.

Isaia 45.

2. Intonuit ergò vox Dilecti
mei, & dixit: *D.* Ego, qui lo-
quor justitiam. Quis similis
mei in consilio & prudentiâ?
Quis fecit mare & aridam? Ego
Dominus, formans lucem, & cre-
ans tenebras.

Quis

Quis intravit abyssum, & de profundo eduxit aquas ? Ego Dominus, scrutans corda & renes. Quis cognovit omnia novissima & antiqua ? *Psalm. 138.*

Ego Dominus, qui feci omnia *Sap. 11.* in numero, & pondere, & mensura. Ego Creator cœli & terræ, rector omnium sæculorum.

Ego cognitor secretorum & varia Dei occultorum revelator. Ego universa complector, & singulorum causas intueor. Ego DEUS, & non mutor, apud quem omnium mutabilium stant immutabiliter rationes.

Ego DEUS omnipotens; cujus potestas insuperabilis. Ego altissimus, cujus altitudo inattigibilis. Ego bonitas, cujus entitas incapabilis.

Ego præsentissimus & secretissimus. Ego intimus, & à sensibus remotissimus.

Ego omnia sine onere porto, cuncta sine dissensione rego. Ego præ-

præterita simul & futura, æque intueor ut præsentia.

Ego omnem corporalem pariter & spiritualement excedo creaturam. Ego variis modis nominabilis, nulla tamen cogitatione verè conformabilis.

Ego subito compareo, & mox dum nascitur, lateo. Verè ego DEUS absconditus, qui mille modis dispenso vices meas cum amantibus.

3. Et dixi etiam hæc ad amantem animam: Abscondam faciem meam ab eâ modicum: ad momentum eam relinquam, ut videam, si castè diligit.

Anima quando castè diligit: Multum est, castè diligere, quia hoc est, non propter seipsam me diligere; non propter aliquod temporale commodum, vel spirituale solatium: sed me solummodo propter me; & sese finaliter propter me; & ob aliud nihil sperandum à me.

Non nisi Non est omnium sic me amare;

re : sed est solius perfectissimæ, Perfecto-
animæ, hæc prærogativa casti a- rum est sic
moris. diligere,

Quæ autem adhuc imperfecta
est, necesse habet, frequenter pro-
bari & excitari : ut sciat, quan-
tum diligat, & si usque ad con-
temptum sui.

Dixisti enim in corde tuo;
Profectò diligo; & id ipsum fre-
quenter repetis, quia diligo. Sed
non tantum verbis vel cogitatio-
nibus credo; etenim te in verita-
te probabo.

4. Cum præsens sum & blan- Blandien-
dior; cum devotionem tribuo, tem dilige-
aut datam augeo, cum tantum re non est
prospera, aut pro maiore parte difficile,
iucunda præfero, tunc devotè di-
cis: dilecte mi, diligo te. Et
benè dicis. Sum enim amabilis
valdè; & omnia, quæ de me dici
aut cogitari possunt, amabilia
sunt & dulcia, atque laudabilia in
secula.

Sed & in benefactis solum me
ama-

Eccli. 15. amare & laudare, quid grande;
Nam & peccatores hoc faciunt.
Equidem me sæpè benedicunt,
cùm acceperint, quod malè cu-
piunt. Sed non est speciosa laus
in ore peccatoris.

Qui ergò propter beneficium
aut consolationem me diligit,
quid amplius avaro facit? Profi-
cias, & ad perfectiora ascende.

Pigeat semper, debilem &
mollem esse; disce solidum ede-
re cibum, non lacte parvulorum
diutius vesci.

Transi ad numerum fortium
David, tenentium hastam, &
gladium, & clypeum. Tolle
crucem, & sequere me. Festina
inter illos computari, qui diversa
gravamina, & multa exilii gene-
ra, pro me sciunt portare.

Nimis inclinaris ad consolatio-
nem. Probare ergò te volo, &
inclinare ad latus aliud; ut expe-
riaris, quid pati possis, ne tibi in-
nocens & sancta videaris.

Mit-

Mittam super te tribulationem, *Psal. 17.*
& iram, & indignationem, im-
missionemque per angelos ma-
los.

Alii, quæ tua sunt, tollent; alii, En quibus
quibus indiges; negabunt. Alii modis ani-
tibi detrahent; alii in facie resi- mas pias
stent. Alii grave jugum impo- probrare
nent: alii ducent, quo tu non soleat De-
vis. Alii exterius, & alii interius us,
te affligent. Alii assumentur ad
statum & honores, tu relinque-
ris ad contumelias & labores.

In omnibus his & majoribus
probaberis; ut athleta fortis. Re-
cedam nec dimittam, quin dili-
genter te examinem, si in facie
mihi benedixeris.

Quod si in toto corde me di-
lexeris, & in omni tempore no-
men meum benedixeris; di-
gnum est, ut a modo sponsa voce-
ris, & secretum apud me cubi-
culum obtineas.

Quod si necdum virgam me-
am portare sufficis, sed hanc di-

Cc

scipli-

sciplinam minus amabilem censueris, lugens multis diebus absentiam meam, quam affectanter & sedulò petis, mittam tibi baculum meum, ut surgas : & post hæc veniam, & suscitaberis ad pristinam gratiam.

Sed minime desere-
re.

Nolo enim, ut omninò deficias, quia ego amantem me diligo. Et si nondum perfectè diligis, non tamen parvulam contemno : sed curabo, ut crescas. Cura est mihi de te, ut benè habeas ; nolo ergò, ut de me hæreas.

* Aliàs vi-
ces.

§. Scio quidem, quantum pati valeas, & ideò tempero vices * meas ; ne supra id, quàm possis sustinere, tenteris & deficias.

Quod si moram fecero, expecta me usque in diem visitationis. Veniens veniam, & promissioni meæ satisfaciam. Tu autem orationi incumbere, sacræ lectioni intende, & in omnibus patient-

patientiam & longanimitatem tene.

Nec enim ignoro, quia interim in moerore existis : tam subitò infirmari, & ab omni spe deficere, quasi non essem rediturus, non placet utique mihi. Ubi est fides tua?

Magna fide opus est tibi in hac parte maximè ; quia & si me non vides, videris tamen à me, cui te & omnia tua credere deberes. Animæ de-
solatæ viva
fide & spe
opus.

Licet namque judicia mea ignores, dicit tamen firma fides : Bonum est, quicquid disponit & operatur DEUS.

Consolor igitur te, quia infirmitas hæc non erit ad mortem, sed pro gloriâ Dei. Abstuli à te desiderium tuum, & volui tentare fidem & dilectionem tuam.

Feci enim hæc omnia, ut tuam infirmitatem apertius scires, & meam bonitatem magis intelligeres.

Non te benè nosti, sicut & e-

go novi. Ego te & omnia tua novi, non modò ex tempore, sed ab æterno.

Deseritur
ad tempus,
ut se nosse
discat;

Agnosce ergò, quid ex me tibi veniat; vide, quàm pauper ex tuo sis, si quando à me relinqueris. Nondum in verâ tui cognitione plenè profecisti. Et quia expedit plurimum hoc te scire, volui ut experimento disceres.

Bonum est tibi, quod aliquando desolaris, quod tribularis; quod humiliaris; ut sic propriam manifestius palpes infirmitatem.

Ego novi hanc magis venire ad profectum tuum. Si ex hac prudentior & sollicitior fueris ad singula; quid perdidisti? Arrogans es plerumque, & inscia tui; putans te habere bonum, quod non habes.

6. Deciperis amore proprio; & dum non cogitas datorem, abuteris dato. Ego inebriavi te, sed oblita es, quia de vite mea botrus erat.

Ex-

Experire modò teipsam, agno- Et quid ex
 sce, quid virium habeas. Si ex te se ipsa, quid
 est, quod habuisti, cur non tenui- ex Deo pos-
 sti? Si nec illud tenere potuisti, sit, agno-
 cognosce, quia desuper accepisti. scat.

Da ergò honorem gratiæ; &
 confitere, quia sine me nihil po-
 tes facere. Considera, quàm ne-
 cessarius sum tibi, quàm suffici-
 ens & solus potens, in omni bo-
 no te confirmare.

Ubi eras, priusquam te voca-
 rem, nisi in peccatis tuis? Et nunc
 ubi es, nisi quo perduxisti te? Sed
 & quando tibi benè erat sine me?

7. *A.* Et dixi: Nunquam dul-
 cissime Domine. Tu solus unicus
 & singularis Dilectus meus, in
 omnibus & præ omni fidelissi-
 mus.

D. Quare igitur cogitasti apud Indignum
 te non rectè, ut ires post amato deserto
 res alienos? Quid tibi displicuit Creatore
 in me? Nunquid gloria mea, aut adhærere
 pulchritudo mea? creaturæ.

A. Verè Domine non est simi-

C c 3

lis

listibi in pulchritudine & in gloriâ, in divitiis & potentiâ, neque talis in cœlo neque in terra.

Psalm. 88. Tu es enim solus altissimus super omnem creaturam : *Tui sunt cœli, & tua est terra : orbem terræ & plenitudinem ejus tu fundasti.*

Multum est, quod creaturis donasti. Ex quibus magna pulchritudo, sapientia, & bonitas tua relucet; sed nihil in comparatione beatæ & gloriosæ præsentiae tuæ. Experimentiâ nunc didici, quia amarum mihi est, vel ad horam te reliquisse.

8. *D.* Ad me ergò revertere, dicit Dilectus tuus. Satis est, quod hucusque circumcursitasti. Disce stabilis esse & mitis, sperans & fidens in me, non tantum in die visitationis, sed abundantius in nocte tentationis.

Ego dimisi te, ut fatigata citius ad me redires : & frustrata exteriori solatio demum intelligeres

geres, quid tibi contulit dilectio mea, quæ toties invitavit te.

Adverte itaque nunc, (quia ratione non caret) quod non nunquam relinqueris; quod sine affectu manes, quod tædio afficeris, quod tentationibus fatigaris, quod hinc & inde affligeris, quod consilium non invenis, nec auxilium sentis, sed angustiam undique & egestatem pateris.

Ideò relinquo te, ut cognoscas meam præsentiam tibi fore necessariam, non modò in una re, aut in maximâ tantùm causa; sed in omni profecto actione, in omni loco & tempore, tam manè quàm serò, & ubicunque fueris, ieris, vel steteris.

Animæ desolatio non vacat ratione;

Sic quidem instrueris sollicitè ambulare cum Dilecto tuo, & à vanis abstinèris, offensasque cavere.

9. Relinquo te, ut scias, quantum diligas me; hoc est, appareat tibi modus dilectionis tuæ. For-

Amor & fortitudo ejus hoc

modo pa-
tefit:

tiorem te & beatiorem putabas, quàm eras; sed evidentius patuit, auxilio meo tibi paululum subtracto, quia egens fuisti & misera.

Quomodò cognoscetur dilectio tua, nisi cum mansuetè portaveris gravamina?

Dilectus enim abscondit se, ut avidius queratur:

Interdum te video tepescentem, sed ut susciteris ad fervorem & quærendi diligentiam, abscondo me ad horam, tanquam dilectus stans post parietem.

Video, & scio omnia; sed exercitatio ad multa utilis, majorem dat sæpè intelligentiam. Etiam si me diligis, utique quærere non tardabis. Si placeo, indagare curabis.

An ignoras, quia laboriosè acquisitæ divitiæ, tenentur magis studiosè? Cui æquè optata requies, sicut fatigato? Cui tam jucundus amor, nisi in quo præcessit amati dolor? Et reinventus thesaurus, nonne bis charior est quàm

quàm prius? Duplex gaudium
& geminata redit lætitia, de in-
termissâ dilecti præsentia.

Utiliter igitur me subtraho, Et dulcius
quia non dedignando hoc ago, inveniat. *inveniat.*
sed pia quadam dispensatione sic
cum amantibus ludo. Sufficiat
pro præsentia, quia tantillum au-
dire meruisti.

Do autem licentiam toties ad
me revertendi, quoties tibi sen-
seris opus esse. Ego nunquam clau-
si viscera mea humiliter & seriose
deprecanti.

CAP. XVIII.

De fiduciâ divinæ misera- tionis.

Colloquuntur Theophilus & Dilectus;
seu servus & Dominus.

DEus meus, misericordia mea: *Psal. 85.*
& ideo non sum confusus. *Isaia 50.*

T. Non videatur cuiquam ab-
surdum, si cupiam cum Domino
Deo meo, frequenter celebrare
colloquium: cujus benignitas me
pigrum sæpè trahit & accendit ad

Cc s

oran-

orandum & meditandum , ita ut
ejus non respondere vocibus, du-
rum mihi sonet & ingratum.

Sed dicet forsitan aliquis con-
tra me : Ergò nec tu times
DEUM , cum sis reverà pecca-
tor immundus , & vitâ ipsâ in-
dignus. Undè tibi hæc præ-
sumptio cordis ? Et cùm sis om-
nium minimus & despector u-
niversis , quid adhuc te divinis
colloquiis ingeris, quem teipsum
facis.

Psal. 108. 2. Dilecte mi , Domine, re-
sponde pro me , quia os pecca-
toris apertum est super me. Si
Iob. 9. me justificare voluero, os me-
um condemnabit me. Et si mun-
dus fuero hoc ipsum ignoravit
anima mea. Tu scis insipien-
tiam meam , & confusionem
meam. Tu loquere, ego liben-
ter silebo.

D. Et vox Dilecti mei ; Ne at-
tendas ad verba exprobrantium
tibi ; sed ausculta potius, quid di-
xi :

xi: *Non enim veni vocare justos, Marc. 2. sed peccatores.* An non licet mihi facere, quod volo? Voluntati meæ quis resistet? Si tibi, quamvis novissimo, benefacere voluerō in modico, quis arguet me de peccato?

Qui sine peccato est, primus in te lapidem mittat. Si autem & ipsi peccatores sunt, cur gratiæ detrahunt? Non tu me elegisti, sed misericordia mea prævenit te.

An adhuc aliquis audet murmurare contrate, quia accessisti ad me? Certè non est murmur ejus contra te, sed apertè contra me, quia peccatores recipio, & mando cum illis. Et quare non vindicares tibi familiaritatem meam, quam potiùs gaudeo exhibere, quam retrahere.

3. T. Cui ego: Dilecte Domine, non eis imputetur, sed mihi, & peccatis meis. Non nego, quicquid de me ægrè sentitur;

Cc 6 fa-

fateor & hoc indubiè , quia multò plus est, quàm scitur.

D. Dicit ille : Bonum tibi, quia humiliasti te ; sic enim magis semper lucraris , & gratiam meam facilius impetrabis. Propterea tamen non es abjiciendus, quia peccator es & defectuosus, quamquam temetipsum ob id despicere meritò debeas ; nec unquam oblivisci, in quantis deliquisti.

**Vide, Dei
bonitatem
& clemen-
tiam.**

Sed ne anxie intereas , pensa quàm sæpè de peccatoribus facio justos & amicos , humiles eligens , & de se præsumentes relinquens.

Non opus habeo , ut dones mihi aliquid de tuo : sed tantum hoc peto , dilige me corde puro , & sufficit.

T. Cui rursus : Proh pudor mihi, quia non est quicquam in me , undè possit amor tuus erga me incitari.

D. Di-

D. Dicit iterum: Nihil horum attendo, quæ mundus ad placendum offert, nil talium requiro: Amor per se satis est; tantum ferveat, mecumque perseveret.

Verumtamen cujus sunt, quæ hominem adornare possunt? Nonne mea sunt omnia, & quæ in corpore & quæ in anima fulgent? Quæ autem mundi sunt, & quæ corpus honestant, parum te implicare debent.

In excitando peccatoris spem & fiduciam.

Quæ verò ad decorem virtutis pertinent, tua interest, & curare oportet ista, ut placeas coram Deo in lumine viventium.

Iustè tamen te humiliasti, & accusasti tam foris quàm intus, coram vultu majestatis meæ, confitendo veraciter infirma & dedecora tua, atque profundius ingemiscendo, quia nequaquam dignus es familiaritatis meæ vindicare gratiam vel ad horam, cùm sis speculum sine maculâ; & tu peccator & immundus ab infantiâ,

Cc 7

Me

Isa. 43.

Memor ergò esto fragilis conditionis tuæ, & generosæ celsitudinis meæ, sicque cum humili reverentiâ accede confidenter ad me. Ego enim sum, qui deleo iniquitates & peccata, qui justifico impium, dimittens ei omnia delicta propter nomen meum.

4. Non solùm hæc confero, sed adhuc majora misericordiæ dona præstare paratus sum. Nam & misereri potius eligo quàm irasci, parcere malens quàm punire.

Verba piissima ad animandum peccatorem.

Sed hoc parum visum est mihi, neque sic contentus sum, ut post primam gratiam, non adjiciam secundam, vel tertiam; imò finem non impono miserationum mearum; sed neque gratiarum & beneficiorum meorum dicibilis est numerus.

Denique post peccatorum veniam, post poenitentiam & satisfactionem completam, reddo plerumque salutaris vultus mei læticiam, infundendo abundan-

tio,

tiorem Spiritus sancti gratiam.

Et licet adhuc in carne peccator moretur, in meam tamen illum recipio familiaritatem: Ita ut de perpetratis malis nulla sit erubescenda jam confusio: Sed magis gratiarum actio, & vox laudis, quia vetera transierunt, & nova facta sunt omnia.

Tam pius & misericors sum, O quàm
ut semper paratior sim ad indul- promptus
gendum, quàm tu ad poeniten- Deus ad re-
dum, promptior ad dandum, cipiendum
quàm tu ad rogandum, peccato-
rem!

Quid igitur times? Quid trepidas ad sinum tantæ pietatis accedere? Et cur te alienares à gratia mea, tam spontè oblata?

Etiam si scires, quod negare proposuissem, non tamen desistere deberes à precando, neque confidentiam exauditionis amittere: Sed insuper vehementius instare, donec acciperes.

Infinite sunt enim miserationes meæ, & quod uno tempore
ne-

negatur, alio tempore poterit pie concedi.

5. Qui scis, si quando convertam ad te faciem meam, & donem tibi desiderium cordis tui? Et quid dicit Propheta de me?

Psalm. 130. Accidite, inquit, ad eum, & illuminamini, & facies vestrae non confundentur.

Ego magis accuso raritatem
 Gratioꝛ Deo accessus tui, quàm frequentem
 peccatoris accessum; & plus timidam vere-
 confidentia; cundiam, quàm promptam venia;
 quàm timida verecun-
 dia. præsumptionem.

De mea bonitate confidere, rectæ humilitatis & magnæ fidei est indicium. Hæc dico, ut non pecces. Quod si peccaveris, non desperes; sed citò resurgas. Habes enim adhuc spem & advocatum apud Patrem.

1. Joan. 2.

An expectare vis, ut dignus fias, priusquam accedas? Et ex te quando hoc poteris? Si solum boni & digni, magni & perfecti viri, mihi appropinquare debent,
 pec-

peccatores & publicani quem ad-
ibant? Quid ergò Evangelium
dicit? *Et erant, inquit, appro-
pinquantes ad Jesum publicani & Luc. 15.
peccatores, ut audirent illum.*

Accedant igitur indigni, ut fi-
ant digni. Accedant mali, & ef-
ficientur boni. Accedant parvi &
imperfecti, ut fiant magni & per-
fecti. Accedant omnes, accedant
singuli, ut accipiant de plenitudi-
ne fontis vivi.

Ego sum fons vitæ, qui non *Joan. 7.*
potest exhauriri. Qui sitit, ve-
niat ad me, & bibat. Et qui nihil
habet, veniat ut gratis emat.

Qui morbidus est, veniat, ut *Omnium*
sanetur. Qui tepidus est, ve- *malorum*
niat, ut accendatur. Qui timi- *necessita-*
dus est, veniat, ut confortetur. *tum prom-*
Qui tristis est, veniat, ut console- *ptissimum*
tur. Qui aridus est, veniat, ut *remedium*
adipe & pinguedine spiritus re- *apud De-*
pleatur. Qui tædio afficitur, *um.*
veniat, ut gaudio recreetur.

En deliciæ meæ, esse cum fi-
liis

Prof. 8.

liis hominum. Qui sapientiam concupiscit, veniat ad doctrinam meam. Qui divitias quærit, veniat, ut accipiat æternas & incorruptibiles. Qui honores ambit, veniat, ut hæreditet nomen æternum in cœlo.

Qui felicitatem desiderat, veniat, ut eam sine timore & periculo possideat. Qui omnium bonorum abundantiam concupiscit, veniat ad me, ut summum, æternum, ac immensum bonum percipiat.

Ego sum, qui omnia temporalia bona præsto; & super temporalia, æterna bona in cœlestibus tribuo. Nec promissioni meæ deero, cum adimpleta fuerit mandatorum meorum salutaris observantia. Coronabitur autem gloriosè in cœlo, qui legitimè certaverit in hoc mundo.

CAP.

CAP. XIX.

*De desiderio divinæ
fruitionis.*

Meditatio cordis mei in conspe- *Psal. 23.*
ctu tuo semper.

Quid animæ fideli suavius, *Meditari de*
quid jucundius esse potest, quàm *Dilecto u-*
devotè de Domino Deo dilecto *nicum ani-*
suo meditari; ut quem clarâ ac *mæ aman-*
beatificâ visione intueri necdum *tis solatium*
valet, saltem per studiosam recor- *in viâ.*
dationem, quasi præsentem sibi
faciat.

Contempletur igitur eum per
speculum in ænigmate, quem fa-
cie ad faciem non potest videre.
Scrutetur nihilominus per Scri-
pturas & figuras, quem in suo
fulgore contemplari non sufficit.
O si studium quærendi faciem
Domini nunquam frigescat, sed
de die in diem magis ferverescat!

Inest autem animæ Deum a-
manti incessabilis æstus, ad ejus
visionem perfruendam: Quia vi-
sio

sio Dei, beatitudo summa & felicitas perfecta est.

Appetit ergò hanc beatitudinem, quatenus totus ejus appetitus, suo conjunctus finì, satietur & quietetur; quoniam nullo præsentì bono poterit unquam contentari.

Non satietur anima, nisi obtento sine suppremo.

Nam & crebra experientia indicit, quòd quantò longius à celesti beatitudine erraverit, tantò infelicior est & inquietior; cum nihil in creaturis stabile appareat aut durabile, quo ejus affectus possit mitigari.

2. Redeat ergò ad eum, à quo facta est; & ab illo requirat beatitudinem, unde sumpsit originem. Quoniam quidem, qui creavit animam, ipse est, qui satiat in bonis desiderium ejus.

Nam talem affectum ei indidit, ut eo dempto nullum sit bonum, quo contentetur; nullum gaudium, quo securè fruatur.

Ad quem continuo

Noli ergo hìc stare anima mea, quia

quia non est iste locus requietio-
nis tuæ: Sed perge sursum, ascen-
de ad eum, qui te fecit.

contendere
debet, invi-
tata & ex-
citata à Di-
lecto.

Jam enim & ille nuncios mi-
sit, & invitat ad ascendendum.

Quot desideria æternæ vitæ in-
spirat, tot nuncios tibi transmit-
tit: Quibus susceptis, para te
ad ambulandum. Ambulas, si
eum videre desideras; si ei place-
re contendis; si inferioribus ab-
renuncias; si ejus amore agis,
quicquid agendum vel dimitten-
dum fuerit.

Non enim tu eum prius quæ-
rere posses, nisi & ipse te prius
quæsisset, & sancta in te desideria
suscitasset.

Siquidem languet illa anima,
non amore, sed tædio pernicioso,
quæ æterni Solis non fuerit irra-
diata calore.

Sed si austro suaviter flante, à
frigore fuerit resoluta & mæro-
re; tunc mox æstuarè incipit præ
desiderio inspirati luminis ad in-
com-

comprehensæ arcanum divinitatis.

Qui solis
instar accendit &
recreat animam;

3. O veri Solis ardor immensus, quot tunc in amante parturis æstus! Solvis tristitiæ tenebras, & laboriosas actiones in nihilum mutas. Longos annos diesque paupertatis, uno simplici illapsu abundè consolaris.

O tristium medicina, ô errantium & quærentium fulgida lucerna! Tu jugiter mihi mica; tu mansionem in me para, donec illucescat lux perpetua.

O quàm dulcis & jucunda erit tua præsentia, quando ex sola tenui memoria, tanta prodeunt solatia!

Quàm libenter me possum ad te convertere; quàm liberè omnibus renunciare, ut tuâ gratiâ merear consolari!

Non enim difficile erit animæ cupienti tuam cernere faciem, à præsentium se oblectatione nudare, cùm jam majorem interius sentiat,

sentiât, aut in proximo sibi largiendam, fiducialiter abs te expectet.

4. Præterea nullus insipienter cogitans putet, quod tu animam tibi devotam, diu inconsolatam relinques; vel quod parva recipiet charismata gratiæ, pro universis victoriis naturæ; quia nec in qualitate, nec in suavitatis quantitate, poterit unquam tuæ cœlesti consolationi comparari qualiscumque terrena delectatio, & undecumque concepta.

Nec diu sistit eam consolationis expectem;

Studeas ergò, fidelis anima, talem te exhibere Christo cœlesti Sponso, ut ejus gratiâ & consolatione digna semper existas; quia per ipsum & in ipso copiosissimè reperiēs, quod te in quavis anxietate positam consoletur.

Quantò frequentius ad ipsum Idque eo accesseris, ejusque lateri vicinior, magis, quoniam propius adhaerit dilectio, tui applicueris, tantò tibi dulcior & jucundior apparebit.

Quod

Quod si te subtraxeris, tu sola detrimentum patieris; ille autem in suâ pulchritudine permanens, nil triste sentiet nec molestum.

Tu illius bonitate eges, ille nullius. Ideò tu beator ex ipso fieri potes, ille ex tuo profectu non potest. Solus est, qui sibi sufficit; solus cui nihil addi minutivè potest.

Ejus gratia sunt, quæcunque sunt, quæcunque vivunt, sentiunt, & intelligunt. Meritò ergò omnia, quæ creata sunt, ipsum laudando benedicunt.

§. O si possem sufficienter eum enarrare tibi & explicare, quàm libenter id agerem! Sed quod ineffabile est, sicut est, effari prohibetur.

Similiter quod inexcogitabile fertur, nulla cogitatione vel voce verè formatur.

Et cùm ita sit, cogita tamen interim humano more de Creatore,

re, habendo memoriam suavitatis ejus pro solatio, donec præsentiam vultus sui tibi ostendat in regno.

CAP. XX.

De gemitu animæ ex dilatione gloriæ.

EGo dixi in excessu mentis meæ, Psal. 30.
projectus sum à facie oculorum
tuorum.

Percussum est cor meum intra me, ex dilatione gloriæ tuæ. Loquar ergò, & confabulabor cum amaritudine animæ meæ. Vis amoris tui dicere me compellit, nec patitur tibi aliquid abscondi.

Quid igitur referam? Ecce, Deus meus, in pace amaritudo Isa. 38.
mea amarissima. Qui non intelligit, nescit, quid hæc volunt. Non ego, sic, sed scio, & sentio, & ideò cantare cum Prophetâ non erubesco.

Tibi Domino Deo meo loquor, cui omnia sunt nota, qui &

D d

sci-

626 SOLILOQUIUM

scire dedisti, & sentire pro bona voluntate tuâ; ne fortè plus glorier, aut æstimer aliquid ab insipiente.

Quod ergò à te accepi, dicere possum tibi. Et quid opus est tibi hoc dicere, cum omnia scias, nec ullum ex his solatium expectes? Et quale solatium tibi veniret, qui es consolatio desolatorum?

Ergò mihi totum prodesse potest, qui verborum adhuc solatio indigeo; ut sermonibus bonis & dulcibus excitem affectum meum in te, & faciam refrigerium aliquod desolatæ animæ meæ.

Indulgere
dolori &
gemitibus
suave
amanti.

Etenim cum non possum te videre præsentem, lugebo absentem; quia & hoc amoris est indicium, & dulce satis amanti.

Jam sensus hujus versiculi apparere incipit, quia de animâ amante rectè scribitur. Quânto enim ardentius amat; quânto
que

que vehementius æterna desiderat; tantò veracius virtutem huius versiculi in se vivere sentit.

Non sunt frigida verba, nisi non amanti: nec surda organa, nisi cor obturanti. Scit amans & flagrans anima: Et toties intra se concalescit cor ejus, quoties ex amore æternæ pacis compungitur.

Ipsa ergò dicit tibi Domino Deo suo; non hominibus, quibus ignota esse cupit.

Et si hominibus aliquando loquitur, hoc tamen foris est, quod illi audiunt: Tibi quicquid dicit, intus dicit, & amando magis quàm sonando.

Ecce (ait) in pace amaritudo mea amarisfima. Ac si confiteatur: Postquam ad pacem mentis, te largiente, redii, magis mihi grave esse incipit fallax status mundi. Video enim in hac pace, quantum disjungor à summa pace.

Et quidem prius occupata de-

D d 2 fide-

In pace & tranquillitate mentis homo maximè terrena fastidit, cœlestia appetit. fideriis terrenis, & variis commota passionibus, plurimum impediēbar ab interioribus meis, & per consequens à contemplatione cœlestium, pro quibus anxie gemere debui; sed minimè potui, quia sensum interni doloris, per incuriam perdidī.

Jam verò sublati inanium cogitationum tumultibus, in pace mentis aliquantulum resideo; & toto cordis desiderio trahor ad superna, & amplius plango, quia bonis cœlestibus non fruor, quàm prius plangebam, cum mundi malis cruciarer.

2. Est ergò amaritudo animæ meæ in hoc mundo degere, sub peccati sarcinâ incedere. Sed hæc mihi amarissima fit, cum pro posse meo recollectis in unum affectibus, bona jam cordis pace potior, atque totis medullis in amplexus æternæ pacis commoveor; & tamen propter mortalitatis meæ vinculum, apprehendere impediōr. Ideo;

Ideoque ad te cum gemitu clamare compellor, & dico: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Non sentio gravius onus, quàm diutius peregrinari à te in seculo; quia in amore laborans, nullam præter te consolationem requiro.

Rom. 7.

Evidentissima namque comprobatione didici, non posse animam meam bonis satiari præsentibus, nec veram adipisci beatitudinem, nisi tibi conjuncta coelestem acceperit mansionem.

Licet enim excessivè amet, Anima non flagret, & contempletur sita in corpore; insatiabilis tamen perseverat ejus affectus, nisi deposito corpore. Idcirco in adeptione summi boni, & in lumine vultus tui, finis ejus consummatur.

Anima non
satiatur,
quousque
mortali
corpori fo-
ciatur.

3. O Rex coeli, summe amabilis; ô dilecte mi, pulcherri-
me, totus desiderabilis. Quo-
do adimplebis me lætitia, cum

Suspiria
ejus ad sum-
mi boni
fruitionem,

D d 3

vul-

vultu tuo? Quando satiabis omne desiderium meum fonte perenni?

Sitivit in te anima mea, & multipliciter affligitur te non adepto. Quamdiu in terris vivo, & te nondum video, triste est mihi omne, quod cerno.

In tantum calescit cor meum, ut non modò semel, sed sedulò in excessu meo dicam: *Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei mei?*

Crescit adhuc amor, & desiderium amplius ignescit, ita ut flere die noctuque non cessem, dum cogito per singulos dies, ubi est Deus meus?

Amanti namque dulce est pro te flere, dum quod desiderat non potest habere: Sed oportet utique expectare & carere.

Ex his fletibus magis pascitur & confortatur amans anima, quàm si haberet omnia terrena.
Nam

Nam si illa diligeret, pro te nullatenus fleret.

4. O quàm beata & tibi placita fusio talium lacrymarum! ^{Lacrymarum fructus} si quidem secularium gaudiorum et ac temporalium cupiditatum peremptrices sunt, & cœlestium consolationum devotæ impetratrices.

Propterea specialium devotorum & solummodò amantium est iste profluvius tam sanctarum lacrymarum.

Alia ratio lacrymarum his, qui ^{Duplices lacrymæ; carnales, & Spirituales,} miserâ necessitate constringuntur. Ille, quia morbidus est: iste, quia oppressus est: Alius, quia injuriam patitur; alius, quia suæ voluntati contrahitur, nonnunquam lacrymatur.

Sola tu anima devota divini ^{Quales lacrymæ pro-} amoris lacrymas fundis; Prodamnis autem temporalibus & causis transitoriis, vero Dei judicio te submittis & gratias agis.

Dd 4

Ne-

Nemo tamen indevotus, velut insipientem aut impatientem te iudicet, audiens te flentem; quia lacrymæ istæ non gravant, sed recreant: Non maculant, sed lavant: Nec oculis officiunt, quæ oculos cordis puriores reddere consueverunt.

Sentiant alii de te, quod volunt, non possum ego aliud, nisi benè de te sentire, nam & consimili opto fletu potari.

5. *A.* Si (inquit) mecum operas lacrymari, poteris & consolari. Utinam esset anima tua pro anima mea, nunquam ignorares, quod sentio.

Ego scio, cui credidi, & certus sum, quia facilius est negare, cœlum & terram esse, quàm Deum non esse.

Et scio quidem ipsum esse bonum animæ meæ, & nunquam me beatam fieri posse, sine ejus perfectâ contemplatione.

Cujus contemplatio quia nec-
dum

dum mihi collata est, neque per- Piarum la-
petuè firmata, nimirum plango, crymarum
quod tantâ felicitate privor; quod causæ.
propriâ infirmitate sic gravor, ut
lucem illam sufferre non valeam,
& quod tam exigui momenti sit,
& nebula tectum, quicquid de
cœlesti gloriâ meditor.

6. Quapropter planctum sæ- *Psalm. 41.*
pè gemino pro cantu; & dum di-
citur mihi per singulos dies, ubi est
Deus tuus? Magis compungitur
spiritus meus.

Penso enim suspensè: Ubi est
bonum meum, & perfectum gau-
dium cordis mei? Ubi pax & re-
quies vera? Ubi hæc omnia inef-
fabiliabona, nisi in Deo meo? Et
quando his perfungar, nisi ei sine
medio fuero conjuncta? Et quan-
do ibi ero? Credo, spero, sed non
possideo.

Ubi est ergò Deus meus, quem Gemitus &
sic amo, & nondum video, cujus suspiria ani-
amor me toties vulnerat; absen- mæ piæ.

D d s tia

tia contristat; sed & visitatio nonnunquam recreat?

Ubi est Deus meus, quem semel vidisse, est omnia didicisse? Ubi est Deus meus, in quem cor meum & caro mea exultare iugiter concupiscit?

Ubi est Deus meus, pro quo tot sustineo labores & dolores? Cujus memoria dulcis, sed praesentia charior, omnem repellit de corde mœstitiam? Ubi est spes mea, & tota gloriatio mea? Nonne in te Deus meus, salutare vultus mei?

Ostende mihi gloriam tuam, & ne avertas faciem tuam à me & cessabo conqueri.

Si litigo parum tecum, ne improperes mihi: Amor enim vehemens multos mirabiles habet modos. Expectare cogor, & desiderare magis instigor, sicque duellum amabile perseverat.

CAP.

CAP. XXI.

*De memoriâ cœlestis
patriæ.*

Domine dilexi decorem domus *Psalm. 15.*
 tuæ, & locum habitationis glo-
 riæ tuæ.

Quàm libenter apud te essem,
 benè nosti Deus meus: Et quàm
 intimè hoc desidero, non possum
 satis dicere. Non solùm hoc pe-
 to, cum mihi malè est, sed etiam
 quantumlibet hîc mihi benè sit,
 opto tamen, ut magis mihi tecum
 esse liceat.

Sed quomodo satisfiet deside-
 rio meo? Hîc me esse tædet, &
 oportet; tecum esse liber, & non-
 dum licet.

Non video, nisi ut patienter di- *Animæ de-*
 lationem istam feram, & optio- *fideranti*
 nem meam tibi resignem. *patriam,*
quodnam

Quid enim? Mustitare volo, *solatium*
 cum sic oportet fieri? Absit. Et *moræ.*

multi siquidem Sancti diu se su-
 stinuerunt in hoc seculo, quo-
 rum

rum tamen corda erant in coelo.

Quod si meam protendere volueris peregrinationem, parebo etiam, quousque tibi placuerit. Verumtamen, ut complacitior sit in expectatione sua affectus essendi tecum, volo interim aliquid de mansione coelesti meditari tecum.

Non tamen praesumo vel minima illa penetrare gaudia, quae praeparasti diligentibus te; sed sparsim modicum quid meditabor, unde affectus meus saepe terrenis pressus & infectus iterum excitetur, & in spem vitae aeternae subleuetur.

2. O si dies illa illuxisset, quo coeli gaudia me rapuissent! Quam laetus tunc essem, & quam felicem me putarem! quam tunc utique in stabili pace beatus essem! Nec opus foret indè aliquid investigare, quando nulla possent secreta latere.

Sed in nocte vita mea versatur;

tur ; & ideò non mirandum , si
caligat oculus meus inter nebulas
gloriæ.

Attamen levabo oculos meos
à longè prospectans , & salutans
sanctam illam civitatem Hierusa- *Apoç. 21:*
lem , quæ construitur in cœlis vi-
vis ex lapidibus , Angelis videlicet
& hominibus sanctis , plena sem-
per existens in laude & canore ju-
bilo , Deum sine fine laudando.

Eja & eja nunc anima mea , as-
sumptis desideriorum pennis
perge sursum , evola à corporeis
sensibus , transmigra à visibilibus
mundi figuris , ad habitaculum
anctum Dei , ad Hierusalem no-
vam perpetuâ pace stabilitam , glo-
riâ & honore coronatam , & om-
nium bonorum aggregatione
perfectam.

3. Ecce mira & ineffabilia , quæ Adumbra-
non licet homini loqui. Sensus tio felicitatis & gloriæ
non capit , intellectus non at- celestis :
tingit humanus , quàm glorio-

Dd 7 sus

sus sit DEUS in sanctis suis, quàm mirabilis in maiestate suâ.

Psal. 68.

Extende cogitatum tuum usque in altissima ; dilata desiderium tuum in perpetuas æternitates, & dic cum Propheta: *Gloriosa dicta sunt de te, Civitas sancta Dei.*

Ibi, quicquid desideratur, habetur ; & quicquid habetur, securè possidetur. Ibi videtur Deus facie ad faciem clarè & sine ænigmate ; non raptim nec horariè, sed sine fine lympidè.

Ex conspectu Sanctissimæ Trinitatis.

Ibi cognoscitur beata & gloriosa Trinitas & inseparabilis unitas, quæ ab omnibus cœli civibus adoratur, laudatur & benedicitur.

JESU CHRISTI;
Coloss. 2.

minus meus JESUS CHRISTUS, Ecclesiæ Sponsus immortalis, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei à secul-

seculo absconditi, sed ipsis Beatis manifesti.

O quàm jucundi sunt omnes Sancti ante faciem Sancti Sanctorum, qui est causa & origo salutis eorum. Ibi enim non in proverbiiis loquitur eis, sed palàm de Patre annunciat eis.

Ipse liber eorum, *Verbum in Joan. 16. principio apud Deum*, docens de omnibus, & adimplens omnia, ita ut nihil desit eis in gloriâ. O felix sempiterna gloria, quæ non est de brevi memoria, sed de præsentia Dei in splendoribus Sanctorum!

4. Ibi est gloriosissima Mater Virginis Dei, perpetua virgo Maria, totam cœlestem curiam perornans specie & pulchritudine suâ; quam circumdant & comitantur virginales turmæ, tanquam flores rosarum, & lilia convallium.

Ibi sunt Angeli & Archangeli SS. Angelorum, in suis ordinibus positi, divinis laudibus alacriter intenti; quorum

rum alii supremi, alii mediï, alii inferiores, secundùm tres hierarchias sunt distincti.

Patriarcharum & Prophetarum, Ibi sunt Patriarchæ & Prophetæ, qui de adventu CHRISTI, Spiritu sancto olim repleti præcinnuerunt; & nunc ipsum Dominum JESUM CHRISTUM, regem regum, Deum verum cognoscunt, ac incessabili laude benedicunt.

Jam vident oculi ad oculum redemptorem suum, quem diu expectabant, & toto corde advenire desiderabant.

Apostolorum, Ibi sunt præclari & omni veneratione dignissimi, præcones Christi Apostoli & discipuli Domini, sanctitate & gratia pleni, fundatores Catholicæ fidei; sed nunc devoti intercessores in æternâ gloriâ pro iis, quos in fide genuerunt & instruxerunt.

S. Joannis Baptistæ, S. Petri, &c. Ibi præcipuè fulget venerabilis Baptista Christi Joannes, amicus Sponsi specialis.

Ibi

Ibi Petrus claviger cœlestis, Paulus Doctor egregius, Andreas, Philippus, Thomas, Jacobus & Joannes, cum cœteris Apostolis & Evangelistis Ecclesiarum columnis. Horum fidem tenere & exemplar imitari, ad vitam æternam est pervenire.

Ibi sunt inclyti Martyres, pro-ss. Martyrio sanguine purpurati, & in rum, æternum cum CHRISTO beati; quorum licet corpora crudelissimè laniarentur, tamen animæ non potuerunt per tormenta à Christo separari.

Ibi sunt lucidissimi Confesso-ss. Confessores, qui vitam secularem contem- forum. nentes, cœlestes fieri meruerunt.

Ibi sunt magni gloriosique ss. Docto- Doctores, per vitæ sanctæ meri- rum: tum, altius in Dei contemplatione suspensi, à quibus multi viventem sanctitatis imaginem in suis scripturis reliquerunt.

Ibi

SS. Virgi-
num, &c.

Ibi sunt juvenes & virgines, senes cum junioribus, nomen Domini assidue collaudantes; & quicquid boni ac virtutis unquam gesserunt, divinæ majestati ascribentes, semper grati, semper devoti, semper jucundi, semper & accensi, nec unquam fastidio pressi, sed jugi contemplatione in Deum erecti.

Apoc. 4.

O quàm gloriosum est hoc regnum, in quo cum Christo regnant omnes Sancti, amicti stollâ primâ, securique de reliquâ, Ibi jam sequuntur Agnum, quocunque ierit; quia nulla separatio ab ipso erit, sed in æternum gaudentes in Domino gaudebunt.

6. Hæc contemplare anima mea, & super omnia visibilia tuam cogitationem suspende. Verè locus iste sanctus est, & Dominus est in eo. Hic semper pax & gaudium redundant; hic omnium bonorum affluentia, omnium-

niumque malorum perpetua carentia.

O si posses modicum quiddam de ineffabilibus Sanctorum gaudiis rapere ; * unde peregrinatio tua aliquantisper consolaretur ; quia apud me non invenies nisi labores & dolores , impetustationum & luctus seculi.

* *Alia*
Capere, vel
Sapere.

O si tibi dignetur aliquid inspirare superni luminis auctor, nec vacuam te remittat ad arecentes escas meas ; sed secundum divitias superabundantis gratiæ suæ, ab omnibus materialibus formis te purificet & evacuet, ac in abyssum suæ æternæ claritatis vel raptim inducat.

Utinam ex illo cœlesti sanctuario formam & exemplar veræ sanctitatis , quam imiteris, reportes. Meliora sunt enim & veriora exemplaria cœlestium & confirmatorum , quàm quæ terrenis demonstrationibus probantur.

Da

Da mihi, Domine DEUS, sapere & intelligere, quæ sit Sanctorum perfecta felicitas, non ex codicibus indè scriptis, sed per Spiritum sanctum, qui docet de coelestibus secretis, supra id etiam quàm possit humanus attingere sensus.

Da & vitam meam multò ferventius ad spiritualiora elevare, & inter crebra tribulationum pondera, patientiæ palmam fortiter tenere; donec soluto carnis debito, ad hanc, quam desidero, beatitudinem, tuâ misericordiâ valeam pervenire.

CAP. XXII.

De accessu ad Sanctum Sanctorum JESUM CHRISTUM, Regem Angelorum.

Psal. 43.

Tu es ipse Rex meus, & Deus meus.

Exurge anima mea, veni, &
in-

*ingredere in locum tabernaculi ad- Pſal. 41.
mirabilis, usque ad domum Dei.*

Decet namque, ut cœteris o-
missis, cum supplici reverentiâ
nunc procedas, ad salutandum
Dominum nostrum JESUM
CHRISTUM, Salvatorem ac
Redemptorem tuum, qui est ca-
put omnis principatus & pote-
statis: gaudium & corona San-
ctorum omnium; firma spes ac
certa expectatio cunctorum fi-
delium.

Ipse est, qui te fecit & rede- Tituli, elo-
mit, ipse pro te laboravit, cer- gia, & be-
tavit, & vicit. Ipse est * ad- neficia
vocatus tuus, & propitiatio pro Christi, ob
peccatis tuis. quæ dignus
à nobis

Ipse est consolator tuus, pro- summe lau-
visor tuus; & gubernator tuus. dandus.
Ipse est unicus & singularis Dile- *1. Joan. 2.
ctus tuus, qui pascitur inter li-
lia, & inter ubera tua optat com-
morari.

Quis unquam tibi tanta bona
fecit? Quis tanta charitate te di-
lexit?

lexit ? Ad hunc accede ; huic te præbe. Aperi ei cor tuum, enumera coram illo, quæcunque diù celata portâsti.

Nemo tibi melius indicabit nec revelabit, quid spei vel consilii sit gerendum in rebus humanis, quæ tot variantur eventibus.

Tob. 4. Apud ipsum vota & desideria tua, & in ipso consilia tua permaneant. Spes hominum frustra, ipse autem est stabilimentum pacis.

Ephes. 2. Per ipsum habebis accessum ad Patrem, & ab ipso omnis gratia tibi donatur, & virtus amplior infunditur.

2. Sive tristeris, sive gaudeas, ad ipsum habeas semper recursum. Ipse speculum vitæ, ipse norma justitiæ. Ipse lux indeficiens animæ, amor pudicitiae, & gaudium conscientiae.

Propter ipsum faciliter omnia delectabilia contemnes ; propter ipsum omnia amara & contraria tolera-

tolerabiliora erunt, & placebunt tolerata ejus amore.

Denique *ex ipso, & per ipsum, Rom. 11. & in ipso sunt omnia.* Ad ipsum principaliter omnis intentio, omnis actio, sermo, lectio, oratio, meditatio, & speculatio respicere debent. Per ipsum tibi salus datur, & præparatur vita æterna.

Propter ipsum non timebis mori, nec recusabis vivere; quia ejus fidelitati debes credere, nec ejus honori vel amori quicquam præponere. Accede ergò nunc, & gratias age tuo Redemptori.

3. O dulcissime & super omnia amabilissime JESU, sis devotissime salutatus, altissime laudatus, & nunc, & æternaliter ab omni creatura benedictus.

Gratiarum actio per quam elegans ad Christum Salvatorem;

O dignissime JESU, quid honoris unquam rependam? Aut quam gratiarum actionem reddam tibi, qui mihi infinitas misericordias exhibuisti?

Et

Et si aliquid invenirem, quod tibi donare possem, nonne tuum esset antequam darem? Quid ergò retribuam? Parum vel nihil habeo. Nunquam de nihilo sacrificare possum?

Agnosce
paupertatem
tuam;

Accipe tamen sacrificium humilitatis, paupertatis, & nihil-eitatis meæ; & si totum tibi ascriptum, quidquid mihi impartiri voluisti.

In vita omnes
cœlites
ad Deum
pro te lau-
dandum.

Dicant & pro me laudes immensas omnes Angelorum chori, tibi semper assistentes.

Dicant, & omnes spiritus Justorum, alta jubilatione id ipsum repetentes.

4. Sed adhuc quid agam, in memoriam & laudem sanctissimi nominis tui? Multa deberem agere, multis teneor & obligor; & vix ad minima sufficio.

Omnia tua
ad Christi
gloriam re-
fer.

Legam igitur de te, JESU mi dulcissime: scribam de te; cantabo de te; cogitabo de te, loquar de te, ogerabor pro te, pa-
tiar

tiar pro te. Exultabo in te, laudabo te, magnificabo te, glorificabo te. Dignè adorabo te, quia Deus meus es tu, in quem credidi, quem amavi, quem quæsi, quem semper optavi.

Fac mecum signum in bono, ut videant oculi mei speciosum vultum tuum in cælo. Ad pedes tuos humiliter me prosterno, deprecans obnoxie tuam clementiam cum lacrymis, quatenus mihi misericors esse digneris.

Scribe nomen meum in libro vitæ, nec unquam illud deleatur, quod sancta manus tua conscripsit.

§. Ego infelix, & Sanctorum meritis valdè dissimilis, de tua superabundanti prærogativa meritorum confidens, imploro, ut saltem inter infirma & extrema Electorum membra, merear computari.

Scio, quia non est talis vita & Et in solis
conversatio mea, ut confidere Christi me-

E c ali-

650 SOLILOQUIUM

ritis spem
pone;

quid de me ipso audeam; sed
tota spes & consolatio mea, in
precio preciosi sanguinis tui con-
stat & requiescit, in quo me tota-
liter pono, & ponendum sentio,
cum omnibus, quæ egi, deliqui,
merui, & omisi.

Bonus sal-
tem affe-
ctus infini-
tæ ejus Bo-
nitati gra-
tus erit.

Vide ergò exiguitatem & in-
digentiam meam, clementissime
JESU; attende affectum cordis
mei, quem ad te gero & habeo;
non quia ego dignus sum, sed
quia tu benignus es, qui ab in-
dignis non dedignaris tangi &
amari.

Terret me impuritas mea; sed
iterum me trahit & allicit ad te,
maxima pietas & humilitas tua;
qui non solùm homo fieri, sed e-
tiam pro homine peccatore pati,
mori, & sepeliri, in vera charita-
te consensisti.

Ideoque ad te confugio, quia
nil boni in me invenio. Tu sup-
ple pro me, quod minus valet vis
mea perficere.

6. Tu

6. Tu desiderium mihi tribuisti, ut te salutarem, laudarem, atque benedicerem; quia spes mea tu es, & portio mea in terra *Psal. 141.* viventium.

Desiderium animæ meæ est, esse tecum in regno cœlorum, sed quia tempus meum nondum est paratum, expectabo te usque ad vesperam.

Interim hæc mihi sit consolatio in loco peregrinationis meæ, quod memor sum nominis tui, & maximæ charitatis tuæ; & quod præsentem te habeo in fide, & Sacramentis Ecclesiæ. Cujus memoria nos solatur in hoc exilio:

Intolerabile mihi prorsus foret in hoc mundo vivere, nisi spem haberem in te Domine. Non enim consentio cum seculo gaudere: & ne sine consolatione & gaudio manerem, in te statui gaudium meum ponere.

Multum & sæpè errarem, &

E e 2 mul-

Eaque præ-
cipuè in
humanitate
eius elucet.

multum in cogitationibus fluctuarem, nisi te in memoria mea, & in imaginatione mea tenerem. Et quia divinitatis tuæ altitudinem capere non possum, nec incorpoream veritatem comprehendere sufficîo, tutius me ad sanctæ humanitatis tuæ gesta & verba converto; quia hæc cogitans, non omninè à divinitate tua recedo.

Gratias tibi JESU bone, dulcis, & amande, quia frater meus, os meum, & caro mea fieri dignatus es. Gratias & sanctæ *Mariæ* Matri tuæ, de cujus virginali carne, sacrosancta corporis tui membra assumpsisti; ac mediante anima rationali, perfectè divinitati adunasti, ut ipsa non tantum hominis, sed & Dei

Mater dignè ac fideliter appelletur.

CAP.

CAP. XXIII.

*De processu ad salutandum
Virginem gloriosam.*

Astitit regina à dextris tuis, in *Ad Beatam*
Virginem
 vestitu deaurato. *

Quamvis nullius sim meriti, *Exercitium*
pulcherri-
 sed multorum delictorum con- *mum, usum*
 sciens mihi, est tamen pergrandis *salutationis*
 fiducia, passio tua, Domine Je- *Angelica*
 su, & meritum gloriosæ Virginis *eleganter*
 sanctæ Mariæ matris tuæ. *ostendens.* De * *Psal. 44.*
 quâ parumper cogitare nunc li-
 bet; & quæso, liceat.

Quis enim ego sum, ut aude-
 am propius accedere, nisi licen-
 tia prius postulata? Scio indi-
 gnitatem meam, in ejus singulari
 reverentiâ non debere apparere,
 quam nimirum Angeli veneran-
 tur cum stupore, dicentes: *Quæ Cant. 8.*
est ista, quæ ascendit de deserto
mundi, i diliciis affluens paradisi?

Idcirco, ô prædulcissima Ma- *Agnosce te*
 ria, nequaquam mihi convenit, indignum
 tuam gloriam & honorem, tuam ad laudan-

E e 3

pul-

dam Virgi-
nem Deipa-
ram.

pulchritudinem & magnificen-
tiam considerare ; quoniam ter-
ra sum & cinis ; imò terrâ vilior
& cinere ; quia peccator sum, &
ad omne malum proclivus.

Tu autem cœlo celsior facta,
mundum sub pedibus habes, &
propter honorem Filii tui, omni
honore digna existis & reveren-
tiâ.

Attamen ineffabilis pietas tua,
quæ omnem cogitatum excedit,
affectum meum ad te sæpè trahit
& allicit ; quia tu es utique so-
lamen desolatorum, & tu mise-
ris peccatoribus libens subvenire
consuevisti.

2. Ego quidem omnibus bo-
nis consolationibus & conforta-
tionibus, & maximè gratia Fi-
lii tui me egere sentio, nam
meipsum nullatenus juvare suffi-
cio.

Tu autem piissima Mater, si
meam parvitatem dignaris atten-
dere, multis me potes sublevare

au-

auxiliis, atq; uberioribus consolationibus inter pressuras revovere.

Cum ergo aliquâ pressurâ vel tentatione fuero circumventus, citò mihi & sine trepidatione ad te est recurrendum; quia ibi pronior misericordia, ubi amplior redundat gratia.

Quod si fortè aliquando libet speculationi excelsæ gloriæ tuæ intendere, atque honorificè te ex intimo salutare, longè puriori me oportet corde procedere; nec sine superni luminis ductu, mihi expedit proficisci.

Verè non est illi gloria, sed digna reddenda confusio, quisquis irreverenter ad tuum præsumpsit ostium accedere. Vide, quâ
reverentiâ
ad illam ac-
cedendum.

Oportet autem accedentem, summâ cum reverentiâ & humilitate procedere; bonâ tamen spe sibi juncta, quatenus tuâ miserante clementiâ, dignus sit admitti.

3. Humiliter ergo ac reveren-

Ee 4 ter,

ter, devotè & confidenter ad te procedo, Gabrielis portans in ore salutationem tibi suppliciter offerendam; quàm & inclinatio capite ob tuâ reverentiam, & expansis manibus ob eminentem devotionis affectum, lætè præfento, atque eandem centies millesies, & multò amplius ab omnibus cœlestibus spiritibus, pro me dici peto & exoro. Nam quid dignius & dulcius pro præfenti offeram, prorsus ignora.

Angelicz
salutatio-
nis, id est,
Ave Maria,
vis & ener-
gia.

4. Auscultet nunc sancti nominis tui pius amator. Coelum gaudet, stupet omnis terra, cum dico: *Ave Maria*.

Satan fugit, infernus contremiscit, cum dico: *Ave Maria*.

Mundus vilescit, caro amarefcit, cum dico: *Ave Maria*.

Abscedit tristitia, venit nova lætitia, cum dico: *Ave Maria*.

Torpor evanescit, cor ex amore liquefcit, cum dico: *Ave Maria*.

Cre-

Crescit devotio, oritur compunctio; spes proficit, augetur consolatio, cum dico: *Ave Maria*.

Recreatur animus, & in bono confortatur æger affectus, cum dico: *Ave Maria*.

Siquidem tanta est suavitas hujus benedictæ salutationis, ut humanis non possit explicari verbis; sed semper manet altior & profundior, quàm omnis creatura indagare sufficiat.

Propterea iterum flecto humiliter genua mea ad te sanctissima virgo Maria, & dico: *Ave Maria, gratiâ plena*.

Suscipe clementissima Domina mea, sancta Maria, hanc devotissimam salutationem, & me in ea suscipe; ut aliquid habeam, quod tibi gratè placeat, quod mihi fiduciam ad te præstet, quod majorem semper amorem accendat, ac in jugi devotione tui venerandi nominis conservet.

§. Utinam ad satisfaciendum En quo as-

Ee § de-

fectu uten- desiderio honorandi & salutandi
dum hac te ex totis præcordiis meis, om-
salutatione: nia membra mea modò verteren-
tur in linguas, & linguæ in igne-
as voces; ut modum invenirem
glorificandi te Dei genitrix in æ-
ternum.

Hæc inpri- Utinam adhuc pro omnibus
mis notan- peccatis meis, quibus iram me-
da his qui rui, & gravissimè Filium tuum
rosarium contristavi, te quoque & omnem
recitant, ne exercitum cœli sapissimè inho-
quoties fre- noravi & offendi, hanc suavissi-
quentata mam Gabrielis salutationem red-
salutatio sit dere valeam, tanquam sanctam &
arida, & puram orationis hóstiam, omni-
sensu pieta- um commissorum meorum ex-
tis vacua. piatricem.

Utinam quoque, cum nimis
fragilis & labilis sit vita mea, pro
universis excessibus & negligenti-
is meis, pro omnibus etiam co-
gitationibus vanis, immundis, &
perversis, omnes beati spiritus &
animæ iustorum, purissimâ devo-
tione & ardentissimâ deprecatio-
ne

ne, dicant tibi, Ô beatissima virgo Maria : ac centupliciter in honore tuo altissimam hanc salutationem replicent ; quâ Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, te primum per Angelorum suum statuit salutare ; quatenus aliquo modo reperiam incensum dignum, in odorem suavitatis, qui nihil bonitatis & dignæ recompensationis in me reperio.

6. Sed & nunc in præsentia tua prostratus, & sincerâ devotione invitatus, atque totus in veneratione almi sui nominis tui accensus, repræsentō tibi lætitiā salutationis istius, quando Gabriel Archangelus à DEO missus, secretarium thalami tui est ingressus ; & flexis reverenter genibus, nova & inaudita à seculo salutatione, tuam virginalem faciem honoravit, & dixit : *Ave gratia plena, Dominus tecum, &c.* *Lucæ. 1.*

Quam ego fidelium more, & aureo si possem ore, ex integro cupio persolvere; atque ut mecum omnes creaturæ pariter loquantur, ex intimis visceribus concupisco: *Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui JESUS CHRISTUS, Amen.*

Insignis
commen-
datio salu-
tationis An-
gelicæ.

7. Hæc est salutatio Angelica, Spiritus sancti institutione formata, tuæ maximæ dignitati & sanctitati congrua.

Hæc est oratio parva verbis, alta mysteriis; brevis sermone, lata virtute; super mel dulcis, & super aurum preciosa; ore cordis jugiter ruminanda, labiisque puris frequentissimè legenda ac repetenda.

Nam verbis paucissimis contextitur, & in latissimum torrente cœlestis suavitatis diffunditur.

Sed vae fastidiosis, vae indevotis & vagis oratoribus, aurea verba non

non ponderantibus, nec mellea pocula gustantibus; qui toties dicunt, *Ave Maria*, sine attentione & reverentia.

8. O dulcissima virgo Maria, custodi me à tam gravi negligentia & desidia, & tribue veniam de transacta jam culpa. Ero amodò devotior, ferventior & attentior in dicendo, *Ave Maria*, sive in choro, sive in cellâ, sive in horto, sive in agro, aut quocumque locorum fuero.

Et nunc post hæc quid petam à te, Domina mea charissima? Quid melius, quidve utilius, & quid tam necessarium mihi indigno peccatori, nisi ut inveniam gratiam coram te, & dilectissimo Filio tuo?

Et quid petendum à virgine Dei-para.

Peto ergò gratiam Dei, te interveniente & impendente, quæ (teste Angelo) apud Deum plenitudinem gratiæ invenisti.

Nulla charior petitio est, nec
Ec 7 ulla

ullâ re plus indigeo, quàm gratiâ
& misericordiâ Dei.

Sufficit mihi gratia Dei, coe-
teris non obtentis. Quid enim
est omnis conatus meus sine illa?
Quid item impossibile, ea assi-
stente & juvante?

Nempe una
Dei gratia,
quæ homi-
ni sufficit ad
omnia,

Habeo multas & diversas ani-
mi ægritudines, sed divina gra-
tia efficacissima medicina est con-
tra omnes passiones: Et si di-
gnanter advenerit, mitigabit uni-
versas.

Habeo quoque inopiam spiri-
tualis sapientiæ, & scientiæ, sed
divina gratia summa magistra est,
& doctrix coelestis disciplinæ,
quæ derepentè in cunctis necessa-
riis me sufficit instruere.

Nam ultra necessarium aliquid
petere, aut præter licitum ali-
quid velle scire, hæc ipsa gratia
dissuadet, sed humiliari sub se,
& contentari se, ipsa monet &
docet.

Hanc igitur mihi impetra gra-
tiam,

tiam, clemens *Virgo Maria*, quæ
tam nobilis est & preciosa, ut me-
ritò aliud nihil desiderare debe-
am aut petere, quàm gratiam pro
gratiâ.

CAP. XXIV.

*De consolatione piissimæ
Matris Virginis
Maria.*

Diffusa est gratia in labiis *Psalm. 44.*
tui.

Eja obsecro te Domina mea,
vel nunc parum loquere mecum,
sancta Maria. Aperios tuum in
nomine Filii tui, qui te benedixit
in omni gratiâ spirituali.

Ego sum (inquit) mater mise- *Maria.*
ricordiæ, plena charitate & dul-
cedine. Ego peccatorum scala,
reorum spes & venia. Ego mœ-
storum consolatio, & Sanctorum *Eccl. 24.*
specialis lætitia. Transite ad me
omnes, qui diligitis me, & ab
uberibus consolationum mearum
adimplemini, quia pia sum &
mi-

misericors omnibus invocantibus me.

Venite omnes iusti & peccatores, rogabo pro vobis Patrem, rogabo & Filium, ut repropitiatur vobis per Spiritum sanctum.

Invitatio
Beatæ Vir-
ginis dul-
cissima.

Omnes invito, omnes expecto, omnes venire desidero. Nul-
lum peccatorem despicio, sed su-
per pœnitente peccatore etiam
cum Angelis Dei in coelo, ma-
gna charitate congaudeo; quia
non perit preciosus sanguis filii
mei, effusus pro mundo.

Accedite ergò ad me filii homi-
num; attendite & videte zelum
meum pro vobis, ad Deum Fili-
um meum Jesum Christum.

Ecce, ego iram ejus in me sus-
cipiam, placabo illum precibus
sedulis, quem vos offendisse co-
gnoskitis, convertimini, & venite;
agite pœnitentiam, & impetrabo
vobis indulgentiam.

Ecce, ego sto inter coelum &
ter-

terram, inter Deum & peccatorem; & ne mundus iste pereat, precibus meis obtineo.

Nolite ergò abuti misericordiâ Dei & meâ clementiâ; sed omnem cavete offensam; ne subito super vos redeat indignatio, & intolerabilis vindicta.

Præmoneo filios meos, obsecro dilectos meos: Estote imitatores Filii mei & Matris vestræ. Recordamini mei, quæ vestri non possum oblivisci. Ego enim sum omnium miserorum miseratrix, omniumque fidelium piissima advocatrix.

2. O gratiosissimum verbum, *Discipulus.*
 omni cœlesti dulcedine plenum!
 O vos sublimis de cœlo rorans,
 suaviter influens, peccatores consolans,
 & justos lætificans! O cœlestis fistula,
 quàm dulciter resonas in desperatâ conscientiâ!
 Et undè mihi, ut alloquatur me Mater Domini mei?

Benedicta tu Mater sanctissima,

ma, & benedictum eloquium
oris tui; nam mel & lac sub lin-
guâ tuâ, & odor verborum tuo-
rum super omnia aromata. Ani-
ma mea liquefacta est, ut locuta
es, ô *Maria*.

Consolatio
allata per
Virginem
quàm suavis
& efficax.

Ecce, ut facta est vox consola-
tionis tuæ in auribus meis, exul-
tavit in gaudio anima mea. Re-
viviscit namque intra me spiritus
meus, & omnia interiora mea
gaudio novo perfunduntur, quo-
niam bona & jucunda per te mihi
hodie nunciata sunt.

Tristis eram, sed nunc gau-
deo propter vocem tuam. Vox
enim tua dulcis in auribus meis.
Gravatus eram & desolatus,
sed nunc revelatus sum & con-
fortatus.

Misisti enim manum tuam
de alto, & tetigisti me, conva-
luique de infirmitate. Vix lo-
qui poteram; sed nunc libet eti-
am cantare, & gratias tibi ma-
gnificè agere.

Tæ.

Tæbebat vivere; sed jam nec mori timeo; quia te advocatam apud Filium sciens, pro mea causateneo, cujus misericordiæ me commendo, ex hac horâ, & deinceps omni momento.

Ex quo enim locuta es ad cor desolati orphani tui, repentinè mutatus sum in melius, & valide interius recreatus.

3. Quodammodò desperatus jacui, sed accessit consolatio tua, meque erexit cum jucunditate, dicens:

Quid est fili, & qui sunt, qui *Maria.* volunt nocere tibi? Noli timere, ego videbo pro te fili mi. Vivo ego, & vivit Filius meus *Jesus* frater tuus, qui est ad dexteram Patris, fidelis utique Pontifex & intercessor pro peccatis tuis.

In ipso summe sperare debes, quia ipse est dator vitæ, & destructor mortis. Ex me temporaliter incarnatus, ex Patre æter-

æternaliter genitus, toti mundo in salutem datus est.

Ecce, undè spes & consolatio, & per quem fides & victoria. Sit Jesus & Maria in tuâ semper memoriâ, & non timebis inimici jacula.

Discipulus. 4. O felix hora, quando tribulato cordi meo adesse dignaris, ô piissima Virgo Maria! O si esset longior mora, ad audiendum verba tua consolatoria; nam vehementer me accendunt & afficiunt, quoniam ex intimo me tangunt & instruunt.

Aspiratio.
nes ad Be-
tam Virgi-
nem suavis-
simæ,

Beata ubera tua, divina Maria, quæ nunquam cessant dulcissimum consolationis lac fluere. Nam præ ubertate gratiæ lactentis olim pueri tui dilecti Jesu, non potes innatam tibi misericordiam denegare postulanti; sed gratiam sæpè exhibes, etiam in multis delinquenti.

O mater summæ pietatis, maximæ miserationis & charitatis!

O

O virgo incomparabilis, omnibus amabilis & venerabilis ! O genitrix singularis ex te nati Filiū Dei; sed & totius Christianitatis mater generalis, ac cuique pro suæ devotionis affectu valdè cordialis & specialis !

O virgo virginum, Regina mundi, & Domina Angelorum, trahe me post te, ne jacens ma-
neam sub onere peccatorum. Ef-
funde gratiam, rorem salvificum
de cœlis ministra, ut veraciter
merear sentire, quod tu es ma-
ter gratiæ, & fons patens miseri-
cordiæ.

5. Ego sum mater pulchræ *Maria.*
dilectionis, casti & sancti timo-
ris; piæ allocutionis, & suavif-
simæ consolationis. Audito er-
gò nomine meo, exulta in toto
corde tuo, inclina reverenter,
meque saluta libenter. Nam ho-
norando Matrem, honoras & Fi-
lium, qui Deum habet Patrem.
Ego enim sum Maria, mater Jesu,
&

670 SOLILOQUIUM

& hoc nomen mihi in æternum
manebit.

Elogia Jesu
piissima.

Jesus autem quid? Christus
Filius Dei vivi. Hic est Salva-
tor mundi, Rex cœli & terræ;
Dominus Angelorum, ac Re-
demptor fidelium, iudex vivo-
rum & mortuorum. Ipse est
spes piorum, consolatio devo-
torum, pax mansuetorum; di-
vitiae pauperum, gloria humi-
lium, fortitudo debiliū, via er-
rantium, lumen cœcorum, bacu-
lus claudorum, unctio aridorum,
levamen oppressorum, juvamen
tribulatorum, & omnium bono-
rum singulare refugium.

Benedic Filium cum Matre, &
eris dilectus à Patre. Da ei ho-
norem & gloriam, quoties mihi
aliquam exhibueris reverentiam.
Ejus gloria mea lætitia, & mea
laudatio, ejus est veneratio.

Pone me & Jesum, sicut signa-
culum, super cor tuum; sicut sig-
naculum super brachium tuum.

Stans

Stans igitur aut sedens, orans aut legens, scribens aut operans; creber in ore; semper autem in corde, *JESUS* versetur & *Maria*.

6. Eja amen. Serviant tibi *Discipulus.*
omnes populi, tribus, & linguæ, & incurventur ante te omnes creaturæ. Cœlum dicat: *Gaude Maria; terra respondeat, Ave in æternum & ultra.* Confiteantur simul omnes sancti nomini tuo magno, & exultent omnes devoti coram te Agno *Jesu Christo*, filio tuo, Domino nostro.

CAP. XXV.

*De reddendis Deo gratiis,
pro acceptis beneficiis.*

*S*it nomen Domini benedictum in *Psal. 71.*
secula.

Serviat tibi Domine Deus, *Nota verba,*
quicquid ago, lego, & scribo; om- *ad omnem*
ne quod cogito, dico, & intelli- *actionem*
go. A te incipiat, & per te, & *merito u-*
surpanda.
in

in te, omne opus meum finiat-
tur.

Quod dedisti, hoc recipe;
& unde flumina exeunt, illuc re-
vertantur. Nunquam melius mi-
hi manet, nec unquam dulcius
sapit, quàm cum totum tibi sin-
cerè retribuo, quicquid rectum à
me geritur aut cogitatur.

Optimus
gratiarum
actionis
modus.

Opto gratias agere, sed tunc
veraciter ago, si totum tibi, & ni-
hil mihi dederò, ex omnibus da-
tis & acceptis.

Quid inquam possum retri-
buere, malus & piger servulus?
Nihil est servitium meum, etiam-
si fecero omne, quod iussisti.
Propterea ad nihil redactus sum,
& in veritate humiliatus.

Psalm. 118. Bonum mihi, quia humiliasti me;
ut tu solus iustificeris, tu solus lau-
deris ab omnibus; nec unquam
glorietur in se pulvis vilissimus.

Verumtamen desistere nolo,
sed laudare te cupio corde & ore;
quia si dignè non possum perfice-
re,

re, indignum tamen est omnino
flere, nec recognoscere. *Laus Psal. 70.*
mea, Deus meus tu es, in te cantatio
mea semper.

2. O qui parum sentiret de Gustus glo-
gloria tua, & quid est in te gloria- riæ & chari-
ri, quàm nihil duceret, quicquid tatis Divi-
de externâ blanditur gloriâ? O na, fastidi-
qui parum saperet de dulcedine um gignit
tuâ, quàm citò illi amaresceret omnium
omnis delectatio terrena? temporalium.

O quantum ferveret, qui par-
vam scintillam charitatis tuæ ha-
beret? Nam omnia libentissimè
contemneret, ut tuo amori inhæ-
rereliceret. Et verè totum illi
suave ac leve esset, quicquid pro
amore tuo agere, vel pati posset.

O quantum exultaret, quàm Amanti De-
vehementer post te curreret, me- um omnia
mor omnium bonorum tuorum! suavia & le-
Nil charius quæreret, nil beati- via,
us possideret, nil sequeretur avi-
dius, quàm quod amori tuo ser-
viret.

Etenim amando onus non sen-

Ff tiret;

tiret; quia amor omnia onera portaret. Et ideò, qui de onere conqueruntur, exiguos se in amore testantur.

Ex amore tibi servire, jucundissimum est, & laborum solamen. Amor non respicit ad proprium commodum, nec veretur pati incommodum, sed tuum quærit in omnibus beneplacitum.

3. O quàm dulcis res est amor tuus, Christe! quàm benè sonat, quàm suaviter intrat, quàm fortiter tenet & stringit! Utinam me servituti tuæ perpetuæ obliget, totaliter capiat; totaliter sibi subjiciat, & proprium tuum me tibi faciat.

Tunc enim maximè liber sum, cum ab amore tuo captus sum, & omni proprietate privatus & alienatus. Servus tuus ego sum Domine; tuus, inquam, quia emisti me.

Libenter sum tuus, & non
pu-

pudet me, proprium tuum esse. Christus
Nolo mei ipsius esse; tu juva, nos tibi ser-
ut possim ab omni proprietate li- vos sangui-
berari. ne suo ac-
quisivit.

Tu conflagra & accende, suscita igniculum, & aestuabit cor meum, fietque purum, clarum, & amœnum; quia amor tuus fugat omne vitium, & consumit omne peccatum. Tu tene amoris vinculum, & stabit meum pauperculum servitium.

4. Nec ignoro, quia nihil tibi confert meum servitium; sed mihi tamen proficit, si ago, quod tibi gratum esse novi. Utinam faciam, & non fileam; dicam, & non abscondam opera tua.

Quando enim dignè sufficiam Dei beneficiorum in-
excogitare omnia illa beneficia, quæ mihi indigno contulisti? nos im-
Magna misericordiam Domini mensitas.
ne cum servo tuo fecisti; sed ego, proh dolor, non retribuui grates, sicut dignè meruisti.

Ideoque me tenent poenæ &

Ff 2

do-

dolores cordis, quia non possum respondere beneficiis tuis, tam multis, & tam magnis. Utinam vel semel dignè & integrè, pro omnibus his, quam tibi regratiari.

Sed in quo nihil est, quid de illo exire potest? Vas namque vacuum, nil habet ad propinandum. Quid ergò faciam! Dare me aliquid oportet, quia vacuum apparere coram te non licet; nam & omnis ingratus tibi displicet.

Psal. 31.

5. O si haberem aliquid in toto mundo, quod tibi darem, & gratum foret oculis tuis! Quid vis habere dilecte Domine? Bonorum meorum utique non eges. Cur ergò exigis à me datum? Nemo ditior te, & adhuc aliquid potius à me?

D. Volo (inquis) totum habere. Nam tibi hoc expedit, si vis gratiam meam mereri. Ego dabo gratiam, & tu reddes gratiam.

Reddendi
grates Deus
addit gratiam.

am, & sic tenebimus pariter jugem charitatem. Da te mihi, & totum dedisti.

O JESU fons omnis boni, fons vitæ, fons gratiæ, fons dulcedinis, fons æternæ sapientiæ, infunde nunc (piissime) donum cœlestis gratiæ, & doce me tibi semper gratias agere, & meipsum ante omnia tibi dare; quia hoc est charissimum, quod possum tribuere.

Sentio hoc, & consentio. Accipe me, ecce tuus sum totus, & omnia mea tua sunt.

Unum est, quod non possum tribuere tibi. Quid hoc? Peccatum meum, quod mihi proprium est, & ideo tibi imputandum non est. Meum est peccatum, & omnis defectus in me reperibilis, mihi soli attribuentus; tibi autem gloria & gratiarum actio, pro omnibus beneficiis tuis.

6. Sed jam ad memoranda
Ff 3 bene-

beneficia tua, ex multis pauca mihi recolligo, & quæ amplius movent & eminent. Nam omnia perscrutari, nec tempus patitur, nec cogitatio prævalet.

Excedit enim numerositas modum, & magnitudo obruit sensum; sed & dignitas non habet precium. Nam enim non possunt, quia gratis dantur; & ideo pro eis tantum grates requiruntur, alioquin ab ingrato omnia auferentur.

Gratias age
primò pro
beneficio
creationis.

7. Primùm igitur gratias ago tibi Domino Deo meo creatori omnium, quod me hominem rationalem dignatus es creare; & super opera manuum tuarum, secundùm animam ad imaginem tuam & similitudinem factam constituere.

Magnum & primum beneficium, gratuita bonitate donatum mihi. Neque enim me ipsum ego feci, sed tu me fecisti, introducens me in orbem terræ per parentes, quos tibi in hoc servire voluisti.

Et

Et ecce, melior sum omni corpore, prælatus omnibus bestiis & volatilibus cœli; quia ad imaginem Dei factus, æternæ sapientiæ capax, lucis increatæ & veritatis incommutabilis sum naturaliter particeps.

Qua te hominem condidit,

Pro omni igitur quod sum, vivo, & sapio, gratias tibi perpetuas refero, optans & petens, ut omnes simul creaturæ, quæ in cœlo sunt & in terra, nomen tuum laudent admirabile & superexaltatum in secula.

Benedico te Pater & Domine cœli & terræ, qui omnia creasti ex nihilo, per unigenitum Filium tuum in Spiritu sancto.

Ex purâ & liberâ voluntate, non aliquâ necessitate creasti omnia, ut notam faceres filiis hominum potentiam tuam; & mundum hunc visibilem optimè disposuisti, per invisibilem sapientiam tibi coæternam.

Psalm. 144.

Benedicant te omnes creaturæ

Ff 4 ræ

Et omnes ^{rae tuæ}, tibi in cunctis subjectæ,
Creaturas & humano generi ad ministeri-
in usum ho- um conditæ. Nam te jubente,
minis. cœlum pluvias congruis dat tem-
poribus, & terra fructus affert
plurimos.

Lucent sol & luna clarè super
terram; stellæ gyrent noctibus
per ordinem. Fontes scatent,
fluunt rivi, natant in undis pisces
generis diversi.

Volant, cantant aves cœli;
saliunt in montibus capræ, hin-
nuli & cervi. Oves & jumenta
ad bona gaudent pascua, currunt
per nemora diversa animalia.

Prata virent, campi florent; &
omnia ligna silvarum ramos fru-
ctusque producunt. Hæc sunt
opera tua Deus, qui facis mirabi-
lia magna solus.

I. 8. Secundum beneficium mi-
Gratias age hi exhibitum est mysterium In-
pro myste- carnationis, opus Redemptio-
rio Incarna- tionis; seu nis, & precium salutis nostræ;
tionis; seu fru-

fructus utique passionis tuæ & beneficio
mortis. Redem-
ptionis.

O magnum pietatis opus, opus
excellentissimæ charitatis, sum-
mæ humilitatis, & patientiæ sin-
gularis! Hoc homo non meruit,
hoc Angelorum nullus facere po-
tuit; hoc Prophetæ mirati sunt;
hoc Apostoli viderunt & docue-
runt; hoc fideles omnes suscepe-
runt; hoc maximè electi diligunt
& recolunt.

Hoc beneficium benè cogita-
tum excitat desideria, inflamat
corda, nutrit devotionem, illumi-
nat mentem, purgat affectum;
trahit ad cœlum, retrahit à mun-
do, ducit ad Christum, & unit
animam Christo.

Superabundat donum istud
dono priori: Unus tamen, qui
utrumque dedit & fecit, JESUS
Christus, Dominus Deus noster.
Nihil enim mihi nasci profuit in
mundo, nisi & redimi profuisset
dato sanguinis precio.

Ff 5

Sub-

Quod ex-
cellentius
est priore.

Subvenit ergò mihi gratia, ex-
crevit divina misericordia, & fa-
cta est copiosa redemptio; nam
vitiata natura, absque Creatoris
non potuit reparari auxilio.

O Pater misericordiarum &
Deus totius consolationis, ut da-
mnatum servum redimeres, Fili-
um tradidisti! O mira circa nos
tuæ pietatis dignatio, quam ex-
plicare non valet mens humana,
nec angelica ratio!

9. O dulcissime JESU, princi-
pium nostræ salutis & finis; tu
solus nosti, qui solus potuisti con-
ferre opem miseris & damnatis.
Nam in humillimâ & abjectâ for-
mâ servi, apparere dignatus es ho-
minibus, & pro mortalibus ver-
miculis sententiam diræ mortis,
solâ miserante charitate, libentis-
simè suscepisti.

O JESU, fons bonitatis & pie-
tatis, lux lucis æternæ, & specu-
lum sine macula Dei majestatis,
accende cor meum meditatione
hujus

hujus ineffabilis beneficii, quod mihi & toti mundo exhibere voluisti.

Generale quidem hoc beneficium, sicut & primum, omnibus sufficiens ad salutem, sed non in omnibus tamen efficiens fructum, propter multorum infidelitatem & malitiam. Electis autem omnibus salutare est & proficuum, propter quos omnia creata sunt, & per te Jesu Christe, re-creata.

Sed non in
omnibus
efficax.

O bone Jesu, quanta nobis beneficia in humanitate tua præstitisti! Factus es frater noster & caro nostra, ut Filii Dei computaremur, & per te accessum habere-
mus ad Patrem, cujus offensam placare nemo dignus fuit, nisi tu, de quo ipse ait: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui.* *Matth. 3. 17.*

Felix anima, quæ sacramenta nostræ redemptionis studiosè recolit, affectuosè diligit, dignè veneratur, & pro omnibus tibi gra-

Ff 6

tias

tias agit, ac tuo consilio plus
quàm suo sensui credit.

Nec huma- Nam hoc mysterium non est
na sapientia quisquam idoneus per se investi-
capiendum, gare, nec humana attingitur sapi-
sed fide. entia: Sed fidei potius firmitate,
ac puri cordis intuitu desuper il-
lustrato. Beatus, qui meretur acci-
pere per gratiam, quod mundi sa-
pientes non potuerunt cognosce-
re per naturam.

O Jesu Sapientia Patris, fac
me intelligere in luce fidei hoc
magnum & mirabile mysterium
tuæ incarnationis. Quia in illo
totius nostræ salutis latet dulce-
do, abundat maxima charitas, &
inseparabilis sapientiæ tuæ pleni-
tudo coruscat.

Proficiat servus tuus per aug-
menta virtutum, & bonarum stu-
dia actionum; ac magis magisque
in hoc memoriali incarnationis
arcano, cum sacræ passionis pro-
fundo instruatur, atque totus in
tua intima pertrahatur.

Pro-

Profunda admodum abyſſus,
& divinum quoddam pelagus,
tantæ charitatis, tantæque digna-
tionis exhibitio ; quod transna-
tari non poteſt ; in quo natant
& renatant ſpirituales piſces, par-
vi & magni, quos intra rete fidei
cepifti.

10. Maneat igitur in recorda- Undè jugi-
tione mea tanta charitas & dul- ter ejus me-
cedo, tanta humilitas & manſue- miniffe par-
tudo ; & in omni orationis ſa- eſt ;
crificio ac meditationis exercitio,
occurrat & immiſceatur aliquid
de Incarnationis Paſſionisque
myſterio, tanquam lucidiſſimum
thus, & ſuaviſſimum baſamum
in odorem ſuavitatis, Deo Patri
offerendum,

Dicant nunc mecum, qui re- Et electos
dempti ſunt à Domino, quos re- omnes ſi-
demt de manu inimici, canticum mul ad Dei
divinæ laudis ; & hymnum men- laudem
talis jubilationis, cum gratiarum provocare.
actione perſolvant. Et omnes
Angeli ſtantes in circuitu throni,
Ff 7 pro-

procidant in facies suas, & adorent Agnum DEI, qui abstulit peccata mundi, dicentes :

Te decet laus, & honor, Domine. Benedictio & claritas, gratiarum actio & vox laudis, fortitudo & imperium, majestas & sapientia, tibi Domino Deo nostro JESU CHRISTO, in secula seculorum. Amen.

3. *Gratias age pro beneficio justificationis,* 11. Tertium beneficium prioribus non inferius, est gratia justificationis ; quâ me clementer ad conversionem & vitæ emendationem traxisti ; donans pœnitentiam peccatorum, spem veniæ, & propositum benè agendi, ac in perpetuum tibi serviendi.

Hoc clarè considerans beatus Paulus, adhortatur discipulos suos, ne tanti beneficii sint ingrati ; sed ut memores cœlestis gratiæ, dignas supernæ vocationi laudes studeant referre. *Videte (inquit) vocationem vestram, fratres ; quia non multi sapientes,*

non

1. Cor. 1.

non multi potentes ; sed quæ infirma sunt mundi ; elegit DEUS.

In me hæc considero, qui con- Sed quan-
temptibilis & inutilis huic tum id sit,
mundo, tuâ sanctâ vocatione ere- serio ex-
ptus sum de ipsius naufragio ; & pende ;
ad serviendum tibi , etiam tuo
merui sociari collegio. At ne
retrò iterum abirem , voto me
spontè constrinxi. Quod utique
non meis meritis , sed tuæ depu-
to providentiæ.

De quo te magnificè laudo &
benedico ; quia dignatus es, me
vocare per gratiam , dans mihi
voluntatem bonam , & abjiciens
à me peccatorum farcinam.

Nam & suavi jugo tu me sub-
jecisti , emolliens mentem meam
junctione Spiritus tui , quem
mundus nescit , nec videt , nec
sapit. Custodi hanc voluntatem,
misericors Domine, insuper ad-
auge dona gratiæ , quamdiù sum
in hac visibili luce.

Sentio vocationem istam ma- Et magis,
gnum

ut par est,
æstima.

Rom. 9.

1. Cor. 1.

gnum esse beneficium, quod non omnibus datur, sed quibus paratum est à Patre, quia *non est volentis neque currentis, sed miserationis Dei*, ut omne os loquens inania obstruatur, & totus homo tibi subjectus sit, & non gloriatur omnis caro in conspectu tuo, nec sibi quicquam deputet de propriis meritis vel operibus bonis.

Nam si secundum iustitiam mecum agere voluisses, jam deputatus essem cum iis, qui in inferno sunt. Sed pepercit mihi pietas tua Domine, atque locum tribuisti indulgentiæ, ne similis fierem filio perditionis æternæ.

Magnas igitur tibi teneor laudes reddere, pro tam magnifico beneficio, & utinam dignis respondeam vocibus & moribus, cunctis vitæ meæ temporibus.

Atque in
gratiarum
actionem
offer omne

Obsecro autem, ut pro gratiarum actione, acceptes meum pauperculum obsequium, quo tibi
fer-

servire cupio, & ex charitate de- obsequium
 beo, & ut debitum servitutis tuum;
 meæ radicaliter procedat, ac fi-
 naliter tendat ad tuum beneplaci-
 tum & honorem, nec unquam
 cor meum à tua dilectione aver-
 tatur, sed anima mea & corpus
 meum pariter vigeant & perse-
 verent in sanctissimo servitio
 tuo, quamdiù spiritus est in vi-
 sceribus meis, & compos mei
 ipsius sum, & tui recordari pos-
 sum.

Nunquam cesset laus tua ex
 ore meo, & abundantia benefa-
 ctorum tuorum non recedat de
 corde meo. Quod si servus tu- *Constantis-*
 us multis annis vixerit, dato eti- *que propo-*
 am quod centum aut mille annis *situm Deo*
 esset victurus, non erit propterea *serviendi*
 tepidus, vel perterritus in humi- *perpetuò;*
 litate & subiectione tibi famula-
 ri, sed ita devotè & voluntariè ti-
 bi in omnibus deserviam, sicut
 eà horà & die, quando primum
 cor meum à te admonitum est &
 con-

confirmatum, ut te Dominum solum purâ & integrâ mente sequeretur.

Nec huic proposito obstabit aliqua infirmitas seu adversitas intercurrents, sed sicut nunc sentio, &, te Deo meo audiente, propono; ita quoque quod semel egressum est de labiis meis, te adjuvante cupio adimplere.

r. Par. 6.

*Etiam post
lapsus re-
surgendo;*

Sin verò per aliquam fragilitatem, vel quamlibet culpam hæc voluntas fuerit contracta, (quia non est homo super terram sic justus, qui vivat & non peccet) adhuc non diffidam, nec te dimittam, sed mox incurvabo genua cordis mei, cum multâ contritione & lacrymis, offerendo tibi tristem & sauciam conscientiam meam, ad sanandum eam medicamento gratiæ tuæ, & ad alligandum multò fortius propositum, quàm antea fuerat constitutum.

Non me pœnitebit boni incepti

cepti, imò gratias agam ; quia
hoc à te vel semel merui suscipe-
re, quod tibi consensi æternaliter
militare.

Potens es autem omnipotens & misericors Domine , qui me de nihilo creasti, quique hominis infirmitatem & casum ab initio prænoſti, omnia commissa mea mihi benignissimè dimittere, ac instaurare omiſſa, perdita restituere, livida curare, sordida mundare, tenebrosa illuminare, tumida inclinare, extincta reac- cendere, confRACTA reædificare, neglecta recuperare, prava corri- gere, aspera complanare, curio- sa restringere, vaga colligere, in- ordinata componere ; ac totum statum mentis meæ in melius commutare ; ita ut jam nil desit de priori proposito ; sed jam omnis occasio mali cooperetur mihi in melius, tibi humiliter prostrato.

Hæc est mutatio dexteræ Ex- Offer etiam
cel-

torius Ec-
clesiæ lau-
des;

celſi ; hæc eſt viſitatio cœleſtis,
hæc eſt multiplex collatio divinæ
pietatis.

12. Accipe etiam pro gratia-
rum actione, cuncta ſanctæ Ec-
cleſiæ devota ſervitia, cum u-
nanimi concentu totius cœleſtis
curiæ.

Et omnes Sancti ab origine
mundi, qui per gratiam tuam il-
luminati ſunt & vocati ; omnes
quoque fideles & Chriſtiani, in
omni populo, & tribu, & lin-
gua, & natione, qui uſque
hodie ſunt, & ante nos fuerunt,
& poſt nos erunt, pariter cele-
brent & collaudent dulciſſimum
atque gloriſſimum nomen tu-
um, quod eſt ſuper omne nomen
benedictum.

Dicant iterum & revocent
cum ingenti gaudio laudes uni-
verſas, tuo nomini dignè dicen-
das, tot utique vicibus, quot cœ-
lum ſtellas, quot mare piſces,
quot gramina tellus, quotque
biblia continent apices. Et

Et cum istud totum fecerint, & pro me suppliciter dixerint, tunc adhuc confitebor tibi, quia necdum satisfactum est ineffabili laudi nominis tui, quod totis viribus cupio laudare & omnimodò superexaltare; quosque ad illas perveniam curiales laudes, quas modò non possunt attingere nec prosequi mortalium hominum voces.

13. Vides nunc, anima mea, magnitudinem & preciositatem beneficiorum Creatoris ac Redemptoris Domini Dei tui, cui ad regratiandum non sufficit omnis creatura, quam ipse in laudem & gloriam sui æterni benedicti nominis condidit, qui nullius utique gloriæ eget; sed sibi soli ipse solus sufficit, sua gloria est, ipse qui est.

Ecce præ multitudine beneficiorum ejus, non potui cuncta ante oculos tuos reducere, sed elegi ex grandi copia tria munera
pre-

Neque sic
tamen de-
bito satis-
factum pu-
ca.

Matth. 2. preciosa, quemadmodum Magi Domino oblaturi fecerunt, in quibus placuit penè universa concludere.

Beneficia
Dei tripli-
cia.

Nam omne beneficium, si diligenter advertis, aut est naturæ, aut gratiæ, aut superexcellentiæ; & quodcumque aliud est, satis convenienter ad aliquod horum trium habet referri. In Creatione habes beneficium naturæ; in Redemptione, beneficium superexcellentiæ; in Justificatione, donum considera gratiæ.

Pro quibus omnibus & singulis, gloria tibi sit sancta Trinitas, æqualis, una Deitas, & ante omnia secula, & nunc, & in perpetuum. Amen.

FINIS

Soliloquii Animæ,

THO.

THOMÆ à KEMPIS
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. AUGUSTINI
DE VIRTUTIBUS

Tanquam candidis
LILIIS IN VALLE
Humilitatis à CHRISTO planti-
tis.

PROOEMIUM.

Justus germinabit sicut lilium,
 & florebit in æternum ante
 Dominum ; *Iste libellus po-*
test nominari VALLIS LILIO-
RUM. Loquitur enim de mul-
tis virtutibus, tanquam de candi-
dis Liliis, in valle humilitatis à
Domino JESU plantatis, & Spiri-
tus sancti intimâ aspersione dolci-
ter irrigatis. Nam, teste beato
Gregorio, qui sine humilitate vir-
tutes congregat, in ventum pul-
verem portat. De his quoque li-
lis loquitur Sponsa Christi, humi-
lis & devota Anima, ad JESUM
Sponsum suum in Canticis Canti-
corum, ore cantans & corde jubi-
lans, de visitatione sui, & donis
ejus. Dilectus meus (inquit) mihi,
& ego illi, qui pascitur inter li-
lia. Et iterum: Dilectus meus

Gg

can-

candidus & rubicundus, inter u-
bera mea commorabitur. *Cui*
laus, honor, & gloria, in secula se-
culorum. Amen.

CAPUT I.

De triplici statu vitæ hu- *mane.*

Cant. 24

E Go flos campi, & lilium con-
vallium.

Hæc est vox CHRISTI,
ad sanctam Ecclesiam in genera-
li, & ad quamlibet animam de-
votam in speciali. CHRISTUS
enim est speciosus Sponsus san-
ctæ Ecclesiæ, & caput omnium
fidelium: flos omnium virtu-
tum, & lilium convallium: ama-
tor humilitatis & castitatis.

Quid faci-
endum ut
Christo
placeas,

Qui ergò vult CHRISTO
servire & cœlesti Sponso placere,
studeat, vitia sua vincere, lilia
virtutum colligere, otium vitare,
libenter studere, libros scribere,
manibus operari, quod utile est;
fre-

frequentior orare, & Deo intimè
vacare, tumultus fugere, secre-
tum diligere, & de alienis rebus
& sibi nocivis tacere.

2. **Habitus** namque exterior **Habitus ex-**
parum valet, sine interiore vir- **terior sine**
tute coram Deo. Vas est foris **interiore,**
ornatum, sed & intus vacuum. **parum pro-**
dest,
Sicut ex bono vase vini bonus
odor procedit, sic ex bono cor-
de religiosi bona verba & san-
cta opera procedunt, ad laudem
Dei & utilitatem proximi.

Attende ergò Frater, & qui-
vis Christiane, statum tuum, in
quo stas, & coram hominibus
ambulas, ut Deo dignè placere
studeas, & alios factis & mori-
bus sanctis ædifices. Totum e-
nim in te redundabit, quicquid
boni feceris, & quicquid mali
coram Deo commiseris.

Quando ergò comedis & bi- **Actionibus**
bis, dormis & quiescis & quo- **natura ho-**
cunque volueris pro libitu tuo **mo assimi-
transis: tunc facis opera car- **latur besti-**
nis; **is;****

Gg 2

nis,

nis, & assimilaris bestiis terrenis, quæ discurrunt, comedunt, & bibunt, & replent ventrem suum, donec saturentur. Et si quis eis resistit, illum stimulant cornibus & ungulis, terrent vultibus, & mordent dentibus, & clamant vocibus horrendis.

Tales sunt carnales homines, gulosi, avari, superbi, iracundi & litigiosi; spiritum Dei non habentes, sed passionem suam sequentes.

Operibus
spiritus An-
gelis:

3, Sed quando vigilas & oras, legis & cantas psalmos & hymnos, de DEO & sanctis eius; vel quando jejunas & abstines à vitiis, & proximo servis; aut pro peccatis tuis doles, gemis & ploras, confiteris & veniam petis; tunc facis opera Spiritus sancti, & secundum spiritum ambulas, & religiosæ vitæ ordinem servas.

Tunc etiam sanctis angelis assimilaris in coelis, qui semper Deum

Deum laudant, & cantant, & benedicunt, & nunquam faciem suam ab eo avertunt.

Quando verò superbis, irasceris, detrahis, murmuras, fallis, mentiris, alios perturbas, & de malis eorum gaudes, & de bonis tristar; aut quando proximum despicias, & commodum tuum in omnibus quæris; tunc diabolum sequeris, & demonibus assimilaris per malitiam & vitia, quæ committis.

Sed peccatis comparatur dæmonibus.

Nam ipsi passiones suas & nequitias sequuntur, quantum possunt & audent facere, & in malis delectantur, quia boni non sunt, & alios seducere & pervertere nituntur.

Vita ergo justorum Angelis similis, vita carnalium bestiis æqualis, vita superborum dæmonibus comparatur. Cave serve Dei, ne laqueis eorum involvaris, & in iudicio ab eis accuseris, & confundaris.

Gg 3 CAP.

CAP. II.

*De laude Dei in paupertate devotionis.**Pfal. 47.*

Quid faci-
endum in
ariditate
mentis :

Pauper & inops laudabunt no-
mentum Domine.

Quando sentis te arduum, frigidum, & tristem in orando & meditando bona de DEO, non debes propterea desperare, nec desistere JESUM humiliter invocare ; sed in paupertate spiritus tui Deum lauda & gratias age, & istum versiculum pro consolatione libenter lege : *Pauper & inops laudabunt nomen tuum Domine.*

Multi enim sancti & devoti fuerunt etiam quandoque aridi, & per longum tempus à Deo derelicti ; ut discerent patientiam & aliis compati, per doloris & inopiæ experientiam, & non præsumerent nimis de seipsi, in tempore devotionis & jubilationis.

Lege etiam versus istum sequentem, cum Propheta in psalmo:

mo: *Ego autem mendicus sum & Psal. 69.*
pauper, & Dominus sollicitus est
mei. In Domino confido, quia
 ipse virtus & salus mea. Verum
 est, nam omne bonum à Deo.

2. Noli ergò præsumere cùm Gratia sub-
 lætus fueris, nec te dejicere tristi- tractionem
 tia gravatus; sed sicut Domino fer æquani-
 placuerit in oculis suis, sic esto miter;
 contentus in omnibus. Nil e-
 nim boni habes à teipso, sed to-
 tum est à Deo.

Cùm gratia devotionis datur,
 sol de cœlo lucet, & anima illu-
 minatur, & quasi in divitiis ex-
 ultat. Sed miser deciperis, si
 præsumis & inflaris.

Cùm verò occultè subtrahitur
 gratia, & ab ingrato tollitur;
 tunc verè pauper es & infirmus,
 & parum potes sustinere, & tæ-
 det orare.

Sed hoc pro beneficio accipe, Pro castiga-
 quod DEUS te pauperem facit tione negli-
 & humiliat cum electis suis; & gentiæ, &
 percutit dorsum tuum filiorum informa-
 tione hu-
 miliatis.

virgâ ; pro excessibus tuis occultis & negligentis multis quotidianis , ut tibi ipsi vilescas , & nunquam altè de te sapias ; sicut consulit sanctus Paulus ad Romanos : *Noli, inquit, altum sapere, sed time.* Magnum lucrum animæ, de se viliter sentire, & Deo omne bonum funditus ascribere.

Rom. 12.

CAP. III.

De probatione devotorum per contraria.

Psal. 32.

G Audete *justi in Domino.*

In cœlo semper est gaudium, in inferno semper est luctus, in mundo utrumque ad tempus, ad probandum homines bonos & malos.

*Æstas &
hyems ani-
mæ quæ.*

In æstate sunt dies clariores, & in hyeme obscuriores ; sic est etiam cum animâ devotâ. Quando gratia Dei venit, & eam illuminat ; tunc multa abscondita cognoscit & intelligit, cantat & jubi-

jubilat cum magnâ devotione,
quàm sentit.

Sed in tempore tentationis,
cum subtrahitur gratia devotio-
nis, tunc est in hyeme & frigore,
in obscuritate intellectus, & in
pavore mentis. Tunc patien-
tia est necessaria, & Deo magis
accepta, crescunt virtutes per ad-
versa, & augentur per patienti-
am aeterna proemia.

Humiliatur anima & purga-
tur per flagella, confunditur su-
perbia, & evanescit vana gloria.

2. Quamdiù vivit anima in
corpore, exercetur in utroque,
pro profectu ampliore in Christi
amore.

Magna ergò ars, magna vir-
tus est, benè uti bonis & malis.

Ars magna
nosse uti
bonis &
malis.

Benedic ergò anima mea Do-
mino in omni tempore; lauda
Deum tuum Sion die ac nocte;
& erit merces tua magna utrobi-
que coram Deo in cœlo & in ter-
rà, & omnia servient tibi prospe-

Gg s ra,

ra & aduersa, bona & mala, læta & tristia.

Rom. 8.

Undè Apostolus Paulus ait :
Diligentibus Deum omnia coope-
rantur in bonum, & nihil deerit
timentibus eum. Beati, qui in
omnibus sequuntur voluntatem
Dei.

CAP. IV.

De vero amatore Dei.

Psal. 30.
Sap. 6.

D*iligite Dominum omnes san-*
cti ejus, pusilli & magni;
quia pusillum & magnum ipse fe-
cit.

Deus purè
propter se
non ob
commo-
dum aman-
dus.

Verus amator Dei amat purè
Deum, scilicet Deum propter
Deum, & propter eum solum
fruendum; & non propter lu-
crum ab ipso habendum; nec
propter aliquod proprium com-
modum, nec solatium aut præ-
mium indè promerendum; sed
totaliter & finaliter propter suam
infinitam bonitatem, & superex-
cellentem dignitatem.

Ideò in laudem Dei Psalmista
fre-

frequenter dicit, & repetit: *Confitemini Domino, quoniam bonus; Psal. 108.*
 & hoc dicere dulcè est amanti. *106. 117.*

Sed dicere, *quoniam in æternum* ^{135.}
miseriordia ejus, dulcius sapit pœ-

nitenti & dolenti de peccatis suis.
 Ne ergò desperet homo fragilis
 in malis suis, additur, *Quoniam*
in æternum misericordia ejus.

2. Ille autem amplius placet
 Deo, qui profundius se humiliat,
 & ferventius ipsum amat.

Beatus, qui se viliozem omni- *Homo pius*
 bus reputat; & cavet omne, quod *undè beatus*
 Deo displicere cognoscit. *consensurus.*

Beatus, qui propter Deum &
 beneplacitum ejus, totum opus
 suum facit ex charitate, cum pu-
 rā intentione; & quicquid boni
 cogitat, hoc ad Dei honorem &
 laudem & gloriam integrè refert.

Beatus, qui nil sibi retinet, sed
 totum Deo liberè reddit, quod à
 Deo accepit.

CAP. V.

*De gratitudine animæ, pro
omni bono.**Psal. 33.***M***agnificate Dominum meum,
& exaltemus nomen ejus in id-
ipsum.*

Ille magnificè Deum laudat,
qui de minimis etiam beneficiis
gratias maximas agit ; quia ille
dat, qui super omnia maximus
est.

Inter bene-
ficia Dei
nullum vi-
le.

Nil tibi parvum nec vile esse
debet, quod Altissimus tibi ex
gratiâ liberè præstat. Non quæ-
rit DEUS aliquid magis, quàm
ut gratis ametur, & omnis of-
fensa caveatur, atque gratitudo
semper & ubique ei reddatur.

Magnus coram Deo est, qui
se ex verâ humilitate spernit &
substernit ; & omnibus bonis
& beneficiis indignum se judicat;
nec in aliquo bono vanè exultat,
nec laudem concupiscit.

2. Major tamen ille, qui sicut

Iob

Job percussus, contemptus, con- *Job. 1.*
 vitatus, depauperatus, negle- Gratum es-
 ctus, tentatus, afflicto, de- se in adver-
 risus, & confusus gratias agit, sis Deo gra-
 lætatur & benedicit: Et omnia tissimum.
 gravamina & exilia sibi contin-
 gentia pro maximis lucris com-
 putat, & propter Deum sustinet,
 & conqueri cessat.

Beatus, qui virgam doloris, si-
 cut Job, de manu Dei piè accipit,
 & totaliter voluntati divinæ se
 offert & committit.

Beatus, qui hoc semper quæ-
 rit & eligit, quod Deo magis
 placet; & pro deliciis vilia ca-
 pit: Et læsus lætior manet, &
 damnum temporale ani-
 mæ lucrum re-
 putat.

CAP. VI.

*De conformitate animæ
devotæ cum Cru-
cifixo.*

Psalm. 90. **C**um ipso sum in tribulatione.
Quid est hoc Domine?
Expone mihi verbum istud,
quod dixisti; aperi sensum hujus
versiculi pro solatio servi tui.

D. Audi fili. Quando es in
tribulatione & cordis mœrore,
tunc es cum Jesu in cruce:

Quid cum Et quando iterum consolaris
eo resurge. in devotione, & delectaris in
re: hymnis & canticis divinis, tunc
resurgis cum JESU in novitate
spiritus, & quasi à mortuis susci-
taris de sepulchro, alleluja lætè
canendo.

2. Cum autem flexis genibus
oras pro peccatis tuis, & intimè
doles & ploras, tunc duris ictibus
ante portam cœli pulsas.

Quid cum Cum verò omnia terrena jam
eo cœlos negligis, & sola cœlestia intus
petere, me-

meditaris, tunc cum JESU ad
cælum pergis, & Angelis socia-
ris.

Esto ergò mitis, humilis, &
patiens, in omni eventu & infir-
mitate irruente super te propter
Deum; & porta crucem tuam
patienter cum JESU, moriendo
quotidie in cruce, pro æterna sa-
lute tua; quia omnis afflictio car-
nis patienter tolerata, medicina ^{Afflictio} carnis me-
est animæ & satisfactio pro pec- ^{carnis me-} dicina ani-
catis, & spes futuræ beatitudinis ^{ma.}
& gloriæ. Amen.

CAP. VII.

*De ambulatione animæ pu-
ra cum Deo.*

Ambulate dum lucem habetis.
Ille ambulat cum Deo in
luce, qui nil cupit de hoc mundo
habere, sed habet cor suum fixum
ad Deum in cælo. Nam ibi est
thesaurus animæ absconditus,
Dominus JESUS Christus, in
quo omnia bona continentur.

Sem-

Qui Deum
non habet,
pauper est,
quidquid
habeat.

Semper miser est & eget, quic-
quid habet, qui Deum amicum
non habet. Ille Deum habet,
qui eum amat, & sermonem ejus
servat.

2. Ille verbum Dei benè ser-
vat, qui otiosum verbum nun-
quam profert; qui opere osten-
dit, quod ore prædicat; qui pro-
priam gloriam non quærit, sed
omnia bona quæ facit, & in
aliis videt, purè ad gloriam Dei
refert.

In omnibus
cura place-
re Deo.

Qui autem sibi placet, stulto
placet, & Deo displicet. Ideò
in omnibus bonis quæ agis & di-
cis, Deo placere studeas, ut am-
pliora bona ab eo recipias.

De bonis naturæ quid gloria-
ris, cum sis mortalis à vermibus
mox rodendus? Audi senem ju-
venis: Recipe te à rebus te distra-
hentibus: Quia requiem non in-
venies, nisi ad cor tuum redeas, &
Deum super omnia bona quæ-
ras, & intime diligas.

CAP.

CAP. VIII.

*De pace cordis & quiete
in Deo.*

IN pace factus est locus ejus. *Psalm. 78.*

Quis est in bona pace? Qui mitis est & humilis corde. Quare vis scire de statu aliorum, qualiter sit cum eis, & teipsum negligis in multis?

Ecce, qui melius scit se humiliare & pati propter Deum, hic *Pax & tranquillitas cordis quomodo servanda.* melius est in pace. Huic omne onus fit leve propter Deum, quem habet in corde.

Beatus, qui loquitur cum Deo orando, meditando, cantando, legendo; & de alienis tacet, quæ fiunt in mundo.

Ubicumque es, & transis, vel fugis, cogitatio tua tecum transit. Bona meditatio latificat, mala contristat. Ira perturbat, invidia excæcat, odium necat. Devota lectio instruit, oratio accendit, operatio verbum implet.

2. Ser-

2. Sermo sanctus corda munda, vanus maculat, otiosus scandalizat, durus gravat, pius placat, moralis ædificat, historialis fidem confirmat, cœlestis ad æthera lavat.

Munda ergò cor tuum ab omni malitiâ, & eris in bonâ pace. Non est pax bona, nisi in Deo, & cum virtuoso, qui omnia benè agit propter Deum, quem diligit.

Mane in silentio, & sustine modicum propter Deum, & ipse liberabit te ab omni onere & inquietudine.

Bona conscientia parit fiduciam, mala timorem.

Beata vita & bona conscientia dant fiduciam ad Deum in tribulatione, & in morte; mala autem conscientia semper est in timore & in lite.

Iracundus citò cadit, de uno malo in aliud pejus. Patiens & mitis de hoste facit amicum, & Deum inveniet sibi semper propitium, propter pietatem erga peccantem.

CAP.

CAP. IX.

*De recollectione cordis
cum Deo.*

Qui non colligit *mecum*, disper- *Luc. 12.*
git, ait Dominus noster JE-
sus Christus.

Cum fueris multum dispersus
& indevotus propter multiplices
diaboli phantasias, & amaras pas- *Quid faci-*
siones cordis, & hominum displi- *endum in*
ne cordis. *distractione*
centias te inquietantes; stude, te
recolligere in secreto, per Ora-
tionem Dominicam & Angeli-
cam Salutationem: Et proster-
ne te solotenus ante sanctam
Crucem, vel beatæ Virginis Ma-
riæ imaginem, aut alicujus Sancti
devotam picturam, ad Dei hono-
rem Sanctorumque memoriam
factam.

Invoca præcipuè JESUM & Ma-
riam, cum omnibus Angelis &
coeli civibus, pro misericordiâ &
gratiâ divinæ consolationis tibi
iterum reddendâ: Et dic cum san-
cto

Psal. 27. Eto David in psalmo: *Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.* Domine spes mea à juventute, ad te confugio in tribulatione mea.

Aspiratio
ad Christi-
um piissi-
ma,

2. O Domine, doce me semper sequi & facere voluntatem tuam, & relinquere meam: Quia hoc beneplacitum est tibi, & utile mihi, pro salute animæ meæ.

Domine, nunquam mihi contingat aliquid cogitare, vel desiderare, aut operari, quod displiceat tibi, aut alteri noceat, sicut præcepisti mihi & omnibus servientibus tibi.

Cum contrarium ago, corrige me in misericordiâ tuâ, & non in irâ perdas me. Quia Deus meus es tu, & ego pauper & fragilis servus tuus, gratiâ & misericordiâ tuâ in omnibus maximè egens. Sit nomen sanctum tuum, nunc & in æternum, super omnia benedictum,

Amen.

CAP.

CAP. X.

*De vigilatione & oratione,
contra tentationes.*

Vigilate & orate, ut non in- *Marc. 14.*
tretis in tentationem, carnis
vel spiritus, vel diaboli, vel
mundi.

Caro suggerit concupiscen- *Vigilandum*
tiam, spiritus superbiam, dia- *contra tri-*
bolus invidiam, mundus vanita- *plicem ho-*
tem. Christus autem è contra- *stem.*
rio docet.

Nam suadet servare castita-
tem, humilitatem, & contem-
ptum mundi: Ad promerendum
regnum Dei, & evadendum pœ-
nas inferni.

Vigilandum igitur & oran-
dum, omni tempore, & in omni
loco: Quia nullibi securitas ab
adversario maligno, qui non dor-
mit, nec quiescit à tentando; sed *2. Petr. 5.*
circuit & quærit, quem decipiat
& molestat, & à bonis exercitiis
im-

impediat, & ab oratione cessare faciat.

2. Ideò Dominus noster JESUS CHRISTUS, sciens nequitas diaboli & utilitatem orationis, fortitudinem hostis & debilitatem hominis, admonet fortiter discipulos suos & omnes fideles vigilare & orare, si non velint ab hostibus suis, id est vitiis, superari.

Non tam
multa
quàm mul-
tum ora,

Vigilate igitur & orate, ut non intretis in tentationem diaboli, nec ei consentiatis. Si non potes totum psalterium legere, lege unum psalmum, unum versum, unum devotum hymnum de JESU, Maria, aut de aliquo Sancto; ad excitandum cor tuum sursum in Deum, per gemitum & vivæ vocis oraculum.

Ecclesi. 55.

Propè est enim Deus omnibus invocantibus se cum humilitate. Nam humilis oratio justì penetrat coelos, dat fiduciam ad Deum, & frangit diaboli consilium & vires, minas & nugas.

3. Si

3. Si impederis foris ab hominibus, intra cubiculum tuum secundum Christi consilium; *& clauso ostio, ora Patrem tuum* *Math. 6.* *in abscondito.* Ipse enim scit, quid cogitas & desideras, & quid opus est tibi.

Sic ergò in omni petitione ora: Pater, fiat semper voluntas tua, non mea: Fac mecum, sicut placitum est tibi, & utile mihi.

Si fueris cum aliis in choro, le- In choro
ge & canta cum eis, sicut Ange- quomodo
lus coram Deo. Sic canta ex- versandum.
terius, ut compungaris interius.
Sic placeas hominibus, ut non
displiceas Deo & sanctis Angelis
ejus.

Deus enim magis attendit Cantus
compunctionem cordis, quàm qualis Deo
clamorem altæ vocis. Quia per gratus,
humilem precem Deus placatur,
per vanam gloriam offenditur.
Per mœroris fletum gratia acqui-
ritur, & virtus augetur; per disso-
lu-

lutionis sonum devotio perditur,
& pro omni culpâ & negligentiâ
pœna reddetur. A quibus
malis divina pietas nos semper
custodiat, & ad coelestia regna
perducatur.

CAP. XI.

*De timore aeternæ pœnae,
contra vitia carnis & super-
biam mentis.*

Psal. 118. **C**onsige timore tuo carnes meas.
Utilis est hæc oratio contra
carnis vitia, & ad superbiam
mentis deprimendam.

Duo vitia
homini ma-
gis infesta,
concupis-
centia car-
nis & vana
gloria.

Ista enim duo mala quotidie
hominem impugnant & vexant.
Aut enim caro illicita concupis-
cit; aut spiritus de bono superbit
& laudem quærit. Utrumque
magnum malum, utrobique peri-
culum grave.

Cum te tentat caro misera ci-
tò moritura, cogita æterni ignis
tormenta; & sic ignem concupi-
scentiæ extingues igne gehennæ,
&

& motus majores expellent minores, ut spiritus salvus fiat per ignem.

Brevis est omnis delectatio carnalis, fallax & vana omnis mundi lætitia, omnis decor corporis, omnis honor & gloria.

Sicut dolor capitis cogit dissolutum gemere & flere, sic timor mortis & ardor inferni, faciunt passionatum & tentatum à peccatis abstinere. Contra
utramque
remedium.

2. Qui sine timore est, citò corruit in malum: Et qui se non humiliat coram Deo & Sanctis ejus, confundetur in judicio à dæmonibus, & punietur durissimè ab eis.

Firma & vera sententia ista stat, nec fallit: Sive homo, sive Angelus sit, *Deus superbi resistit, Jacob. 4. humilibus autem dat gratiam.* Misericordia autem Domini ab æterno, cum sanctis & electis suis usque in æternum.

Time ergò superbe judicium

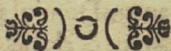
Hh

Dei

Dei in omnibus factis tuis; & noli gloriari in vanis reputationibus tuis.

Cum feceris totum, quod poteris & debes, adhuc deficis in multis, & vix unum pro mille reddere vales. Time virgam Dei, time baculum, time iudicium futurum. Nil transibit impunitum; nil erit in bonis irremuneratum.

Si domus tua arderet, nonne timeres, & citò surgeres, & fugeres? Ecce, quid facit timor & tremor, & cogitatio de poenis futuris, quæ nullis finientur temporibus. Expellunt namque teporem, & inducunt orationis fervorem, propter nimium inferni horrorem,

CAP.

CAP. XII.

De memoriâ dominicæ passionis, contra dissolutos.

BEati qui lugent, quoniam ipsi *Matth. 5.*
consolabuntur. A quo? Certe à Christo in secreto cordis, non de hoc mundo in vanis rebus.

Levia enim & jocosa verba & Malè con-
 frequens risus, non congruunt veniunt de-
 sacræ passioni Christi & amarissi- lectatio
 mis vulneribus ejus. carnis, &
 meditatio

Si enim haberem unam acutam Dominicæ
 spinam de corona JESU in capite passionis,
 meo; aut in dorso meo transfixam, nunquid riderem? Minimè,
 sed præ dolore magis flerem, &
 altè clamarem.

Si etiam unum clavum crucis
 in pede haberem, quo irem &
 currerem? Nusquam utique irem
 aut currerem; sed magis federem
 & dolerem; & per experientiam
 dolorum meorum, Christo com-
 pati discerem.

H h 2

Et

Et utinam amarissimè possem flere, in remissionem omnium peccatorum meorum. O quàm sanctus dolor & dulcis fletus, ex compassione sanctorum vulnorum Domini nostri JESU Christi largiter effusus!

Cóntra tentationes certissimum in passione Christi remedium.

2. Quando ergò gravaris, aut tentaris, aut infirmaris; recurre citò ad orationis scutum, & sanctæ crucis vexillum, & in sanctorum vulnorum Christi fixuris, quære vitiorum tuorum salutiferam medicinam, per devotam orationem & seriosam passionis ejus recordationem.

Pondera sanctæ crucis magnitudinem, longitudinem, & altitudinem, in qua JESUS Christus pependit nudus, diris clavis prote confixus.

Numera attente, quàm multæ acutæ spinæ in corona Domini fuerunt, quæ sanctum verticem capitis Filii Dei tam acriter punxerunt,

xerunt, & largissime cruentari fecerunt.

Pone hæc & cœtera arma passionis JESU Christi juxta te, pro bonâ custodiâ diei ac noctis, ne invidus hostis diabolus inveniatur vacuum à divinis imaginibus, & inquinet cor tuum sordidis picturis & urticis.

3. Sit tibi proinde lectulus strati mol-
tuus sine plumis, in memoriam lities respu-
sanctæ nativitatis Domini nostri enda exem-
JESU Christi, quasi angustum plo Christi
& pauperculum præsepe, virtuti in præsepio,
bus plenum; in quo puer JESUS Cruce, & se-
vagiebat in cunabulis, pannis in- pulcro po-
siti.
volutus, modico fœno pro serico
pallio tectus, parvoque lacte Ma-
tris Virginis refectus.

Sit duritia & vilitas culcitrae
tuæ, recordatio quædam duri &
lapidei sepulchri Domini nostri
JESU Christi pro te crucifixi &
verè mortui, & in corde terræ se-
pulti ac grandi lapide clausi.

Hic ergò in pace Christi quiesce,
Hh 3

ce, omnium oblitus, quæ sunt in mundo; omnia reputans vilia & pro nihilo, quæ magna videntur & jucunda, ut cum eo resurgas nunc in virtutibus & gratiâ, & in novissimo die cum Electis in gloriâ sempiternâ. Amen.

CAP. XIII.

De invocatione sancti nominis Jesu & beata Maria Virginis Matris ejus.

Psal. 5.

Dirige Domine Deus meus, in conspectu tuo viam meam.

Via tuæ Domine JESU Christe, viæ pulchræ, viæ mundæ & securæ, ad ambulandum in eis rectè & perfectè. Et omnes semitæ tuæ pacificæ & sanctæ, ad perducendum omnes fideles tuos & humiles corde, in regnum tuum cœleste.

JESUS & Maria semper in memoria, Ubicunque ergò pergis, ambulas, stas, & resides, invoca Jesum & Mariam piam Matrem ejus;

cjus; & hunc sanctum versiculum
libenter pro conductu viæ lege,
dirige Domine Deus meus, in con- *Psalm. 16.*
spectu tuo viam meam.

Deindè consimiliter istum ad-
de: *Perfice, pie JESU, gressus*
meos in semitis tuis, ut non move-
antur vestigia mea, ad videndum
vana & loquendum otiosa, ani-
mæ meæ nociva.

2. Post hæc etiam, hunc dul-
cem versiculum pro viatico cibo-
rum assume, & quasi baculum in
manu firmiter tene, & sæpè orans
devotè lege.

JESUS & Maria, sint mecum *Oratio bre-*
semper in via, in omni loco, & *vis & her-*
in omni tempore, pro bona custo- *vola ad JE-*
diâ: Ne fortè per devia errem, & *sus & Ma-*
dispergar per multa phantasmata *riam.*
intus & extra.

Hæc sancta oratio, *JESUS &*
Maria, brevis & ad legendum,
levis ad portandum, facilis ad
tenendum, dulcis ad cogitan-
dum,
Hh 4

dum, fortis ad protegendum, fidelis ad custodiendum, socialis ad ambulandum, delectabilis ad recreandum, amicabile ad consolandum, potens ad adjuvandum, prudens ad perducendum recto itinere omnem pauperem peregrinum & seculi contemptorem, ad vitam æternam.

**Encomia
ejusdem.**

Hæc sancta oratio habet secum meliores comites & potentiores milites, præ omnibus regibus & principibus mundi, & altiores sanctos, præ omnibus sanctis in cœlo & in terrâ.

Hæc sancta oratio trahit ad se in fervore spiritus totam cœlestem curiam, quæ sequitur cum omni reverentiâ Dominum suum Jesum Christum, & Dominam suam sanctam Mariam, Matrem JESU benedictam, omni laude dignissimam, ab omnibus honorandam.

**Optimi co-
mites in hu-**

**Qui illos pro sociis secum ha-
bet in via hujus vitæ, etiam pios**
pa-

patronos inveniet mortis tem-
 pore. Noli jam ipsos deferere,
 si cupis cum JESU & Maria sem-
 per vivere & gaudere.

Benè ergò & securè ambulat,
 qui JESUM & Mariam in corde
 portat, ore sæpè nominat, la-
 biis benedicit, manibus plaudit,
 pedibus tripudiat, voce clamat,
 corde jubilat, oculis plorat, vul-
 tu suspirat, osculis placat, bra-
 chiis amplectitur, & flexis geni-
 bus adorat.

3. Beatus, qui *Jesum & Ma-
 riam* sedulò invocat, devotè sa-
 lutat, amorosè commemorat, exi-
 miè honorat, lætissimè collau-
 dat, altissimè glorificat, ar-
 dentissimè amat, suavissimè eru-
 etat, jucundissimè celebrat &
 cantat.

O quàm dulcis est JESUS, &
 quàm dulcis sancta Maria, dile-
 cta Mater ejus! Beatus peregri-
 nus, qui in omni loco & tempore
 exilii sui in corpore, meminit

Hh 5

pa-

patriæ coelestis, ubi JESUS & Maria gaudent pariter, cum omnibus Angelis & Sanctis suis in maximâ lætitiâ & æternâ gloriâ.

Beatus peregrinus, qui non quærit mansionem in mundo, sed cupit dissolvi & esse cum Christo in cœlis.

Beatus pauper & mendicus, qui quotidie transit pro pane cœli; & donec recipiat unam micam, non cessat supplicare humiliter ante Dei mensam.

Beatus qui vocatur ad coenam Agni, & donec perveniat ad convivium supernum, accipit ejus sacramentum.

Qui devotè 4. Quoties enim aliquis devotè communicat, aut sacerdos ad honorem Dei reverenter & devotè celebrat, toties cum benedicto JESU & benedicta Matre ejus spiritualiter manducat & bibit.

Iste est discipulus JESU, capel-

pellanus beatæ Mariæ Virginis,
focius Angelorum, concivis Apo-
stolorum, domesticus Dei, cognatus
Sanctorum, amicus cœli.

Hic turbas fugit, fabulas vitat,
verba Jesu cogitat, & cor suum
cum cœteris sensibus suis sollicitè
custodit; ne Jesum, & Mariam,
& omnes sanctos offendat.

Hic accipiet benedictionem & *Psal. 23.*
misericordiam à Domino Jesu sa-
lutari suo; & quàm citò ad eum
clamaverit, exaudiet eum de cœ-
lo sancto suo, in quocumque lo-
co fuerit & periculo.

Nam cum discipuli in mari *Joan. 6.*
navigarent, & præ timore sub-
mergendi Jesum invocarent, sta-
tim ipse Jesus affuit, & dixit;
Quid timidi estis? Habete fiduciam:
Ego sum, nolite timere.

Vox enim Jesu, vox dulcis ad
consolandum, fortis ad protegen-
dum, jucunda ad lætificandum,
benigna ad indulgendum, gra-
tiosa adtribuendum vitam
æternam.

Hh 6 CAP.

CAP. XIV.

*De forti certamine contra
vitia, per exempla
Sanctorum.*

Psal. 30.

Viriliter agite, & confortetur
cor vestrum.

Sanctorum
exempla
docent ad-
versa pati,
terrena
contem-
nere.

Sicut per passionem & crucem
JESU & sanctorum Martyrum
pœnas, discimus aduersa tolerare;
Sic etiam per beatam Virginem
Mariam, & per omnes sanctas
Virgines, Viduas & Continentes,
discimus carnalia vitia vincere,
diuitias contemnere, honores fu-
gere; & per contemptum omni-
um mundanorum cœlestia qua-
rere & amare.

O serue Dei, stude virorum
fortium patientiam insuperabi-
lem sequi, diabolo & consilio ejus
resistere, & per debiliū puella-
rum constantiam virginalem;
omnia delectabilia carnis cum
cœteris vitiis, longè à te projicere
& spernere.

Si

Si bona temporalia Deus dederit pro suâ clementiâ paupertati tuæ, noli indè, miser, extolli, noli stulte cor apponere; quia nescis, quamdiù hîc eris, & istis frueris.

Noli longam optare vitam, sed bonam, quia melior est bona conscientia, quàm omnes thesauri mundi. Quantò enim plus habueris de rebus terrenis, tantò districtius indè judicaberis.

2. Heu fallax gratia, & brevis gloria mundi, in divitiis, honoribus, prælaturis, & deliciis hujus vitæ gaudere; post quæ sequuntur maximi dolores & fletus; cum diabolo semper arde-
 re, ubi nulla est redemptio à poenis eorum. Brevis & fallax mundi gloria.

Sed, ô quàm magna jucunditas Electorum, cum Angelis semper lætari; ubi summa felicitas omnium bonorum, cum Deo & Sanctis ejus, sine fine durabit!

O quàm felices viri & prudentes

Hh 7

tes

tes virgines, qui omnia propter Christum reliquerunt, & per arctam viam ad æternam patriam pervenire studuerunt.

præsens vi-
ra perpetua
lucta.

3. Scitote ergò omnes fideles devoti servi JESU CHRISTI, quia oportet vos contra varias tentationes carnales & spirituales pugnare, vigilare, orare, jejunare, & laborare, quamdiù vivitis.

Oportet carnem castigare, ne intumescat : & concupiscat contra spiritum ; & ne decipiat & prævaleat contra animam, trahendo ipsam in gehennam.

Seculi gau-
dia sequitur
æterna mi-
seria.

Quid prodest hîc carnem delicatè nutrire, & postea in inferno gravissimè torqueri?

Et quid juvat hîc laudari & honorari ab hominibus, & in futuro confundi & condemnari cum impiis & dæmonibus?

In mundo doctor & magnus reputari, & in numero Electo-
rum

rum non computari, maxima confusio & derisio est coram Deo, & omnibus Sanctis ejus.

Pro Christo autem pati & vi- ^{Pati pro}
lipendi à malevolis, maximus ho- ^{Christo}
nor, laus, & gloria apud Deum ^{maxima}
& omnes Sanctos. ^{gloria.}

Hinc ipse ait discipulis suis, & consolatur ubique omnes fideles, pro nomine ejus injuriam & pressuram patientes: *Beati eri-* ^{Matth. 5.}
tis, cum vos oderint homines, & exprobraverint propter nomen meum. Gaudete & exultate, ecce enim merces vestra multa est in cælis.

CAP. XV.

De instabilitate in loco & in ordine.

S*tabiles estote in omni opere* 1. Cor. 15.
Domini semper.

Dic bone frater, quid utilita- ^{Discursus}
tis & sanctitatis tibi confert huc ^{fabulæ, &}
illuc discurrere & multa ubique ^{otium vi-}
videre & audire, & ad regnum ^{tanda.}
cælorum non posse pervenire?

Bea-

Beatus, qui ab omni evagatione cor suum & corpus custodit, & citò ad seipsum cum gemitu redit & veniam petit.

Væ tibi, qui sæpè foris evagaris, & tempus infructuosè expendis, & alios scandalizas.

Pax multa libenter in cella manenti, Deo in secreto vacanti, sæpè oranti, sacros libros scribenti, scripturas studiosè legenti, ac sanctis meditationibus affectuosè insistenti.

2. Otiosus & fabulosus, multa correptione dignus, & à communi colloquio separandus; ne fortè simplices & pusillos inficiat, & vanis verbis ac moribus perversis scandalizet ac perturbet.

Idque me-
tu purgato-
rii & infer-
ni;

Time, ô dissolute & jocosè, futura ignis purgatorii tormenta; ubi pro quolibet levi & otioso verbo & cogitatu maligno, patieris à dæmonibus durissima verbera.

Multò

Multò melius est ergò modò timere & cavere, poenitere & flere ; quàm in futuro cum impiis sine fine torqueri, & à dæmonibus fustigari. Certè non est risus & jocus in inferno semper ardere, undè nullo auxilio poteris liberari.

3. Si quis ista frequenter pensaret & strictè ponderaret, omnia mundana citò contemneret ; & omnia delectamenta carnis exhorreret ; ut æternas poenas evaderet, & ad coelestia gaudia post mortem perveniret.

Sed vae eis modò, & amplius in futuro, qui divina judicia modicum attendunt, & ferè omnia pro levibus ducunt, quia poenas illas in corpore non sunt experti.

Mirum ista non magis attendi.

CAP.

CAP. XVI.

De divino solatio, in tribulatione pro CHRISTO.

Joan. 10. **I**N mundo pressuram habebitis: *sed confidite, ego vici mundum.*

Socius in
pœnis sola-
tio est mise-
ris.

Dicitur in proverbiiis à multis:
Solatium est miseris, socium ha-
bere in pœnis. Quis est iste so-
cius tam bonus & pius, qui scit
compati miseris & infirmis?

At Chri-
stus omni-
um fidissi-
mus;

Iste est Dominus noster JE-
SUS CHRISTUS, pro nobis
passus & crucifixus; qui in E-
vangelio dicit se medicum & pa-
storem esse animarum, & con-
solatorem tribulorum, paupe-
rum & infirmorum, lapsorum &
vulneratorum. *Non est (inquit)*
opus sanis medicus, sed malè haben-
tibus.

Joan. 16.

Psal. 30.

Et similiter de eodem loquitur
sanctus David, ita consolando
tristes: *Juxta est Dominus his,*
qui tribulato sunt corde.

Et

Et iterum in alio psalmo de quolibet tentato & tribulato, ne desperet, ita per seipsum loquitur DEUS, dicens: *Cum ipso Psal. 90. sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.*

Est enim verè magna consolatio tristibus & variis modis afflictis, quia Christus fuit etiam tentatus, tristis, & in multis doloribus pro nobis afflictus. Nempe tentatus & ipse per omnia,

2. Nisi enim esset utilè & salubre animæ nostræ pati & tribulari in mundo, non permetteret hoc DEUS fieri, qui est summè bonus & iustus, in omnibus viis suis. Pati & tribulari, utile:

Qui ergò proprio Filio suo non *Rom. 8. pepercit à flagellis*, tu quis es, qui audes contradicere verberibus ejus, reus in multis peccatis?

Iustum est enim, ut servus malus & inutilis, non contradicat domino suo percussus, saltem in modico; quando Filius in omnibus dilectus & in nullo culpabilis, Nec nobis indignum, Christo tam dura passio:

bilis , tantis plagis fuit percussus.

Justum etiam est, ut de eodem calice ægrotus sanandus modicum breviter bibat, de quo medicus sanus, totum amaritudinis poculum sibi oblatum bibit; ut totum mortis venenum purgaret, & hominem in anima & corpore necatum perfectè sanaret, & ab æterna morte liberaret.

Alleviatur igitur multum onus servi, in consideratione gravioris ponderis innocentis Domini sui.

Mitigatur valdè dolor languentis, si diligenter pensat, quoniam hæc afflictio piè tolerata, est purgatio pro peccatis, & spes æternæ salutis.

Imò etiam
honorificum,

3. Magnum namque & honorificum est pauperi servo, si ipse fuerit Domini sui panno eodem vestitus, & purpurâ filii regis insignitus, cum quâ meretur ad Regis æterni nuptias introire.

Panni seu

Panni JESU sunt humilitas
cor-

cordis, paupertas in necessariis,
patientia in adversis, perseveran-
tia in virtutibus.

Qui virgam Dei pro munere
accipit, salutem animæ ex verbe-
re reportat, & coronam amplio-
ris gloriæ in cœlo recipiet.

Beatus, qui intelligit super ege- *Psal. 40.*
num & pauperem Jesum, pro no-
bis nudum & inopem factum,
cum esset ditissimus omnium, &
sequitur eum sapienter, ferendo
crucem suam in quotidianis labo-
ribus, pro salute animæ suæ us-
que ad mortem.

CAP. XVII.

*De custodiâ conscientiae, in
omni loco & tempore.*

A *Nima mea in manibus meis* *Psal. 118.*
semper.

Nihil utilius & salubrius cu-
pienti ad vitam æternam perve-
nire, quàm semper cogitare de a-
nimæ suæ salute.

Lege & percurre omnia, non
est

est salus animæ, nisi in Deo & in bonâ vitâ. Hinc ait Dominus & redemptor animarum discipu-

Matth. 16. lis suis : *Quid prodest homini, si mundum univ ersum lucretur, anima verò suæ detrimentum patia- tur?*

Animæ cu-
ra nihil po-
tius,

Qui istud frequenter cogitat, & magis de animæ suæ salute cu- ram gerit, quàm de temporali lu- cro, vel corporali cibo ; hic ve- rè sapiens negociator est, quia æ- terna & spiritualia omnibus peri- turis præponit & quærit.

Matth. 25. Iste est unus de bonis & fideli- bus Christi servis, qui de duo- bus talentis, quatuor ; & de quinque, decem facit : & unum non abscondit in terrâ ; nec se- cludit ; nec à se projicit ; nec con- temnit ; sed pauperi potius tri- buit, ut pro se oret ; aut ad alta- re Deo offert, regratiando ipsi etiam pro minimo dono, quod accepit.

Dona Dei
ad lucrum
animæ re-
ferenda.

Beatus servus super pauca fi-
delis

delis & prudens, qui omnia tempora sua utiliter expendit, & de extraneis rebus ad se non pertinentibus tacet; sed tanquam surdus & mutus propter Deum factus, pacificè tumultus seculi pertransit, & animam suam ante se in manibus suis semper portat.

Noli ergò de statu aliorum curiose quærere, nisi quantum charitas Dei & fraterna compassio exigit. Aliena non curanda.

2. Noli laudes hominum appetere, quæ vanæ sunt; nec vituperia expavescere: quæ non obsunt; sed animam purgant & humiliant, & in cœlo altè coronant.

Nemo dignus est à Deo sublimari, nisi qui scit pro Deo vituperia pati.

Sicut enim, tu Domine Deus, passus es pro me; ita & ego debeo pati pro te, & te sequi pro posse. Tu enim sancto Petro dixisti; *Sequere me.*

Joan. 21.

Sed

Infirmitas
humana in
exequendis
bonis pro-
positis.

Sed heu mihi Domine, quia tam parum possum pati pro te. Sæpè propono, & de decem vix unum perficio. Multa sunt verba, sed opera pauca. Totum est culpa mea, & excusatio nulla. Nam desidia & negligentia propria augment peccata mea.

Quid ergò restat ad ista dicere & cogitare, nisi veniam petere, & orare? Peccavi Domine, miserere mei.

Sic enim omnes Sancti ante te fecerunt & docuerunt: & adhuc quotidie omnes fideles faciunt.

Omnes sancti & amici Dei, orate pro me: quia infimus sum, & omnibus bonis indigeo, & ab omnibus juvari humiliter peto.

Oratio fa-
luberrima.

3. O sancte sanctorum, Domine DEUS meus, inclina aurem tuam ad precem pauperis servi tui. *Adjuva me, & salvus ero, & meditabor in justificationibus tuis semper.*

O Uti-

Outinam merear unus de pusillis gregis tui esse in regno, quod præparasti humilibus & diligentibus te.

Diligam ergò te, Domine virtus mea, ex toto corde meo, sicut præcepisti ore sancto tuo. Tu spes mea, & salus mea, & totum desiderium meum.

Da mihi intellectum clarum, contra omnem errorem ; cor mundum, contra omnem impunitatem ; fidem rectam, contra omnem dubitationem ; spem firmam contra omnem diffidentiam ; charitatem ferventem, contra omnem acediam & negligentiam ; magnam patientiam, contra omnem turbationem ; sanctam meditationem, contra turpem imaginationem ; continuam orationem, contra diaboli impugnationem ; diligentem attentionem ad lectionem, contra frequentem mentis evagationem ; bonam occupatio-

Ii

nem

nem, contra cordis tædium & somnolentiam; devotam sacræ passionis tuæ recordationem, contra omnium vitiorum mortificationem. Adesto mihi in his bonis DEUS meus, & confirma me in omnibus verbis sanctis tuis, Amen.

CAP. XVIII.

*De solitudine & silentio.**Psal. 54.*

Ecce elongavi fugiens, & mansi in solitudine. Quare? Propter multa bona indè provenientia, & ad cavendum distractiones cordis mei, in multis rebus visis & auditis; quia quæ oculus non videt, nec auris audit, cor non dolet nec citò turbatur.

Igitur latêre, & tacere, bonum est pro pace cordis, & obtentu devotæ orationis.

Solitudo &
silentium
magna puritatis &
pietatis
præsidia:

Ad hoc juvant locus secretus, & recessus à turbis, ubi non est strepitus. Sicut enim piscis extra aquam citò moritur, ita monachus extra cellam leviter distrahitur & inquinatur. Nam

Nam prudens apīs mel ex floribus colligens, statim indè evolat, & secretum gaudens repetit, & hoc in alveario cautè abscondit, ut habeat undè in hieme latenter vivat.

Ideò enim suavitatem odoris abscondit, ne foris vagando fructum laboris sui iterum perdat.

Nam preciosa aromata, in pyxide clausa fortius fragrant; aperta & ostensa, virtutem odoris citius amittunt.

Flores quoque manibus attacti læduntur; intra septa pomarii clausi servantur, & muris altis firmati tutantur.

Crescunt rosæ in hortis clausæ securæ; arescunt, & calcantur pedibus in viis projectæ.

Sic vagus & instabilis monachus vilescit sæpè foris visus; fugiens autem turbas & manens intus, reputatur sanctus.

Ostendit
variis ex-
emplis &
similibus.

Candela ardens à vento citò

II 2

ex-

extinguitur, in lucernâ latens custoditur.

Sic fervor devotionis in secretario cubiculi tutius servatur, & in negotiis externis facilius dissipatur.

2. Igitur cellam & silentium dilige, si vis devotus & pacificus intus permanere.

Consortio
hominum
non macu-
lari rarum
& difficile.

Oportet, quod valdè fortis sit & custoditus, qui foris inter homines ambulat, & interius non impeditur nocivis.

Maneas ergo libenter in solitudine, & in cella, devotionis causa; sicut beata Virgo *Maria* mansit sola in cubiculo clausa, loquens cum sancto Angelo sibi misso à DEO de cœlo; ut etiam ad te veniat sanctus Angelus, Domini nuncius coelestis & custos animæ tuæ fidelis; & recedat à te longius spiritus malignus, cum omnibus phantasiis suis.

Notabiles
gnomæ in

Dixit quidam devotus silentii amatorem; *Rarè loquor diu homini-*
mini

minibus, sine aliqua lesione conscientie intus. commen-
dationem
silentii.

Et alius quidam: *Oportet, ut sit valde edificabile verbum, quod emendet silentium.*

Et tertius ait: *Nobile est verbum, in suo tempore dictum.*

Et quartus adjecit: *Qui os suum firmiter claudit, non detrahit, nec mentitur.*

O quàm laudabile & jucundum loquentis verbum, nil mali, nil vani, nil doli, nil falsi habens admixtum!

Multi multa loquuntur, sed non sine periculo linguæ pronæ ad malum. Pax igitur multa custodienti os suum, & manenti in cella, & sæpè oranti.

Lauda quoque taciturnum virtuosum, increpa vagum verbosum, cave dolosum. Fuge tumultum, dilige secretum, sequere humilem & devotum, sustine patienter tibi molestum, propter Christum pro te crucifixum.

li 3

3. Fra-

3. Frater interrogavit senem,
 Quod statutum in ordine, pro
 pace & devotione maximè profi-
 cium ? Respondit notabile ver-
 gioſo neceſ-
 ſaria, bium ; *Servare à patribus silen-
 tium statutum ; Vitare tumultus
 hominum, & otium.*

Hæc tria in ordine valdè ne-
 ceſſaria, Deo & Angelis accepta;
 ſcilicet, laborare manu, contra
 otium ; amare lectionis ſtudium,
 contra cordis tædium ; & con-
 tinuare orationis uſum, contra
 diaboli dolum.

Hæc laudant ſancti Patres an-
 tiqui & novi, quia frater tacens
 & Deo vacans, ac ipſo cœlitus
 benedicitur, & ad contemplanda
 divina ſecreta aptior invenitur,
 & altius illuſtratur.

Vagus verò & fabuloſus, qui
 otioſè circuit donis cœleſtibus
 indignus efficitur, & aliis eſt mo-
 leſtibus.

Nescit ſuperbus diu tacere,
 quia

quia cupit doctus videri, & præ aliis laudari.

Qui præsumptuosè loquitur, à multis vituperatur : qui autem verecundè tacuerit, gratiam ab adstantibus meretur.

Magna humilitas cordis, sentire de seipso viliis semper meliora.

Grandis superbia, abundare in sensu suo, & stare in propria voluntate, Deo & communitati fratrum contraria, Abundare in suo sensu, lepra pessima religiosorum.

Hæc est lepra pessima, quam odit DEUS, & percutit sæpè subitanea morte.

Simplex & innocens, humiliter obediens, ubique lætus & securus.

Laudabilis fama habere pauca verba, cavere levia, loqui utilia, & omnia agere cum modestia. Omnibus adde modum, modus est Cato. pulcherrima virtus.

Et hoc est, quod ait Christus:
Habete sal in vobis, & pacem habete. Matth. 18.

*Colos. 4.**Iob. 6.*

*te inter vos. Et Paulus Aposto-
lus ; Omnis sermo vester sale con-
ditus sit. Et sanctus Iob : Quo-
modo potest commedi ; quod non est sa-
le conditum ?*

4. Castus & pudicus custodit
cor suum , os suum , & omnes
sensus suos , pronos semper in
malum ; ut non peccet , & De-
um ac proximum offendat.

Compun-
ctio cordis,
& curiositas
oris auri-
umque ma-
le conve-
niunt.

Non est corde compunctus,
qui vana libenter audit, & recitat
coram aliis.

Perdit citò compunctionis
gratiam , qui non custodit cordis
& oris januam.

Homo pronus ad loquendum,
facile excedit loquendi mensu-
ram.

Si haberes Jesum crucifixum
in corde tuo fixum, non exiret ci-
tò de ore tuo verbum vanum &
otiosum.

Sed quia non habes Jesum fir-
miter in corde tuo clausum , ideo
sapè quaris solatium forinsecus,
debile

debile & frivolum, parum juvans
intus à doloribus prementibus
cor tuum.

Solus enim Jesus præstat verum Frustra ex-
animæ solatium, & sanat omnes tra Jesum
languores vitiorum. In brevi mo- quæritur
mento & unico verbo potest li- solatium,
berare dolentem ab omni malo.
Nam amplior est gratia Dei in
bono, quàm culpa in malo.

Cur audis vanos rumores secu-
li, qui sæpè te conturbant & di-
strahunt in corde? Quare negligis
dulces sermones Christi, qui te
consolari possunt, & confortare in
omni tribulatione tua, die ac no-
cte? CAP. XIX.

*De refugio pauperis ad De-
um adiutorem suum.*

Tibi derelictus est pauper, orpha- Psal. 9.
no tu eris adiutor. Beatus ille
pauper, cui Deus est adiutor in
omni tribulatione suâ, consolator
in angustia, unica spes & confi-
dentia in extremis, corona gloriæ
in regno æternæ beatitudinis.

Ii s

Pre-

Volunta-
riæ pauper-
tatis eaco-
mia.

Preciosa virtus voluntaria pau-
pertas assumpta pro Christo, cu-
jus merces æterna permanet cum
Angelis in cœlo, quo fur non ap-
propriat ad furandum, nec raptor
ad prædandum, neque latro ad
occidendum.

In multis periculis & curis
quotidianis sunt divites hujus se-
culi, à quibus liber est servus
Christi, renunciando omnibus quæ
sunt mundi.

Magna libertas animæ fidelis,
quæ nil proprietatis habet in ali-
qua re mundi propter regnum
Dei & amorem Jesu Christi, sed
omnia possidet in Christo, qui
pro nobis pauper & dolens fa-
ctus. Qui pendens nudus in cru-
ce, non habuit ubi caput suum
reclinaret vel manum aut pedem
usquam moveret.

Christus ea
excelluit.

Quis huic pauperi in omnibus
indigentis similis? Verè nullus.
Propter hoc exaltatum est no-
men ejus solius, super omnia in
cœlo

coelo & in terra, & super omnia
benedictum in secula.

*O bona pauperies, nisi te Deus
ante tulisset;*

*Nunc tua durities cunctis despe-
cta fuisset.*

Felix paupertas rerum, quæ
tollit superbiam oculorum, &
occasionem multorum vitio-
rum.

2. Verè ille est pauper spiritu,
qui de nullo verbo & facto bono
superbit, nec in altiore gradu es-
se cupit, ne gravius cadat.

O quàm magna virtus abdicata
paupertas, nil habens in pro-
prio; quæ animæ aperit cœli
portam, auget gloriæ coronam,
& cum Martyribus meretur acci-
pere patientiæ palmam, post hu-
jus vitæ angustiam, in Christi ser-
vitio consummatam.

Nam hoc est veraciter & fide-
liter Christo servire, pro ejus a-
more penuriam, & alia multa in-
commoda sustinere.

*Felix, qui
pro Christo
pauper;*

Beatus, qui de necessitate, & infirmitate suâ facit virtutem: & de omni, quod patitur, sequitur Dei voluntatem.

Noli ergò pauper nimis contristari, cum inopiam pateris; nec indignari, si derideris, aut amicis tuis relinqueris.

Et ab ipso
solatium
inopie
querit:

Converte cor tuum ad CHRISTUM, pauperem pro te factum & infirmum; quære solatium tuum à Deo, & in Deo solo, si optas semper esse in gaudio. Nam omnia alia solatia foris quæsita, nulla sunt, nec durant, nec sufficiunt, quantumcunque videntur magna.

3. Elige itaque JESUM CHRISTUM Dei filium, in specialem amicum & cognatum tuum, reliquos omnes relinque propter CHRISTUM,

Cave omnem socium volentem te impedire à sancto servitio CHRISTI, & trahere ad seculum & portas inferni. Lata est

est enim via, quæ ducit ad inferos; *Matth. 7.*
 & multi sunt, qui intrant per
 eam, ait Jesus Christus.

Solus ipse sufficit ad perfe- Huc enim
solus ipse
sufficit.
 ctum solatium habendum, qui
 potest dare regnum cœlorum,
 omnibus relinquentibus regnum
 mundi, & omnem ornatum
 ejus.

Transit enim mundus, & con- 1. Joann. 2,
 cupiscentia ejus, tanquam fumus
 venti, & flos agri arescens.

Sta ergò frater paupercule, fir-
 missimè in bono proposito sem-
 per serviendi Deo; & permane
 cum fratribus tuis, die ac nocte in
 laboribus multis, in loco isto,
 quem propter Deum primitus
 elegisti; & parentes ac cognatos
 spontè reliquisti, & integrè te
 Deo obtulisti; ut etiam cum eis
 maximè congaudeas in regno
 Christe, & omnibus sanctis.

Nam pro parvo labore & bre-
 vi dolore in mundo, reddetur ti-
 bi æterna requies in cœlo.

Ii 7

Re-

Recogita sedulò sacra vulnera
Christi, & acerba ulcera pauperis
Lazari, & poterit tibi in agone,
quando debes mori, & de hoc
mundo transire.

CAP. XX.

*De paupere & infirmo
Lazaro.*

Psalm. 68. **E**go sum pauper & dolens, Deum
adjuvame.

Hæc vox pauperis & infirmi,
ad Deum suspirantis pro regno
Dei.

**Dura fer
patienter**

O pauper & infirme sustine
patienter per modicum tempus
dolores corporis, & penuriam in
cibis & vestibus, quia non diu hic
eris & dolebis.

**Memor
pœnarum
infernali-
um;**

Gratias age Deo, quia levius
est modò flagellari cum pauperi-
bus & debilibus, quàm postea
cruciari in inferno cum fortibus
& divitibus.

**Et peccato-
rum tuo-
rum;**

Recordare malorum tuorum
præteritorum, quibus Deum &
pro-

proximum sæpè offendisti; & sustine virgam Domini in remissionem peccatorum tuorum, de quibus non plenè poenituisti nec satisfecisti.

Memento etiam pro consolatione tuâ, omnium gravium dolorum & sanctorum vulnerum Christi; quia multa & graviora ipse flagella pro te sustinuit. Imò Christi pro te patientis.

Memento quoque pro alleviatione tua, pauperis & ulcerosi Lazari, post mortem in sinum Abrahamæ latè recepti, & pavesce finem delicati divitis, post convivium sua in inferno sepulti, unde nunquam poterit liberari. *Luc. 10.* Lazari quoque ad tempus afflicti, æternum beati;

Vide nunc, quid potius eligendum sit tibi, an pati modicum, & egere cum Lazaro infirmo, & gaudere semper cum Christo: Et vide quid eligas, Lazari sortem, an Epulonis.

An deliciari breviter superflue cum divite sano, & subito mori, & sepeliri in inferno. & ardere jugiter cum diabolo? Intelligenti satis dictum est paucis verbis.

2. Bea-

2. Beatus, qui intelligit, & emendat se tempestivè de omnibus malis suis, ne damnetur cum impiis, duris verberibus cruciandus.

Quem enim modò sacra verba non compungunt, nec corrigunt, postea sæva verbera sine fructu lacerabant, nec unquam torquere cessabunt.

Ab his malis liber est Lazarus pauper & infirmus, ab Angelis sanctis in sinum Abrahamæ lætissimè portatus.

En beneficia pauperi Dei, huic pauperi Lazaro misericorditer ostensa.

Lazaro præstita:

Non habuit (ut existimo) amicos divites se visitantes, nec aliquos servos aut socios sibi servientes; sed (sicut dicit JESUS) *canes ad eum veniebant, & lingebant ulcera ejus*. Ipsi soli in tanta miseria, pro solatio sunt relictæ.

Et quid miserabilius, quàm ho-

hominem humano solatio destitui, & bestiis consolandum relinqui?

Nec tamen ex ore pauperis impatientia sonuit, aut vox murmuris; sed potius gratiarum actio, & vox laudis.

Sed cui negabat humana impietas solatium, brutorum feritas mansuetè exhibuit obsequium.

Tu ergò infirme ne murmura-
veris, si ad horam inconsolatus
relinquaris, & infirmitatum sti-
mulis agiteris; sed cogita tibi, ex
divina misericordia dispensante,
id evenire; ut hic sectus, hic ustus,
non pereas.

Ejus exem-
plo infirmi-
tates & ad-
versa fer pa-
cienter.

Ipsè fortè in minutissimis peccatis, ut autem in gravissimis crebrius offendisti.

Patienter ergò dolores infirmitatum sustine, & te derelictum interdum ab hominibus gaude, ut cum Lazaro merearis cœlestis regni januam introire.

CAP.

CAP. XXI.

*Declaro indellectu sacra
Scriptura.*

Psal. 118. **D**eclaratio sermonum tuorum
illuminas, & intellectum da
parvulis.

Ufus S. Scri-
pturæ quis.

Quæcumque in lege veteri &
nova scripta sunt, ad doctrinam
animæ nostræ scripta sunt; ut
Deo fideliter serviamus, odiendo
malum, & adhærendo Deo, Sum-
mo Bono, corde puro integro, &
perfecto, hîc & in futuro.

Ad intelli-
gentiam
ejus quo-
modo per-
veniendum.

Quæ igitur ignoras, humili-
ter quære; & quæ non benè in-
telligis, pete reverenter à doctio-
ribus tibi declarari. Nam decla-
ratio sermonum Dei illuminat
corda parvulorum.

Si non potes adhuc altiora ca-
pere, tunc parva cum parvulis
disce, sicut Dominus Jesus dicit:
Matth. 18. Sinite parvulos venire ad me, tali-
um est enim regnum cælorum.

Quæ ergò intellectum tuum
ex-

excedunt, noli temere percutari;
sed omnia hæc Spiritui sancto
committe, & firmiter vera esse
crede; quia Spiritus sanctus do-
ctor est omnis veritatis, & non
potest testis esse falsitatis.

Quod multi habent multa du-
bia, non est culpa nec vitium sa-
cræ Scripturæ; sed cœcitas men-
tis eorum, & negligentia studii in
sacris libris, qui continent æter-
næ salutis necessaria documenta.

Dubia circa
eam unde
orianur.

Igitur canonicas Scripturas li-
benter lege, & expositiones do-
ctorum cum diligentia adverte,
& intelligere stude.

Lege eam
sedulo, sed
sine oratio-
nis dispen-
dio;

Nec tamen propter diligentiam
studii, est ab oratione & Mis-
sarum celebratione cessandum.
Sæpè enim in oratione & in Mis-
sa, multa secreta devotis pandun-
tur, quæ pomposis & curiosis
scrutatoribus occultantur.

Prodest autem valdè parvulis
& rudibus, cum simplicia verba
eis proponuntur; nocent verò
sub-

subtilia, attamen juvant, si obscura dicta explanantur.

Ruminando
ejus dulce-
do percipi-
tur,

Et qui diligenter ad lectiones in choro & refectorio advertunt, & cautius perscrutantur, quid intrinsecus verba historiae continent; pascuntur favo mellis ex omni verbo Dei, quod audiunt & legunt.

At clarus
intellectus
non est vitae
praesentis,

Unde quamdiu homo corpore mortali vivit, semper magis addiscere potest, & ad altiora capienda proficere, sed ad claram intelligentiam Angelorum & Beatorum visionem non attinget, donec ad aeternae beatitudinis gloriam Christo auxiliante perveniat.

3. Solidus & fortis cibus nocet parvulis & infirmis; mollis cibus & tenuis potus, nutrit infantes.

Sufficit nos-
se magis ne-
cessaria:

Simplicia organa & modera-
ta cantica, dulcius saepe resonant
& laetificant; alti clamores qua-
si dura tonitrua, debiles ani-
mos

mos magis terrent quàm re-
creant.

Crebra fulmina excoecant oculos, lux in laterna conservat
aciem visus. Nocet ni-
mum scru-
tari myste-
ria.

Profunda flumina submergunt
incautè natantes, per pontem
transeuntes evadunt pericula
aquæ securius.

Sæpè per iter planum agnus
liber transit, ubi bos fortis ca-
dit & rapitur, ligatur, & ma-
ctatur.

Sic simpliciter credens & hu-
militer obediens, gratiam invenit;
& sibi confidens, perdit, quod ha-
bet. Alta extollunt leviter su-
perbos, & in fine confundunt
gloriantes.

4. Vidi simplices in oratione
ex devotione flere, & altè cla-
mantes & discantantes, nil tale in
corde sentire.

Quare hoc accidit? Quia sim-
plex & humilis Deo placere stu-
det in omni, quod agit & loqui-
tur. Cantum
psalmodum
cordis amor
commen-

dat, non vo- tur. Vox simplicis corde apud
 eis clamor. Deum in cœlo, vox vagi cordis
 & dissoluti cantoris, coram ho-
 minibus in vicis & plateis civi-
 tatis.

Qui sensum Psalmorum serio-
 se attendit, & paulatim legit &
 cantat, magnam devotionis dul-
 cedinem concipit.

Verè enim suavis est Dominus
 rectis corde, qui gloriam ejus
 quærunt, non propriam lau-
 dem.

Te corrige
 primùm;
 deinde pro-
 ximum.

Benedictus sermo ex ore lo-
 quentis & cantantis, unde com-
 pungitur cor audientis.

§. Gallus antequam cantet,
 prius seipsum alis suis verberat
 & excitat; sic bonus frater, &
 devotus orator, se primitus cor-
 rigere debet, antequam alium in-
 crepet.

Ille benè & prudenter docet,
 qui à seipso incipit; & primò
 emendat, quod in aliis notat & re-
 prehendit.

Sic

Sic sanctus Paulus alios instru-
ens, humiliter se peccatorem præ-
aliis nominat, dicens: *Qui JESUS* ^{r. Timot. r.}
Christus venit in hunc mundum ^{Ita faciebat}
peccatores salvos facere: quarum ^{Sanctus}
primus ego sum, qui non sum dignus ^{Paulus;}
vocari Apostolus.

Et quare, ô sanctissime Pau- ^{Agnosce}
le? *Quia persecutus sum eccle-* ^{se indignum}
siam Dei. ^{Apostolatu.}

Unde ergò sanctus, & vas ele-
ctionis verè dignè glorificandus?
Non ex meipso, non ab homini-
bus, sed per vocationem & reve-
lationem JESU Christi, à quo di-
dici mitis & humilis esse, & evan-
gelio ejus obedire.

Nihil boni mihi attribuo, sed
quicquid egi & docui, hoc totum
ei principaliter ascribo, qui me
vocavit per gratiam suam ad fi-
dem, quam prædico & servo us-
que ad mortem.

Nam solâ gratiâ Dei sum, id ^{1. Cor. 15.}
quod sum, & gratia ejus in me
vacua non fuit, sed semper in
me

me manet & manebit, donec perveniam ad eum, qui me precioso sanguine suo redemit & salvavit.

CAP. XXII.

De magnis meritis patientia pro Christo.

Luc. 21. **I**N patientia vestra possidebitis animas vestras.

Provocatus quacunque loquitur, aut te injustè increpat, injuria, aut non statim irascaris, nec durè refile aut dissimula: Aut spondeas, sed tace, aut humiliter loquere, & sustine patienter, sicut fecit JESUS.

manuete responde, Nam accusatus multis tacuit, Exemplo & flagellatus non murmuravit. Christi,

Aut si opus est loqui & profit, tunc responde benignè & doce prudenter; sicut Christus dura alapa percussus, respondit servo Pontificis verbis rectis & mansuetis. Sic enim alios magis ædificas, & te ipsum à confusione liberas.

In omni eventu rerum & contradictione linguarum parvarum, tene patientiam, & tace pie ad objecta.

2. Attende profectum animæ tuæ in omnibus, quàm magni meriti sit patientiæ virtus, quæ ornat animam virtutibus, & ducit ad palmam cum Martyribus. Vel tacentis ad contumelias, vel modeste diluentis. Luc. 23.

Hanc Christus docuit, & factis in passione demonstravit. Cum enim accusaretur à principibus sacerdotum & senioribus populi, nihil respondit.

Implevit opere, quod dixit sermone: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris.* Matth. 11.

Non invenitur alicubi requies vera & pax secura, nisi in solo Deo, in vera humilitate, & benigna patientia, in qua veniunt omnia adversa.

Si ergò in Deo tota spes tua, non in aliqua creatura, parva vel magna, Sic veram requiem,

Kk

magna; quia sine Deo omnia vana, & cum Deo omnia bona.

CAP. XXIII.

*De bonis moribus humilis
Monachi.*

Cant. 8.

Fuge dilecte mi, fuge.

Fuge tur-
bam.

Quare? Propter multa pericula mundi, quæ sæpè homini contingunt, qui in seculo conversatur.

Ut effugias
cordis tur-
bationem;

Nam qui Deo vacare appetit, libenter solus est & orat, studet & scribit; & sic per multa bona exercitia à vitiorum periculis custoditur; & tempus suum fructuosè expedit, & alios ædificat.

Quam parit
confabula-
tio.

Qui autem libenter foris ambulat, & hinc indè fabulari desiderat, rarò est, quin cor suum maculet, & inde votior ad cellam pacis amicam redeat.

Si loquen-
dum, sit ser-
mo pius ve-
rax humi-
lis.

Sermo pius & modestus cunctis acceptus, durus, & inconsideratus offendit amicos.

Qui verax est, vera loquitur:

Et

Et qui fictus verbis alium decipit, oditur.

Verus humilis de bonis operibus laudes non quærit; sed omnia bona Deo ascribit, & mala sibi.

Qui mendacium ore profert, Christum à corde fugat; & qui alta quærit, seipsum confundit, & justè decipitur. Qui planè rectè loquitur; ab omnibus honoratur & amatur.

2. Omnes fratres sumus ab uno Deo creati, omnes peccatores ex parentibus nati; sed per gratiam Christi ad fidem vocati & baptizati, mundamur & Christo unimur.

Nemor ergò alium contemnat, nemo derideat, neque in alium lingua quo lædat; sed potius propter Deum juvet & instruat, in quantum valet, sicut sibi ipsi fieri desiderat, quando indiget.

Qui ergò debilem in fide sacris verbis confortat, panem coeli languenti porrigit. Kk 2 Qui

Cave alterum
lingua
lædere.

Quin poti-
us instrue &
consolare.

Qui tristem consolatur, po-
tum vitæ sitienti propinat.

Qui iracundum sermone blan-
domitigat, favo mellis linguam
canis ungit, ne duris moribus
aliquem lædat.

Qui dissolutum tacere facit,
magnam pacem inter fratres de-
votus generat.

Qui aliis se præfert, stultum
se ostendit, & confusione di-
gnum.

Et ubique
humilitati
stude.

Qui in omnibus se humilitat,
gratiam ampliorem meretur &
gloriam.

Pius & humilis laqueos dia-
boli orando frangit & evadit,
quos superbus vanè gloriando
incurrit & perit. A quibus plus
JESUS nos semper custodiat, &
ad cœli gaudia perducatur.

Amen.

CAP.

CAP. XXIV.

*De provida locutione, &
fraterna compas-
sione.*

Medice cura teipsum.

Luc. 4.

Istud in mente semper Prius tei-
habeas, antequam loquaris, & ali-
quem corripias, ne fortè amplius quàm alte-
pecces indiscretè vel injustè ali-
quem arguendo. rum.

Os iusti & prudentis servat Correptio
tempus & modum loquendi, & indiscreta
personam ac naturam hominis non sanat,
prius attendit; ne fortè perdat aut sed lauciat.
lædat, quem sanare debuerat.

Os bonè eruditum & discre-
tum, est quasi vas solidum auro
ornatum, unguento plenum, bal-
samo odoriferum, & omni hono-
re dignum.

Ex bonis verbis tuis, & reli-
giosis moribus, seculares ædifi-
cantur, pigri excitantur, negli-
gentes arguuntur, dissoluti com-

Kk 3

pun-

punguntur, ignari instruuntur,
devoti inflammantur.

Religiolis Magis enim per vivida exem-
moribus ef- pla homines trahuntur ad con-
ficacius. temptum seculi & emendatio-
corriges, nem vitæ, quàm per multa verba
quàm mul- secularis scientiæ.
tis verbis.

Facilius ali- 2. Non est magna ars & vir-
os corrige- tus, velle alios docere & corripe-
re, quàm sei- re; sed seipsum benè regere, &
psum. correptiones piè suscipere, & fer-
venter se in istis emendare, hæc
magna est sapientia apud Deum
& homines.

O utile me-
aitum!

Disce dubiosa ad meliora tra-
here, ignota non judicare, aper-
ta mala cavere, proprium scan-
dalum tegere, mores & defectus
infirmorum supportare: Et quæ
non potes emendare, Deo com-
mitte.

Uti Deus te
peccantem
sustinet:

Cogita, quod Deus in multis
te portavit, & adhuc quotidie
portat, nec tamen te emendas,
sicut sapè dicis & proponis: Sed
piè te tolerat & expectat, ut pœ-
ni-

niteas, & infirmitatem tuam magis cognoscas, & veniam humiliter petas, & neminem spernas, nec temerè iudices.

Porta ergò fratrem tuum in Itā & tu paucis, sicut te Deus portat in proximum, multis.

Paucis verbis devotus & humilis utitur, ne per excessum intus distrahatur.

Superbus rigidè loquitur, iracundus alios perturbat, & correptus turbatur.

Mitis correptor patienter sustinet, obsecrat magis quàm increpat, peccanti condolet, & amicū factis se probat. Obsecra potius quàm increpa.

Qui præesse aliis appetit, periculis se exponit & vilescit. Amatot vanæ gloriæ nescit diu tacere, ne videatur ignarus esse. Eru-
bescit vilia & servilia opera facere, & post alios stare, & in infirmo loco sedere.

Et tamen honor maximus est, Humilia se-
stari magis
honorifi-
cum,
in omnibus humilitatem ostendere,

Luc. 22.

dere, & aliis inferiorem se sentire,
& omnibus libenter velle propter
Christum servire, qui ait: *Ego
in medio vestrum sum, sicut qui mi-
nistrat.*

Disce juvenis prius tacere an-
tequam loquaris, ne coram seni-
bus confundaris. Tutius est ta-
cere, quàm insipienter loqui.

Magnæ ar-
tis tacere &
loqui op-
portunè.

3. Magna ars scire tacere, cum
fueris correptus; & magna sapi-
entia loqui modestè in tempore
suo, quod justum est & decet, co-
ram eruditis.

Insipiens nescit servare tem-
pus, & modum, & ordinem; ideò
multa mala illi occurrunt, & justè
reprobatur.

Juvenis audax & ad loquen-
dum velox, insipienti similis, &
casui proximus.

Si, instructus audit, & corre-
ptus tacet & obedit, spes magni
profectus erit; & in virtutibus
quasi lilium florebit.

Correptio
patienter

Grandis superbia, stare in pro-
pria

pria voluntate Deo contraria, & suscepta
 nolle acquiescere seniorum consi- magni pro-
 liis & verbis. fectus præ-
 sagium est.

Sed quia difficile est homini,
 in omnibus verbis & factis mo-
 dum tenere, & se custodiere: Ideò
 religiosi eligunt & quærunt in
 secreto manere & tacere, turbas
 fugere, & orationi vacare.

CAP. XXV.

*De incerta hora mortis, &
 celeri fine hujus
 vitæ.*

Vigilate, quia nescitis diem ne- *Matth. 25.*
 que horam. Felix anima, Felix qui
 quæ sæpè cogitat de novissimâ sæpè reco-
 horâ, quando omnia sunt cessatu- gitat ho-
 ra in hac vita, læta & tristia, hono- ram mor-
 res & vituperia. tis.

Felix anima paupercula, pro-
 pter Deum peregrina facta; quæ
 spernit omnia mundana culmina,
 quantumcumque sint magna &
 decora.

K k 5

In

Quæ vana ostendet omnia ;
Quantumvis nunc magna, pre-
tiosa, jucunda. In illa ultima hora peribunt
ab oculis omnia castella, villæ &
oppida, omnia vasa argentea &
aurea, omnia fercula lauta, &
pocula varia cum aromatibus
dulcorata.

Cessabunt pariter lyra, tuba,
tibia, & cithara, omnis ludus, jo-
cus, risus, saltus, plausus, cantus,
& discantus, clamor in plateis &
in domibus : Quia ad nihilum re-
digentur omnium viventium cor-
da, & pavebit à facie Dei omnis
terra.

O quàm sapiens, qui quotidie
hæc pensat ; & ad futura bona &
æterna gaudia percipienda, cum
fletu se præparat !

Felix qui his tempe-
stivè renun-
ciat ; 2. Beatus, qui spontè deserit,
quæcumque carnaliter delectant
in terra, ubi omnia sunt periculis
& laqueis plena.

Beatus peregrinus, qui sæpè
gemit & dolet in hoc exilio, &
cupit dissolvi & esse cum Christo
in cœlesti regno.

Bea-

Beatus, qui odit hunc mundum, & quæ in mundo allicere possunt ad peccandum, & fugit cum Helia in desertum ad monasterium, à facie multorum periculorum, quæ sæpè trahunt hominem incustoditum ad infernum.

Beatus, qui vigilat die ac nocte contra tentationes suas, & frequenter orat cum Helia, dicens; *Sufficit mihi Domine, tolle animam meam.* Quia melius est mihi cum bona spe mori, & decedere in gratia, quàm videre mala, & vivere inter tot pericula.

Nam quamdiu anima est in corpore, & corpus alitur cibis terrenis, non est homo purus à peccatis omnibus, nec liber à tentationibus suis, neque certus à casibus futuris.

Decipitur ergò valdè, & errat tanquam insipiens corde, qui hic diu vivere appetit, & multa agere.

Mundo valedicere;

3. Reg. 19.

Et ad celum suspirat.

At his miser, qui non optat finem miseria.

K k 6

pro-

proponit, & nescit, an craftinum habebit.

En quid divitiis, & dives in deliciis tuis, qualis eris post mortem in terra sepultus. Et quid proderunt tunc omnes divitiæ?

En hodie Rex vivit & imperat; & cras non invenitur nec auditur.

Hodie in alto folio sedet, aureo pallio vestitur, & cras sub terra sepelitur, & amplius non videtur.

Hodie à multis honoratur, & cras à nullo curatur.

Hodie magnificatur ab omnibus, & cras privatur divitiis & honoribus, villis & castellis.

O subita & mira mutatio. Hodie speciosus præ filiis hominum & in numero Regum, & cras cibus vermium & fætor narium.

Sicut nudus venit in mundum, sic quasi pauper & exul fertur in sepulchrum.

Nam

Nam omnium deliciarum & pomparum seculi brevis finis, mors, dolor, luctus, & pavor invadit omnes.

Moritur Dominus Papa & Cardinalis, & succedit alius citò moriturus.

Nemo quippe unius diei certitudinem vivendi habet, nec impetrare potest à Papa bullam nunquam moriendi, nec obtinere pecunia præbendam jugiter manentem.

Nemo liber à morte,

Sæpè enim post impetratam Quantum gratiam & prælaturam, repentinis magni, na mors venit, & omnia simul tollit. Sicque fit, ut ita pauper & nudus homo de Roma recedat, sibi prius ad curiam venit.

4. Legitur in historiis de multis antiquis patribus, qui valdè diù vixerunt : *Qui fuit, qui fuit, qui fuit, & sic de aliis sequentibus ; & in fine concluditur, Et mortuus est.*

Et vivaces;

Omnes enim morimur, &

Kk 7 tan-

tanquam aquæ labimur in terram, undè facti sumus.

Brevis &
fugax vita
hominis.

Quod est totum tempus vitæ nostræ, nisi nunc brevè instans; quasi ventus volans, & aurora mane pertransiens, & hospes non revertens? Quasi fulgur coeli in ictu oculi, sic pereunt omnia regna & tempora mundi.

Numera omnes dies, horas, menses, & annos vitæ tuæ, dic, ubi jam sunt?

Transierunt tanquam umbra solis, & perierunt sicut aranea texens: Flavuit ventus, & periit opus ejus.

Nihil ergò stabile & durabile super terram, de qua factus est Adam & filii ejus.

Totum enim vanum & fragile, quicquid videtur in seculo magnum, decorum, & delectabile.

Ergò semper & ubique memor esto mortis;

5. Non ergò te decipiant illecebræ, nec frangant injuriæ. Qualitercunque sit aliquid ornatum coloribus, aut auro & argen-

gen-

gento & gemmis preciosis decoratum, vilescit & arescit mortuum ac sepultum.

In omni igitur opere quod agis, & in quocunque loco fueris, quocunque pergis & quacunque transis, memor esto finis vitæ, & ultimæ horæ quam nescis.

Felix, qui cupit cum Paulo *Phil. 1.* dissolvi, & esse cum Christo. Hoc enim multò melius, quàm in carne diutius vivere, & à Deo peregrinari, & in fluctibus seculi quassari & turbari.

Si JESUM in mente semper *Desiderans* geris, & ad eum quotidie oras, esse cum tunc utique fiduciam habebis de Christo. regno ejus, qui ait: *Volo Pater, Joan. 12.* sit ubi ego sum, illic sit & minister meus.

Beatus ille servus, qui meruerit audire in extremis dulce verbum Christi: *Euge serve bone & Matth. 25.* fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, intra in gaudium domini tui.

CAP.

CAP. XXVI.

*De æterna laude Dei, & de
desiderio æterna gloriæ.*

Ad Deum
omnia re-
fer.

Lauda anima mea Dominum, à
quo omne bonum procedit,
& nunc & in æternum permane-
bit.

Ad ipsum ergò omnia referre
debes, sicut ad omnis boni prin-
cipium & finem; & cum magna
gratitudine ipsum intimè lauda-
re: ut iterum in te fluant dona
cœlestis gratiæ largiori munere,
donec pervenias ad fontem pe-
rennis vitæ, & ad patriam clarita-
tis æternæ, & visionem divinæ
præsentia & gloriæ.

Ama &
lauda De-
um,

Nil quippe tibi melius, nil sa-
lubrius, nil suavius, nil jucundi-
us, nil dignius, nil altius, nil fe-
licius, nil perfectus, nil beatius,
quàm ardentissime amare, & al-
tissimè laude Deum.

Nihil potes Hoc centies dico, hoc millies
agere excel- replico. Nullum studium ele-
gan-

gantium, nullum opus eminentius, quàm amare & laudare Deum creatorem ac redemptorem tuum, ex toto corde tuo, ex tota anima tua, ex tota mente tua, & ex omnibus viribus tuis. lentius vel
utilius.

Hoc age quamdiù vivis, sentis, & intelligis : hoc perfice opere & sermone, die ac nocte, manè, meridiè, vespere, omni hora, omnique momento.

2. pro posse & nosse, integrè, purè adhære semper Deo : ut sit DEUS omnia in omnibus, ante omnia & super omnia à te dilectus, benedictus, laudatus, & superexaltatus in secula, & tibi benè cum eo sine fine.

Exulta ergò anima fidelis in Domino DEO tuo, sicut beata Lucæ 10 virgo Maria exultavit in JESU salutari suo.

Exulta & lauda Deum tuum, qui te fecit & redemit, quia debitor Dei es in valdè multis & magnis beneficiis, & quotidianis
bo-

bonis tibi benignè collatis ; pro quibus omnibus plenè & dignè Deo regratiari nunquam sufficis, etiamsi Angelus sanctus esses.

Nec deter-
reant te
frequentes
lapsus :

Attamen lauda & gratias age, ut homo mortalis, misericordia Dei indigens , & eam semper quærens & implorans. Non cesses orare & laudare Deum.

Quos cha-
ritas pur-
gat.

Licet sæpè cadis , peccas , & eum offendis ; non tamen indè desperabis, sed magis te humilia- bis & orabis.

Ama & amaberis ; quia amor omnia mala præterita emendat, purgat , & sanat , illuminat & accendit ; fugat tristitiam , & parit cordi gaudium ; quale mundus non novit , nec caro & sanguis sentire valet.

Lauda Deum , & laudaberis ; benedic , & benediceris , sanctifica , & sanctificaberis , magnifica , & magnificaberis ; glorifica Deum , & glorificaberis ab eo in corpore & in anima,

3. S. Sed

3. S. Sed quando erit hoc Domine ? Quando replebis os meum laude perpetua, & exultabit cor meum & anima mea cum Sanctis tuis in gloria tua ?

Anhela ad
Deum per-
petuò lau-
dandum ;

D. Sustine tempus ad modicum, & videbis mirabilia magna cum sonuerit tuba novissima. Tunc dabo Sanctis meis, pro omni labore & dolore requiem & vitam æternam. Quid vis amplius ?

S. Prorsus nihil. Tu solus sufficis mihi DEUS meus, qui das vitam æternam amatoribus & laudatoribus tuis, pro parvis immensa, pro infimis summa, pro perituris æterna.

Qui solus
sufficit lau-
dantibus se.

Da teipsum Deo, & totum quod habes ; da ei, quicquid agis, scis, & vales, & eris ditior & charior Deo quàm fuisti.

Dic cum sancto Paulo : *Tan-1. Cor. 6.*
quam nihil habentes pro proprio,
& omnia possidentes in DEO.
Quasi viles & pauperes, ac tri-
stes

stes in hoc mundo ; sed divites
ac hilares semper in Domino, cer-
ti de futuro præmio in cælo.

Suspiria ar-
dentis ani-
mæ ad bea-
titudinem
cœlestis pa-
triæ anhe-
lantis,

4. *D.* O Domine DEUS, sa-
lutare vultus mei, & DEUS me-
us ; quando lætificabis me in re-
gno tuo, & clarissimo vultu tuo?

O quando illuminabis omnes
tenebras meas splendore lucis æ-
ternæ ? Quando auferes omnia
obstacula mea de medio cordis
mei, pax vera, beatitudo summa,
& felicitas perfecta ?

O quando sine omni impedi-
mento contrariorum , sequar te
securè & liberè, quocunque ieris
Domine ?

O quando oculis meis clarè te
videbo sine speculo , sine ænig-
mate, sine parabolis, sine figuris,
sine quæstionibus, sine dubiis, si-
ne opinionibus , sine interroga-
tionibus à magistris ?

O quando omnia sciam, quæ
credo in Scripturis sanctis, & le-
go in libris variis ; & audio au-
ribus

ribus meis à lectoribus in multis locis, de Deo meo, de Angelis, & omnibus Angelorum choris; de gloria & beatitudine cœlestis patriæ; de pace & ineffabili gaudio civium supernorum.

O quando ibi ero? Quando veniam & apparebo in conspectu tuo, & contemplabor lætam faciem tuam, & gloriam regni tui, cum Cherubim & Seraphim & omnibus Sanctis?

Sed nondum venit hora illa, clausa est adhuc ante me cœli porta. Ideò gemo corde, ore, quamdiù hic fuero, donec veniam ad te DEUS meus.

CAP. XXVII.

De laude Sanctorum Angelorum in cœlo.

IN conspectu Angelorum psallam *Psal. 137.*
tibi.

O Rex altissime, DEUS summe laudabilis, creator omnium rerum, Angelorum & Hominum;

num ; quamdiù morabor in terris , & elongabor à te , & ab omnibus sanctis Angelis tuis in cœlis ?

Tadium
vitæ præ-
sentis,
Sap. 16.

Heu me pauperem & infelicem , quamdiù manducabo cum hominibus panem terrenum , panem laboris & doloris ; & privabor pane Angelorum , continente omnis saporis suavitatem ?

Et deside-
rio laudan-
di Deum.
una cum
Angelis.

2. O Domine , quando audiam vocem laudis tuæ , ex ore Angelorum tuorum in cœlo ; sicut beatus Joannes Apostolus relegatus in exilium , audivit vocem multorum Angelorum psallentium in unum : *Sanctus, Sanctus, Sanctus.*

Apoc. 14.

O utinam essem unus cum ipsis & talem vocem haberem. Quàm libenter vellem te laudare cum eis , & super omnia altissima cœli cantica cantare , & magnificare nomen sanctum tuum in æternum.

Qui perfe-

O Cherubim & Seraphim,
quàm

quàm dulciter, quàm pulchriter, altissimè
 quàm ferventer & excellenter ^{cum lau-}
 cantatis & jubilatis coram Deo ^{dant:}
 sine omni tædio, sine fatigatione,
 sine cessatione in æterna felicitate!

3. Ideò omnis vox humana ^{Compara-}
 est mihi rauca, omnis cantus ^{tione æter-}
 sonus; omnis psalmus aridus; ^{næ laudis}
 omnis musica gravis; omnis ci- ^{& gloriæ}
 thara surda: omne organum mu- ^{omnia præ-}
 tum; omnis lætitia, grandis ^{sentia for-}
 tristitia; omnis ludus, ululatus; ^{dent.}
 omnis cibus & potus, insipidus;
 omnis caro, fœnum; omne vi-
 num, fel & acetum; omne mel
 venenum; omne jucundum,
 asperum, omnis decor, fœtor;
 omnis ornatus, stercus; omnis
 honor & gloria, vanitas & fu-
 mus; omne preciosum & nobi-
 le, vile & deforme; imò omnia
 nulla, comparatione æternæ vi-
 tæ, æternæ gloriæ, æternæ læti-
 tiæ, in conspectu Dei & Angelo-
 rum; qui altissimè collaudant
 san-

sanctam & gloriosam Trinitatem, die ac nocte sine fine.

4. Sed quia ad ista sublimia cœlorum cantica ascendere nequeo, nec plenè ea comprehendere sufficio; ideò meipsum plango, & valdè despicio, & coram Deo & omnibus hominibus flecto genua mea, & humiliter veniam peto.

Opera nostra
sunt inania
sine gratia.

Nam opera mea verè nulla sunt, sine gratia & misericordia tua Domine; quàm maximè ostendis super omnem creaturam tuam, sine numero & mensura.

Rom. 12.

Dei verò
inscrutabilia.

O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quàm profunda sunt judicia tua, & vera à seculo usque in finem seculorum, super bonos & malos, super gratos & ingratos, super pios & impios; ita ut nemo possit plenè investigare, opera tua, nec debeat justè conqueri in aliquo facto

facto improvifo. Benedictus ergo
semper DEUS meus.

CAP. XXVIII.

*Oratio devoti amatoris &
laudatoris Dei.*

Dirigatur Domine oratio mea, Joan. 140.
sicut incensum in conspectu
tuos.

Cupio Domine DEUS meus
cum omnibus Sanctis tuis, &
creaturis, in omni loco & tem-
pore, te laudare, benedicere &
prædicare, & puro corde semper
amare; & super omnia opera
tua, nomen sanctum tuum ma-
gnificare & exaltare in perpetu-
um: quoniam tu es DEUS meus,
& ego pauper servus tuus.

Tu lux mea, & spes mea, Deus
meus. Tu fortitudo mea, pati-
entia mea, laus & gloria mea,
DEUS meus. Tu sapientia mea,
& prudentia mea, pulchritudo
Ll mea,

Deus ani-
mæ amanti
omnia.

mea, & dulcedo mea DEUS meus.

Hinc illud
Sancti
Francisci
Deus meus
& omnia,
Nam in u-
no Deo a-
mans ani-
ma omni-
um voto-
rum sum-
mam ha-
bet,

Idest:
Quidquid
alii aliunde
captant ho-
noris, opu-
lentiae, vo-
luptatis,
scientiae,
solatii, pro-
tectionis,
securitatis,
delicia-
rum, &c.
Id omne
in solo
DEO

Tu musica mea, & cithara,
organum meum & tympanum
meum, DEUS meus. Tu psal-
mus meus & hymnus meus, can-
tus meus, & júbilus meus, DE-
US meus.

Tu galea mea & lorica mea,
arcus meus & gladius meus DE-
US meus.

2. Tu thesaurus meus, aurum
meum, argentum meum, talen-
tum meum, ad solvendum omne
debitum meum, DEUS meus.

Tu domus mea, & castrum
meum, & palatium meum, DE-
US meus. Tu scutum meum,
& vexillum meum, turris forti-
tudinis & defensor vitae meae,
DEUS meus.

Tu hortulus meus & poma-
rium meum, viridarium meum,
& refrigerium meum, DEUS
meus.

Tu aula mea, & mensa mea,
cibus

cibus meus, & potus meus, DEUS meus. Omnis enim cibus perit.

qui non est à te coctus & paratus, insipidus est mihi, DEUS meus.

Tu cinamomum meum & balsamum suavitatis meæ, nardus mea & electa myrrha mea cum preciosis unguentis, DEUS meus.

Tu rosa mea & lilium meum, tu sertum meum & corona mea, DEUS meus.

Tu thalamus meus & lectulus meus, sudarium meum ad tergendum, linteum ad involvendum, DEUS meus.

3. Tu lucerna mea & lampas mea, candelabrum meum & sidus meum, DEUS meus.

Tu liber meus intus foris scriptus, Biblia mea, in qua tota sacra Scriptura jacet, magister meus & DEUS meus.

Tu lector meus, & instructor meus, medicus meus & apothecarius meus, DEUS meus.

L I 2

In

In te omnia invenio & habeo
te donante, & miserante; &
quicquid extra te quaero & desi-
dero, parum, vel nihil mihi pro-
desse sentio.

Aperi ergò cor meum in lege
tua sancta; redde mihi lætitiā
salutaris tui; dilata cor meum
ad currendam viam tuam; con-
firma me in verbis tuis; quia non
est, qui adjuvet, non est, qui
præter te salvum faciat, & ad vi-
tam æternam perducatur.

Exaudi me DEUS meus, cum
deprecor, cum tribulor, cum læ-
tor, cum sanus sum. In omni-
bus me tibi commendo, & te in
æternum benedico. Amen.

CAP. XXIX.

*De unione cordis cum Deo
habenda.*

Psal. 114. **C**ONvertere anima mea in re-
quiem tuam, quia Dominus
benefecit tibi.

Ipse

Ipse enim est requies tua, & pax tua; ipse vita, salus & beatitudo tua. Igitur omnia opera bona, quæ facis, vides, & audis, semper ad laudem Dei referas, ut pacem & bonam conscientiam habeas.

Omnia ad Deum referenda.

Non in te, nec in aliis stes, nec maneas, nec exultes; sed in Deo solo purè, firmiter, & perfectè, qui dat omnia, & operatur omnia in omnibus, pro suâ magnâ bonitate & in immensâ clementiâ.

Illicque firmiter adhærendum.

Quis mihi det talem gratiam, ut omnia ad laudem & honorem Domini Dei mei referam; & rectè faciam, sicut teneor, & possum facere; & nulla res parva vel magna à Deo me retrahat, nec inficiat, nec conturbet, nec in aliquo impediat?

Sed fortè mihi non est possibile, ad hæc modò posse venire. Est tamen totum Deo possibile, qui animam devotam potest sibi per gratiam in amore citò unire.

Ll 3 Hoc

Hoc autem
fit per amo-
rem:

Cujus est
hominem
Deo unire.

Hoc enim perfectus & purus
amor Dei, in momento facere
potest, quotiescunque voluerit;
ut omnibus oblitis, illi soli sim
perfectè unitus, & igne amoris
ejus vehementer accensus & li-
quefactus.

Desideri-
um hujus
unionis,

2. O DEUS meus, amor
meus, in loco peregrinationis
meæ, quando ero tibi totus uni-
tus, cum omnibus animæ meæ
viribus à te mihi datis & gratio-
se infusis?

Sileat ante te omnis creatura
tua, DEUS meus. Tu solus
mihi loquaris, adsis, & illumi-
nes, qui es omnia in omnibus, &
super omnia cœli luminaria æter-
naliter benedictus.

Felix anima
Deo dile-
cta, quan-
tumvis
mundo ne-
glecta.

Felix anima, in hoc mundo
desolata, à Deo consolata; ab
hominibus ignorata, sanctis An-
gelis nota; à malis neglecta, à
bonis requisita; à superbis de-
specta, ab humilibus dilecta; à
secularibus separata, à spirituali-
bus

bus congregata ; à magnatibus
derisa, à parvulis honorata ; fo-
ris quasi mortua , intus semper
viva ; carne afflicta , spiritu læta ;
corpore debilis , mente fortis ;
vultu deformis , conscientia pul-
chra ; labore fatigata , oratione
roborata ; onere pressa , solatio
erecta ; carne in mundo tenta , spi-
ritu ad cœlum rapta , & Christo
copulata.

3. Felix , qui JESUM , & Ma- Hominis
riam , & omnes Angelos , & San- pī & reli-
ctos Dei habet amicos in hac vitâ ; giosi felici-
duces in via ; consules in dubio ; tas ex con-
doctores in studio ; lectores in ss. tubernio
mensa ; sodales in cella ; fami-
liares in colloquio ; cantores in
choro ; custodes in periculis ; ad-
iutores in proelio ; defensores
contra hostes ; intercessores pro
peccatis ; subventores in extre-
mis ; confortatores in agone ; ad-
vocatos in iudicio ; patronos co-
ram Deo ; susceptores in cœlo.

Sit tibi , religiosè & devotè Vide , qui-

Ll 4

fra-

bus fruatur frater, postquam reliquisti secu-
 amicis, qui lum, pro terrenis parentibus,
 pro Christo DEUS coeli Pater, JESUS frater,
 Amicos Pa- Virgo Maria Mater, Angeli ami-
 rentes, & ci; religiosi cognati; omnes fi-
 omnia reli- deles propinqui; senes avunculi;
 quit. juvenes fratres; conjuges matres;
 virgines sorores; pauperes nepo-
 tes; peregrini consobrini; mites
 & humiles consodales; sobrii &
 casti commensales; infirmi & de-
 biles familiares; afflicti & oppres-
 si contubernales; derisi & despe-
 cti multum amicabiles; omnes
 devoti honorabiles; omnes mun-
 dum spernente & Christo servi-
 tes cohæredes regni cœlestis.

Hæc est generatio sancta, no-
 bilisque progenies, ex Deo nata,
 Deo placita, fide fundata, spe rô-
 borata, charitate ornata, patien-
 tiâ armata, igne probata,
 constantiâ firmata.

CAP.

CAP. XXX.

*De vera pace in solo Deo
quarenda.*

P*ax vobis. Ego sum, nolite* Joan. 21.
timere.

In CHRISTO JESU tota sa- Pax animæ
lus, & vera pax animæ consistit. in Christo;
Et qui Christum diligit, habet
pacem, & in eo quiescit, nec ul-
tra eum, nec supra eum, quid
quærere plus affectat.

Pax animæ fidelis in hac vita, in malo-
ferre multa adversa pro amore rum tole-
Dei, & nomine Christi. rantia pro
Christo;

Decipitur & errat, qui aliter
sentit & cogitat. In vanum la-
borat, qui Deum in omni facto
suo & cogitatu non præponit,
nec ipsum purè quærît & cupit.

Non est pax impiis, dicit
Dominus; sed pax multa di-
ligentibus legem tuam Domi-
ne.

2. Pax, quam CHRISTUS In humili-
docuit, & promisit, in profun- tate &
da

Ll s da

mortifica-
tione.

da humilitate existit, & in abnegatione propriæ voluntatis, in mortificatione omnis pravi delectationis, in abiectione omnis mundanæ laudis, & externæ consolationis in rebus perituris.

Custodi ergò cor tuum an intra, & omnem sensus tuos ad extra; ne capiaris aliqua illecebra & recreatione animæ tuæ nociva.

Creaturæ
ad laudem
Creatoris
relatæ ju-
vant,

Juvant sæpè creaturæ, si ad Creatoris laudem & honorem Dei rectè & purè referantur; vel ad aliquam utilitatem suam vel alterius profectum, moderatè & discretè assumantur.

Ad propri-
am delecta-
tionem no-
cent.

3. Nocent autem sæpè res pulchræ, si curiosè, impudicè & male concupitæ aspiciantur, & desuper delectant; & contra rationem & honorem Dei placent, & animum movent.

Nam sicut boni se custodiunt, ita incauti vincuntur vitiis. Tentant divitiæ, corrumpunt pecuniæ,

niæ, inficiunt deliciæ, necant epulæ multæ; inflant scientiæ, tument potentiæ, elevant honores.

Respuunt perversi humiles mores. Vanæ laudes seducunt animos leves.

Fatui sunt omnes & vecordes, qui ista terrena quærunt & pro magno reputant, quæ animam satiare non possunt, nec quiescere permittunt.

Omnia temporalia defectuosa & indurabilia sunt, & præter Deum nil est perfectum, nec pro summo gaudio & optimo bono habendum.

4. In nulla ergò creatura viva, Cave ergò
vel pulchra pictura, aut nobili genitura, aut alta statura, aut magna prælatura, pone cogitatum
falli & se-
ducì;
& desiderium tuum, si non vis
falli, turbari, & inquinari: quia
totum vanum, lubricum, & noxium est; nisi omnia trahas ad
Deum, à quo omne bonum, &
in quo omnia vivunt & consistunt.

LI 6 Non

Nec gloria-
re aut con-
fide tibi,
memor
fragilitatis
tue.

Non ergò vane glorieris ho-
mo fragilis & mortalis, in mul-
tis culpabilis, & ad malum cito
labilis, & ad standum & perma-
nendum in bono debilis.

Nec confidas tibi ipsi nimis:
nec stes fixè in te, nec in aliis, al-
tè cogitando & præsumando, sed
quicquid boni consideras & in-
telligis in te, in omnibus creatu-
ris, totum Deo purè & integrè
offer & ascribe.

Matth. 5.

Tunc pacem & quietem cordis
invenies in Christo, & non in a-
liquo bono creato; & implebi-
tur in te, & de te, dulcè & san-
ctum verbum Christi ab eo in
monte prædicatum: *Beati mun-
do corde, quoniam ipsi Deum vi-
debunt.* Cui laus, honor & glo-
ria ab omni creatura, in secula
seculorum. Amen.

CAP.

CAP. XXXI.

Derecta intentione ad Deum erigenda.

OCuli mei semper ad Dominum, *Psalm. 24.*
 quoniam ipse evellet de laqueo
 pedes meos.

In omni cogitatione, locutione, & operatione tua, habes semper rectam & puram intentionem ad Deum; ut omnia facias ad laudem, & gloriam, & honorem Dei, & proximi ædificationem.

Cura puræ
intentionis.

Ipse est causa omnium bonorum meritorum, atque largitor æternorum præmiorum. Ipse principium & finis omnium operum tuorum esse debet, ne perdas fructum laborum tuorum.

Scopus omnis actionis
sit Dei gloria.

Si memor fueris terribilium iudiciorum Dei, non vanè gloriaberis.

2. Pessima pestis vana gloria, Fuge pessimam

Ll 7

& mam pe-

stem vanam gloriam, & velle laudari foris ab hominibus. Hoc utique vanissimum est & superbiæ signum, gratiæ Dei contrarium.

Quid ergò facies, & in quo confides & sperabis? Non in te, nec in homine, nec in aliqua re mundi, nec in stellis cœli: Sed in solo Creatore Deo tuo, qui fecit te, & habet te, & omnia creata simul in manu & potestate sua sine onere & adiutore.

Dic ergò, & ora cum David *Marc. 24.* in psalmo: *Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos.* Et iterum: *Psalm. 37.* *Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.*

In solo Deo confide. 3. Relictis ergò vanis rationibus & consiliis hominum in cunctis necessitatibus tuis, potius cum precibus & sanctis desideriis, recurre confidenter ad Dominum Deum tuum; quoniam ipse est, qui evellet de laqueo pedes

des tuos, ut non movearis à recta via virtutis & vera humilitate, sed stes fixus in Deo usque in finem.

Omne opus bonum propter Deum factum, lætificat conscientiam, illuminat mentem & ampliore meretur gratiam.

Opus bonum pura intentione factum parit lætiti-

Omne autem malum opus, mœstificat agentem, & maculat famam bonam, & impedit divinæ consolationis influentiam.

am, at malum, mœstificam.

Qui aliquid propter vanam gloriam facit, elationis vento lucernam extinguit: Et qui propter mundum agit & apparere appetit, citò Deo irascente in lutum cadit.

Non ergò læteris in aliqua felicitate hujus mundi, quemadmodum stulti; sed sta semper in timore Dei, & cognitione fragilitatis tuæ.

Frequens lapsus, & facilis error

ror tuus docebunt te humiliter
& viliter de teipso sentire.

Neminem 4. Neminem velis in hac vi-
citò lauda- ta nimis laudare, quia nescis, qua-
veris; nec lis sit quisque futurus.
temerè da- Nec temerè iudices cadentem,
maueris. quia potest Deus citò erigere flen-
tem. Pro omnibus ora, & omnes
Deo committe.

Humilia te, Esto vilis in oculis tuis, ut fias
& exaltabe- magnus coram oculis Dei; qui
ris, humiles respicit, & altos à
longe cognoscit, & subito pro-
sternit.

Si ab hominibus despiceris, &
alii tibi præponuntur, ne triste-
ris nimis; quia melius & securius
est, humiliari cum mitibus & sim-
plicibus, quàm à Deo reprobari
cum divitibus & elatis.

Nec affectes Cave laudari, time magnifi-
magnificari. cari, erubescere honorari, fuge
reputari, quære latitare. Eli-
ge Deo vacare, sacris lectioni-
bus & devotis precibus sedulò
immorari.

Non

Non est sine laude & honore,
qui propter Deum spernit laudes
& honores.

Nec & sine solatio divino, qui Sat laudis &
omnia hujus mundi gaudia repu- solatii ha-
tat pro nihilo; & omnia sibi con- bet, qui hæc
traria sustinet libenter pro Chri- pro Deo
sto, & quotidie anhelat esse cum spernit,
eo in cœlo.

CAP. XXXII.

*Oratio humilis & contriti
spiritus.*

AD te Domine levavi animam *Psalm. 24.*
meam, qui habitas in cœlis. *Et 122.*

O Domine Deus, qui omnia *Oratio per-*
providè ac justè disponis in cœ- quam ele-
lo & in terra, cum Angelis, & gans & pia.
hominibus, & omnibus creatu-
ristuis: Accipe pro magnis lau-
dibus & gratificationibus tibi de-
bitis omnes tribulationes & an-
gustias cordis mei, in vera contri-
tione peccatorum meorum tibi
modò oblatas.

Con-

Converte mihi omne malum
in bonum, & bonum semper in
melius, pro gloria nominis tui, &
animæ meæ æterna salute.

Tu scis omnem infirmitatem
meam, & magnam ignorantiam
meam, atque quotidianam insta-
bilitatem memoriæ meæ; quam
citò vagar huc illuc, longius à te
sæpissimè.

Parce mihi Domine, secun-
dum multitudinem miseration-
um tuarum, & reduc me citius
ad te.

Conserva cor meum apud te,
in devota oratione & sacra medi-
tatione, die ac nocte, quantum
mihi est possibile in hoc fragili
corpore.

Tres paupe-
rum oboli
Deo offe-
rendi, Con-
tritio, Con-
fessio, Satis-
factio.

2. Cupio placare benignissi-
mam faciem tuam, muneribus sa-
cris & precibus, & præcipuè tri-
bus pauperum obolis, Contri-
tione cordis, Confessione oris,
& Satisfactione humilis ope-
ris.

Do.

Domine Deus meus summe
amabilis, memento mei paupe-
ris; quia homo sum fragilis, non
Angelus sanctus: Peccator ma-
gnus, non innocens Agnus:
Tepidus orator, non fervidus
contemplator: Et ideò nec di-
gnus servitor tuus: Nec inter de-
votos oratores debeo computari,
nec videri, nec nominari.

Domine mi charissime, acce-
pta sit tibi obsecrò humilis oratio
mea, & amara contritio peccato-
rum meorum, pro dulci cantu &
jubilatione Angelorum, & con-
cordi laudatione omnium coele-
stium civium supernorum.

Verumtamen non despero,
nec desperabo de venia & mise-
ricordia tua; quamvis sæpius ca-
do, & gravor in me ipso ex infir-
mitate mea.

Non cesso, nec cessabo à lau-
de tua in vita mea: Sed laudabo
& magnificabo te, donec ad te
perveniat, ô Deus, anima mea.

Nam

Nam te semper laudare & super omnia amare, summa felicitas est Angelorum & Beatorum in Patria.

CAP. XXXIII.

De bona societate cum JESU & sanctis ejus.

Psal. 63. **Q**uerite Deum, & vivet anima vestra.

Nihil melius, nil animæ felicius. Qui aliud quærit, nihil in fine obtinebit.

JESUS ubi Si ergò vis habere bonum querendus, cium pro solatio, quære JESUM cum pastoribus in præsepio;

a Luc. 1. *a* aut cum sanctis Magis in Matris gremio;

b Matth. 2. *b* aut cum Simeone & Anna in templo;

c Luc. 2. *c* aut cum Martha in castello;

d Luc. 10. *d* aut cum Maria Magdalena in sepulchro;

e Joan. 20. *e* aut cum Apostolis in cœnaculo;

f Act. 10. *f* ad accipiendum Spiritum

tum sanctum cum magno gaudio.

Beatus, qui in his & aliis sanctis locis JESUM devotè quærit, non corpore, sed spiritu & veritate.

Beatus, qui in omni loco, & in omni tempore JESUM intimè quærit, & magnis desideriis ad ejus clarem visionem & præsentiam anhelat, & quotidie se præparat.

Beatus, qui JESUM in vita sua per passionem & crucem sequitur; quia in extremis benè ipsi cum JESU erit, & ab auditione mala non timebit.

2. Non solum JESUM quære, sed etiam Discipulos JESU, & omnes diligentes JESUM, & qui patienter ferunt adversa propter JESUM.

Amor namque JESU & amicorum ejus mundum spernit, & omne vanum & impurum longè à se repellit.

Re-

Relinque ergò amicos, & notos, ac sodales extraneos, qui in solitudine & devotione te impedire possunt, & quæro pro singulari solatio tuo in secretario cellæ, familiaritatem cum sanctis Apostolis & cognatis JESU; ut loquantur tibi de regno Dei, & quo modò per multas tribulationes possis ad eorum societatem pervenire.

Familiaritas & consuetudo Sanctorum ambienda.

Accede autem ante omnes Sanctos & Sanctas, coelestis curiæ cives, & secretum tabernaculum atque oratorium beatæ Mariæ Virginis, à seculi turbis remotum, & quære ibi solatium animæ tuæ, precibus insistendo,

I.
Beatæ Virginis:

3. Audi, quomodò Angelus Domini cum Maria loquitur de Incarnatione Christi & Redemptione generis humani.

Felix dies & beata hora, si poteris ibi facere moram cum Angelo Gabriele, & beata virgine Ma-

Maria, audiendo ab eis myſteria
cœleſtia.

Crede firmiſſimè omnia eſſe
vera per Angelum Mariæ nun-
ciata, ſicut Maria credidit Deo,
& Angelo ejus ſibi miſſo de
cœlo.

Deinde, quære diligenter Jo-
annem Baptiſtam, præcurſorem ^{2.} Joan. Bapti-
Domini noſtri JESU Chriſti, in ſta.
eremo latentem, & flexis geni-
bus ſaluta eum devotiſſimè ſup-
plicando.

Ave ſanctiſſimè & dilectiſſi- Colloqui-
mè amice JESU Chriſti Joan- um cum
nes: Multa bona & magna mi- Sancto Jo-
rabilia audivi de te, quàm ſanctè anne Bapti-
& miraculoſè ſis natus: Quàm ſta quale in-
ſtriçtè & religioſè fuiſti à puero ſtituendum.
in ſolitudine converſatus, ne levi
ſaltem flamine aut cogitatione
peccares.

4. Quære ab eò, quamdiu ibi-
dem ſolus manſerit: Et maneat
cum eò, quantum placet, & tem-
pus permiferit.

Di-

Disce ab eo, quid comederit
& biberit, & quis ei necessaria
ministraverit; utrum pater ejus
& mater aliqua ipsi miserint, &
quandoque ad eum venerint,
vel ipse ad eos videndos exie-
rit;

An etiam sanctus Angelus
Gabriel ad eum quandoque de-
scenderit, & multa secreta ei re-
velaverit; & an JESUS ei per-
sonaliter apparuerit, & manus
ejus confortaverit, sicut scriptum
est in Evangelio: *Etenim manus
Dominierat cum eo.*

Quicquid de istis sit, totaliter
Spiritui sancto committe; qui
ipsum implevit, docuit, & ere-
xit, & totam vitam ejus virtu-
tibus ornavit, & usque ad exi-
tum vitæ, in eremo & inter ho-
mines, & in vinculis, & in car-
cere custodivit, & tandem cum
martyrii palma animam ejus
suscepit.

5. Deindè ad Apostolos Chri-
sti

sti procede, & quære sanctum Petrum: Et vade cum eo in templum ad orandum: Vel etiam in coenaculum ascende, ad accipiendum Spiritum sanctum.

3.
Apostolorum;
Petri.
Actor. 3.

Quære etiam Paulum in Damasco & in Epheso, & vade cum eo per omnia ad prædicandum Evangelium Christi, non in corpore sed in spiritu.

Pauli.

Ecce, quomodo plus omnibus laborat; & quam sæpè orat, & quam frequenter in orando & contemplando rapitur per excessum in coelum. a.

Sublimis volatus iste non omnibus datus, & tamen ad ima descendens dicit: *b Ego non arbutor* *b Phil. 2.*
me comprehendisse.

Et iterum post alia, ad instruendum humiles in vita & in passionem Christi, ait: *c Nihil arbitratum sum me scire inter vos, nisi* *c 1. Cor. 2.*
JESUM Christum, & hunc crucifixum.

Sequere sanctum Paulum, &
M m ducet

ducat te recta via ad Christum, & per crucem ad cœlum.

Andree.

6. Vade ulterius, & quære Andream Apostolum in Achaia partibus prædicantem Christum; & audi verba pendentis in cruce pro Christi nomine. Signa ea in corde tuo, & stude implere cum gaudio, inspirante & juvante Spiritu sancto, quæcumque loquitur de passione Christi, & sanctæ crucis laudibus.

Jacobi.

Quære consequenter sanctum Jacobum majorem, passum, & occisum ab Herode, & bibe cum eo calicem passionis hujus miserabilis vitæ, patienter tolerando dolores pro amore Dei, & animæ tuæ salute.

*Joannis
Evangel.
Apoc. 1.*

7. Deinde procede, & quære Joannem Apostolum Christo dilectum, & pro nomine JESU in exilium relegatum, ab omnibus secularibus curis & negotiis segregatum; ubi divina re-

ve-

velatione altius illustratus, Apocalypsin de statu totius Ecclesiæ militantis & triumphantis, figuris & mysticis verbis scripsit, & post hæc etiam, pro omnium Ecclesiarum & fidelium eruditione & consolatione, sanctum Evangelium de divinitate Christi ultimus edidit.

Lege & stude in istis, & aliis sacrae Scripturae libris, pro captu tuo & consolatione exilii tui in hoc mundo; non ut doctus & sapiens videaris, sed mitis & pateriens, humilis & obediens, usque ad mortem efficiaris.

8. Quære adhuc alios sanctos Apostolos, pro consolatione tua in Christi servitio occupatos, pro fide & amore Christi occisos, verbo & exemplo multo edificantes.

Vide sanctum Jacobum fratrem Domini, epistolam canonicam scribentem, formam Christi

Mm 2 stia-

stianæ vitæ & religionis perfectionem continentem.

Thomæ.

Quare & sanctum Thomam in India, qui vulnera Christi reverenter palpavit, firmiter credidit, & cum ferventi amore aperte clamavit, dicens; *Dominus meus, & Deus meus.*

Matthæi.

Quare etiam cum magno desiderio, sanctum & eruditum Apostolorum Matthæum Evangelistam, scribentem Hebraicis literis Christi Evangelium, toti mundo profuturum, omnibus nationibus, populis & linguis variis, ad salutem destinatum.

Simili modo & affectu, quare alios sanctos Apostolos & discipulos JESU Christi, in locis suis verbum vitæ retinentes, & populum docentes, & usque ad mortem in vinea Dei laborantes.

Isti sunt sancti & amici Dei, qui sanguine fuso, per coronam

mar-

martyrii meruerunt vitam æternam.

Lege ergò libenter vitam & Gesta & passionibus eorum, & consolaberis in laboribus & doloribus tuis: fiones sanctorum frequenter legenda. Quia nihil est, quod tu facis & pateris pro Christo in servitio Dei, comparatione sanctorum & aliorum devotorum.

CAP. XXXIV.

De summo bono & ultimo fine, in solo Deo ponendo.

Satiabor, cum apparuerit gloria *Psalm. 16.*
tua.

O Domine, quomodò potest Ad cœli
homo ad hanc gloriam pervenire? Per contemptum sui & omni- gloriam
nium terrenorum, & per ardentem amorem omnium cœlestium pervenitur
bonorum, contemptum
terreno-
rum.

Testes sunt animæ Sanctorum
lætantes in regno cœlorum, &
omnes fideles certantes & la-

M m 3 bo-

borantes contra tentationes vitiorum.

Ab illa alieni.

Ab hoc glorioso fine & summo bono æternaliter fruendo, longè distant superbi dæmones, infideles pagani, perversi Judæi & hæretici indurati, homines carnales mundum diligentes, Deum negligentes, & in terrenis bonis, & honoribus ac laudibus finem suum & felicitatem constituentes.

Qui cadunt his inihiant.

Qui (heu Deus) propter hæc habenda, augenda, & servanda currunt, laborant, student, vigilant, & ferè nunquam quiescunt, nec sollicitare cessant, donec aliquid acquirant.

Nunquam saturi.

Et cum acquisierint, si veretur sive indirectum fuerit, adhuc non contentantur, sed ad altiora scandere & gloriari super cæteros concupiscunt, & intumescunt, doctos se jactant, magnos se æstimant, & ab aliis honorari affectant.

Et

Et tamen totum est vanum, lubricum, & nihilum, & finaliter periculosum & perditum, quod quæerunt & capiunt.

2. Certè erratis & vos ipsos decipitis, quibus mundus adhuc dulcis est, & jucunda vita præsens, quia nil certi habetis de omnibus bonis vestris, & quotidie morti & iudicio Dei futuro propinquatis.

O miseri,
qui pro
summo bono,
solam
bovi um-
bram, &
inanem spe-
ciem se-
stantur!

Nihil enim est in hac vita ita jucundum, quin habeat aliquid amaritudinis annexum.

Nil in creaturis tam pretiosum, & bonum, & delectabile, quod possit animam hominis satiare & beatificare, ab omni malo eripere, & omni bono replere, & semper lætificare: Nisi solus Deus, summo bonus æternus, & immensus.

Hic est creator omnium rerum, visibilium & invisibilium Angelorum & hominum, qui est ante omnia, & super omnia,

Solus Deus
animam sa-
tiat.

M m 4 & in

& in omnibus Deus benedictus
in secula.

3. Quid enim dignè de Deo
dici potest aut cogitari ab aliqua
creatura in coelo, & in terra? Ex-
cedit namque Deus omnia, ante
cujus oculos omnia videntur va-
na, & nulla.

Ideò fatua est omnis anima,
& permanebit semper egena &
misera, quæ extra Deum ali-
qua quærit & diligit, quæ à di-
lectione & honore Dei mentem
separant.

Magna & mirabilia opera tua
Domine; & cogitare, & perscru-
tari singula, non est mihi, nec ali-
cui creaturæ possibile.

4. Quid igitur faciam, quia
non possum altiora capere, nec
secreta cœlestia penetrare, neque
cum Angelis faciem Dei mei con-
templari?

Indignus
homo tanto
bono.

Indignum me fateor tantis
bonis frui, & cum Sanctis in cœ-
lo conversari.

Ideò

Ideò me semper humiliabo
& despiciam coram Deo & om-
nibus hominibus, quamdiu fue-
ro, & ero vilis in oculis meis;
ut Deus misereatur mei pec-
catoris, nunc & in omnibus
horis.

Recogitabo omnes annos me- *Isa. 38.*
os in amaritudine animæ meæ, *Sed humili*
quibus iram merui; & placabo *pœnitentia*
in gemitu & fletu Deum, quem *fit idoneus,*
offendi sæpius verbis, factis,
visu, auditu, & cœteris sensibus
meis: Quos mihi ad serviendum
sibi dedit in toto corde meo,
quamdiu in corpore vivo.

Sed ne desperem & dejiciar
in malis meis, recordabor, Do-
mine, omnium bonorum tuo-
rum, & omnium misericor-
diarum tuarum quæ à seculo
sunt; donec ad te, auxilian-
te gratia tua, merear salvus per-
venire.

Libera me ab omnibus ma-
lis

Mm 5

lis irruentibus subitò in me,
quæ retrahunt sæpius cor me-
um à celestibus bonis medi-
tandis.

Adesto mihi pie Deus, & po-
ne me juxta te; ne incipiam va-
gari & elongari à summo bono,
quod tu es Domine.

Nam in te solo, totum bo-
num meum. Da teipsum mihi,
& sufficit animæ meæ, Domi-
ne Deus salutis meæ.

Amen.

THO-

THOMÆ à KEMPIS
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. AUGUSTINI
DE TRIBUS
TABERNACULIS
Aureus Libellus.

LECTORI.

IN his tribus tabernaculis, castra
tenent tres militares virtutes.

In primo Paupertas, in secun-
do Humilitas, in tertio Patientia;
de quibus tria sunt Capita.

DE TABERNACULO PAUPERTATIS.

CAPUT I.

S. **E**st scriptum in Prophe-
ta: *Patientia pauperum psal. 5.*
non peribit in finem. Ma-
gna est, Domine Deus meus, pa-
tientia servorum tuorum. Et
hæc est victoria eorum, qui cun-
cta superant adversa in hoc mun-
do. Dixisti enim: *In Patien- Luce 21.*
tia vestra possidebitis animas ve-
stras.

Tu multipliciter nos probas, Variè pro-

Mm 7 &

bat nos
Deus :

& undique tribulationibus nos circumcingis , nunc foris , nunc apertis , nunc occultis nos examinas tentationibus : ita ut in nobis nihil sit , quod per tentationis ignem non transeat.

Vis nos in omnibus tentare , in multis angustiare : ut in omnibus probati , & ex multis miseriis liberati , gratias multas tuæ referamus misericordiæ & bonitati.

Idque nobis
utile.

Hoc placitum est , visumque bonum in conspectu tuo , & utile ad profectum nostrum. Si tu Domine DEUS noster pro nobis , quis contra nos.

Psal. 22.

Sequar ergò te Domine quocunque ieris , dummodò mihi dux in via tu fueris. Si ambulavero medio umbræ mortis , non timebo mala , quoniam tu mecum es.

Confitebor tamen adversum me injustitiam meam Domino , & infirma mea non abscondam :
fi

si fortè à bono medico, consolationis fomenta percipiam.

2. Vide Domine paupertatem & infirmitatem meam, attende, quæ dico, tibi enim revelavi causam meam.

En desiderio requiem, & tu injungis mihi laborem. Anhe-
lo ad sublimia, tu autem propo-
nis humilia. Quæro deliciarum
copiam, sed tu suades paupertatis inopiam.

Et si nos
pacem &
quietem
malimus.

Estne, Domine DEUS meus, istud consilium & verbum tuum?

D. Utique.

S. Et quomodò coarctor, ut perficiatur in me?

D. Dilige me, & non angustiaberis in te. Facile est in igne charitas consumi omnem angustiam paupertatis.

Dulce est amanti compauperari filio Dei. Leve est onus, quod charitas tolerare jubet. Nec erit cuiquam labor durus

Dura paupertas, sed levem facit charitas:

rus, qui charitatis pane fuerit confortatus.

S. Benè locutus es Domine, fiat quæso, sicut dixisti. Qui dedisti consilium, fer & auxilium. Efficiatur totum suave, quicquid videtur carni grave: & onus leve, quod jam ante videbatur importabile.

Exultet caro mea in Deo vivo, & spiritus meus in Deo salutari suo. *Psal. 17.* *Quàm bonus Israël DEUS iis, qui recto sunt corde?*

Item Christi auxilium & exemplum,

Diligam te Domine virtus mea, firmamentum meum, & refugium meum. Diligam etiam sanctam Paupertatem, Humilitatem, & Patientiam, sequendo viam tuam & Sanctorum tuorum.

Habebo a modò Paupertatem pro divitiis, Humilitatem pro gloria, Patientiam pro requie.

Sit mihi de his cura, & placeant quæcunque spiritus requirit, *Joan. 6.* *quia caro non prodest quicquam.*

De-

Delecter in his sicut in omnibus divitiis, & pes superborum divitum, atque suaviter viventium, non moveat me.

Cadent enim ipsi, enim venerit dies illorum, & finis eorum sine honore. Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Deo JESU meo: qui factus est mihi exemplum paupertatis, humilitatis, & patientiæ.

CAP. II.

De tribus Tabernaculis, CHRISTI, Moysis, & Heliae, seu trium virtutum, Humilitatis, Paupertatis.

Considerans ergo prædictas virtutes, in te Domine, & in quibusdam servis tuis, invenio te super omnia humilem; Moy- *Num. 12.*
sen verò servum tuum valde *3. Reg. 17.*
mansuetum, & Heliam multum pauperem.

Recordor quoque illos tecum in monte aliquando apparuisse, & qua-

Matth. 17. qualiter Petrus ait, *Domine, si*
Tria taber- *vis, faciamus hic tria tabernacula,*
nacula tri- *tibi unum, Moyfi unum, & Helia*
bus virtuti- *unum.*
bus, & to-

tidem in- Secundum quem modum,
habitori- prae dictas virtutes quasi tria ta-
bus assigna- *bernacula aspicio, in quibus ha-*
ta, *bitare desiderio.*

Si dixero, quod Dominus
 meus habitaverit in tabernaculo
 humilitatis, quid convenientius?

Matth. 11, *Discite (inquis) à me, quia mitis*
sum & humilis corde.

Christo Igitur tabernaculum tuum
quasi humi- *Domine Humilitas est, in quo*
litas; *verè Spiritus sanctus requiescit.*

Isaia 66. Undè scriptum est: *Super quem*
requiescam, nisi super humilem &
quietum, & trementem sermones
meos?

Moyfi pa- *Moyfes verò quale tabernacu-*
tientia; *lum habuit? Si mansuetudinem*
eius consideravero, non dubium
quin erit Patientia. Erat enim
(Scriptura testante) Moyfes vir
mitissimus super omnes homines,
qui

qui morabantur in terra. Hoc tabernaculum factum est secundum exemplar, quod in monte monstratum est, ubi Dominus ait : *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* *Mattb. 5.*

Helias jam venit : sed eamus Heliae pauper & videamus, ubi habitaret. Quod pertas. si paupertatem & abstinentiam illius inspexero, *Paupertas* utique respondebit, Quia ego sum.

Habitavit in tabernaculo paupertatis, magnus ille Helias Propheta. Testantur corvi, qui eum pascebant : spelunca, in qua latebat : asperitas vestium, quæ eum tegebat : & Angelus Domini, qui sub cineribus panem & aquam illi ministrabat. *3. Reg. 17. & 19.*

2. Quàm bonum est nos hîc Quàm juisse, & quàm jucundum in his cundum tabernaculis habitare ? O si merar inter Sanctorum tuorum numerum, unus de minimis inveniri, ut locum inveniam in domo tua : & cum defecerit virtus

tus mea, illi me recipiant in tabernacula sua!

Quàm felix etiam essem, si inter tam preciosissima tabernacula, vel parvulum unum mihi ædificare possem: ut dignaretur ad me venire Dominus DEUS, & mansionem facere!

Scio enim, quod libenter habitat in his vis virtutibus Dominus & Rex virtutum.

Nunc igitur loquere Domine ad servum tuum, quia audit servus tuus; & ostende mihi secundum multitudinem misericordiarum tuarum, sanctitatem *Paupertatis*, gratiam *Humilitatis*, & fortitudinem *Patientie*.

CAP.

CAP. III.

Paupertatis religioſe commendatio.

D. **Q**Uoniam in verbis meis quæris conſolari, & in hiſtribus virtutibus optas erudiri, libenter faciam, quod precaris.

2. Sed de *Paupertate*, quæ *Paupertas* initium harum videtur, ſermo Chriſto ſi-
incipiendus eſt. Beatiffima *Pau-* gulariter
pertas, quæ ſpecialem apud me amata,
obtinet ſanctitatis locum, in tuo
corde utinam altius imprimatur.
Audivi enim, gemitum tuum,
quomodò anxius ſis in pauper-
tate, ſed diſplicuit mihi. Non
eſt hæc res bona, quam audio de
te.

3. Nonne eſt ita, quàm elegi,
& ſignata in theſauris meis? Sur- *Luce 1.*
ge, & tranſi cum paſtoribus us-
que Bethlehem; & vide hoc
Verbum, quod caro factum eſt,
quod

quod Dominus ostendit tibi, & cognosce, an ibi paupertas defuit,

Vide paupertatem meam, & comparatione ejus, satis modica tua paupertas, aut etiam nulla erit. Magnum utique chaos positum est, inter meam tuamque paupertatem.

1. Cor. 8.

Nam ipse cum dives essem, nulliusque egerem, pauper & exul in mundo fieri, & hoc propter te, non erubui. Tu verò, qui pauper es & nudas, qui nihil in hunc mundum tulisti, nonne istud attendere debuisti?

Jam cesset querela tua. Suf-
ficere credo ad consolationem
tuam, si meæ paupertatis magni-
tudinem intentius aspexeris.

Epulari autem & gaudere, non
modò, sed in futuro debes. Ibi
enim edent pauperes, & satura-
buntur, & laudabunt me omnes,
qui exquisierint me in sancta
paupertate.

Non

Non est servorum Dei de præ- Servorum
sentibus lætari bonis, & mundi Dei non est
conformari pompis, sed despe- frui bonis
ctis ejus deliciis, ad paupertatis præfenti-
meæ delicias confugere. bus, sed
futuris.

Verum paupertas ac humilitas
mea his cordibus deliciæ sunt,
quibus divitiæ terrenæ vilue-
runt.

An fortè cum divite vis indui Lucæ 16:
purpura & bysso, & quotidie Ne cum
splendidè epulari? Vide ne con- fortè divi
tingat tibi cum illo in inferno æ- tis epulo-
ternaliter cruciari. Hoc est au- nis, etiam
tem judicium meum, quia opera mors obve-
illorum sequuntur illos. niat.

4. Unum jam superest, ut pe-
nuriā patienter amodò feras,
aut de numero pauperum meo-
rum non eris.

Viam pauperibus speciosam
ostendi, laborantibus & pullan-
tibus portam aperui: humilibus
regni januam patefeci, & dives
non transibit per eam. Vis vi-
dere intrantem? Aperi oculos
tuos, & Vide. *Fa-*

Potius
nunc elige
sortem La-
zari.

Factum est autem, ut moreretur mendiculus, & portaretur ab Angelis in sinum Abrahae. Jucundane visio?

S. Jucunda utique, & omnino desiderabilis. Et quomodo huc ascendere potuit? Et quis est, qui eum sequi possit?

D. Memento fili, quod Lazarus iste fuit ulceribus & miseriis plenus, qui esuriens & sitiens ante januas divitis jacuit. Et qui tanta pro nomine meo pertulit, nonne intrare in gaudium meum dignus fuit.

Cui paupertas finem Abrahamae patefecit.

Imitare eum, si vis. Si enim mihi placita erat anima illius, unde hoc, nisi quia placuit prius paupertas & patientia ejus? Vade, & tu fac similiter.

Amen dico tibi, nisi conversus fueris, & factus sicut Lazarus iste, aut unus è pauperibus meis, non poteris ab Angelis suscipi in coelis.

Nemo intrabit, nisi mundus fuerit.

fuerit. Et si immundus fuerit, purgabit eum Pater meus in camino paupertatis, & aqua temptationis expiabit eum, & sic mundatus, post mortis occasum ad castra Sanctorum revertentur.

§ Intellexisti hæc omnia?

S. Etiam Domine.

D. Et nunc quid dicam? Venit hora, & nunc est, & multi hanc sanam doctrinam non suscipiant; sed unusquisque, quod sibi placitum & delectabile videtur, hoc magis impleat. Tu verò non ita didicisti JESUM CHRISTUM, ante cujus oculos paupertas ejus præscripta est.

Audi tamen rursus, quæ lo- Ea nunc
passim in-
visa.
quar tibi. Familiaris amica mea Paupertas, quàm in terris multipliciter dilexi, & astringi, meisque commendare amicis disposui; sic à multis aliena facta est, ut vix locus sit, quo pes ejus requiescat.

Et si interdum videtur apud Et licet no-

Nn

quos-

mine tenuis
recipitur;
re ipsa ta-
men exula-
re cogita-
tur.

quosdam morari, statim cum
grossiora quæque & abjectiora
eam viderint diligere, timore
quodam exterriti, aut desiderio
melioris edulii dicunt: Recede à
nobis, viam scientiarum tuarum
nolumus, contraria enim es desi-
deriis nostris, viæ tuæ, viæ dif-
ficiles, & calles tui durissimi.
Quare venisti ad nos? An ideò,
ut occideres nos, & pecora no-
stra? Pecora carnem suam vo-
cant.

6. Ecce paupertas, quid isti
dicunt, & quantum tibi detra-
hant. Sed scio, quia nihil mali
disposuisti contra eos, sed in ius-
tione mea ad curanda vulnera
peccatorum eorum, ad nutrien-
dum quoque si quas habuerunt
virtutes, ad illos accessisti.

Longe aliter sentiebat Sanctus
ille, qui dicebat: *Parasti in con-
spectu meo mensam aduersus eos, qui
tribulant me. Parasti in dulcedi-
ne tua pauperi DEUS.* Et iterum
lætus

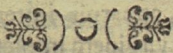
Psal. 21.

Psal. 67.

lætus psallebat : *Quoniam inops & Psal. 85.*
pauper sum ego. Et ; Pauper & Psal. 87.
inops laudabunt nomen tuum.

Veruntamen paupertas (ami-
 ca mea) noli contristari. Non
 enim te abjecerunt, sed me. Qui
 enim te spernit, me spernit : &
 qui te recipit, me suscipit. Scio,
 quod non ab omnibus diligeris :
 taceo, quod interdum cum indi-
 gnatione effugaris.

Omnia hæc faciunt tibi, quia
 non noverunt te, nec quanti sis
 meriti apud me. Tu verò ne ti-
 meas, quia ego sum, qui elegi te.
 & cunctis opibus preciosiorem,
 cunctisque deliciis suaviorem
 existimavi te. Ab infantia mea
 exquisivi te, & usque ad se-
 nectam & senium non
 recessi à te.

Nn 2 CAP.

CAP. IV.

*Paupertatis commendatio
ab exemplo Christi, &
Sanctorum.*

Christus
quantus
fuerit in
omni vita
cultor &
amator
paupertatis:
pater,
Luce 1.

In nativita-
te;

O Vos omnes, qui transitis
per viam, attendite & vide-
te, si est talis paupertas mea. Fi-
liæ Sion, occurrите modò, & vi-
dete regem Salomonem in diade-
mate, quo coronavit eum mater
sua: quomodò eum reclinavit
in præsepio, qui semper erat in
Patris imperio: quomodò pan-
nis eum involvit, qui cœlum &
terram palmo concludit.

Videte pannos meos & linteo-
la mea, quibus adhuc puer invo-
lutus sum, & mihi similem si vi-
distis, venite & arguite me &
paupertatem meam.

Ecce signum, quod ostendi
vobis, quod annunciatum est ab
Angelis, apparuit in terris, per
Mariam virginem impletum est,
ut vidistis.

Isaia 9.

Usquequo parvuli non diligi-
tis

tis paupertatem, cum parvulus natus sit vobis, & parvulus datus sit vobis?

Sed divitibus videtur hæc stultitia, & superbis ignominia: mihi tamen & omnibus electis meis sapientia est atque gloria.

Confidera (quæso) & alia facta mea. Jejunavi quadraginta diebus & quadraginta noctibus, nihil manducans in illis, postea verò esurii. Vide, quid feci.

In jejunio 40. dierum; *Matth. 4.*

Hoc erat jejunium meum, quod elegi, quod opere complervi. Quis mihi laborem hunc recompensare poterit? Et quis est, qui vel in modico me imitari gestit? Quisquis ille est, dilectus mihi est.

Fatigatus ex itinere super puteum sedi, & à muliere Samaritana aquam petii, & dixi: *Dam mihi bibere.* Ecce, aquam ad potandum petii, qui hominibus vinum dare consuevi, & aquam in vinum olim mutavi.

In siti & postulatione aquæ à Samaritana; *Joan. 4.*

Nn 3 Di-

Joan. 4.

Discipuli autem mei abierunt in civitatem, ut cibos emerent, & reverentes dicebant *Rabbi manduca.* Tanquam necessitatem patienti hæc mihi ministrabant, & paupertas probaretur in me, & multa necessitas, quam pro salute hominum suscepi, nota fieret. Et nunc si diligis, sequere me, quia majora his tibi demonstrabo.

Matth. 27.

In crucifixione:

En pauper & nudus, tandem in cruce sum suspensus. In omni etiam vita mea parum videbar habere; jam cunctis ablatiis, solus & nudus in cruce figor.

Quis me pauperior, qui omni solatio humano destituor?

Hæc in corde tuo scribere debes, & intente cogitare, quia ad amorem sanctæ paupertatis possunt te accendere.

Ecce paupertas (anima mea) quibus verbis & exemplis te magnificavi; & nunc iterum cui assimilabo te amica mea? Similis

lis es hominibus gaudentibus in Spiritu sancto , & dicentibus: *Tanquam nihil habentes, & omnia* 2. Cor. 6. *possidentes : ut egentes , multos autem locupletantes. Nos infirmi, 1. Cor. 4. nos ignobiles propter Christum: omnia arbitramur ut stercora, ut Phil. 3. Christum lucrifaciamus.* Quàm apta similitudo , & utinam in multis mihi annuncietur talis æmulatio.

2. Recordor jam pauperis ser- S. Francis-
vi mei Francisci, qui paupertas- cus magnus
tem summe dilexit. Verè fide- paupertatis
lis, & multum fidelis iste servus cultor:
meus, qui sic illam diligebat, ut
ex cordis affectu dominam suam
vocaret. Et cùm dilexisset eam,
etiam usque in finem vitæ suæ di-
lexit.

Ideoque in regno meo mecum
tripudiat , quia prius in mundo
cum sancta paupertate commer-
cium faciens , lætus erat. Undè
etiam illi occurrens, dignanter &
dulciter eam in hæc verbo saluta-

N n 4 bat;

bat: Beneveniat domina mea paupertas, castitas, & obedientia.

Ista scilicet paupertas, & duæ prædictæ sorores ejus, sunt præcipua vota religionis. Hæc de humili dixi Francisco.

3. Sed & de aliis Sanctis vis forsan tibi quædam breviter apponi, quorum paupertas toti orbi refulget.

S. quoque
Martinus
Episcopus.

Nosti Martinum virium sanctissimum, qui ob singularem devotionem paupertatis, *Martinus pauper & modicus* meruit appellari.

Nec hoc videatur tibi despectum, quia in paupertate fuit, & est Sanctorum gaudium. Hinc in ejus laudem sublimiter decantatur, *Martinus Abrahæ sinu laetus excipitur; Martinus hic pauper & modicus, cælum dives ingreditur, hymni cœlestibus honoratur.*

Si tibi amarum videtur, pauper & modicus, dulcescat interim cœlestis regni introitus.

Pro.

Proponam & alium civem fidelissimum, sanctæ paupertatis amatorem. Hic est beatissimus præsul Augustinus, doctor magnificus, de quo ita canit Clericorum chorus; *Testamentum nullum fecit, quia undè faceret pauper Christi non habuit.* Et rursus in hymno; *Amatorem paupertatis, te collaudant pauperes.* &c.

Item
S. Augustinus Episcopus & doctor Ecclesiæ.

Hi sunt Pontifices almi, pauperes spiritus, pauperes rebus, sed meritis locupletes & clari virtutibus.

Plures adhuc potuissem testes paupertatis adducere, sed hæc breviter sufficiant, ne te onerare videar.

4. S. Cur ita loquitur Dominus meus. Non enim attædior audire, quæcunque dignetur magister & Dominus meus servo suo dicere.

Alii sancti paupertatis amatores.

Ostende mihi alios, & sufficit mihi. Qui sunt isti, & quæ nomina eorum?

Na s D. Isti

D. Isti sunt electi amici mei, in eremo olim conversantes Patres antiqui, Paulus, Antonius, Macarius, Pachomius, Arsenius, & Romæ quondam Alexius, atque Joannes Eleemosynarius, dilectus frater Martyrius, & pauper ille Servulus: quorum meminit sanctus Papa Gregorius.

Horum conversatio cunctis est vivendi speculum, & eleemosynas eorum narrabit omnis Ecclesia sanctorum.

In his lucebat humilitas, gaudebat paupertas, triumphabat patientia.

S. Elizabethæ Hungaricæ paupertas. Sed & sanctissimam Elizabeth viduam, quam reticere nolui in exemplum amandæ paupertatis tibi commendo. Cujus vitam & mores frequenter, rogo, inspicias, ut amore virtutū ejus, ad veram perfectionem accendaris: & totus in amore cœlestium illius exemplo te erige; ut desperatus

Etis mundi delectamentis, verus pauper spiritu effici possis.

Jam ad propositum ordinem sermo redeat, & omnis pauper pro nomine CHRISTI diligenter auscultet. Multa habeo de vobis divitibus dicere & judicare, sed vos non recipitis me.

5. Vobis dico pauperibus, audite me, quoniam estis ex ovibus meis. *Nolite timere pusillus grex, quia placuit Patri meo dare vobis regnum.* Pauperem quidem vitam hic geritis, sed multa bona habebitis, si me in paupertate dilexeritis. Si diligis me, gauderetis utique, quia ad evangelizandum pauperibus missus sum in mundum. *Lucæ 12. Isaie 6.* Paupertas caret bonis terrenis, sed abundat coelestibus.

Cum essem in mundo, dilexi paupertatem: divitias verò habere nolui, quia non sunt ex Patre, sed de mundo.

Qui enim volunt divites fieri in hoc seculo, incidunt in laque-

um diaboli, & in varia desideria cordis, & difficile intrabunt in regnum coelorum.

Matth. 19. Non est autem regnum meum de hoc mundo. Si ex hoc mundo fuisset regnum meum, ministri utique mei deservissent mihi, & magno comitatu mihi assistis-

Joan. 28. sent. Nunc autem regnum meum non est hinc, sed factus sum servus & minister totius mundi.

Matth. 20. Non enim veni ministrari, sed ministrare; & dare animam meam redemptionem pro multis.

Inclinate ergo pauperes mei autem vestram in verba oris mei, & discite à me, quia in paupertate vos præcessi.

Sat dives,
qui cum
Christo
pauper.

Sufficiat vobis paupertas vestra, ut divitiæ computentur. Gaudete & exultate cum ea, quia merces vestra multa est in coelo. Non turbetur cor vestrum, neque formidet, quia ego sum, qui loquor vobis.

Vir.

TABERNACULIS. 853

Viriliter agite, & confortamini omnes, qui amicitiam cum sancta paupertate conjungere statuistis. Permanete cum ea, & ero vobiscum.

Nolite lugere neque contristari, quia divitias non habetis, sed lætaminini in Domino Deo vestro, quia eas contempsistis, & pauperes Christi facti estis.

6. O sancta & laudabilis paupertas, quibus te laudibus effera-
ram, quomodò te appellabo,
& quibus modis te amicis meis
recommendabo? O quàm mi-
rabile exemplum ostendi cun-
ctis fratribus egentibus propter
me, quando inops & pauper
factus sum propter
illos?

Qui ex
vite pro
no-
bis factus
egenus.

Nn 7

CAP.

CAP. VI.

*Paupertatis cum Humili-
tate cognatio & con-
nexio.*

Sed timeo adhuc satis quod
peregrina sis in multorum
cordibus. Veni proinde, quia
mittam te ad quandam famulam
mihi notissimam.

Peregrinare parvo tempore
apud illam, donec veniat tem-
pus visitationis tuæ eris gloriosa
& sublimis; nec vocaberis tunc
desolata, sed dilecta mea; & eris
corona gloriæ, & diadema in
manu Dei tui. Tunc fulgebis
sicut sol in regno Patris mei, &
pulchra eris ut luna in conspectu
meo.

Interim tamen multa pro no-
mine meo oportet te pati, &
per multas tribulationes intrare
regnum cælorum. Noli tamen
in hoc deficere, quia tecum sum
in

in tribulatione; eripiam te, & glorificabo te.

2. Perge proinde secundum *Paupertas* meum consilium, ad locum ad humilitatem mittitur, quem monstraverò tibi. Scio, quod Domina loci illius te liberet propter nomen meum gaudenterque suscipiet. Jam mihi de illa per servum quendam famosissimum intimatum est, quoniam tibi sancta conversatio ejus per omnia congruit. Unde nec ipsa sine te perfecta esse, aut diu sola non potest consistere. Surge dilecta amica mea *Paupertas*, & veni.

Paupertas. Domine quo vadam, & quomodo possum viam scire?

D. Per me, inquam, transibis, & mox habitationem illius attinges. Ego enim sum via.

Paupertas. Et quod nomen *Joan. 14.* est hujus tam sanctae famulae, de qua tanta bona audio, Domine? Indica mihi, ut audito nomine
exur-

exurgam, & transeam cum festinatione. Et cum pervenero ad illam, salutabo eam, & dicam: Benedicta filia tu à Domino, gaude & lætare filia Sion, quia ad te me misit Dominus.

3. D. Quid tu, ô Paupertas, interrogas de nomine? Magnum est enim nomen ejus apud me, & apud servos meos præclarum valdè. Ipsa vocatur *Humilitas*.

Paupertas
humilitatis
custos,

Sanctitas & virtus ejus, Angelis & hominibus venerabilis est. Pro hac scriptum est de te: Bonis mentibus, paupertas solet esse custos humilitatis. Ecce Paupertas, ecce, hæc est, de qua dixi tibi.

Ruth. 1.

Hæc est Noëmi illa, pulchra est, & amica mea est. Sicut te ab initio dilexi, ita & hanc diligo. Custodi hanc humilitatem, quàm maximè in Sanctis meis diligo.

Nolo, ut derelinquas eam:
Nam

Nam si rectè perpendere velis, sim-
miorum tui in omni terra non
invenies, apud quam securius
diutiusque morari possis.

Omnes te relinquunt, omnes
despiciunt, sed humilitas vera te
in domum suam introducit. Co- Ambæ co-
gnatæ enim estis, idcirco simul gnatæ vir-
habitare debetis. tutes.

Non est beatificanda illa pau-
pertas, quæ humilitatem nescit:
Neque Deo placita humilitas,
quæ paupertatem despicit.

Sit igitur vobis cor unum &
anima una in Deo; nec dicatis Sibi que
vobis aliquid proprium, sed conjunctis-
sint vobis omnia communia, simæ.
victus, vestis, & omnia, quæ ad
hujus vitæ pertinent necessaria.
Siquidem *Paupertas* vestis tua in-
terdum videtur vilis & inculta,
sed propter hoc à domina *Humi-*
litate non abjiceris.

Credo firmiter, quod his ex-
terioribus innotescas, qualis apud
me sis intus, dummodò non eru-
bescas. De

Non abhor-
rent à vili-
bus indu-
mentis;

De vilibus indumentis erube-
scere, signum est latentis super-
biæ, & de his gloriam quærere,
vitium hypocrisis. Calcei tui
veteres sunt, nonnunquam &
confractos vidi; sed *Humilitas* in
his ambulare non veretur, quia
multi Sanctorum nudis pedibus
transierunt.

Isaia 20,

Undè apertissimè legitur in
Isaia propheta, quia dixit ad
eum Dominus: *Vade, & solve
saccum de lumbis tuis, & calcea-
menta tua tolle de pedibus tuis: Et
fecit sic vadens nudus & discalcea-
tus.* Ecce, testis idoneus, ad pro-
bandum veritatem rei.

Nec cibis
simplicibus.

Mensa tua, ô bona *Paupertas*,
simplicibus cibis tantumque ne-
cessariis contenta est; humilitas
huic interesse sobrietatis convi-
vio vult pro nomine meo liben-
tissimè.

Phil. 4.

Paupertas. Scio, abundare,
& penuriam pati; ubique & in
omnibus instructa sum. Om-
nia

nia possum in eo, qui me confortat.

4. Scire tamen etiam debet quisquis hæc verba legerit, quod infirmis & debilibus *Paupertas* condescendere misericorditer novit: Sed fortioribus hæc ardua proponit, ut habeant semper, quo crescant.

Hinc est, quod ipsa laboribus & fatigationibus sæpè insistit, nec panem suum ociosa comedit, ut Apostoli verba comple-
 re possit, qui dicit: *Nulli onerosus fui, sed in fatigatione die & nocte panem ociose non comedi; & multa consimilia.* Non fugiunt duros labores & sudores.
1. Cor. 11.

Humilitas autem collaborans *Paupertati* de quibusdam per Prophetam conqueritur: Quia
in laboribus hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur, ideo (inquit) tenuit eos superbia. *Psal. 72.*
 Et in Evangelico, dum alios videret in foro stantes ociosos, increpat illos dicens: *Quid hic statis* *Matth. 23.*
tis

tu tota die otiosi? Ite & vos in vineam meam, & quod justum fuerit, dabo vobis.

*Nec strati
auritiem.*

Paupertas in stratis indispositis, aut interdum in stramentis, culcitris, aut mattulis, requiem sibi qualemcumque suscipit.

Humilitas verò non in molli-
bus nec preciosis lectis requiescit;
sed nec cum cunctis rebus, quæ
sunt mundi, statuit vel exiguam
amicitiam jungere.

Matth. 3.

*Legit enim, quia Joannes indu-
tus erat pilis camelorum; & qui
mollibus vestiuntur in domibus re-
gum sunt. Et audivit de me.*

Luc. 9.

*Vulpes foveas habent & volucres
cæli nidos; Filius autem hominis
non habet, ubi caput suum reclinet.*

§. *Paupertas* etiam servos &
ancillas, prædia & palatia, cun-
cta quoque quæ ad honestatem
aut commodum præsentis vitæ
pertinent, non possidet, alio-
quin venerabile nomen suum
amittit.

Om-

Omnia hæc *Humilitas* nec ha- Neque ama-
bet, nec habere cupit; sed Filio biunt am-
Dei coæquari volens, dicit: Ego ^{plum famu-}
sum, quæ veni ministrare & non ^{litium,}
ministrari. Ancilla Christi sum, ^{splendo-}
dominari mihi non licet. Sum- ^{rem, aut}
ma ingenuitas mea est, ut servitus ^{commoda} ^{seculi,}
Christi in me reluceat.

Ego quæ statui soli omnium
Creatori deservire, quomodo un-
quam potero his vanis & caducis
vel ad horam intendere? Longè
à me & à domo mea sit omnis, qui
paupertatem & simplicitatem
non prætenderit.

CAP. VI.

Consolatio Paupertatis.

PROpterea scitò, *Paupertas* di- Soli Humi-
lectissima, quod pro voto & ^{litati gra-}
cum gaudio à domina *Humilitate* ^{tia pauper-}
(si tamen ita velit appellari) so- ^{tas.}
lummodò suscipieris.

Cœteris quidem incognita
es; & puto, quod diu remanebis,
non

non sit tibi curæ. Memento, quod & ego ipse multis incognitus extiti. Si me persecuti sunt, & te persequentur. Si me oderunt, & te pariter odio habebunt.

Joan. 13. Memento sermonis mei, quem dixi, quia *non est servus major domino suo.* In humilitate & patientia, erit fortitudo & consolatio tua.

Paupertas. Ego ancilla tua, fac mecum secundum voluntatem tuam. Tu locutus es ad famulam tuam; & undè hoc mihi, ut inveniam tantam gratiam coram oculis tuis! Quàm clemens es in misericordiis tuis, ut peregrinam agnosceres, viduum benediceres, & desolatam non relinqueres.

Christus
pauper solatium
paupertatis.

2. Non præ gaudio se capit cor meum, quomodò tanta majestas non dedignatur me infirmam aspicere: Tanta celsitudo, humiliatam & conculcatam in-
qui-

quirere; tam potentissimus Rex
& opulentissimus, pauperulam
diligere? Et quid hæc aliud,
quem divitiarum bonitatis ejus,
viscera misericordiarum ejus, &
ineffabilis dulcedo charitatis
ejus?

Magnum erat, si mei recor-
dari voluisset, & aliquem ad me
de minimis servis suis destina-
set. Nunc autem surrexit de
folio suo regali, potentiam rega-
lem paupertate commutans, ha-
bitu inventus est, ut pauper ho-
mo; formam etiam servi induens; *Philip. 2.*
nec tantum servi; sed etiam ma-
li servi, ut pro omnibus morti tra-
deretur & crucifigeretur, qui ni- *1. Petr. 2.*
hil morti debebat, in quo nec do-
lus inventus est.

Per omnia similis factus mi-
hiærate, habitu, & cognatio-
ne; quia puer parvulus & pau- *Jacob. 2.*
perculus erat: Non divites, sed
pauperes etiam parentes ele-
gerat.

Ma-

Magna mihi proinde gloria-
tio & exultatio, multa fiducia
& consolatio in Christo JESU.
*Consolamini, consolamini popule
meus*, dicit Dominus Deus ve-
ster. Quis populus Domini, si
non pauperes ejus? Non popu-
lus Dei, divites seculi.

Isa. 40.

Luc. 6.

Matth. 3.

3. Væ enim vobis divitibus,
qui habetis consolationem ve-
stram. Propterea dixit JESUS:
*Beati pauperes spiritu, quoniam
vestrum est regnum cælorum.* Si-
ve de corporali, sive de spiritua-
li paupertate id intelligitur, in
singulis voluntaria paupertas
prædicanda & amanda vide-
tur.

Matth. 18.

Videte ergò, ne contemnatis
unum de pusillis istis, qui in me
credunt, & pauperes propter no-
men meum facti sunt.

*Psal. 67.
Isaia 9.*

Ego enim, dicit Dominus
Deus, sum pater pauperum, ju-
dex orphanorum & viduarum.
Desiderium pauperum exaudi-
vi,

vi, præparationem & humilitatem cordis eorum audivit auris mea.

Nolite tangere eos, neque per vim neque per fraudem nocere eis. Ego vindex sum omnium. Ne ergò velitis eos contristare, mei enim sunt omnes pauperes.

Psalm. 81.
Christus
patronus
paupertatis.

Et nunc ubi estis pauperes mei? Nunquid non audistis vocem meam? Ecce, quanta pro vobis edidi testimonia, ut vobis grata esset dilecta paupertas, amica mea.

4. Hanc dixi amicam, quia proprio actu & habitu feci preciosissimam: Ut discant omnes reges & principes terræ, non eam habere contemptui; sed suscipere & venerari, sicut verè charissimam; quam coeli & terræ Rex super omnes reges, in sacra sua dedicavit infantia.

Qui proprio eam exemplo, tum nascens tum moriens commendavit.

Si non creditis verbis meis,

Qo ope-

operibus credite. Ite ergò, & videte locum, ubi positus erat Dominus, aut in præsepio, aut in sepulchro.

Nonne ego ipse sum Christus? Palpate ergò & videte, quia divitias & voluptates non habeo, sed pannos & sudarium. Jam credite, quia dives non sum, & paupertatem meam diligite.

Hæc ad laudem paupertatis sufficiant, quæ verè laudabilis est, & ab omnibus Dei servis multum amari debet; quia Deus illam, & omnes Sancti, cunctis divitiis mundi præferebant.

DE

DE TABERNACULO II.

Id est,

DE HUMILITATE.

CAP. VII.

*De Documentis & Exem-
plis Humilitatis à Chri-
sto traditis.*

S. **S**ed consequenter ad virtu-
tem *Humilitatis* transea- Paupertas
ingrata Deo
mus. *Humilitas* enim, si Pau- absque hu-
militate.
pertati conjuncta non fuerit, Deo
placere Paupertas non potest.
Sicut igitur de Paupertate, ita,
Dominus Deus meus, & de *Hu-
militate* loquere mihi.

Multis modis istam commen-
dari in Scripturis tuis audio; &
miris in te modis emicuisse præ
cæteris invenio.

Quis sic veram humilitatem
ostendere & docere potuit,
quemadmodum Deus homo fa-
ctus? Undè apertè omnibus di-

O o 2 cis:

Matth. 11. cis: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.*

Christus
humilita-
tem docet
efficaci ex-
emplo.

Et si aliud exemplum veræ humilitatis non haberem, quàm te Dominum meum JESUM; nec aliam humiliandi causam, omninò ipse solus sufficeret.

Quem sequar, si te non sequor? Cui credam, si tibi non credo? Quis mihi persuadere poterit, quod humilitas est via regni coelestis: Si ille non valet, qui de coelo venit?

Usquequo insipiens eris anima mea, ambulans per vias non rectas, semper errans, & ad veritatem nunquam perveniens?

Joan. 14. 2. Ecce, humilitas via est, & alia non est. Ego (inquit) sum via, veritas, & vita. Humilia te, inclina te quæso anima mea, & erit Christus vita tua.

Luc. 12. Noli attendere, quid alii dicant; sed vide, quid Christus hominibus dicit: *Nolite timere pu-*

filios

filius gregis, quia complacuit Patri meo, dare vobis regnum.

Hinc rursus & in alio loco exultans in Spiritu S. ad Patrem ait: *Confiteor tibi Pater Domine cœ-* *Marc. 11.*
li & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Ita pater, quoniam sic beneplacitum est ante te.

Quid tibi videtur de Christo, cujus filius est? Verè filius Dei erat homo iste. Si ille in mundo nil habere voluit, qui omnia cum Patre condidit, quid tu adhuc in illo quæris & diligis? Time, quod dicit: *Vos de mundo estis.* *Matth. 23.*

Cum JESUS esset adhuc cum *Joan. 13.*
discipulis suis, & hora appropinquaret passionis, volens illis exemplum dare perfectæ humilitatis ac mutuæ dilectionis: *Surgit à cœna, & ponit vestimenta sua, & mittit aquam in pelvim, cepitque lavare pedes discipulorum*

Præcipue
lavando pe-
des discipu-
lorum.

suorum. Et ait illis: Scitis, quid
fecerim vobis? Vos vocatis me ma-
gister & Domine, & benè dici-
tis. Si ego Dominus & magister
vestros lavi pedes, & vos debetis
alter alterius lavare pedes. Ex-
emplum enim dedi vobis, ut & vos
ita faciatis.

O verè summum humilitatis
exemplum! Deus ecce, homi-
num servus factus est, & homo
adhuc homini, aut potius Deo
subjectus non est. Confundan-
tur & reverentur omnes superbi,
quia contempserunt consilium
filii Dei.

3. Vicisti nos Domine JESU,
vicisti nos humilitate tua; ecce,
confundimur in superbia no-
stra. Confusio operuit faciem
nostram.

D. Quid facere debui tibi, &
suberbe, & non feci? Cur re-
spicis in me? Putas, quod sis me-
lior me? Si non hoc apparet ti-
bi, forsitan humiliasses te, nunc
verò

verò superbia tua ascendit semper.

Convertimini filii hominum, & nolite ascendere, quia non sum vobiscum. Si enim ascenderitis, cadetis coram inimicis vestris, & subannabunt vos; & cognoscetis, quia superbis resisto.

Humiliamini sub potenti manu mea, & exaltabo vos. Omnis enim, qui se humiliat, exaltabitur; & qui se exaltat, humiliabitur. Quanti volebant ascendere, & ceciderunt quasi lapis in profundum?

*1. Petr. 5.
Luc. 14.
Deus exaltat humiles, & superbos humiliat.*

Pharao & currus ejus submersi sunt in mari rubro? Adam & Eva expulsi sunt de paradiso: Angelus, & qui cum eo erant, projecti sunt de cœlo. Et hi omnes propter ascensum mortis superbiæ, corruerunt in damnationem mortis æternæ.

*Exod. 15.
Genes. 3
Isaïa 14.*

S. Heu, heu Domine, à facie furoris iræ tuæ quis sustinebit?

Psalms. 73.

O o 4 bit?

bit? Dejecisti eos, dum allevarentur. Cecidit, cecidit Babylon, & facta est ruina ejus magna.

Sed quid faciam miser: Quo fugiam? Tremens factus sum ego & timeo, quia Deus nec Angelis nec hominibus superbientibus pepercit. Væ mihi, si sic ascendero; & væ iterum mihi, si non descendero.

Quis ostendet mihi viam, per quam possum securè, & sine periculo ambulare?

Joan. 10.

4. D. Ego sum via: Per me si introieris, salvaberis. Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & scandalum non erit vobis, quemadmodum contigit superbis. Ego sum lux mundi.

Joan. 8.

Qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vite.

Joan. 10.

Ego forma justitiæ: Ego exemplar humilitatis. Ego pastor bonus, qui pascio oves meas. Pavi eos in innocentia cordis mei,

mei, & in verbis oris mei confortavi illos.

S. Domine, qui pascis me à *Psalm. 77.*
juventute mea, ne derelinquas *Psalm. 142.*
me. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam, propter nomen tuum vivificabis me in humilitate tua. Ipsa est, quæ salvam faciet animam meam, & ab æternis casibus custodiet eam.

Si fuero humilis, salvus ero.
Memento mei Domine, ait humi- *Luc. 23.*
lis & contritus Latro, cum vene- *Humilitas*
rit in regnum tuum. Et dixit illi *Latroni a-*
JESUS; Amen dico tibi, hodie *peruit Para-*
meum eris in paradiso. O quan- *disum; A-*
ta est virtus humilitatis, quæ *pulit super-*
Latroni aperuit gaudia para- *bia.*
disi!

Adam ubi es? Domine (inquit)
vocem tuam audiavi, & timui, eo *Genes. 3.*
quod nudus essem.

Miser, quis te nudavit, nisi superbia tua? Eritus sicut dii, aiebat princeps vester.

O o s

Me-

Psal. 75.

Mentita est iniquitas sibi, & factus est ille, & ecce filii ejus omnes miseri; & nihil deitatis invenerunt viri divitiarum in manibus suis, sed labores & dolores comprehenderunt eos.

CAP. VIII.

Superbia cum donatur ascendere, descendit.

MElior est ergò iste humilis Latro, quàm Adam quondam justus & elatus. Per humilitatem suam iste ascendit, per superbiam ille descendit.

Luc. 10.

Superbia
non tam
descendit,
quàm cadit.

Sed quid dixi, descendit? Utinam descendisset: Nunc autem cecidit in latrones; qui etiam despoliaverunt eum; quia superbia nunquam descendit, sed semper cadit. Cecidit in cœlo, cecidit in paradiso, in mari, & in omnibus abyssis.

Ephes. 4.

Christus descendit, & de cœlo descendit, & ipse est, qui etiam ascen-

ascendit super omnes cœlos, ut
adimpleret omnia.

2. Bone JESU, quomodò
undique pugnas pro me, depo- *Luc. 1.*
nens superbos & potentes de se-
de, & exaltans humiles? Et cla-
masti; Zachæ festinans descen- *Luc. 19.*
de, quia hodie in domo tua opor-
tet me manere. At ille festinans
descendit, & filius Abrahæ fa-
ctus est.

Domine descende, priusquam mo- *Joan. 4.*
riatur filius meus, sic orabat qui-
dam regulus. Et dixit illi JESUS:
Vade, filius tuus vivit. *Matth. 8.*

Descendit etiam JESUS de
monte, & secutæ sunt eum turbæ
multæ.

Descendisti Domine, ut sal- *Christus*
vum faceres genus humanum, descendit,
quod perierat ascendendo, ut felicem

Et quare omnes tam cupidi ad *homini*
ascendendum, tam tardi ad de- ascensum
scendendum invenimur? pararet.

Magister (ait alius) *sequor te*
quocumque eris. Bene dixit, se- *Ibidem.*

quor te ; quia sequendo te nemo errat, quoniam lux es & dies ; & qui ambulat in die, non offendit. *Sequor te quocumque ieris*, sive ascendendo, sive descendendo ; quia bonum ascensum & descensum docuisti me.

Bonus ascensus, de mundo ad Patrem : Libenter illuc ascendam, quoniam ibi est thesaurus meus indeficiens, & celebrantur ibi nuptiæ Agni ; Sed & magnus dies festus omnium Sanctorum mox appropinquabit. *Ascendite ad diem festum hunc, Ite, & dicite fratribus meis :*

Joan. 7.

Joan. 20.

Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestram.

Psal. 23.

Psal. 67.

Quis ascendet in montem istum, aut quis stabit in loco sancto ejus ? *Mons Dei, mons pinguis est iste, ut quid suspicamini montes coagulato.*

Al.

Altus mons hujuscemodi à
jacentibus non videtur. Propte-
reà Joannes, qui pennis contem-
plationis elevabatur, vidit Ag-
num stantem supra montem Si-
on. Quem Propheta sequi cu- *Apo. 14.*
piens, orabat : *Quis dabit mihi Psal. 54.*
pennas, sicut columba, & volabo,
& requiescam? Ascendit etiam Si-
mon Petrus, & ait; Domine, bo- *Matth. 17*
num est nos hic esse.

Isti viri sancti te, Domine Je-
su, sunt secuti, & ostendisti eis
gloriam sempiternam, quam pro-
misisti diligentibus te. Jam ascen-
sum audivi, quia transit ad re-
gnum tuum omnis, qui relinquit
mundum.

3. Sed iterum descendimus, *Psal. 134.*
quoniam modò tempus descen-
dendi advenit. Domine in-
clina ccelos tuos, & descende;
tange montes superbiæ, & fumi-
gabunt.

Descende ad nos, quia ad te
ascendere non valemus. Si niti-

O o 7 mur,

mur, deficimus: & si interdum
ascendimus, curvum iter facimus,
& pejus agimus, & laudabimur
in lutum profundum.

Si quiverit claudus currere, &
confractus pedibus ambulare,
tunc potest etiam superbus pro-
ficere.

Quantò plus currit, tantò ma-
gis offendit: & quo altius salit,
eo desperatius in ima ruit.

Abdia 1. D. Si posueris in cælo (ô super-
be) nidum tuum, inde te detrahā,
dicit Dominus.

Isaia 16. Audivimus superbiam Moab,
superbus est valdè. Superbia ejus
& arrogantia ejus, plusquam forti-
tudo ejus. Quid superbis terra &
Eccles. 10. cinis? Terra es, & in terram
Genf. 3. ibis

Psal. 126. Descende prius, & tunc ascen-
des. Vanum est tibi ante lucem
furgere, surge, postquam sederis,
quoniam quidem sic Sanctos imi-
taris. Sedebat Iob in sterquilio,
nio,

nio, David coram Domino, Ezech. 3.
chiel in medio captivorum.

Sede tu, & scribe citò; Me- Iob 10.
mento, quaeso Domine, quod sicut
lutum feceris me, & in pulverem
reduces me. Et ora cum Pro-
pheta; Peccavi, & malum co- Psal. 50.
ram te feci. Non ergò intres in Psal. 142.
judicium cum servo tuo, quia non
justificabitur in conspectu tuo omnis
vivens.

Recordare & illius Publica- Luca 18.
ni, qui stabat à longè, & non
audebat oculos in coelum levare;
sed percutiebat pectus suum, di-
cens: DEUS propitius esto mihi
peccatori. Amen dico tibi, quia
descendit hic justificatus ab illo, id
est, præ illo scilicet Phariseo. Psal. 112.

S. Quis sicut tu Domine De-
us noster, qui in altis habitas, &
humilia respicis in coelo & in ter-
ra? Qui suscitās à terra inopem, Psal. 146.
& de stercore erigis pauperem!

Esto in humilitate nostra me- Psal. 135.
mor nostri; custodi parvulos Psal. 9.
tuos,

tuos, & humilia peccatores usque ad terram.

Psal. 82.

Judicare Domine DEUS pupillo & humili, ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

Ecce per scripturas sanctas transiens, video sicut vulneratum superbum, & ipse de manu tua repulsus est.

CAP. IX.

De moribus & actibus vere Humilium, idem de notis superborum.

Sed jam videre libet à contrario, qualis etiam humilis actu sit & moribus, quæ cogitatio ejus, & quod signum sanctitatis ejus.

D. Ecce, domi latet, quia humilis locum semper quærit novissimum, sicut scriptum est: *Cum invitatus fueris ad nuptias, vade & recumbe in novissimo loco.* Non tamen hoc fecte, sed hunc deberi *Matth. 6.* sibi sentit ex digno. Alioquin

NON

non erit illi gloria neque merces
apud Patrem, qui in caelis est, qui
omnia videt in absconso.

2. Si ab aliis objurgatus & dif- ^{Humilis &}
fatus fuerit, patienter sustinet, ^{modesti}
& humiliter tacet. ^{hominis}
^{mores &}

3. Meditatur in corde, quanta ^{indicia.}
opprobria sustinuit Salvator
mundi. Dicebant enim Judæi
de filio Dei; *Demonium habet, & Luca 7.*
seducit turbas. Vorax est & pota-
tor vini, amicus publicanorum &
peccatorum.

4. Consolatur his verbis seip. ^{Matth. 10.}
sum humilis, & dicit: *Non est*
servus major domino suo. Si pa-
tre[m] familias Beelzebub vocave-
runt, quanto magis domesticos ejus?

5. Sequar Dominum meum
JESUM; quia ipse dixit: ^{Qui Luca 9.}
vult venire post me, abnegat semet-
ipsum, & tollat crucem suam, &
sequatur me.

Noli conturbari, anima mea,
quoniam digna factis recipis: JE-
SUS autem nihil mali gessit;
nec

*Philip. 2.**Luca 23.*

nec quicquam morte dignum fecit : & tamen usque ad mortem crucis semetipsum humiliavit, Quia si in viridi ligno, quod erat in paradiso Dei, hæc fecerunt: in arido, quod tu es, quid fiet? Et ideo injustè querulor ; justè autem patior, quotiescunque, & à quocunque vituperor.

D. Si fuerit humilis increpatus & accusatus, non quærit excusationes aut redargutiones; sed omnem ostendit humiliationem, confitetur culpam, promittit sui emendationem. Cur hoc? Quia non hominibus placere, sed Deo quærit satisfacere.

Parvipendit confusionem hominum, quia timet divinum iudicium, ubi occulta erunt manifesta. Quisquis humiliter modo confitetur culpam propriam, percipiet tunc à me peccatorum suorum remissionem.

s. Dicit ergò humilis, sive justè, sive injustè reprehensus, *Pec-*
cavi,

cavi, & malum coram te feci. Ego ^{Psal. 50.}
 in flagella paratus sum, & dolor ^{Psal. 37.}
 meus in conspectu meo semper. Quo- ^{Psal. 50.}
 niam iniquitatem meam annuncia-
 bo, & cogitabo pro peccato meo.
 Sentit vulnus peccati interius, &
 ideo fert levius, quicquid cruciat
 exterius. Hoc est enim magnum
 humilitatis indicium, confiteri
 in redargutione peccatum pro-
 prium.

E contrario quidam superbè Superbo-
 agunt excusando, & se defenden- rum mos
 do coram aliis. Non (inquit su- est non fere-
 perbia eorum) hoc feci: aut si fe- re correc-
 ci, benè feci. Si malè, non mul- tionem.
 tum malè: neque in tantum, si-
 cut isti dicunt. Quis est ille ho-
 mo, qui talia loquitur de me? Et
 tamen istiusmodi fabulatur ali-
 quandò publicè de perpetratis
 malis suis; ibi inquit fui, &
 talia feci; hæc dixi, & sic respon-
 di.

Quantæ miseriæ & cœcitatæ
 est, illud ore proprio pronuncia-
 re,

re, se malè egisse, & peccatorem se reputari ab aliis ferre non posse? Filii hominum usquequo diligitis hanc vanitatem, & queritis mendacium?

*Alia nota
& proprietates
humili-
um.*

Si interrogatus fuerit humilis, non promptulus ad responsa invenitur, sed serus & providens.

Non est etiam ad risum facilis, sed gravitate temperatus.

Cor ejus devotione spirituali citius tangitur, quia de temporali gaudio non consolatur. Compunctioni est deditus, & ad considerandum se invenitur primus.

Studet propria flere mala, aliorum bona considerare, & infirma eorum portare, & pio modo excusare.

6. De magnis & sublimibus præsentis vitæ rebus, de honoribus & dignitatibus, de gradibus & cathedris minimè curat, sed omnia peritura & vana esse considerat. Homo enim cum in-

terio-

Psal. 483.

terierit, non sumet hæc omnia
secum.

Et ubi (inquit) sunt, qui in
hoc mundo floruerunt? tan-
quam peregrinus & hospes uni-
us noctis, sic pertransierunt.

Contemnit ergò omnes mun-
di honores, amplectitur oppro-
bria & abjectiones. Eligit ab- *Psal. 138.*
jectus esse in domo Dei magis,
quàm habitare in tabernaculis
peccatorum.

Suscipit leve jugum Christi,
abjicit laboriosam servitutem dia-
boli.

Nihil laboriosius, quàm velle Superbi
ascendere, & hoc frustra; quia *perpetuo*
superbus timet semper, ne supe- *anxii, hu-*
retur; & quotidie dejicitur, ipso *miles tran-*
etiam ingnorante, *quilli.*

Pax autem & gaudium cum
humili, qui per viam planam san-
ctorum graditur, & in vallibus
commoratur. *Valles enim abun-* *Psal. 64.*
dabunt frumento, hoc est, conso-
latione Spiritus sancti: clama-
bunt

*bunt & hymnum dicent pro donis,
quæ perceperunt.*

- Propterea nil jam quærit in
terrenis, quia spes ejus tota su-
spensa est in cœlestibus. Orat
cum Propheta, & dicit: Spes*
Psal. 21. mea Domine, à juventute mea tu
es, portio mea in terra viventium.
Psal. 72. Quid enim mihi est in cœlo, & à
Deo meo quid volui super terram?
DEUS cordis mei, & pars mea
DEUS in æternum.

- Subesse desiderat; aliis servi-
re paratus est propter nomen
meum. Recordatur enim Scri-
pturæ dicentis: Remansit puer*
Lucæ 2. JESUS in Hierusalem, & non co-
gnoverunt parentes ejus. Ubi mox
sequitur: Et descendit cum eis,
& erat subditus illis,

- Et iterum: Ego in medio ve-*
strum sum, sicut qui ministrat.
Psal. 61. Dicit ergo ad semetipsum: Non-
ne subiecta Deo eris anima mea,
quoniam ab ipso salutare meum?
Veruntamen subiecta esto Deo
anima

anima mea : quia ipse est salus tua.

Familiaris est humilibus amor subjectionis , despectionis , & nullius reputationis. Et ubi pos- sunt tales inveniri ?

7. S. Domine mi , tu scis. Ti- bi nota est omnis congregatio Sanctorum , quoniam humilium inhabitator es mentium. Non sum ex illis ; sed miserere mei & parce peccatis meis , ut detur mihi locus poenitentiae illorum saltem meritis. Gaudeant , qui hujusmodi sunt , quia magnam gratiam apud te invenerunt.

Ecce , ad memoriam venit illa omnium Sanctorum sanctissima Dei genitrix virgo Maria , cui ab Angelo dicitur ; *Ne timeas Luca 1.*

Maria , invenisti enim gratiam a- pud Dominum. Et ego cur non invenio gratiam in oculis tuis ?

D. Quia necdum parvus fa- ctus es sub oculis tuis. Defectus gratiae est , propter aggeres su- per-

perbia ob- staculum gratiae.

perbiæ. Ejice primum hanc trabem de oculo tuo, & tunc videbis, quid facturus sim humili servo meo.

Quando negavi humili gratiam? Et quando non exaudixi orationem pauperis? Audi prophetam: *Iste pauper clamavit ad Dominum, & Dominus exaudivit eum, & ex omnibus tribulationibus ejus salvavit eum; Quia respexit DEUS in orationem humilium, & non sprevit preces eorum.*

Psal. 101.

Multi elato corde accedunt ad me, & ego non exaudio eos. Petunt, non ut sanentur à peccatis, sed ut appareant sancti hominibus.

Optant devotionem, sed pati nolunt mecum confusionem; humilitatem concupiscunt, sed cum humilibus contemni ab hominibus refugiunt.

Nota
Quid profectum non

Sic amare quærunt virtutes sine odio vitiorum, & falluntur in desiderio suo. Qui enim vult habere

bere dulcedinem virtutis, extir-
pare debet cor à vitiis, & pas-
sionum tribulis.

Humilis autem nititur semper
destruere omnem elationem cor-
dis, & odit praelationem super a-
lios, quæ est iniquitas maxima,

Nam hæc Angelos fecit dæ-
mones, & homines constituit
peccatores; quia immundus est
coram Deo omnis, qui exaltat
cor suum.

8. Væ, qui magni estis in o-
culis vestris, & coram vobismet-
ipsis prudentes. Væ, qui credi-
tis omne altum sanctum; & ad
omne sublime dicitis, Honor Dei
est, & gloria ejus. Et quare de-
cipitis cor vestrum? *Multum e-* *Num, 16.*
rigimini filii Levi. Nolite am-
bulare in magnis & mirabilibus
super vos, sed inclinate rebelles
cervicem vestram.

Quod si non feceritis, ego a-
scendam contra vos, & convo-
cabo coelum, & terram, & om-
nia

Gravis
commina-
tio & in-
crepatio

Pp

adversus
superbos.
Sap. 5.

nia elementa adversum vos, & pugnabit mecum orbis terrarum contra insensatos & superbos. Et incurvabitur altitudo vestra, & sublimis erit in conculcationem, & gloriosus terræ in confusionem.

Isaia 2.

Væ, qui ascenditis ad latera aquilonis super montem excelsum valdè, ut videatis omnia regna mundi, & gloriam eorum. Et dicitis; Spes nostra turris Babylonis, illic sedebimus, & gaudebimus.

Psal. 138.

Sed non erit, neque stabit verbum istud. Planctum istum pro cantu audietis: *Filia Babylonis misera, beatus, qui retribuet tibi retributionem tuam, quam promeruisti.*

Ecce malleolus & incus, virga & baculus, stridor & fletus, super omnem arrogantem. Casus & dejectio, ignominia & confusio, & super omnem præsummentum.

No.

Nolite ergò in altum extollere *Psal. 74.*
cornu vestrum, nolite loqui ad-
versus Deum iniquitatem; sed
exinanite vos, usque ad funda- *Psal. 136.*
mentum in ea congregatione, in
qua statis.

Fundamentum est ipsa humi- *Humilitas*
litas; & aliud fundamentum *fundamea-*
nemo potest ponere, præter id, *tum.*
quod positum est, quod est Chri-
stus Jesus.

Hoc fundamentum funda- *Psal. 86.*
tur in montibus sanctis: diligit
enim Dominus portas Sion, su-
per omnia tabernacula Babylo-
nis.

9. De humilibus loquendum
fuerat, sed superbia Satanæ hoc
impedivit. Nam sunt plurimi ad
ascensum tam prompti; ad descē-
sum verò pigri; satis parati ad ho-
nores, ad gradus, & prælationes.

Sentiunt de se magna, præsu-
munt fortia, & imaginantur his
multa similia. Hæc mala cavenda
sunt, & à corde pauperem Christi
citius repellenda. P p 2 Est

Aliæ humi-
lis notæ &
proprietate-
res.

Secularium
incurius;

Interiora
considerat.

Est etiam laudandum in humi-
li valdè, quod tam tardus inve-
nitur ad tumultus seculi, ad inte-
riora verò sollicitus, quoniam ap-
parere foris nimis metuit, & ab-
scondi ab hominibus velut mor-
tuus gaudet.

Studium ejus circa humilia
exempla Sanctorum, circa mate-
riam propriæ fragilitatis, & me-
moriæ humilis JESU inter ho-
mines conversantis.

Multam invenit seipsum hu-
miliandi causam, & silvam ma-
gnam quærit devotè mediandi
tam diebus quàm noctibus.

10. Legit ergò in Scripturis
sanctis, & considerat, quàm lon-
ga sit à Sanctorum virtutibus.
Miratur eorum exercitia, labo-
res, tentationes, abstinentias; in-
tuetur summam humilitatem,
fortissimam patientiam, perfe-
ctam obedientiam, & plenam
omnium rerum secularium mor-
tificationem.

De.

Deflet ideò acriter, & contri-
flatur vehementer, quia non est
in eo talis virtutum fervor, ne-
que pro acquirendis virtutibus
confinilis labor.

Dolet se
longius ab-
esse à SS.
Vestiglis.

Ah pulvis, inquit, quid nos
sumus? Caro & sanguis, in qui-
bus nos involuti jacemus, Ter-
ra patria nostra; terrena cogita-
tio nostra; animalis conversa-
tio nostra; lignum & lapides
occupatio nostra. Esca & potus,
summus & otium, in finibus no-
stris. O quantum in imo sumus,
qui vix vestigium pedis de virtu-
tibus Sanctorum habemus!

Hæc sapius
tecum alia
mente pon-
dera, quis-
quis virtu-
tem & pro-
fectum a-
mas.

Et tamen adhuc superbimus, &
viam humilitatis non quærimus?
Adhuc in bonis tepescimus, in
malis quotidie senescimus, & pu-
tari aut videri ab aliis aliquid vo-
lumus.

Hoc est enim alienum ab hu-
mili corde, quod fervet jugiter
proficiendi desiderio. Confide-
ravit enim se, & abiit amarus in

Jacobi 1,

Pp 3 indi-

indignatione spiritus sui, ad interius cubiculum suum, ut ploret ibi.

Deindè surgens legit in Apostolo Paulo, quid de se sentiat:
1. Cor. 15. Ego(inquit) sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum ecclesiam Dei.

Et in Evangelio de beata Virgine : *Respexit DEUS humilitatem ancille suæ.* Et iterum in Propheta : *Humiliavi in jejunio animam meam, & posui vestimentum meum cilicium.* Et cum Abraham : *Loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis.*

Omnia hæc operatur in electorum cordibus vera humilitas, quæ omnium virtutum causa est & custos.

Humilitatis præclara
 elogia.

I I. Surge nunc, atque occurrens illi, dic ad eam : Beneveniat Domina mea *Humilitas*. Ingredere ad me, ô virtus Christi, fti, inventrix gratiæ, singularis glo-

gloriatio Virginis Mariæ. Accede ad me, ô reparatio charitatis, reconciliatio totius humanæ perditionis.

Per te cœli aperti sunt, & per te claustra inferni confracta. Per te erecti sumus, & per te ad patriam reducti.

Tu de peccatoribus facis justos, & justos Angelis associas. Tu Christum de cœlo vocasti, & Mariam super choros Angelorum exaltasti.

Deus licet dives sit in gratia, *Jacobi 4.* nemini tamen nisi humili confert gratiam. Et quia hæc virtus præ *Luce 1.* omnibus in Maria abundavit, idè & ipsa gratia plena fuit.

Jam claret, quod humilitas est *Humilitas* omnium Sanctorum, & fuit semper virtus maxima. Ipsa meretur, quod meritis non debetur; ipsa percipit, quod littera non docetur. *virtus Sanctorum maxima.*

Hæc casum nescit, quia nunquam de se magna præsumit.

Pp 4 Qui

Qui hanc habet, diligit & custodit; in pace Christi dormiet, & requiescet, sicut CHRISTUS *Matth. 11.* humilibus repromisit, *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde, & invenientis requiem animabus vestris.*

DE TABERNACULO III.

Id est,

DE PATIENTIA.

CAP. X.

*De necessitate patientia,
inter tot misérias hujus
vitæ.*

Patientia
nobis præ-
cipuè ne-
cessaria;

S. POSTquam, Domine, de sancta Paupertate & Humilitate, quædam eloqui dignatus es, restat jam, ut secundum promissum tuum, de Patientia mirabili virtute, servo tuo aliqua insinues. Fateor hoc namque coram te, multum me hac virtute egere, & valdè mihi opus esse multa patientia.

Qualis est enim vita mea, nisi
quæ-

quædam longa miseria, à die nati-
vitatatis usque in diem sepulturæ
meæ ? Et nihil inter hæc vacat,
quod non laborem & dolorem
mihi multiplicet.

Ob conti-
nuas vitæ
miserias,

Et quomodò in hanc veni mi-
seriam, DEUS meus ! Tu no-
sti benè, quanta mala circumde-
derunt me in corporis carcere po-
situm : & nemo est, qui ita no-
vit miseriam hominum sicut tu,
Domine DEUS noster. Vide
ergò, quàm necessaria mihi sit
patientia.

Baruch. 3.

Quid est anima mea, quod in
terra inimicorum es ? Nam si
in via Dei ambulasses, habitasses
utique in pace super terram. De-
reliquisti Dominum Deum tu-
um, fontem aquarum viventium,
& fodisti tibi cisternas, quæ non
poterant aquas continere, & ideò
tradita es manibus odientium te.

Hier. 2.

2. Sed revertere ad me, dicit Dominus, & ego suscipiam te.
Propter peccata mea Domine, Quibus ex
peccato
obnoxij fu-
mus.

Pp 5

hæc

*Eccl. 40.**Ephes. 2.**Isaia 1.**Thren. 3.*

Et periis-
mus, nisi
Christus
nos serva-
set.

Psal. 102.

hæc omnia iusto iudicio tuo even-
erunt super me. Peccavi cum pa-
tribus meis, & porto grave ju-
gum super omnes filios Adam,
quoniam filii iræ omnes filii e-
jus.

Veruntamen nisi subvenisset
nobis auxilium tuum de cœlo,
quasi Sodoma fuissimus, & qua-
si Gomorra similes essemus, quæ
submersæ sunt in momento.

Ideoque misericordiæ tuæ mul-
tæ Domine, quod consumpti non
sumus: & bonitas magna nimis,
quod adhuc vivimus. Filii mor-
tis eramus omnes, sed præveni-
sti nos in miserationibus tuis, &
non sicut delictum nostrum, sic
& iudicium tuum, superabunda-
vit misericordia tua super omnia
opera nostra pessima.

Recordatus es, quia pulvis su-
mus: & homo, sicut fœnum &
flos agri. Tibi hæc dixit DEUS,
& Pater misericordiarum, ut sci-
rem miseriam meam, & causam
mise-

miseriarum omnium rectum iudicium tuum.

Sed tamen adhuc quæro ex omnibus his, si qua sit consolatio in Christo Jesu Domino nostro. Et si non ad plenum merear consolari, tribue saltem ex parte aliqua. Quis ergo consolabitur animam meam? Multos *Psalm. 118.* inveni desolatores, narrantes mihi iniquas fabulationes, sed non ut lex tua Domine.

3. O consolator optime, dulcis hospes animæ, dulce refrigerium; qui imples omne animal benedictione: aperi manum tuam, & effunde benedictionem de coelo super arentem terram meam.

Expando ad te manus meas, *Psalm. 142.* quia sum sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me Domine, defecit enim spiritus meus.

Et ego sine te quo ibo? Et ad quem confugiam? Tu es, Deus super me.

Pp 6 mi-

mini re-
fugium,
Psal. 36.

mine, DEUS meus ; & ideò suscipe propitius preces meas.

Levavi ad te animam meam : tu noli me desplicere. Ostendi miseriam, tu noli oculos avertere. Peccavi, noli me condemnare. Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea Domine, noli me derelinquere.

Matth. 11. Dixisti enim per temetipsum, nos consolari cupiens : *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Et iterum : *Si quis sitit, veniat ad me, & bibat.*

Psal. 62. Sitivit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea ? In terra deserta, in via, & in aquosa, habitatio mea Domine. Terram arentem dedisti mihi Domine, da & irriguam superius.

Josua 15.
Inter tot
dolores &
adverse.

Neque enim parva est miseria mea, qua affligor in hac vita mea. Nam quocunque me verito, dolores & labores invenio.

Et

Et ideo quaeso, ne irascaris mihi; quia anxius est in me spiritus meus, & verba mea non murmure sed dolore plena sunt. Effudi in conspectu tuo orationem meam, & tribulationem meam ante te pronuncio. *Psalm. 141.*

Est enim misero saepe consolatio, suam miseriam amico revelare. Et vulnus tumens dum aperitur, minus dolet & citius curatur. Tibi ergo revelavi causam meam, Pater misericordiarum. *Misero solatium, amico aperire miseriam.*

CAP. XI.

Consolatio afflicti & gementis in tribulatione,

D. Quid vis, ut faciam tibi? Anima equior esto, fili mi. Videns vidi afflictionem populi mei, qui est in Aegypto, & descendendi liberare eum. *Exod. 3.*

Sed cum etiam benefecero tibi, memor eris nominis mei, quia

Pp 7 sal-

salvator & redemptor tuus ego sum. Jam noli contristari, quia ego ipse qui loquebar ecce, adsum.

Quare ergò moerore consumeris? Nunquid consiliarius non est tibi? Recordare sermonis, quid promiserim piscipulis meis:

Luc. 24. Non relinquam vos orphanos: Sed mittam promissum Patris mei in vos Spiritum veritatis, ut maneat vobiscum in eternum. Ille est enim, qui in adversis consolatur corda Sanctorum.

S. Hoc de Apostolis, Domine & Discipulis tuis dixisti, & implesti in eis promissum tuum: Sed de me nescio, quomodò fiet istud, quoniam non fueram ibi.

D. Nonne & tu discipulus meus vis fieri?

S. Etiam.

Dicta Apo- D. Quod dixi eis, dico om-
stolis etiam nibus, quia pusillum & magnum
ad nos spe- ego suscipio. Rogavi Patrem
Etant. meum non tantum pro his, sed
etiam

etiam pro eis, qui credituri sunt
in me per verbum eorum.

Omnis enim, qui voluerit esse
discipulus Christi, particeps erit
bonorum omnium, quæ pro-
misi electis meis. Elegi eos, & *Joan. 15.*
posui eos, ut eant & fructum af-
ferant in patientia, & fructus eo-
rum maneat in vita æterna.

Hoc loquor tibi, ut in me pa- *Joan. 16.*
cem habeas, & in patientia ani-
mam tuam custodias.

Pacem meam relinquo tibi, pa- *Joan. 14.*
cem meam do tibi, non quomo-
dò mundus dat, ego do tibi. Pa-
tiens esto, & adversa libens
suscipe.

2. Ne deficias in tribulatio- Tribulatio-
nibus, quia tribulatio ignis con- nis fructus.
sumens est. Purgat peccata, ex-
tinguit præsumptionem; fugat
dissolutionem, ingerit salubrem
tristitiam; dat odium munda-
norum, & facit Christi imita-
torem.

Velles istis lucris carere?

S. Non

S. Non Domine.

D. Hæc tamen operatur in tribulatione vera sapientia. Noli proindè quærere pacem nisi in Deo; pacem & gaudium in Spiritu sancto, quam mundus non potest dare.

S. O pax & gaudium Domini mei JESU Christi, quales filios tu facere consuevisti, quibus modis te mentibus electorum de cœlo veniens infudisti.

O pax & gaudium in Spiritu sancto, quod non datur impiis, sed manifestatur humilibus, & omnibus devotis Dei servis! Utinam dirumperes cœlos, & ad me descenderes, & infirmam animam meam visitares frequentius; & experimento discerem, quoniam *benignus est spiritus sapientie, & pax multa diligentibus legem tuam, & gustantibus suavitatem Spiritus sancti.*

*Sap. 1.
Psalm. 118.*

Quàm libenter tunc ista caduca & terrena omnia contemnerem,

rem, ut ejus dulcedini semper inhaererem? Quàm patienter omnia adversantia susciperem, cum præ amore ejus grave quicquam esse non sentirem? Et quid tunc ultra oblectare me posset, quando ille sic me absorbuisset?

3. O quàm suavis est Domine *Sap. 12.*
ne spiritus tuus, qui ut dulcedinem tuam in filios gratiæ demonstrares, pane suavissimo de coelo præstito, esurientes animas replesti bonis internis, fastidiosos divites dimittens inanes; quia consolatione sancti spiritus digni non sunt.

Hæc omnia operatur unus & *1. Cor. 12.*
idem Spiritus tuus, dividens singulis prout vult, adjuvans infirmitatem nostram, & consolans nos in peregrinatione nostra, in grandi exilio quo relegati sumus.

Sed scio, Domine, quia hæc *Act. 2.*
est hora diei tertia, quando Petrus aperuit os suum, & loquebatur

batur verbum tuum cum fiducia magna; quando repletus est vino novo, quod lædificat cor hominis, quando unctus est oleo gratiæ & lætitiæ, cum confortibus suis.

Rom. 5.

Hæc est hora, de qua Coapostolus ejus dicit: *charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis; quia non accepimus spiritum hujus mundi, sed spiritum qui ex Deo est.* Et scripsit dicens: *Gaudete (fratres) in Domino semper, iterum dico, gaudete, Dominus enim propè est.*

Rom. 8.

Philip. 4.

Verè illi propè erat, qui tantam gratiæ copiam à Domino perceperat; ut esset ipse plenus, & aliis propinaret ex abundantia cordis tam multiplices consolationes. *Sive (inquit) mente excedimus, Deo, si ve sobrii sumus, vobis, omnia propter vos charissimi.*

2. Cor. 5.

Hæc est hora, in qua Propheta lætatur, dicens: *Et immisit*

*misit in os meum canticum novum,
carmen Deo nostro. Exultabunt
labia mea, cum cantavero tibi; Psal. 70.
& anima mea, quam redemisti. Psalm. 83.
Cor meum & caro mea exultave-
runt in Deum vivum. Et plures Heb. 6.
fuerunt, qui de hac multa præ-
cinuerunt, & gustaverunt bo-
num Dei domum; virtutem
quoque & gratiam, quam ha-
bebant.*

Deus meus, tu eis hoc dedi-
sti; Deus tu propitius eis fuisti,
& eos interius per spiritum tuum
docuisti. Beati sunt servi illi,
qui cœlestium bonorum partici-
pes fieri meruerunt, & tam dulci
& pio Domino servire, die ac no-
cte amaverunt.

Non sunt de terra vita & con-
versatio eorum; sed vivunt de
memoria æternorum corda illo-
rum. Saturati sunt de opimis Psal. 16.
bonis Domini, & utinam dimit-
tant reliquias suas parvulis suis;
Ut edant pauperes & saturentur Psalm. 21.
de

de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum.

Sed ubi est hora illa, de qua rursus scriptum est: *Hoc est hora vestra, & potestas tenebrarum?* Domine JESU (si benè memini) verba tua sunt hæc. Et alia complura ad memoriam revocare me delectat; quia scio, quod propter me omnia facta sunt & scripta.

CAP. XII.

Verbis & exemplo Christi, item Patriarcharum, patientia suadetur.

UBI est, JESU bone, verbum salutis nostræ, quod locutus es in tristitia animæ tuæ? *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Et statim postea ad discipulos: *Venit hora, ut tradatur filius hominis in manus peccatorum, & crucifigatur, & occidatur.*

Et

Et alibi : *Pater salvifica me ex* ^{Joan. 12.}
hac hora ; sed propterea veni in
hanc horam , ut scilicet JESU bo- ^{Joan. 12.}
ne moriaris pro populo , & non ^{Joan. 11.}
tota gens pereat. Quia nisi gra-
num frumenti , quod est Chri-
stus Dominus , cadens in terram
mortuum fuerit , ipsum solum
manet ; si autem mortuum fue-
rit , multum fructum affert.

O felix & beata hora , qua ho- ^{Tristitiæ}
 mo redemptus est ab æterna Christi pro
 morte ! O læta & gratia nimis nobis as-
 sumptæ ^{fructus.}
 tristitia , quæ perpetuam nostræ
 perditionis deterfit mœstitiam ,
 reddiditque mortalibus amissa
 gaudia paradisi.

Hic erat fructus , JESU , sacrae
 passionis tuæ & tristitiæ multæ
 pro nobis assumptæ , ut hominem
 perditum ad vitam perennem re-
 duceres.

Ergò illa hora non erat gau-
 dii , sed mœroris ; non consola-
 tionis , sed passionis ; non pacis ,
 sed afflictionis , ut diceres , JESU ,
 non tur-

Matth. 7. turbis: *Tanquam ad latronem existis cum gladiis & fustibus, comprehendere me?*

Hæc planè fuit hora turbinis & nebulæ, quoniam clamabant vehementer Judæi: *Crucifige crucifige eum, reus est mortis.* *Marc. 14.* *Matth. 27,* JESUS tamen tacebat; & cum accusaretur à principibus sacerdotum, nihil respondit.

2. Quid nun conquereris anima mea? Dic, ubi sit patientia tua? Tu rea es, & JESUS pro te in poena est. Tu peccasti, & ille flagellatur. Tu fecisti hoc malum grande, quod deleri non potuit, nisi ejus innocenti morte.

Quid igitur retribues ei, pro omnibus quæ tribuit tibi? Et quam commutationem dabis pro anima tua? Ille pro te posuit animam suam, quid rependes ei? *Psal. 115.* *Calicem (inquam) salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo.* Justè omnino. Et si volueris non

non ingratus esse, stude & istum
bibere.

D. Potes calicem bibere, quem
ego gustavi?

S. Et dixi: *Omnia passum, in eo Philip. 4.*
qui me confortat.

At ille: *Bibite ex eo omnes.*
Bibite vinum meum, quod misui Matth. 26.
vobis. Et iterum dico vobis: Prov. 9.
Nisi manducaveritis carnem filii Joan. 6.
homini, & biberitis ejus sanguinem,
non habebitis vitam in vobis. Et
ne dixeritis in cordibus vestris:
Durus est sermo iste, & qui potest Ibidem.
eum audire?

Respicite ad me, & vide-
te, quia ego solus portavi pon-
dus diei & æstus. Et si fuerunt
quidam, qui portaverunt onus
grave, sed quid in comparatio-
ne mei?

Ego in innocentia mea ingressus Psalm. 24.
sum per foramen acus: Infixus Psalm 68.
sum in limo profundi, & non fuit Isaiæ. 61.
in me culpa. Torcular calcavi
solus, & de gentibus non erat vir Psalm. 128
me-

Luc. 24. *mecum. Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores, prolongaverunt iniquitatem suam. Videte manus meas & pedes meos, quia crucifixus sum pro vobis.*

Joan. 20. *Mittite manus vestras, & cognoscite loca clavorum meorum, Palpate vulnera mea, & videte, quia fluunt sanguis & aqua de latere meo. Afferte vasa cordis vestri, & suscipite liquorem balsami. Oleum misericordiae & gratiae reconditae in vasis vestris.*

Sugite mel de petra, oleumque de saxo durissimo. Aperui januam cordis mei, intrate in illud. Latus lancea perforari feci, abscondite vos in illo.

** Joan. 14.* *4. Quid debui ultra facere, & non feci? Respondete mihi. Christus & non feci? Respondete mihi. tanta passus, nobis * Manete in me, & ego in vobis. crucem alleviat. Libenter sufferte aliquid pro me, ego sustinui tam multa pro vobis. Feci levè & portabile exemplum meo, ne formidatis crucem, quam cernitis.*

Ac

Accedite ad me omnes, qui in tristitia estis, qui angustiamini in visceribus vestris, qui consolationem non habetis.

Ego enim sum consolator vester. Cur timetis in die mala? Ego sum protector vester, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione. Dicite mihi, quando non affui sperantibus in me? Quando defui clamantibus ad me?

In psalmo quid scriptum est, & quomodo legistis? *Juxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu salvabit. Clamaverunt justi, & Dominus exaudivit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberabit eos.*

Ecce, quibus exhortor vos verbis, ut non deficiatis in tribulationibus. Magis gaudere deberetis, quod tribulamini in hoc mundo. Signum dilectionis aestimate, & verè signum est electorum meorum.

Psalm. 9.

Deus non deest afflictis & desolatis.

Psalm. 33.

Tribulatio signum divinæ dilectionis.

Qq

Ape-

Apoe. 5.

Aperite librum signatum, foris & intus scriptum, (vetus dico & novum testamentum) legite & intelligite, quia nemo Sanctorum fuit, qui tentationibus & passionibus variis non sit examinatus, qui non sit injuriam passus, qui non fuerit in omnibus his Deo acceptior & sanctior coram hominibus effectus.

Virtus adversis clarescit.

Sancti mei in adversis proficiunt, in tribulationibus odorem innocentiae suae per patientiam ostendunt.

Greger.

Bonus esse Abel renuit, quem malitia Cain non exercet. Castus quomodo quis putatur, nisi quem carnis lascivia vincere non potuit? Pudicitiae amator ostenditur, qui cum Joseph casto juvene contra virus suadentis feminae luctatur.

CAP.

CAP. XIII.

*Patientia præcipue exer-
cenda in mortificatione
propria volun-
tati.*

Obediens verus etiam probatur, qui propriis voluntatibus contraire nititur. Et hic cum fidei Abraham, pro obedientiæ virtute laudabitur, & benedictione cœlesti replebitur; quia magis obedit voci Dei, quàm voci carnis suæ, quæ semper propriis motibus agitur.

De propria voluntate quid dicam? Ipsa est, quàm maximè ^{Voluntas} odit anima mea. Non est mihi ^{propria} quicquam acceptum, quod vo- ^{corrumpit} luntate propria fuerit vitiatum. ^{omnia,} Parva & magna simul maculat bona, quemadmodum vera obedientia cuncta facit esse corrupta.

Agat bonum aliquis ex propria voluntate, & minus erit; ^{Obedientiæ} ^{pulchra} ^{commen-} ^{etiam} ^{datio:}

Qq 2

etiam nonnunquam culpabilè.
Dimitte ex obedientia bonum,
& fiet majus. Crevit enim us-
que ad contemptum sui, & per-
venit ad Jesum filium Dei, & ex-
emplum obedientiæ ejus.

Quàm paucos ego invenio,
qui hoc obedientiæ fulgent ex-
emplo? Unusquisque quod sibi
bonum videtur, libenter agit,
propterea sæpè errat.

Scitote filii obedientiæ, quia
malum agere nunquam licet; bo-
num autem propter obedientiam
quandoque intermittere, ad per-
fectum vos ducit.

Sicut enim perfecta charitas
seipsam non quærit, sic vera obe-
dientia extra videre proprium
semper tendit.

Mihi obeditis, cum præpositis
vestris subjacetis. Mihi vivitis,
dum vos immolatis. Ego vos
vivificavi, ego pro vobis occisus
fui: Et vos mecum vivetis, si com-
mortui fueritis.

Mor-

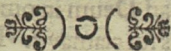
Mortificate filii mei, mortificate proprias voluntates, proprium videre, proprium consilium, & omne parvum & carnale desiderium.

Occidite inimicos istos, alioquin ipsi occident vos. Erunt vobis fudes in oculis, lancea in latere, serpens in via, & ursa in semita, si non occideritis eos.

Mortificatio propriarum voluntatis quam necessaria.

Non sinent vos dormire in lectulo pacificae conscientiae, & pacem auferent de corde terrae vestrae; quia isti sunt, qui conturbant Israël; hoc est, fidelem animam, Deum videre cupientem. Admonui vos. Videte igitur, quomodo cautè ambuletis, quoniam dies mali sunt, & abstinete ab omni specie mala.

Ephes. 5.

Qq 3

CAP.

CAP. XIV.

De Exemplis Prophetarum, & Martyrum, quibus docetur Patientia.

PROPOSUI vobis Patriarchas; & si parum est, adducam Prophetas, quoniam ipsi tribulationes multas experti sunt in hoc seculo nequam.

Psal. 114. Primus dicit: *Tribulationem & dolorem inveni, & nomen Do-*

Psal. 118. mini invocavi. *Tribulatio & angustia inveniunt me, mandata*

Psal. 33. tua non sum oblitus. *Multa tribulationes justorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus.*

Exemplo Considerate tamen vim verborum, quia Propheta in seipso semper invenit laborem & dolorem: Sed consilium evadendi habuit, cum ad Deum in omni pressura cordis sui clamavit. Hic iterum dixit: *Ad Dominum, cum tribularer, clamavi, & exaudivit me.*

Psal. 119. *Thren. 1.* **Se-**

Secundus dicit: Ego plorans
ploravi, & oculus meus deducens
aquam; quia longè factus est à
me consolator, convertens ani-
mam meam. Factus sum in deri-
sum omni populo meo, canticum
eorum tota die. Replevit me a-
maritudinibus, inebriavit me ab-
sinthio. Confregit ad numerum
dentes meos, cibavit me cinere.
Et repulsa est anima mea, oblitus
sum bonorum. Et dixi, Periit fi-
nis meus, & spes mea à Domino.

Attende verba ista, quia verba
lamentationis sunt, & scripsit hæc
Hieremias propheta.

Sed consolationem suam etiam
invenit, cum iterum subdit; Pars
mea, Dominus dixit anima
mea, propterea expectabo eum.
Bonus est Dominus sperantibus in
eum, anima quærenti illum, quia non
in sempiternum repellit Dominus.

Thren. 2.

Tertius dicit: Væ mihi, quia Mich. 7.
factus sum, sicut qui colligit in au-
tumno racemos vindemia. Non

Qq 4

est

est botrus ad comedendum, immaturus ficus desideravit anima mea. Perit sanctus de terra, & rectus in hominibus non est.

Consolatur tamen seipsum dicens: Ego autem ad Dominum aspiciam, & expectabo Deum salvatorem meum. Audiet me Deus meus. Cum sedero in tenebris, Dominus lux mea est. Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei. Educet me in lucem, videbo justitiam ejus.

Ecce testimonia Prophetarum, quomodò sunt compuncta corda eorum, & qualiter in Deo sunt consolati spiritus ipsorum.

Patientiam Job etiam nostis. Magnum utique patientiæ speculum, datum omnibus servis meis in solatium. Alias quoque Sanctorum passionibus, persecutionibus, & tentationibus non ignoratis.

Item exemplum
p. 108. Mar-
tyrum.

Hi namque omnes, & maxime sancti Martyres, gravioribus sunt

sunt probati suppliciis, & per patientiam sunt persecutorum suorum facti victores.

Nonne si benè perpenditis, nemo dignus erit coronari, qui ^{2. Tim. 2.} non legitimè videtur certare? Et enim in certamine probatur bonus miles. Deponite certamina tentationum & conflictus tribulationum, & nulla erit victoria. Et si nulla victoria, rectè nulli debetur mercedis corona.

Dicit ergò S. Jacobus Apo- ^{Jac. 1.} stolus: *Omne gaudium existimate fratres mei, cum in tentationes varias incideritis.* Et sanctus ^{1. Petr. 3.} Petrus: *Si quid patimini propter* ^{Philip. 1.} *justitiam, beati.* Et Paulus: *Quia vobis donatum est in Christo, ut non solum in eum credatis, sed pro illo patiamini.*

Tu quoque horum admonitus exemplis & doctrinis, omni tempore patientiam in corde serva; & in omni tribulatione & angustia teipsum mihi resigna.

Qq s

Quis

1. Petr. 3.

Quis tibi nocere poterit, si bonus æmulator virtutis fueris? Ecce, omnes gemitus tui numerati sunt: Et tam parvum nihil pateris, pro quo non coronaberis.

In tribulatione positus, memento, quod hæc est via Sanctorum, per quam transitur ad regna cælorum.

CAP. XV.

*Commendatur Patientia
consideratione utilitatis, la-
boris momentanei, &
mercedis æterna.*

CONSOLARE etiam teipsum, quia Christo Jesu Domino tuo in hoc assimilaris, & gratias age, si modicum illi retribuere possis.

Majoris
meriti est
mala pati,
quàm bona
operari.

Dico tibi, quoniam majoris meriti est adversa pati, quàm bona operari.

Quàm plurimos servos ego videor habere, sed parum possunt susti-

sustinere. Modica tribulatione franguntur, pauca contumelia irritantur, levi occasione scandalizantur, citò de illata injuria conqueruntur, multa argumenta cogitant, quando arguuntur. Non est ista via bona, sed mihi & omnibus Sanctis dissimilis valdè.

Quidam etiam dicunt, quia Pacem parvam pacem habent; & ego ^{patientia pa-} dico, quod ideò pacem non habetis, quia patientiam non servatis. Ideò pacem non habetis, quia proprietarii estis, quia carnales estis & secundum hominem ambulatis. Undè bella & *Jacob. 9.* lites in vobis, nisi ex concupiscentiis vestris?

Pacem in præsenti vita non invenietis, nisi in patientia vestra. Quantò quis patientior fuerit, tantò majori pace perfruetur.

Pacem meam do vobis, non *Joan. 14.* quomodò mundus dat. Pax mea in patientia multa; in ma-

Qq 6 lorum

lorum tolerantia, in contemptu
secularium gaudiorum. Qui enim
voluerit esse amicus Dei, sic oportet
eum facere.

Matth. 10. Non veni mittere pacem in ter-

Luc. 1. ram, sed gladium. Pax in terra

erit hominibus bonæ volunta-
Isa. 48. tis; quia non est pax impiis, dicit
Dominus.

Habe pacem in Deo, & non
cum mundo; pacem non cum vi-
tiis & concupiscentiis vestris, sed
pacem contra vitia pugnando
fortiter. Hæc est bona & sancta
pax, & acceptabilis mihi.

Labor bre- 2. Memento etiam in tribula-
vis, merces tione tua, quia omnis labor & do-
perpetua, lor finietur brevi tempore, sed
merces erit æterna & copiosa
apud me in cœlis.

Pœnæ æter- Rursum attende de damna-
næ gravitas- tione multorum, quanta erunt
cruciaimenta eorum. Si tam
parvum modò vales sustinere,
quid fiet de inextinguibili pœna
infernali?

In.

Infer digitum tuum in flammam ignis, & forsitan vix tolerare sufficis. Quid ergo erit, si totum corpus mittatur in gehennam ignis?

Noli proinde timere eum, qui occidit carnem, nec indigneris ei, qui flagellat miserum corpus: sed time eum, qui postquam occiderit, potestatem habet & corpus & animam perdere in gehennam. *Matth. 10.*

Istud dico time, istud pondera, istud frequenter cogita; & videbis, quod nihil est omnis tribulatio tua.

In omnibus igitur mundi pressuris, his verbis consolaberis: *Patiens esto usque ad adventum Jacobi s. Domini, quia finis omnium mox appropinquabit. Transiit omnis mundus, & concupiscentia ejus. Qui etiam nihil amat in mundo, levisus adversa tolerat.* *1. Joan. 2.*

3. Decipiuntur omnes amatores ejus in nihilo confidentes. *Pii à mundo alieni;*

Qq 7 San-

Sancti verò homines ad æterna præmia anhelant, & exire de mundo citius concupiscunt.

Nil in eo habere volunt, sed thesaurum in cœlo sibi recondunt. Adversa tamē multa sustinent, sed patientiæ armis se defendunt.

In adversis
divinæ vo-
luntati se
submit-
tunt.

Luca 22.

Psal. 134.

Sæpè carere adversitatibus & tribulationibus mallent, sed tamen in omnibus his se manibus meis commendant, dicentes: *Pater fiat voluntas tua. Pater non sicut ego volo, sed sicut tu vis.*

Omnia quaecunque voluit Dominus, fecit in cœlo & in terra, in mari & omnibus abyssis: & ideò nemini contingit adversitas, sine mea permissione & iusta ordinatione.

S. Domine, tu omnia nosti; tu scis, quid expediat mihi. Ecce servus tuus sum ego, fiat mihi secundum verbum tuum.

Omnia judicia tua vera sunt & recta; hunc humilias, & hunc exaltas, quia in manu tua sunt.

sunt omnes fines terræ. *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum: Fidelis es & sanctus in omnibus operibus tuis: In voluntate tua cuncta sunt posita, & non est, qui possit resistere tibi. Tu enim fecisti cœlum & terram, mare & omnia, quæ cœli ambitu continentur.* *Psal. 118: Psal. 144. Esth. 1.*

Dominus universorum tu es; *Ibid.*, propterea in manus tuas commendo spiritum meum, quia redemptor meus tu es.

Liberator meus ab inimicis meis iracundis, passionibus, & vitiis meis; susceptor in tribulationibus, consolator in angustiis multis, quæ circunderunt me nimis. Domine patientia mihi necessaria est, patientia defensor mea.

Dixi *Patientia*, soror mea es; *Paupertati*, amica mea: *Humilitati*, domina mea & mater mea.

Vos estis omnes dilectæ Domino, & verbis oris ejus benedictæ.

etæ. Utinam mihi & omnibus
servis ejus tam gratæ & jucundæ,
quemadmodum illi acceptæ.

Obsecro semel & iterum, ut
permaneatis nobiscum usque in
finem vitæ nostræ; quia securi
ad Dominum veniemus, si
vobiscum permanse-
rimus.

THO.

THOMÆ à KEMPIS
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. AUGUSTINI
GEMITUS
ET
SUSPIRIA
ANIMÆ POENITENTIS:
SEU,
DE VERA COMPUNCTIONE
CORDIS.

GEMITUS ET SUSPIRIA ANIMÆ POENITEN- TIS.

Flete mecum omnes amici Pii gemitus
mei, & videte dolorem peccatoris
meum, quia vehemens est. ^{resipiscen-}
tis,
Attendite plagam meam, quoni-
am profunda est.

Quid est, quod defleo? Hoc *Psal. 30.*
inquam est, quia projectus sum à
facie Dei coeli, à facie oculorum
ejus. In tenebris & in umbra *Tob. 5.*
mortis sedeo, & lumen coeli non
video.

Quale igitur gaudium potest
esse mihi? Miser ego homin- *Lucæ 10.*
cio descendi ab Hierusalē in Hie-
richo, & incidi in latrones cru-
delissimos; qui etiam despolia-
verunt me tunica immortalitatis,
& plagis impositis abierunt se-
mivivo relicto.

Inve-

Cant. 5.

Invenerunt me custodes civitatis, percusserunt me & vulneraverunt me : tulerunt pallium meum custodes murorum.

*Joan. 11.**Matth. 8.*

Nunc ergo filia Hierusalem nunciate Dilecto, quia dolore repletus sum. Mittite ad illum dicentes : *Ecce, Lazarus, quem amas, infirmatur, Domine, puer meus jacet in lecto paralyticus, & male torquetur.* Jam multos annos habeo in infirmitate, claudus sum ego servus tuus ex utero matris meae ; quia gravi vinculo originalis peccati obnoxius sum & constrictus.

Formido
& terror
peccatoris;

2. Filius Adam prævaricatoris ego sum, & filius mortis, totus in peccatis natus. Miserabilis introitus meus, & horribilis exitus meus. Et quo fugiam? Nescio.

Psal. 138.

Si ascendero in cælum, tu illic es, qui peccantibus non parcis. Et si descendero in infernum, ades, ut punias prævaricantes.

Ubi

Ubi abscondam me à vultu iræ
 tuæ, quia peccavi nimis in vita
 mea? Aspexi sursum in cœlum,
 & dixit Deus: Tollatur impius,
 ne videat gloriam Dei.

Ob judi-
 cem ubique
 imminen-
 tem.

Respexi iterum in abyssum,
 insonuit vox terribilis: *Ligatis Luca 13.*
manibus & pedibus projicite eum in
tenebras exteriores; ibi erit fletus
& stridor dentium.

Exhinc conturbatus factus cœ-
 pi pavere, & multum mœstus es-
 se: sed & omnia ossa mea im-
 mutata sunt à facie iræ indigna-
 tione Domini. *Timor & tremor Psal. 54.*
venerunt super me, & contexe-
runt me tenebra.

Et dixi: Quis ergò poterit sal-
 vus esse? *Si iniquitates observave-* *Psal. 129.*
rit, quis sustinebit? Terribile & *Psal. 110.*
sanctum nomen ejus.

3. Sed nunc tace anima mea. Consolatio
 Audivi enim consolatoriam vo-
 cem loquentem ad eos, qui in tri-
 stitia & luctu sunt; Scribe: *Beati, Matth. 5.*
qui lugent, quoniam ipsi consolabun-
tur.

Matth. 3. tur. Et iterum: *Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum cœlorum.*

Hier. 3. Vox Domini consolantis fervos suos. Vox Domini post tergum monentis. Convertimini filii hominum, & vivite. Con-

Ezech. 18. vertimini ad me, & ego convertar

Matth. 11. ad vos. Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.

Et Propheta occurrens morientibus, sic ait. *Juxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde.*

Psal. 33. Et de semetipso loquitur verbum consolatione plenum: *Audivit Dominus & misertus est mei, Dominus factus est adjutor meus, quoniam non sprevit deprecationem pauperis.*

Psal. 29.

Ecce, adhuc locus est, & necdum clausa est janua. Poteris ergo per pœnitentiam omnia instaurare, & mala, quæ fecisti, & bona, quæ omisisti.

Jam noli nimis expavescere.

Ve.

*Venit enim filius hominis querere Luca 19.
& saluum facere, quod perierat.*

*Et rursum : Non veni, Vocare Matth. 9.
justos, sed peccatores.*

4. Eleva igitur te anima mea *Fiducia*
in confidentiam bonam, quia *peccatoris*
Dominus locutus est. Vita tua *resipiscen-*
inferno appropinquavit, & mor-
ti tradita eras : sed DEUS miser-
tus est tui, & cogitavit tecum fa-
cere misericordiam suam.

Timuisti valdè à facie Dei, & *Genf. 3.*
cogitasti, ut absconderes te ab
eo, sicut pater Adam fecit, quan-
dò peccavit : sed hoc frustra co-
gitasti. Meditata es quoque fu-
gam in aliquam regionem, que-
madmodum Jonas fugit à facie *Jona 3.*
Domini in navim : sed & in hoc
vanè laborasti. Neque enim
occultando, neque fugiendo ma-
nus Dei evades.

Revertere igitur per aliam vi-
am in regionem cœlestem, quam
ostendit tibi Deus, ut ambulares
per eam.

Hæc

Hæc est via : Pœnitentiam agite. Optimum consilium & forte auxilium datum est tibi de cœlo. Consilium tale est, ut dignè pœniteas, & flendo peccata tua vindices; & sic reconciliata pacem habeas ad Deum.

Psal. 123. Auxilium tuum à Domino, qui fecit cœlum & terram. Qui cum tantus esset; pro te omne debitum solvere dignatus est.

Ephes. 5. Tradidit enim in mortem animam suam, & pro transgressoribus exoravit, ut non perirent; & ita morte sua eripuit te à morte æterna, & auxiliatus est tibi per crucem suam.

Colos. 2. 5. Istud quoque recom-
dans fidelibus Paulus Apostolus ait : *Peccata nostra tulit, affigens illa cruci, condonans nobis omnia delicta, ut vivamus cum illo.*

Hinc in alio loco idem Apostolus loquitur : *Fidelis sermo & omni acceptione dignus, quia CHRISTUS JESUS venit in hunc mundum*

dum peccatores salvos facere. Ecce qualem consolationem, & quantum spem reliquit Deus peccatoribus; sed poenitentibus, sed conversis.

Memento verbi sancti sui, in quo spem dedit tibi. Et nunc Domine, prosterno me in oratione ante te, & clamo ex toto corde meo.

6. *Domine Deus, sancte Pater, ORATIO.*
 peccavi in coelum, & coram te, & *Peccatoris ad Deum se convertentis, & pro misericordia supplicantis, devotissima.*
 non sum dignus vocari filius tuus. Sed Pater mei, fac me sicut unum ex mercenariis tuis.

Iuste agis, si projicis me à facie tua: sed misericorditer facis, indignum omni beneficio recipiendo.

In hac confusus misericordia, procido ad pedes tuos, lacrymas fundo, vestigia tua adoro & osculor devotè, te deprecans humili & contrito corde.

Respice misericors Deus super pulicem unum & canem mortuum;

R r

um;

um ; & propitiare mihi , sicut
beatissimæ Mariæ Magdalenæ
quondam peccatrici veniam ad
pedes tuos tam citò promeren-
ti.

Psal. 35.

Præstende misericordiam tuam
scientibus te : da dextram pro-
fugo servo tuo , & videant oculi
tui piissimi contritionem cordis
mei. Nec irascatur Dominus
meus in perpetuum , super mali-
gnitatem servi sui : sed univer-
sæ multitudinis misericordiæ suæ
à seculo recordetur , & sit hodie
placabilis in servum suum.

Exaudi , Domine , hanc uni-
cam petitionem , quam fundit co-
ram te servus tuus , genua fle-
ctens ante omnipotentiam tuam ,
adorans super terram vultum
gloriæ tuæ : quia stulte egi &
insipienter nimis , multoties of-
fendens mansuetudinem tuam ,
non veritus thronum regni tui.

Dimitte obsecro omnem no-
xam servo tuo , & ne deleas no-
men

men meum de libro viventium; sed in electorum tuorum numero me scribere digneris, ut inveniar in laudem & gloriam sancti nominis tui. Amen.

7. O quanta est misericordia tua Domine, qui, ut bonitatem tuam abundantius ostenderes, voluisti hominem dignum morte à morte liberare! Insuper profugos & fugitivos voce benignissima revocare studuisti, mittens fideles servos & amicos tuos hora coenae dicere invitatis, quia parata sunt omnia, venite ad nuptias.

Debueras ex iustitiae ordine misisse expeditos vernaculos post inimicos tuos, qui noluerunt te regnare super se, & occidere homicidas illos, quia digni erant; aut in carcerem mitti, donec redderent novissimum quadrantem, aut deputari cum iis, qui in inferno sunt.

R r 2

Sed

*Psal. 107.**Psal. 59.*

Si Deus statim puniret
impios,
multi essent
damnati, qui
jam sunt
beati.

Sed non es usus hac potestate, sed omnem mansuetudinem tuam ostendisti, patienter ferens omnia usque ad tempus, ut liberentur dilecti tui, & fugiant à facie arcus ! hoc est, ut iudicium horrendum conversione digna præveniant.

Si enim voluisses extendere manum tuam in impios, & in cunctos qui peccaverunt, multos perdidisses, qui jam amici tui facti sunt, & inter primos opud te locum invenerunt.

Non haberes nunc Petrum, qui ter negando peccavit : nec Paulum, qui persequendo blasphemavit : neque Matthæum publicanum, qui terrenis lucris inhiavit : sed nec unum quidem de principibus magnis Apostolis tuis, quos constituisti iudices super omnem terram.

Joan. 21.

Nunc quidem charissimi tibi facti sunt, & nota fecisti eis omnia, quæcunque audisti à Patre;

&

& clarificatus es in eis, & ipsi clarificaverunt nomen tuum super terram.

Hæc fecit omnipotens manus tua, & misericordia tua, & dextera tua repleta omni dulcedine.

Absccondens enim omnem iram tuam, voluisti nos facere filios gratiæ, & consortes divinæ naturæ, & cohæredes regni tui.

8. O fons pietatis & infinitæ miserationis, qui nunquam supereffluere cessas, sed appropinquantibus tibi semper expansus permanes. Ad te utinam omnes ingrediantur, & gustent de cibus mensæ tuæ, quoniam suaves sunt, & non est in illis mors neque amaritudo aliqua.

Sed non in omnibus beneplacitum est tibi. Multi enim convertunt se retrorsum, diligentes hoc seculum magis, quam cœtum sanctorum filiorum tuorum: desperantes semetipsos, & servi-
entes immunditiis & iniquita-

Rr 3 tibus,

Iob 30.

tibus , quorum manet iudicium
certum : & longe à te facti , sub
sentibus esse delitias putant.

Dei pietas
erga suos.

Dilecti verò filii tui , & fideles
servi tui odientes mala , ipsi dili-
gunt te in toto corde suo , medi-
tantur die ac nocte in mandatis
tuis , & hos abscondisti sub alis
tuis , ne capiantur illecebris se-
culi.

Hi plerumque desiderio ma-
gno vitæ perpetuæ flagrantēs,
citius dissolvi cupiunt , ut tecum
multò felicius vivant.

Et cum non exaudiuntur ad
voluntatem suam , fit tamen ad
salutem ipsorum & tuam dispen-
sationem , ut adhuc laboribus ex-
erceantur.

Dilatio ex-
auditionis
piis in bo-
num.

Non quod tu , Domine , mi-
nus illos tunc diligas , quia illo-
rum mox preces & desideria non
implēs : sed differendo copio-
sius vis remunerare , quos am-
plius fatigari in hoc mundo per-
mittis.

Benè

Benè illis, qui tantam affecuti sunt à te gratiam ; qui jam æternæ vitæ desiderio æstuant : & per fructum boni operis, manipulos retributionis præstolantur.

Ego qui peccator sum, & peccatorum meorum pondere premor, quomodò levare audeam oculos meos, in montes istos eximios, sanctos tuos & perfectos viros, qui terrenam habitationem tanquam vallem lacrymarum, altitudine conversationis, excreverunt, & cœlum jam contemplationis acumine tangunt ?

9. *Væ, væ, væ,* (inquit Jo. *Apoc. 8.* annes Apostolus) *habitantibus in terra.* *Væ* carnalibus mentibus, & hunc mundum adhuc per desiderium inhabitantibus. *Væ* etiam his, qui passionum multarum aculeis circumdantur.

Et *væ* longè errantibus à via justorum, qui non flent, sed vanè rident, & (quod gravius est) cum in præsentia Dei malè agunt,

R r 4

gunt,

gunt, hoc ipsum non metuunt,
sed subito parvi pendunt.

Quid ergò mirum, si nunc
doleo, si tamen (ut dignum est)
& verè doleo? Nam dolor in-
ternus mutat affectum hominis,
& non vult gaudere, nec amodò
consolari in terrenis.

Vide, quæ
& quanta
fit homini
pro materia
doloris &
lacryma-
rum.

Vide, undè dolere & flere de-
beas. Satis rarò perfectè se col-
ligit animus, & interdum vix lu-
cent desuper veritas, & modica
ex parte fruitur anima suo coele-
sti cibo. Ideò meritò gemere
potest amore gravata terreno;
quia Deo facta est & sibi ipsi tam
ignota.

Deploret igitur, quicumque
cor intus habet, in semetipso, &
Psal. 101. dicat. *Qui cinerem tanquam
panem manducabam, & poculum
meum cum fletu miscebam.*

Hoc, inquam, est, quod intra
meipsum percogitans desleo, quia
terrenis (pro dolor) & visibilibus
rebus sine necessitate sæpiùs im-
plicor,

plicor , aliquoties delector ,
quandoquē difficulter (quod
gravius est) avellor.

Heu me ab iis, quæ nociva mi-
hi sunt, & quæ detestor sæpius
& odi , rursus tamen captivor
ab illis.

10. O lutum, lutum, usque-
quò adhærebis mihi ? O tene- Questus
hominis
carne cir-
cumdati,
ob miseri-
am & peri-
cula vitæ
præsentis.
bræ & lubricum , quamdiù in-
volvar à vobis ? Quamdiù pa-
tiar vos , & quousque ero vobis-
cum ?

Magna infirmitas mea , ut sta-
re sit difficile, proclivum autem
vitiis & mentis calamitatibus
succumbere.

Sum etenim terrenus , de terra
formatus ; & ideò naturali fra-
gilitate plus terrenis quàm coele-
stibus me sentio cogitationibus
commoveri.

Æterna bona minus avidè
quæro, quæ sursum sunt, non sa-
pio, & arescit tanquam testa vir-

R r s cus

tus mea , quia oblitus sum comedere panem meum ; Meum, inquam, meum, quem Deus Pater dederat mihi , sed jam mutatus est mihi in terrenum. Et qui cœlesti frumento satiari potuissem , ecce , manduco cinerem.

II. Miser & multum infelix ego sum , qui ad hanc inediam perveni ; ut superna nesciens & negligens, ad amandum hæc inferiora me vertam.

Ad edendum & gustandum delitias perpetuas , super mel & favum dulciores , creatus eram : sed peccans in Deum meum excoecatus sum , & illas amisi epulas , atque mundi hujus cupiditatibus foveor.

Tantòque licentius cor meum ad singula terrena solatia effusum est , quantò longius se ab intimis expulsum deprehendit.

Conversus tamen aliquando ad meipsum , in istis terrenis felicem me non invenio.

Nam

Nam multis adversitatibus
multisque doloribus circumdor
& repleor ; & in multa positus
angustia , sæpius contristor , &
quid eligam, ignoro.

Æstus seu
lustrum ho-
minis inter
cælum &
terram po-
siti graphi-
cè expri-
mit.

Coarctor nimis è duobus, &
quid præponam alteri, tardè qui-
dem & vix discerno. Illa, quæ su-
pra me sunt, peto, ut veniant, &
non semper præsto sunt: hæc, quæ
infra me Deus posuit, opto, ut
discedant, & ipsa manere juxta
me non vocata volunt.

Veniunt catervatim ad me, &
cum eis cogitationes diversæ ;
quædam ex seculo, aliquæ ex car-
ne, plures ex diabolo, & circum-
dantes me undique dicunt : Os
tuum & caro tua sumus.

Terrena
desideria
quàm calli-
dè se homi-
ne insinua-
ent.

Maneamus paululum apud te,
Consenti nobis : Amicus esto
noster, & sede hîc etiam apud
nos.

Blandimentis suis & promissio-
nibus magnis astute mihi insidi-
antur ; minis & terroribus variis-

Rr 6 que

que malorum eventibus animam
meam nituntur affligere.

Homo iis

12. Ego autem quoniam mor-
facile cedit; talis sum homo, & imbecillis ad
resistendum, horum persuasio-
nibus & importunitatibus, ut o-
portet, non satis contradico.

Et tamen si ita, ut suadent, fe-
cero, certum est, quod fallor,
quoniam in dolo mecum loquun-
tur, & non est ex Deo ista per-
suasio, sed ex maligno.

Nisi Dei
gratia mu-
nitus,

Qui enim ex Deo nati sunt, re-
sistunt diabolo, & fugit ab eis.
Et qui odio habent mundum, &
quæ in eo sunt, non est, quod re-
tardat illos.

Qui etiam in Deo sapientes
sunt, non credunt omni spiritui,
sed probant omnia, utrum ex
Deo sit spiritus, an ex mundo.

Audiunt quidem, sed non con-
sentiunt dicentes: Nescimus, un-
dè sitis. Discedite, quoniam ex
patre diabolo estis, & veritas in
vobis non est.

Talis

Talis est conflictus piorum: & quis sit labor tentationum omnium, novit Dominus, qui universa respicit.

Vita ista doloribus & pressuris plena est, sicut optimè norunt, qui de amaritudinis ejus calice biberunt.

Quærit idcirco humanus animus, undè possit recreari, & frustra est omnis consolatio, nisi adstranea sine divina.

Quotidiana instruitur experientia, quod fallax est omnis spes terrena, & in amaritudinem illi proveniet, quicquid extra Deum in tempore hujus peregrinationis quærit.

13. Heu mihi, quia longinqua facta est habitatio mea, & non est utiquè in hac vita tale quid, in quo requiescat tutè anima mea.

Dicunt mihi singula membra mea: Noli pro nihilo fatigari, quia prius consumeris,

Rr 7 an-

antequam poteris satiari in his terrenis.

Dicit proindè spiritus meus, qui cibum suavem, delizioso, & optimum semper appetit: Revertar in domum meam, undè exivi: Quia melius mihi erat tunc, quàm nunc: Etiam nauseam patior in his, quæ foris oblata sunt.

Sed, ô caro mea, utinam hanc vocem audires: Et postposita tua prudentia, spiritum æmulari velles. Proculdubio vitam invenires, & mortem evaderes sempiternam.

Caro spiritui obedire debet. Temporale debitum oportet te persolvere, quia damnata es in prima prævaricatione. Et ideò prudenter ages, si te omni mansuetudine spiritui subderes, rebellemque te non faceres: Ut secunda mors te non tangeret, sed in requiem æternam, quàm maximè diligis, introires.

14. Se-

14. Sequere ergò me, & spiritum tuum noli contristare adversum eum concupiscendo; magis verò ad omnia, quæ ille præcipit, paratior esto. Dico tibi, si particeps fueris tribulationis, eris & consolatoris.

*Caro nunc
consors tribulationis,
postea erit
& consolatoris, una
cum anima.*

Indue te cinere & cilicio, descende, sede in pulvere filia Sion. Plange mecum, quia non est mihi benè: Et dolor meus non est modicus, neque momentaneus.

Deus meus & Dominus meus iratus est super servum suum, & maledixit operibus ejus, & dixit: *In sudore vultus tui vivescēs pone tuo.* Et ego confiteor, quod idèò terram desiderabilem justè amisi, quia mandatum Dei non custodivi.

Genes. 3.

Cibus meus non erat, antequam huc cecidissem, animalis, terrenus & corporeus, sed cœlestis, Angelicus & spiritualis.

*Hominis
felicitas in
statu innocentiae,*

Pa-

Panis triticeus, subtilis & discussus erat, quem paraverat mihi Deus; nunc autem hordeaceus, grossus & mucidus factus est: Etiam si dixerò, quod sit subcinericius, qui non est reversatus, verum fatear.

15. Benè ergò deploro ego dolorem meum, -quem concepi de exilio, in quo natus sum; & damnum meum, quod sustineo in terra aliena.

Plangite simul filii hominum, & flete super vos ipsos filii Adam; qui cinerem tanquam panem manducatis, qui cœlestem cibum pro terreno commutastis. Et ô infelices & cœci filii, quid amissistis?

Verum quia non agnoscitis, propterea minimè fletis; & eo magis deflendi estis, quod tam grandem miseriam vestram non videtis.

In-

Intuemini excidium meum,
quibus privatus sum deliciis, &
quantis malis circumseptus.

Laboro jam in præfenti vita, Et miseria
& die ac nocte suspiro pro æter- in statu vi-
no convivio; ubi nemo esurit, tæ præfen-
sed omnes in jucunditate vinum tis,
bibunt: Vinum lætificans & cla-
rificans Sanctorum corda, non
mentes evertens: Nec est, qui mi-
hi haustum ex illo præbeat.

Vix pugillus aquæ salutaris,
quæ in cœlestibus regnis exube-
rat, datur postulanti. Clausum
est cœlum super me, & terra non
dat fructum suum, sed spinas &
tribulos germinat mihi, & vos
dicitis, Cur fies? Quare non co-
medis & bibis?

Filii hominum, usquequo Cœcitas &
gravi corde? Usquequo talia stupiditas
sapitis? Et quare affligitis cor hominum
meum loquentes mihi stulti- carnalium,
tiam,

Non

Isa. 48.

Non est vobis pars in sermone Domini, & subvertere queritis justum mendaci promissione, dicentes: *Pax pax, & non est pax.* Quid vobis & paci? *Non est pax impiis, dicit Dominus.*

Nec enim propterea fleo, quia dives non sum, quia vino & pane, frumento & oleo, non abundo, sicut vos abundare queritis: Sed quia in mundo sum, & illum nondum video, qui est vera pax & summa beatitudo.

Job. 3.

Intendite plagæ meæ, & palpete vulnera mea: Et si mecum non vultis flere, dimittite me ut planctum paululum dolorem meum, antequam vadam ex hac vita, & amplius non revertar.

16. Sedebo interim lugens, & contristatus incedam: Foras non egrediar, sed moriar in nidulo meo, & sepeliar in sepulchro, quod effodi mihi.

Ga.

Gavifus sum vehementer, quod
 inveni sepulchrum; ut dormiam
 in illo, & non videam mala super
 terram. Tædet animam meam Tædium
 vitæ meæ, & dolor meus renova- vitæ, & de-
 tur quotidie. fiderium
 mortis.

Peto ergò, mi Domine Deus,
 ut absolvas me ab omni peccato-
 rum vinculo, & de super terram
 eripias me, quia melior est mihi
 mors quàm vita.

Et quid hic amplius faciam?
 Transeunt dies & dies, anni &
 anni, servus autem tuus non mul-
 tum proficit.

Ne protrahas indignum ser-
 vum tuum, nec patiaris eum
 diutius vagari post vanitatem hu-
 jus vitæ.

Erravi sicut ovis, quæ periit; *Pfal. 118.*
 require servum tuum Domine,
 quia tempus est. Neque justi-
 tia mea, neque bonitas mea, Do-
 mine: Sed misericordia tua & *Pfal. 105.*
 man-

mansuetudo, quæ mensurari non potest.

Secundùm hanc fac mihi seruo tuo, & visita me in salutarituo, ad vivendum in bonitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ; ut lauderis cum hæreditate tua, quam acquisisti sanguine tuo, Qui cum Patre & Spiritu sancto manes Deus benedictus in secula.

Amen.

CO.

COHORTATIO
SEU
EPISTOLA

perquam elegans;

AD SPIRITUALEM PRO-
FECTUM EXCI-
TANS:

Ex operibus
THOMÆ à KEMPIS
excerpta,

COHORTATIO

EPISTOLA

AD SPIRITUALIEM PRO-

FECTIONEM EXCIT-

ANS:

THOMAS KAMPIS

THOMAS KAMPIS

COHORTATIO

AD

SPIRITUALEM

PROFECTUM.

I. **C**harissime Frater, libenter tecum divido, si quid boni Dominus pauperi servo suo suggesserit. Ego sum pauper & mendicus; sed spero, quod Dominus sollicitus erit mei & tui similiter. Undè oro ejus clementiam, ut eleemosyna communis sit nobis de largitate mensæ ejus.

Occurrit hodie Dominus mendico suo, cum suavissimo pane de cælo. Dulcis admodum & graciosus sermo, infusus est auribus meis. Sonuit Occasio & enim lectio Apocalypsis; & de ^{argumen-} ^{tum Epist.} ^{ex Apocal.} ^{sumptum.} ^{vis} ^{multitudine tantorum mysterio-} ^{rum, retentus est apud me bre-}

vis versiculus. Plura capere non sufficio; sed nec pauca, quæ obscurius sonant.

Dedit Dominus, ut aliquid breviter & dulciter sonaret, unde traheretur affectus: Utinam donet etiam, ut hoc ipsum aperiatur intellectui; quia si spiritualibus videtur liquidum, manet tamen carnalibus occultum.

Volo ergò te participem fieri hujus muneris. Nam tunc verè comites individui sumus, cum in Christo unum sapimus, unum quærimus, & ad unum tendimus.

Apo. 2. Appone aurem, & ausculta diligenter, quod sonat valdè dulciter: *Qui habet* (inquit) *aurem, audiat, quid Spiritus dicat ecclesis: Vicenti dabo manna absconditum: Et dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen novum, quod nemo scit, nisi qui accipit.*

2. Audis jam, Frater, cœlestem

lestem vocem? Utinam & interiore cordium nostrorum auditum tangat, ut vim virtutis illius sentiamus: Sermo vivus est; & omni acceptione dignus. O quàm coelestis vox, quæ nil terrenum fatur! Quod si caro non capit, capiat spiritus, non mirum totus hic sermo plenus est. Verba, (inquit) quæ ego loquor, spiritus & vita sunt. Spiritus est, qui vivificat, caro non prodest quicquam.

Joan. 6.
Carnales
non sunt
capaces rerum
spiritualium.
1. Cor. 2.

Non ergò sentit arcana supernæ revelationis homo externus, carnalis, vagus, & elatus, Paulo attestante, qui ait: *Animalis homo non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei. Stultitia enim est illi, & non potest intelligere, quia spiritualiter examinatur.*

Spiritualibus ergò loquitur, qui spiritu facta carnis mortificant, & mundum odio habent, & maligna diaboli consilia respuunt. Hi enim primitias Spiritus

S

ritus

ritus habentes, quid sit hoc absconditum manna, ignorare non possunt; quia hoc gustando potius, quàm legendo vel audiendo, didicerunt.

Manna datur spernentibus terrenas consolationes.

Datur autem manna dilectis filiis ex amore Deo Patri servientibus, qui ejus voluntati semper placere, ejus gloriam student quærere. Et si non horres accipere, manna interiorem mentis exprimit dulcedinem, sive consolationem Sanctorum in hac vitâ.

Est igitur congruus sensus; *Vincenti dabo manna absconditum*; contemnenti carnalem consolationem, dabo spiritualem; Respicienti terrena & exteriora bona, ostendam coelestia & interiora charismata; quæ meritò sui excedunt omnia alia delectamenta. Talia ac tanta etiam existunt, ut dignus nemo sit cognoscere, nisi prius discat vana & vilia solatia contemnere. Scriptum

ptum est enim: *Vir insipiens non cognosceret, & stultus non intelliget hac.* Psal. 91.

3. Libet autem pro expugnandis vitiis, & malis consuetudinibus vincendis, aliqua latius hic introducere. Sicut quondam filiis Israël in deserto habitantibus Deus manna pluit; ita & modò spiritualibus filiis suis, gratiam internæ consolationis contra tentamenta tribuit.

Tam diu filii Israel cibo illo aliti sunt, donec terram promissionis attingerent: Et quamdiù electi in mundo peregrinantur, pane vitæ & intellectus foveantur, donec deposito corpore terram viventium intrent. Dum autem de frugibus illius terræ manducare cœpissent, statim manna desuit: Et dum sancti assumpti fuerint in beatitudinis gloriam, amodò non indigent re-

SI 2 creari

creari nostro more spiritali alimonia.

Unus tamen panis est, qui Angelos pascit & homines; animas in gloria, & viatores in gratia.

NOTA. Sed est, quod me multum movet; quia plures sibi deesse manna causantur: Plures etiam, qui illo refici consueverant, gustum jam perdiderunt. Quæ est alia causa hujus ariditatis & insipidi oris vestri, nisi quia ad egena & infirma mundi solatia reversi estis?

*Cur multis
manna deficiat: Id est
fervor & alacritas Spiritus
ad servandum
Deo.*

Mementote egressionis vestræ de Ægypto. Dies ille memoriale nominis Domini, in semipiternum recordetur. Nulli dubium, quin manus Domini vobiscum erat, alioquin in seculo remansissetis.

Ubi est ergò ille spiritus, ille primitialis fervor, intentio firma, propositum immobile, fortis ut mors dilectio.

Quo-

Quodammodò armati egressi
estis mundum, dum constanti
animo omnia perferre adversa,
vilia, & aspera assensistis. In-
super & cum gaudio venistis ad
montem Dei Oreb, ad audien-
dam legem vitæ & disciplinæ:
Dum monita seniorum libenter
audire, & secundùm ea religiosè
vivere spopondistis.

Cur ergò nunc vos itineris tæ-
det? Cur ad sarcinas sedetis, &
gravati ingemiscitis? Jam pro-
pter tempus & annos, de fru-
ctibus terræ promissionis, botros
& malagranata aliis afferre &
propinare deberetis: Et ecce, vo-
bis etiam manna deest.

4. Convertimini filii reverten- *Jerem. 3.*
tes: Quia si corpore non estis re-
versi ad seculum, tamen corde ad-
huc tenemini in variis desideriis
terrenorum.

Proh dolor, multi spiritaliter Multi cor-
exeunt Ægyptum, transeunt ma- pore egre-
re rubrum, ambulant per deser- diuntur
tum, Ægyptum,

Si 3

id est, mun-
dum, sed
animo re-
deunt.

tum, portant tabernaculum & vasa ejus, sed non intrant terram promissionis.

Pænè omnia accidunt eis, quæ contigerunt filiis Israel, qui murmurantes contra Moysen, doluerunt, quod educti essent de Ægypto. Sic sic complures hodie reperiuntur, qui mundum relinquunt, parentes & amicos deserunt, peccata & vitia plangunt præterita, carnalia desideria abominantur, ignotam justitiæ normam ad manum magistrorum ducti sequuntur, vitam Christi crucifixi adspiciunt, & jugum Domini suavè in obedientiâ & abnegatione propriâ ferunt; ita ut omnes parati & ferventes sint ad labores & abstinentias; mites ad increpationes; humiles ad abjectiones, patientes ad correctiones, & ad adversa quælibet & indigna constantissimi; sed non in tali fervore omnes perdurant.

Nam

Nam aliquanto tempore egres-
 sionis, id est, conversionis suæ ^{Cur plures}
 peracto, minus cauti & solliciti de ^{à primo}
 profectu suo, incidunt in varias ^{fervore de-}
 tentationes & ægritudines pas-
 sionum; ita ut nonnulli se ince-
 pisse contristentur; quidam verò
 deliberent & modum excogitent
 redeundi.

Alii autem etsi manserint, cum
 tempore quodam & usu asinari-
 am molam trahant: Quia parvam
 devotionem & affectum habent
 in his, quæ agenda didicerunt, la-
 boriosa & dura omnia sentiunt,
 quia manna non habent. Cælum
 videtur eis æneum, & terra fer-
 rea: Quia neque cœlestia contem-
 plari, neque agrum cordis, virtu-
 tibus & devotis exercitiis excole-
 re sciunt.

5. Dicunt tamen, quia libenter
 essent devoti, libenter haberent
 virtutes, vellent se vicisse suas pas-
 siones. Sed non sufficit tantū benè ^{Benè velle}
 velle, si deest manus & opera. ^{non suffi-}
 cit:

Ss 4

Opor-

Oportet quod laboretis, quod vim naturæ faciatis, sicut dicit *Matth. 11.* Dominus, *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Violentiâ opus est; & scitis, quod Sancti non odio & somno promeruerunt. regnum Dei.

Efficaci voluntate & violentiâ opus.

Usquequò tardatis, & quare non armamini contra passionēs; Ut obtineatis virtutes, & diversas consolationes suscipere digni inveniamini?

Quantò amplius tardaveritis, tantò pejus semper fiet, & sine labore & dolore optatam requiem non percipietis. *Petite, & accipietis; querite, & invenietis; pulsate, & aperietur vobis.*

Matth. 7. Torpor & Pigritia in negotio salutis primum expugnanda.

Pigritia & negligentia vos tentent, sed contra has primò accingimini, & bellate proelia Domini.

Quid negligitis proprium profectum? Certè pro vobis est, & pro pace vestra erit labor

ve-

vester. Dicit Scriptura: *Modicum laboravi, & multam requiem inveni.* Eccli. 5. 1.

Sed fortè respondebitis: Adversus vitia & passiones certare, quis semper potest? Multæ sunt & penè insuperabiles, ut nobis videtur, quis tantam sustinere potest vexationem?

6. Audite increduli & rebelles, delicati milites & servi pigri. Laborem attenditis, pugnam consideratis; sed de præmio & victoria cur non cogitatis? Et quid est omnis labor, ad æternam requiem? Et quid brevis exercitatio, ad bonæ conscientiae consolationem?

O si inciperetis, & fortiter, ac integrè proponeretis, ut aut vincere aut mori eligeretis; profecto leve (Domino auxiliante) sentiretis, quod modò insuperabile putatis.

Vix aliquando ita vitiosus quis repertus est, cui diligentia, cum perle-

Sc 5 per-cit omnia.

perseverantia boni virtutes negavit.

Videtur vobis laboriosum, vincere passiones vestras; sed nisi edomitæ fuerint, nunquam habebitis veram cordis requiem.

Quando ergò alii sunt cum Deo in devotione & bona pace, tunc vobis erit tristitia, grædo, & tædium foris & intus. Nunquam eritis securi & veraciter læti, nisi mortificaveritis carnalitates vestras.

Et si non trahit vos Sanctorum religiositas & plurimorum devotio; terreat saltem miserabilis inopia vestra, & divinæ ultionis sententia. *Congregabo (inquit) super eos mala, & sagittas meas complebo in eis. Consumen- tur fame, & devorabunt eos aves mor- su amarissimo.*

Deut. 32.

Metus di-
vinæ ultio-
nis, stimu-
lus nobis fit
fervoris.

Satis durè intonant versiculi isti, & utinam convertant vetustatem vestram; quatenus innovati & fervidi effecti, meliores vos quo-

quotidie & alacriores faciant promissa Spiritus sancti.

Vincenti (ait) dabo manna absconditum. Si volueritis & audieritis me, bona terræ comedetis. Orietur vobis pro spina, pulcherrima rosa: Et pro tribulo; candidissimum lilium. Magna sunt hæc, dulcia & consolatoria cupientibus proficere.

7. Non ergò te conturbet, homo Dei, non te dejiciat multitudo vitiorum. Credo Deo, & spera in eo, & eris melior victor quàm fuisti. *Dominus pugnabit* Exod. 14, *pro te, & tu tacebis.* Intelligisne hoc? Dominus ipse dabit fortitudinem, ut resistas iræ, pigritiam excutias, & concupiscenti animo non consentias. Et tu tacebis, quia tibi hanc potentiam non adscribes, te propter hoc non elevabis: Sed Deo totum purè tribues, qui adstitit à dextris pauperis,

Etiam quantum vales, hominibus te absconde, & nihil aliud, quàm infirmum & inopem te confitere.

Injurias fer patienter. Si quando insurrexerit contrarius tibi, & dixerit, quod non libenter audis, esto patiens & tace. *Injustè læsi causam Deus suscipiet.* illatis malis Dominus respondet. Justus enim Dominus insultum non patietur abire quodcunque nocivum verbum.

Patientia injurias re- torquet in auctorem. Quid tibi nocere potest alterius malitia, si contra te inflatur, si detrahit, si objurgat? Seipsum magis prodit, quia bonus non est. Nam si tu bonus fueris, & in patientia manseris, nil mali tibi intulit; sed potius meritum tuum auxit. Tu clarior ex opprobrio, coram sapientibus; tu probatior ex virtute patientiæ.

Contumelia non nocet pio & pacifico. Nemini nocet pravitas alterius, neminem lædit verbum contumeliosum, quamdiu ipse pius & immotus fuerit.

Omnis

Omnis homo qualis interior est, talis exterior adversitas erit. Quia si tu bonus, simplex, ac rectus, ac Deum timens probaris, nemo tibi bonitatem, justitiam, & pacem tuam potest auferre, nisi eam voluntariè reliqueris.

8. Non est magna patientia, quam parva res perturbat. Disce saltem tacere ad injuriam, quia ^{Patientia vincitur injuria.} prudentis est tacere in tempore malo. Qui vincere desiderat, victum se tradat.

Cogita de coronâ, non de injuriâ, & quomodò possis alium lanare, non quid possis è contrario, quasi zelo justitiæ motus respondere.

Si ille non ignoscit, tu ignosce, quia ut frequenter majorem habet culpam, qui alteri irascitur, quàm qui iratum patitur. Miserorum proprium est conqueri, & impatientium citius commoveri, & causas aliis imponere.

Tu ergò esto libenter reus, ut
 S s 7 fias

fias ante Deum innocens. Tu primò à te ipso incipe, & sic poteris etiam alium sanare.

Zelum ad-
versus alio-
rum defe-
ctus mode-
rare.

Audiat tamen, qui zelum videtur habere adversus aliorum defectus; qui indignatur, si quid contra justitiam agitur.

Quàm rectè & prudenter ageres, si zelum tuum etiam contra tuam commotionem exerceres; & quod in alio reprehendis, prius in te emendares?

Prius te i-
psum quàm
alios corri-
gens.

Cùm ergò aliorum culpis irasceris, quid juvat de oculo fratris tui festucam tollere, & tuæ impatientiæ motus non cohibere?

An tibi videtur non esse festuca, sed potius trabs, illius culpa? Vide, ne fortè ex tuo iudicio trabem suspiciosè reputes, quod coram Deo vix festuca habetur.

Non fidas nimis proprio iudicio, quia homo es & non Deus. Sivè tamen magnum, sivè parvum fuerit, utilius semper te ipsum consideras, quia & tu peccator

cator es , & curatione indiges. *Rom. 2.*
 In quo ergò alium judicas, teip-
 sum condemnas , cum eadem fa-
 cis.

9. Quid enim mihi prodest,
 si aliquem verbis meis sanavero?
 & in propriis passionibus mansero ?
 Benè illi , cui malitia mea
 cedit in bonum, sed vae mihi pro-
 priæ salutis interemptori.

Non est indicium mansueti In Corre-
 cordis, inconsideratè alium cor- ptione præ-
 ripere, aut in correptione mo- ceps esse
 dum transire ; vel non posse mo- cave.
 tum invectionis differre , donec Expecta,
 ira in mansuetudinem , & zelus dum ira
 deferveat.
 amarus redeat in dulcedinem.

Forsitan tunc videbis non esse
 tantæ culpæ reum , quem repre-
 henderas , ac etiam magis excusa-
 bis , super quo prius subito indi-
 gnabaris.

Sed & tuæ malitiæ imputabis
 non incongruè , quod tantillum
 non potuisti injuriæ perferre ;
 Lugebis quoque plus injustam

COR-

correctionem, quàm illius culpam.

Pudeat igitur te nondum didicisse, parvos fratris defectus tolerare, qui quotidie infirmitatem propriam ab aliis desideras portare.

Cur ergò eandem misericordiam non exhibes alteri, quam optas fieri tibi?

Ne gravius
sit crimen
corripientis
quàm
correptis.

Revertere ad te ipsum, & pertimesce, ne gravius delinquas indignando, & malè ferendo, quàm frater tuus peccando.

Ille fortè casum suum, mox ut agnovit, flevit, & de cœtero cavere proposuit; tu verò impatiens & incompassivus, peccatum tuum nec inspexisti nec flevist.

Adhuc ille satis benè per amorem in corde suo tecum stat, & nihil mali de te existimat; sed se magis humiliat, & te super se iustificat.

Luca 18.

Videas ergò, ne ille, qui videtur

detur peccator, in regno Dei te
præcedat ; & tu cum iustitiæ
præsumptione similis fias super-
bo Pharisæo ; qui reprobatus
est à Domino propter suam su-
perbiam, adversus Publicani hu-
militatem.

IO. Ecce, jam audisti aliquali-
ter, charissime, quomodò teip-
sum debeas vincere, & zelum
contra propria vitia exercere.

Studeas ergò magis ac magis Stude ergò
proficere.
proficere, & semper aliquid vi-
tiosæ consuetudinis amputare. Id homini
studioso

Sicut autem negligentia vitia facile.
nutrire solet, & virtutes amitte-
re ; ita diligentia, quælibet in-
veterata mala evertit & expu-
gnat.

Nam & si labor est in princi-
pio pugnae, tamen cum videris
paulatim hostes ruere, consola-
beris de prospero fine.

Impedit nos valdè, quia non
audemus violentiam inferre na-
turæ.

O quan-

O quantos labores faciunt homines pro terrenis lucrandis, & nos pro æternis bonis marcescimus?

Labores secularium attende.

Nauta petit mare, mercator circuit regiones, miles fert arma bellica, rusticus vomere scindit arva: & sine labore non queunt divitias & honores obtinere.

Ut quid ergo nos virtutes, sine magna sollicitudine adipisci credimus?

En facilem modum proficiendi.

Hodie aliquid inchoare, & cras modicum addere, & sic diebus singulis virtutem virtuti, propositum proposito jungere, perficit hominem virtuosum, devotum, purum, sanctum, & religiosum, Deo charum & hominibus gratiosum.

Hoc ordine promeretur homo nomen novum in calculo clausum, quia calcatis vitiis efficitur candidus interius, & sæpius fruitur consolationibus supernæ dulces-

dulcedinis, quæ ignotæ manent
carnalibus & tepidis.

Ruminemus igitur sedula
mente præsentem versiculum ad-
versus detestabilem desidiam ad
igniendum nos & fratres nostros
in amorem spiritualis profectus;
& ut vitia nostra curentur: &
donationes cœlestium virtutum
in nobis augeantur. Neque e-
nim fraudabit à desiderio suo fi-
deles certatores Spiritus sanctus,
qui ut viriliter decertarent, horta-
toria voce insonuit, dicens,

*Vincenti dabo manna
absconditum.*

F I N I S

Opusculorum
THOMÆ de KEMPIS.

INDEX CAPITUM

In

SOLILOQUIUM ANIMÆ.

CAP. I. **D**E desiderio animæ quærentis
Deum. Pag. 460

II. De districto Dei iudicio. 472

III. De dolore & fletu peccatorum, 477

IV.

INDEX

IV. De lamentatione temporis & negligentia.	482
V. De brevit. & miseria presentis vite.	487
VI. De anhelatione eterna vite.	494
VII. De aptatione bone mortis.	500
VIII. De mortuo mundo, cujus vita est in Christo.	508
IX. De elongatione à creaturis.	516
X. De contemptu omnium consolationum terrenarum.	520
XI. De magna dulcedine & consolatione in Deo.	529
XII. De unico & summo bono quibrendo.	539
XIII. De unione anime cum Deo, & subtractione gratie.	550
XIV. De tristitia anime, absente Dilecti gratia.	560
XV. De scrutinio super Dilecto, & doni gratia ejus.	566
XVI. De benigna protectione Dilecti, & sufficientia anime.	578
XVII. De responsione Dilecti quæ sit ratio recessus sui.	595
XVIII. De fiducia divina miserationis.	609
XIX. De desiderio divina fruitionis.	619
XX. De gemitu anime ex dilatione glorie.	625
	XXI.

CAPITUM.

XXI. De memoria cœlestis patriæ.	635
XXII. De accessu ad Sanctum Sanctorum Jesum Christum, Regem Angelorum.	644
XXIII. De processu ad salutandum Virginem gloriosam.	653
XXIV. De consolatione piissimæ Matris Virginis Mariæ.	663
XXV. De reddendis gratiis, pro acceptis beneficiis.	671

INDEX CAPITUM

VALLIS LILIORUM.

CAP. I. DE triplici statu humanæ vitæ.	697
II. De laude Dei in paupertate.	702
III. De probatione devotor. per contraria.	704
IV. De vero amatore Dei.	706
V. De gratitudine animæ, pro omni-bono.	708
VI. De conformitate animæ devotæ cum Crucifixio.	710
VII. De ambulatione animæ puræ cū Deo.	712
VIII. De pace cordis, & quiete in Deo.	713
IX. De recollectione cordis cum Deo.	715
X. De vigilatione & oratione contra tentationes.	717
XI. De timore æternæ pœnæ, contra vitia carnis.	720
XII. De memoria Dominica passionis.	723
XIII.	

INDEX

XIII. De invocatione sancti nominis JESU, & beata Maria.	726
XIV. De forti certamine contra vitia.	732
XV. De stabilitate in loco & in ordine.	735
XVI. De divino solatio in tribulatione.	738
XVII. De custodia conscientiae.	741
XVIII. De solitudine & silentio.	746
XIX. De refugio pauperis ad Deum adjuto- rem suum.	753
XX. De paupere & infimo Lazaro.	758
XXI. De claro intellectu Sacrae Scripturae.	762
XXII. De magnis meritis patientia pro Chri- sto.	768
XXIII. De bonis morib. humilium Religiosi.	770
XXIV. De provida locutione, & fraterna compassione.	773
XXV. De incerta hora mortis.	777
XXVI. De aeterna laude Dei.	784
XXVII. De laude sanctorum Angelorum.	789
XXVIII. Oratio devoti amatoris Dei.	793
XXIX. De unione cordis cum Deo habenda.	796
XXX. De vera pace in solo Deo.	801
XXXI. De recta intentione ad Deum.	805
XXXII. Oratio humilis & contriti spiri- tus.	809
XXXIII.	

CAPITUM.

XXXIII. De bona societate cum JESU, & sanctis ejus. 812

XXXIV. De summo bono & ultimo fine, in solo Deoponendo. 821

INDEX CAPITUM

DE TRIBUS TABERNACULIS.

CAP. I. **D**E varia Probatione Electorum. 829

II. De tribus Tabernaculis, Christi, Moyses, & Eliæ, seu trium Virtutum, Humilitatis, Patientiæ, Paupertatis. 833

III. Paupertatis religiosæ commendatio. 837

IV. Ejusdem laus ab exemplo Christi SS. 844

V. Paupertatis cum humilitate cognatio & connectio. 854

VI. Consolatio paupertatis. 861

VII. De documentis & exemplis Humilitatis à Christo traditis. 867

VIII. De ascensu & descensu Superbiæ. 874

IX. De moribus & actibus verè humilium. Item, de notis superbiorum. 880

X. De necessitate patientiæ inter tot misérias hujus vitæ. 896

XI. Consolatio afflicti & gementis in tribulatione. 901

XII. Verbis & exemplo Christi, patientia suadet. 908

XIII. Patientia præcipuè exercenda in mortificatione propria voluntatis. 915

XIV. De exemplis Prophetarum & Martyrum patientiam nobis commendantibus. 918

XV. Commendatur Patientia consideratione utilitatis, laboris momentanei, & mercedis æternæ. 922

Sc-

INDEX CAPITUM.

Sequuntur *Suspiria & Gemitus Animæ Pœnitentis*,
ad intimam cordis compunctionē excitandam.

INDEX ORATIONUM

Ex Opusculis THOMÆ à KEMPIS.

Inprimis videat Pius LECTOR, quæ supra
monuimus in fine *Librorum de Imitat.*

Soliloquium Animæ totum oranti conuenit, no-
tentur tamen præcipuè sequentes orandi for-
mule.

Oratio Pœnitentis pulcherrima. Pag. 477

Oratio perelegans deplorantis miseriam suam in-
ter tot remoras & pericula conuersionis. 482

Oratio hujus vitæ breuitatem & misérias lugen-
tis. 487

Oratio Anhelantis ad vitæ præsentis exitum ob
continua peccandi pericula. 494

Oratio plena affectibus animæ piæ celerem mortuum
desideranti, & præcipuè homini moribundo
conueniens. 500

Oratio hominis à terreno amore ad diuinum assi-
rantis. 516

Aspiratio Animæ ad Dilectum pulcherrima. 517

Gratiarum Actio perquam elegans ad Christum. 647

Exercitium pulcherrimum ad B. Virg. Mariam, su-
sum salutationis Angel. eleganter ostendens. 653

Aspirationes ad B. Virg. suauissimæ. 668

Gratiarum Actio pro beneficiis diuinis. 672. Crea-
tionis. 678. Redemptionis. 680. Justificat. 686

Plures pius Lector sibi seligere poterit, ex Indicibus
Capitum, aut ipsa potius Lectione, nobis me-
thodum ostendisse sufficiet.

F I N I S II. Partis Opusculi.

THOMÆ à KEMPIS.

Dobrows

N - am 10. VII. 96

B 14 (2)

Kl 289 m.

Kl 289 m.

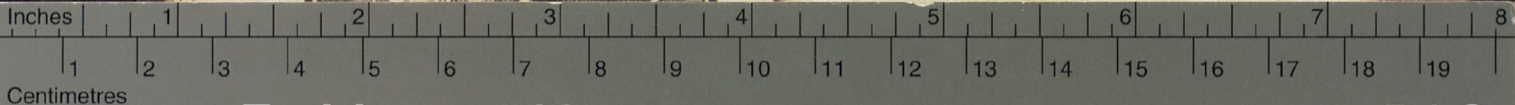

VIATORIS CHRISTIANI

PARS ALTERA,

In quâ
THOMÆ de KEMPIS

Soliloquium Animæ.
Vallis Liliorum,
De Tribus Tabernaculis.
Gemitus & suspiria animæ po-
nitentis, seu de Verâ Com-

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

